

4 **P**recipit omnibus ad quos de iure vel consuetudine vel statuto vel privilegio pertinet cura hospitalium quod bona deperdita alienata indebite in statu debitum reducant et reforment ut rectores iuxta facultates puerituum insistant sustentationi et receptioni miserabilium personarum. In quibus si negligentes fuerint ordinarius iniungit. ut ipsi si non sunt exempta auctoritate propria. Si vero exempta sunt auctoritate apostolica compellantur ad predicta facienda per censuram ecclesiasticam compellendo tam eosdem quam quoslibet contradicentes cum dantibus auxilium consilium vel favorem. Non obstantibus quibuscunque privilegiis quod ad hoc. d. cle. q. 2. pertingit.

Hospitalis quomodo debet esse clericus. vide. s. Alex. 2. iij.

Hostiararius dicitur idem quod iutor. nam in veteri testamento. i. Paral. v. Hostiarii electi sunt ad custodiam templi ut non ingrederetur in illud immundus spiritus in omni re. Cuius hostiarii dicti sunt eo quod per sint hostijs templi. Ipsi enim tenentes claves ostium extragressi custodiunt atque inter bonos et malos habentes iudicium fideles recipiunt et infideles abijciunt. xxi. dist. clericos. in fi. 2. xxv. dist. perlectis.

Hostia seruanda est fides promissa. xxiij. q. 1. 2. xxij. q. iij. innocens. De limita. ut. i. Juramentum. v. s. xvij.

Humilitas vera requirit tria. Primum superius nihilatione. hoc est quod reputet se omnibus viliorē Et licet cognoscat se habere aliqua dona dei que alij non habet. tanto magis debet in se vilescere cogitans quod si de talia alijs reddisset gratiores deo essent quam ipse. Et sic cum veritate potest se exstimare viliorē omnibus et magis ingratus. Et hoc est quod voluit dicere Beda in omel. sabbati tercie dominice quadragesime. Cum alius inquit peccantem aspiciamus mox animum deorsum inclinemus. et quasi abiecti ex nostra fragilitate sumus. si nos diuina pietas non sustentet humiliter inspiciamus. hec ille. Et Joh. xij. Cum feceritis hec omnia dicite. quia serui inutiles estis. quasi dicat ex consideratione humilium obligatio quam habemus. quia cum augentur dona rationes etiam crescunt donorum. Secundum promptam aliorum obtemperacionem. Unde de renū. c. nisi cum prides.

tunc veram humilitatem ostendis cum per eam locum sublimem effugies. et tamen per obedientiam non dimittes. Nam vera humilitas facit. ut quisquis magis alijs de se credat quam sibi ipsi. quia dicit Greg. si se meliorē alijs non crederet nequaquam aliorum consilia sue deliberationi postponeret. Et hoc verum in omni dubio quod potius debet alijs credere quam sue opinioni. secus in alijs. Tercium quod requirit humilitas est. ut dona dei quod in se habet abicōdat. et se solū vilem ab extra demonstraret. nisi in quantum honor dei et bonum proximi aliud requirit. Nam non esset humilitas quod per salutem proximi et ad edificacionem animarum posset ostendere et predicare dona dei quod habet si ea occultaret. quia dicitur Matth. v. Lucet lux vestra. Non tamen debet magis vilescere in apparitione quam importet aditio sua et qualitas respectu eorum cum quibus viuunt. quod sic potest esse superstitio quam humilitas. xli. dist. c. quisquis rebus. in prin.

Iactantia proprie importat quod homo verbis se extollat secundum Itho. xxij. q. cxxij. ar. i. Et patet ex c. imitare. vi. q. 1. Et preceat secundum Greg. in li. xx. iij. moralium. Aliquod ex supbia sicut a causa interius motiua. quod ex hoc quod quis per arrogantiam interiūs supra se eleuat. plerumque exteriū maiora quod dā de se iactat. Et propterea ponit a Greg. v. de. Tercia species supbie. licet non sit idem quod supbia. sed est tanquam a causa impellente. Aliquod vero preceat ab inani gloria. sicut a causa finali in quantum. s. iactator intendit quod per suam iactantiam gloriam consequatur. Et ideo ponit etiam a Grego. si lia inanis glorie ratione finis. ut no. Alex. de ales. xxij. ti. eo.

Iactantia sit peccatum mortale. R. ut colligo ex Alex. et Itho. vbi s. quod sic quadrupliciter. Primum duo modi sunt in quantum considerat ex se. Secundum duo in quantum considerat ex causa vel fine. Primum est mortale peccatum quod iactator perfert quod contra gloriam dei. sicut ille de quo Ezech. xxvij. Eleuatum est cor tuum. et dixisti deus ego sum. Tales sunt qui iactant se suis meritis habere aliqua dona dei. vel a se habere. vel illi quod peccatis mortalibus que fecerunt vel non. iactant se ut strenui videantur. vel etiam laudant alios et iactant de peccatis mortalibus que fecerunt. ut no. glo. in. d. c. imitare. Secus esset de venialibus. quia non est contra deum. Secundum est peccatum mortale quando iactantia est contra charitatem proximi. sicut cum quis iactando se prouidet in melius proximo. sicut phariseus Luc. xxiij. Non

sum sicut ceteri: velut et hic publicanus. alias aut iactare se de eo quod non est pro gloria dei vel charitatem proximi ex se est veniale. Tercio est mortale peccatum quod procedit ex tali superbia vel vana gloria: quod sit mortale peccatum. Si vero non erit mortale peccatum talis superbia vel vana gloria: sic nec iactantia ex eis procedet. Quomodo aut superbia vel vana gloria sit mortale. vide superbia et vana gloria. Quarto est mortale quod procedit per appetitum lucris in damnum proximi notabile. sicut cum quis se iactat magni medicum. advocatum peritum. multas sanctitates facere. si cur ceratani et homini. quod false in nocumentum proximi se iactat. sed si non esset in nocumentum proximi. quod esset veniale peccatum. Intellige etiam si sit nocumentum alicuius importune. quod id quod minus est. ratio apprehendit quasi nihil. quod phisici. nisi intenderet etiam nocere multo: si posset.

2 **U**ltz iactantia possit esse in factis sicut in dictis. R. quod proprie non. sed equaliter sic. sicut cum quis in vestibus. in equis. in domibus. in coniugis. in familia. in pulcritudine. et homini. ut appareat dives de magna domo et nobili psapia et humilimodi. Et sic erit mortale peccatum: sicut iactantia in dictis: si predicta quod facit sunt pro gloria dei et charitate proximi. vel ex superbia et vana gloria mortali vel in deceptione proximi.

Iconomus dicitur cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. vt. lxxix. dist. q. i. quibusdam et id est iconomus quod syndicus et debet esse clericus non laicus. vt patet in. d. c. et c. iudicatu. ibi dem. et in. c. qm. in quibusdam. xvi. q. vii. et quod dicit vt. j. laic. §. i. Sz aduerte quod est differentia inter actorem procuratorem et syndicum seu iconomum. fm glo. in. c. erga epm. ij. q. vii. quod actor constituit a non domino et autoritate iudicis et ad presentes lites tantum. Procurator vero semper a vero domino constituitur siue ad vnam litem siue plures siue presentes siue futuras. Syndicus autem siue iconomus ab vniuersitate constituitur seu a collegio: et ad vnam causam et plures et presentes et futuras et autoritate episcopi. de iura. calu. c. impatorum. in fi. Canonicum tamen omnes administratores ecclesie vocat procuratores. i. q. iij. saluator. vide glo. ibidem. et in. d. c. impatorum. cum suis allegacionibus. Tene tamen pa. in. d. c. impatorum. quod si ad vnam certam causam solui constituitur quod per fieri sine autoritate superioris alias non.

Dulia est quedam reuerentia siue adoratio

de qua s. Adoratio. p. totum.

Ieiumium fm sanctum Bonanum. i. iij. dist. xv. pre. ij. ar. i. q. iij. dicitur communissime pro abstinentia ab omni mortali. Ita. lviij. Non est ieiunium quod elegi. dissolue colligationes collum tuum. dicitur etiam contra omnes afflictio quod consistit in vigiliis flagellis et disciplinis. Proprie autem dicitur ieiunium afflictio carnis per subtractionem cibi et potus facta secundum institutionem ecclesie. Et sic diffinitur ieiunium fm. Hof. est subtractio prandij. et post cenam cuiuslibet cibi peritio vsque in diem sequentem. et abstinentia a carnibus et trahentibus semetipsum origines ab ipsis. vt a lacte a calce et ouis. Licet hec diffinitio. iij. di. c. denique. Et ponit a. pa. in. Rica. d. obseruatores ieiuniorum. Pro cuius declaratione querunt dubia infra scripta.

Ultz sit aliquod hora determinata in qua in diebus ieiuniorum sit comedendum. videtur quod sit cena. ibi post cenam ergo vsque ad cenam est abstinentia. Sed breuiter notandum est quod iure nulla hora est determinata per comestionei die ieiunij: nisi solam horam vespere rpe quod dragesimali. vt in. c. solent de pte. di. i. q. io deputata est vt sic celebrari vespere non restat aliud officium diurnum: sic fieri de iure videamur. xl. dies ieiunare. et quod p. Archi. in. d. c. solent. et p. pa. in rubrica. de obser. ieiun. Et ideo seruanda est consuetudo circa horam comestionis quod contra est in hora none vel circa fm Archi. in. d. c. solent.

Sz nunquid frangat ieiunium quod ante prefata horam maducat. R. videtur quod sic in. xl. p. tex. in. d. c. solent. quod dicit quod non sunt credendi ieiunare quod antequam vespertinum celebret officium maducant in. xl. Sz non credo etiam in. xl. frangat ieiunium quod ante statutam horam comedit. etiam si per notabile spacium permat nisi faceret in fraudem ieiunij. quod si quis ante dat ad sba prefati. c. solent. potius loquitur de perfectione quod de necessitate. Et licet glo. in. xxv. di. §. alias ea demum teneat quod sit peccatum mortale ante horam comedere. In. c. i. de pte. di. iij. quod allegat per sua opinionem nihil facit per ea. Delictum forte faceret per ea. c. vtrina. omni rpe. lxxvi. dist. quod innuit consuetudinem patrie estimanda legem: quod quod de admittitur quod talis consuetudo esset introducta ea mente vt frangeret ieiunium quod ante predictam horam comederet: quod quod de non credo nisi vt dixi quod in fraudem ieiunij fieret. Et ideo concludo cum Aug. in. d. §. alias ea demum. quod sciens quod cor porosan alijs ieiunantibus prandere voluerit. f. ante horam quod est peccatum veniale. Et sic tene Si

Ieiunium

vero ex causa rōnabili nullū peccatū erit. qđ qđ
de tener etiā **Inno.** in p̄fata **Rica.** Et sic dicit
debere intelligi. d. c. solēt. **Aduerte** tñ fm̄ do/
ctinā sancti **Tho.** in. iij. dist. xv. q. vbi hora
comedēdi in die qñ nō ieiunat esset hora ter/
cie. In die ieiunij hora comedēdi esset sexta.
Un dicit qđ ieiunij ecclie debet esse penale et
satisfactorij. Ideo supra tps cōiter comedēdi
aliqd addit nō aut tñ qđ penitus humoz cibi
assumpti exiccet: aut vurr⁹ naturalis debilitet:
vñ paruo residuo tpe. s. a sexta vbi cōiter sumi/
tur cibo nona occurrat in qua cibo fm̄ institu/
tionē ecclie sumēd⁹ est in dieb⁹ ieiunij. hec il/
le. Ex quo patet qđ si esset tertia veniret sexta.
Ad bene nota.

¶ **U**tr⁹ plus qđ semel comedere sit frāgere ieiū/
niū. **R.** qđ varia fuit docto. opi. **Sof.** et cōiter
theologi in. iij. sen. tenēt qđ sic. si comedat per
modū cibi. Et ideo indiffinitive dicit cuiusli/
bet cibi priuatio. **Sec⁹** fm̄ eos si aliqd sumere
tur p̄ modūz medicine: sicut sunt electuaria et
h̄mōi. Et fm̄ **Inno.** in rubrica. de obser. ieiū.
solū licet p̄ remouēda infirmitate vel fugiēda
Sz p̄ p̄seruāda sanitate. vbi nō est signū in/
firmitatis. non licet nisi quaten⁹ licet vit alijs
cibis. Alij tenēt qđ nullo iure cauēt qđ solū semel
in die ieiunij comedam⁹. Et p̄pterea dicit li/
cere pluries in die comedere sine fractione iei/
unij. dūmodo fiat ex rationabili causa. et fm̄
p̄suetudinē illoz inter qđs vñit. Et hui⁹ opi/
monis videt fuisse **Pa.** in p̄fata rubrica. **Ra**
tio fm̄ eū. qđ cū nō habeam⁹ ius specificum re/
currēdū est ad cōsuetudinē loci. **Facit.** c. vñ
nā. lxxvi. dist. Et ad dictū **Dof.** in. c. ij. c. ti.
qđ dicit qđ p̄suetudo in ieiunijs indictis ab ec/
clesia nihil potest facere. Dicit vñ qñ p̄suetu/
do ex toto aufert ieiunij. et nō habet rōnabile
causam in se. s. fuit indicta vt hoīes se ventri/
dedicent p̄pter tēporalia gaudia. alias sec⁹. vt
no. glo. in. d. c. ij. Et p̄pterea dicit idē **Pa.** pu/
tarem tamē qđ aliqd comedere p̄ collatōe de se/
ro magis ad sustentationē nature qđ ad deliti/
as nō sit peccatū nec frāgere ieiunij: dūmodo
fiat fm̄ p̄suetudinē loci et temperate. hec ille.
Facit p̄ hoc qđ no. **Inno.** in. d. rubrica. qđ p̄a/
dere pluries in die ieiunij est cōtra p̄suetudi/
nem approbatā ecclie. et sic videt sentire qđ nō
sit de iure specifico. **Itē** **Innoc.** dicit ibidē. qđ
cisterciēses fecerūt statutū vt seruientes alijs
aliqd sumant in die ieiunij et licite. **Itē** qđ fuit/
entes dñis qđ faciūt credentiā nō frangūt ieiū/
niū. **Ad** hui⁹ vero videt qđ opinio qđ tener qđ so/
lū semel debet comedere sit verior. si nō ver

ba. s. mentē legis volum⁹ amplecti. in. c. qđ dā/
gesima. de p̄se. dist. v. Et ideo concludo qđ come/
dens pl⁹ qđ semel i die aliqd eoz qđ cōiter in ei/
bū solēt sumi. vt panē fruct⁹ et herbas. qđ etiā
sancti herbas vñ sunt p̄ cibo. frāgat ieiunij: ni/
si comestio ordinet⁹ pot⁹ ad medicinā qđ ad ei/
bū respectu intentōis comedētis et principali/
ter ex modo et q̄ritate sumptū ad id ordinet⁹.
licet p̄sequēter aliqliter nutriet. vñ puta qđ in/
digens potū et timens ne dilanet stomachū et
noceat aliqd sumit siue sit electuariū siue etiā
panis vel fruct⁹ et h̄mōi. p̄ euitando nocumē/
to potus nō ad sustentationē qđ nō frāgat ieiū/
niū. nec restringo me solū ad electuaria vt
quidā. sed vt dixi ad panē fructus et qđcūqz
aliud qđ sumit p̄ modū medicine. ar. c. ad c.
v. dist. Et hoc etiā videt tenere **Pe.** de pal. in
quarto. **Conuenienti⁹** tñ est a pane abstinere
cū sit p̄ncipalior⁹ cibo i vñ. nisi sit alterat⁹. et ni/
si sit carentia alteri⁹ rei. **Nec** obstat qđ talia nu/
triat. qđ fm̄ **Tho.** in. iij. dist. xv. ecclia nō ar/
tendit in statuēdo id qđ q̄cūqz modo nutrire
p̄t. s. id qđ p̄ncipaliter ad nutriendū ordina/
tū est. hec ille. Et sic tene. qđ finis legis nō fru/
strat⁹ ex h̄mōi sumptione.

¶ **U**tr⁹ pluries bibere vinū vel aquā frangat
ieiunij. **R.** **Innoc.** in p̄dicta rubrica qđ non
siue ante pastū siue post: **Possit** tñ fm̄ **Rich.**
in. iij. dist. xv. ar. ij. q. vñ. frāgere ieiunij. qñ
videlicet qđs in mane biberet vinū vel ceruisiā
nō ad extinguendū sitim s. famē. **Sil** etiaz
nō frāgit ieiunij qui etiā ante pastū comedit
ficus aut potentā aut aliquid h̄mōi p̄ modū
medicine ne deficiat in die ieiunij fm̄ **Pe.** de
pal. in. iij.

¶ **Q**uibus cibis frangit⁹ ieiunij. **R.** fm̄ **Rich.**
vbi supra. qđ per elum carnij. et sic transeūt cō/
muniter docto. in p̄fata **R.** **Archi.** in. c. roga/
tiones. de p̄se. dist. ij. **Facit.** d. c. deniqz. et c. cō/
silium. eo. ti. De ouis vero et caseo et alijs lacti/
cinijs. **Sof.** in p̄fata diffin. iōne videtur
tenere qđ similiter frangant. **Innoc.** in p̄fata
rubrica dicit qđ potest statui vt p̄pter pe/
nuriā piscij vtamur istis lacticijs et alijs
ieiunijs p̄ter quadagesimā. **I**u dic qđ cum
non habemus tex. exp̄ssum qui oua et lactici/
nia phibeat nisi solū in qđragesima. vt in. d.
c. deniqz. qđ cōsuetudo seruanda est in alijs iei/
unijs extra quadagesimā. fm̄ **Rich.** vbi. s.
q. v. et **Pa.** i. d. rubr. **Facit.** d. c. vtinā. et cōis
opi. Et iō p̄nt comedi vbi cōsuetudo ē i oib⁹
ieiunijs p̄ter qđragesime ieiunia. al⁹ s. n. s. **Nō**
tñ dicere frāgere ieiunij qđ ē comedere oua et

lacticia extra quadragesimā ubi cōsuetudo nō est: quādo nō per gulositatē, sed ex aliqua rōnabili causa faceret. **Nota** etiā fm **Dostic.** in summa. eo. ti. q. cuiusq; pcedit vltus quoz et ceteri intelligit cōcessū q. etiā potest vti sagi/ mine. i. lardo. ar. c. p̄biter. lxxij. di. tibi glo.

6 **Q**uādo ieiunium cadat sub p̄cepto? **R.** fm **Ric.** in. iij. dist. xv. ar. iij. q. ij. iij. q. iij. q. ieiunium aliquādo accipit largissime put est actus natus: sic q̄libet ieiunat anteq̄ comedat. et isto modo nec est actus virtutis. nec de p̄cepto. **S**ecundo modo accipit large put est actus virtutis abstinentie. s. frenare delectationes gustus p̄ cōparationē ad cibū fm regulā rationis. siue semel comedat in die siue plures. **E**t sic cadit generaliter om̄ib; sub p̄cepto. **N**ō intelligas tñ q̄ semp̄ moraliter peccet qñ excedit. s. solū qñ ratio virtutis totaliter extinguit. **E**t h̄ est in casib; qñ gula est mortalis. et quo videt. s. gula. **T**ercio modo accipit p̄prie put abstine mus etiā ab illis quib; vti possemus saluo actu virtutis. **E**t sic accipit in diffinitione p̄missa et oib; superiorib; et fm cōmūne intelligentiā vob; cabuli. **I**sto modo cadit sub p̄cepto in duob; casib; s. qñ ex iuramento q̄s vlt̄ ex voto se obligauit. **S**ecundo qñ ex p̄cepto ei indicitur ab ecclesia vel ab alio plato. **F**acit. d. c. vtiā. de p̄se. dist. v. c. ieiunia.

7 **S**ed quādo et quib; dieb; ieiunium indicitur ab ecclesia? **R.** q. in infrascriptis temporib; **P**rimo quadragesima tota exceptis diebus dominicis. vt in. c. quadragesima. d. cōsecra. dist. v. vbi dicit q. summa obseruatione est obseruanda. et incipit in quarta feria que p̄cedit primā dominicā quadragesime quo ad seculares. vt in. d. c. quadragesima. **D**uo autē ad clericos incipit secūda tertia post dominicā quadragesime. vt in. c. deniq; iij. di. **S**ed cōmuniter tenet q. est cōsiliū nō p̄ceptum: sed solū in quarta feria p̄dicta. **S**ecūda quatuor tempora. vt in. c. statum. dist. lxxvi. **S**tatus inquit vt quatuor tempora anni ab om̄ib; hominib; cū ieiunio obseruent. **P**rima tēpora cadunt in quadragesima. s. quarta feria et sexta et sabbato. post primā dominicā quadragesime. **S**ecūda cadūt q̄rta et sexta feria et sabbato post penthecostes **T**ercia cadūt q̄rta et sexta feria et sabbato post exaltationem sancte crucis. **U**ltima cadūt q̄rta et sexta feria et sabbato post festū sancte **L**ucie. vt patet i. c. de ieiunio. lxxvi. dist. et per totū. **T**ercio om̄es vigilie duodecim apostolorum sunt in obseruatione ieiunij celebrāde p̄ter vigilias apostolorum

Philippi et Jacobi et beati Johānis euāgeliste. vt dicit tex. in. c. cōsiliū nostr. eo. ti. **I**une he. s. vigilia sancti **M**atthie **P**etri et **P**auli **J**acobi **B**artholomei **M**atthie **S**imonis et **J**ude **A**ndree et **T**home. **Q**uarto vigilia assumptionis domine. vt in. c. i. eo. ti. **Q**uinto vigilia natiuitatis domini nostri. in. d. c. i. **S**exto vigilia om̄iū sanctorum et sancti **J**ohānis baptiste. et sancti **L**aurentij fm **J**nnō. vbi s. et cōmuniter docto. **N**ullo tñ iure inuenit exp̄ssum: s. rōne cōsuetudinis hoc dicit. q. vt dicit **R**ich. in. iij. dist. xv. ar. iij. q. viij. si i ali qua regione est aliqd ieiunium cōsuetū qd tñ nō est p̄ceptū per ius scriptū nihilominus obseruā dū est ab existentib; ibidē. **F**acit p̄ hoc. c. cōsuetudo. di. i. et c. ecclesiasticar. et c. in his reb;. xi. dist. **S**ed dico ego vez qñ cōsuetudo habet oia requirē. d. quib; s. cōsuetudo. **S**eptimo vigilia penthecostes. vt. lxxvi. dist. c. de ieiunio **E**t licet **B**rianus teneat q. sit de cōsilio. in. s. necessario. ea. dist. **I**n veni videt q. sit de p̄cepto fm glo. Jo. ibidē in. d. s. **E**t patet euidenter. in. d. c. de ieiunio.

Quid si vigilia aliquarū p̄fatarū solēnitatum veniat i dominicā? **R.** q. i sabbato p̄cedenti ieiunanda est. vt in. c. i. et ij. de obser. ieiun.

Quādo debet celebrari vigilia sancti **M**atthie tēpore bisexti. vide. s. bisexti.

Sūt et alie vigilie seu ieiunia indicta ab ecclesia: s. nō de p̄cepto. vt cōmuniter tenet. **S**ad uent dñi. **D**e q. in. d. c. cōsiliū. et rogationes. de quib; in. c. rogationes. de p̄se. dist. iij. **I**te q̄rta et sexta feria. vt in. c. ieiunia. ea. di. et sabbata oia vt in. c. sabbato. ea. dist.

Quādo ieiunia indicta de p̄cepto ab ecclesia possint trāsserri de die in diē? **R.** fm **J**nnocē. in p̄fata rubrica. q. sic. sicut dicit fieri in franciā vbi sunt ecclesie sancti **Q**uintini. vbi vigilia om̄iū sanctorum ieiunatur tercio die p̄cedenti. **L**imitat hoc **P**a. in. d. rubrica. dūmodo fiat auctoritate episcopi. ar. c. ij. de obser. ieiun. in fi. et bene.

Quādo p̄fata ieiunia de p̄cepto ab ecclesia possint reduci vlt̄ aliud cōmutari? **R.** **J**nnō. vbi s. q. nō. nisi causa vlt̄ necessitas i ieiunare s̄bit **N**ō intelligo ab inferiore a papa. **S**ec̄ est de ieiunio voti vlt̄ penitentie. **D**e q. s. p̄fessio. vi. s. iij. et j. votū. iij. s. ij.

Quādo om̄es teneant ad ieiunia indicta ab ecclesia de p̄cepto? **R.** **J**nnō. vbi s. q. sic. om̄es q. sunt sane mentis doli capaces et potētes ad ieiunandū cū peccare possunt et peccata deslere. vt in. c. i. de relic. pue.

8

9

10

11

12

13

Jeiumium

14 **U**trū semp peccent mortaliter p̄fati qñ sol/
uunt ieiunia ecclesie q̄ sunt de p̄cepto? **R.** glo.
in .s. alias aut ea demū. xxv. dist. 7. cōmuniter
docto. tenent q̄ sic. si sine rōnabili causa q̄s ea
soluat. **Dñs** Lar. in .c. ij. de obser. ieiū. tenet q̄
nō. nisi ex p̄temptu vel inobediētia hoc faciat
v̄puta quia nō vult se subijcere p̄cepto superi
oris. **Et** dicit hoc tenere **Archi.** in .d. .s. alias
Sz **Archi.** ibidē recitat **Jo.** de fan. hoc tenen
tez. **Sz** ego distinguo fm q̄ infra dicā inobe
dientia in p̄nci.

15 **Q**ue sunt rōnabiles cause excusantes a ieiū
nio? **R.** vt colligo ex **Rich.** vbi s. ar. iij. q. iij.
cū q̄ p̄currūt cōmuniter docto. q̄ sunt quinqz
Prima etas vt sunt pueri q̄ fm aliq̄s vsqz ad
pubertatē excusant a ieiunio. ar. c. ex lris. d. de
spon. impu. vl fm alios vsqz ad plenā puber
tatē q̄ est in. xvij. in muliere. 7 in. xvij. anno i
maseulo Aut fm alios vsqz ad. xxv. annū. ar.
l. si q̄s aliq̄. C. de his q̄ ve. eta. imp. **Dosti.** in
c. ij. de obser. ieiū. 7 cōmuniter theologi tenēt
q̄ vsqz ad vigesimū aliq̄ vigesimū primū annū
excusant. ar. c. cū vicesimū. de of. dele. **Intelli**
ge q̄ nō tenent ad omīa ieiunia sz bene ad ali
qua eis cōmensurāda fm augmentū 7 p̄pū
quitatē ad dictū vigesimū primū annum fm
Tho. in. iij. dist. xv. **Propterea** dico hoc re/
mittendū arbitrio boni viri vt pensata q̄litate
etatis ita iudicet. ar. c. de causis. de offi. deleg.
Et idē dico de senibz. licet quidā dicāt eos nō
teneri post annos. lv. ar. l. ij. .s. ff. de decurio.
in tex. 7 i glo. ibidez. vbi excusant a muneribz
p̄sonalibz post. lv. annū. excepto a tutela. 7 cu
ra. a quibz solū excusant post. lxx. annū. C. q̄
eta. l. vnica. **Secūda** causa est infirmitas. qz i
eis natura debilis est 7 cibū necessariū in vna
vice si sumeret noceret. **Et** idē dico de debilibz
eadē rōne. **Tercia** laboriositas. sicut in illis q̄
laborādo victū acquirūt. seu rōne itineris vel
alio modo nō possunt simul cū labore sufferre
ieiuniū. **Aduerte** tñ q̄ intētio maioris lucri n̄
excusat fm **Astē.** **Silr** nō excusant q̄ nolunt
p̄ducere oparios nisi ieiuniū soluāt nisi causa
sit necēaria fm **Astē.** q̄ festinātiā req̄rit. **Quar**
ta mendicitas qñ cibū necessariū in vna vice
habere nō possunt. **Quinta** qualitas mulierz
pregnātis aut nutricis ex appetitu extraneo:
aut nutrimēto fer? nō possunt ieiunare sine p̄
culo vl eaz vel fer? seu pueri: nō solū excusant
imo tenent soluere ieiuniū fm **Ro.** vñ dicit
san. **Tho.** in. iij. dist. xv. q̄ subtractio cibi p̄
ieiuniū si impediret ea q̄ necessarie sunt agēda
cū quibz p̄uiuit ex societate vl officio tenet: nō

esset licita sz diceret rapina.

16 **Sz** nunqd seruicēs mēsis nobiliū aut legē
tes ad mēsam religiosoz q̄ aliqd p̄libant ne d̄
ficiāt in legēdo vl seruicēdo soluūt ieiuniū? **R.**
Ro. q̄ nō. si h̄ faciūt positis mēsis vl paz. añ.
ita q̄ p̄pter p̄tinuationē t̄pis dici debeat totūz
vna mēsa. **Idē** dicendū de illis qui iā incepto
p̄adio porāt enceniū ad vicinū. vel aliquid
aliud faciūt. 7 postea redeūt ad comestionez
perficiendā.

17 **U**trū virores p̄pter phibitionē viroz excu
sent? **R.** fm **Inno.** in rubrica de obser. ieiū. q̄ n̄
a ieiunijs indictis ab ecclia. sz a volūtarijs sic
xxxiij. q. vlti. manifestūz. **Crede** tñ q̄ p̄biter
p̄p̄r? p̄pter scandalū viri cui aliq̄ modo non
p̄t obuiari possit disp̄sare cū eis. ar. c. vt p̄sti
tueret. in si. l. di. qz p̄ceptū iur? positū nō ob
ligat quē cū scādalo. ar. c. ij. de no. ope. nū. 7 c.
nihil. de p̄scrip. cū similibz.

18 **U**trū pegrinātes ex deuotiōe excusent? **R.** q̄
sic. si talis pegrinatio nō p̄t deferri 7 siml? cūz
ea ieiunare n̄ possunt. **Nec** ob. q̄ p̄ceptū debet
p̄poni p̄silio. qz fm **Astē.** intētio dātis h̄mōi
p̄cepta non est excludere alias pias causas et
magis necessarias. **Sec?** est de p̄ceptis legis
nature q̄ phibent hoc qd fm se est malū. **Idē**
san. **Tho.** vbi s. **Et** addit q̄ debet fieri cū di
spensatiōe supioris. **Idē** dic de q̄cūqz alia opa
tione bona. puta obediētia plati p̄dicatiōe an
ditione cōfessionū 7 h̄mōi. ar. c. nō mediocri
ter. de p̄se. dist. v.

19 **Q**uerit si alie cause p̄dictis possint assigna
ri q̄ excusent a ieiunio indicto ab ecclia? **R.** q̄
sic multe. **Et** ideo tā in p̄fatis causis q̄ in alijs
est notandū. q̄ si causa sit euidēs ex q̄ nō p̄t ex
toto ieiunare. licite hō p̄ seipm p̄t frāgere ieiū
niū: p̄sertim p̄suetudine interueniēte. vl qñ re
cursus de facili nō p̄t haberi ad superiōrē. ar. p̄
fati. c. p̄siliū. **Si** vero sit dubia vl nō ex toto
tollit facultatē ieiunādi. sz solū in p̄e: v̄puta
debilitas vl peregrinatio aut labor 7 h̄mōi de
bet ad superiōrē recurri q̄ potestātē habet i tali
bus disp̄sandi fm **Astē.**

20 **Q**uis est supior qui possit in hoc disp̄ensa
re? **R.** **Dosti.** in. c. p̄siliū. de obser. ieiū. q̄ est
ep̄s. nec sufficit licentia simplicis p̄biteri etiā
ex iusta causa nisi summa necessitas imineat:
ita q̄ ad ep̄m nō possit haberi recursus sine pe
riculo. **Ro.** aut dicit arbitrio boni viri limita
dū p̄ quāta necessitate sit frangendū pot? q̄
p̄ doctrinā generalē. 7 sic cū p̄p̄r? sacerdos sit
ordinari? in dex p̄scientie. videt q̄ ip̄e possit.
Ego vero credo q̄ si loq̄mur de dispensatione

que est quedā relaxatio iuris. q̄ tūc ptinet ad ep̄m solū q̄ causa subsistere in ieiunare debente potest dispellere t̄ aliud bonū cōmutare talia ieiunia. Et causa legitima est debilitas p̄sone siue pueniat ex defectu nature siue laboris. ar. d. c. c. silu. in fi. Si vero loquamur de declaratione. s. vtz sit causa legitima vel nō. sic credo suffiat illa cōfessoris p̄prij q̄ est bon⁹ vir t̄ etiā cōsilij medici. s. medic⁹ peccat si sine rōnabili causa vt frāgat cōsiliū. ar. c. qd culpā. xxij. q. i. Et sic intellige Rodo.

21 **Q**uāz nō ieiunās vno die teneat altero die ieiunare. R. q̄ licet. tex. c. i. de obser. ieiun. videat velle q̄ sic q̄ sit obligat⁹ ad duo. s. ad ieiunā dū t̄ illo die. Facit etiā ad h̄ in ar. c. cū dilecti. cū notatis in glo. in. s. forma. de dolo t̄ cōtū. Tamē per. c. q. de obser. ieiun. Ego teneo q̄ nō tenet q̄ ibi nō imponit frāgentib⁹ vt alia die ieiunet. Facit ad h̄ qd nō. Inno. in. c. i. de cele. mis. d. illo q̄ dimisit officij. q̄ nō tenet illud re assumere q̄ sit seruit⁹ cuiuscūq̄ diei t̄ variet ex tpe. Nā si teneor p̄stare op̄a certo tpe t̄ im pedior nō sum obligat⁹ alio tpe. q̄z non sunt eodem ope s̄ variant ex tpe. vt est tex. no. in. l. si nō forē. s. libet⁹. ff. de p̄di. indebi. Itēz si relinquit mihi vsufruct⁹ p̄ biennium futur⁹ t̄ impediōz nō possum petere vsufructū alterius biēij. q̄z nō est idē vsufruct⁹. l. si vsufu/ctus mihi. ff. d. vsufu. t̄ reddi. t̄ habita. t̄ tex. c. i. debet intelligi de trāslatione fienda ex cau/la p̄pter solēnitatē.

22 **S**z nunqd toties peccat mortaliter quoties comedit i die ieiunij fractū sine causa. R. Jo. d. neap. in. quol. tenet q̄ sic. q̄z videt reduci ad p̄ceptū negatiuū. s. magis placet opi. dū rā dī in quarto q̄ nō nisi semel. nisi comedēs nouo p̄ceptū mentis pluries comederet. quia tūc totiens peccaret mortaliter. Et hec est cōmu/ mor opi. aliter obligaret ad impossibile. quia ex quo semel ieiunij fregit. itēz illud nō potest amplius facere illo die. Et ideo p̄ceptūz est si bi factū impossibile. Secus esset de ieiunio q̄ dragē sine. quia licet frēgerit vno die p̄t tamē ieiunare t̄ tenetur altero die. Et sic quot dies omittit i quadagesima tot peccata mortalia cōmittit.

23 **Q**uāz liceat ieiunare in dñica t̄ alijs festis solennib⁹. R. q̄ sic. nisi quis faceret quasi vo/ lens deuare a cōsuetudine populi xpiani. quia turpis est omis pars que suo toti nō cōgruit. potest etiā esse illicitum fm Tho. vbi supra si adeo pertinaciter ieiunij teneret q̄ non crede/ret per deuotionē festi vtilitatē ieiunij cōpensā

ri posse. Idē dic quādo ex alia superstitione h̄ faceret.

24 **Q**uāz ieiunij factū in p̄cto mortali p̄sit. R. q̄ sic q̄z tū ad obedientiā mādati. si est p̄ceptū ab ecclia vel ex voto t̄ h̄mōi. Secūdo valet ad macerationē. Tercio ad oia alia valet ad q̄ valet op̄a facta extra charitatē. de quib⁹. j. sa tiffactio. s. vi.

25 **D**iuersis intentionib⁹ ieiunat. vnde s̄sus. Abstinet eger. egens. cupid⁹. gula. si mia vī/ tus. Eger vt q̄z non p̄t comedere vel propter medicinā. Egens q̄z nō habet. Cupid⁹ ne ex/ pendat. Gula. vt postea auidi⁹ comedat. Si mia. i. hypocrita vt laudet. vut. i. virtuosus vt mereat.

Ignorantia Alia bona qua q̄s ignorat ea q̄ ei essent oc/ casio peccati. vt in. c. quis dist. xxxvij. Alia neq̄ mala neq̄ bona qua q̄s ig/ norat q̄ nō expedit scire. Alia mala qua q̄s ig/ norat que scire expedit. Et hec multiplex est. Alia iuris: alia facti. Ignorātia iuris: alia iu/ ris diuini: alia iuris naturalis: alia iuris cano/ nici t̄ ciuilis. t̄ de istis scribit. xxxvij. dist. in. summa. t̄. i. q. iij. s. vlti. in. tex. t̄ glo. hic autē nō intendo tractare de ignorantia facti. q̄z hec excusat. vt in regula ignorantia. lib. vi. sed de ignorantia iuris. p̄ ei⁹ declaratōe q̄runt plura. **Q**uāz ignorantia mala sit peccatum. R. q̄ aut ignorantia dicit priuationē cognitōnis ne cessarie ad salutē. Et sic fm sanctū Bona. in. ij. dist. xij. q. penl. potest esse dupliciter. Pri mo ita q̄ est in nobis s̄z nō a nobis. t̄ hoc mo do culpa nō est. t̄ cū nō sum⁹ ei⁹ principij in ipsa nec meremur nec demeremur. Secūdo ita q̄ est in nobis t̄ ex nobis. t̄ hec ignorantia est culpa. t̄ h̄ fit tripliciter. Primo modo cū sum⁹ in via virtutis voluntarie ab ea recedi/ mus in viā erroris nos p̄cipitates. Et hec est ignorantia erronea. vt in hereticis. Secūdo modo. cū ad viam possumus pertinere veri tatis cupimus in tenebris esse. Et hec est ig/ norantia affectata. Tercio modo cuq̄ ex qua/ dam pigricia t̄ negligētia nō curam⁹ veritatē adducere. Et hec dicit crassa t̄ supina. Sed prima maior culpa q̄z secūda. t̄ secūda q̄z ter/ cia. Et de hac dicit in. c. ignorantia. xxxvij. di. t̄ in. d. s. fi. Si vero ignorantia dicit priuatō nem cognitōnis eorū que non sunt necessa/ ria ad salutē. sic nō est peccatū. vt. xij. q. ij. in quib⁹ rebo.

Ignorantia

2 **¶** Si q̄ sunt necessaria ad salutē scire? **R.** fm
Tho. p̄ma scde. q. lxxvi. q. omēs tenent scire
cōmuniter ea q̄ sunt fidei et vniuersalia iuris
p̄cepta. Singuli autē ea q̄ ad eorū statū seu of-
ciū spectant.

3 **¶** Utz ignorantia excuset aliquē a peccato? **R.**
fm san. Bona. vbi s. q. vlti. q. si tāta sit q̄ pri-
uet rōez volūtarij et rōez p̄tempti excuset a to-
to. sicut est ignorantia inuincibilis q̄ priuat sim-
pliciter cognitōe iurē. sicut in furioso et infan-
te. nisi in talē ignorantia venisset ex culpa sua
q̄ tūc nō excuset a toto: s̄ a tanto. de quo dic
vt. s. ebrietas. §. iij. Itē dicit fm Tho. in quol.
de eo q̄ habet sufficiens impedimentū p̄pter qd
scire nō potuit. puta fuit in carcere vlt in terris
ad q̄s p̄stitutio pape nō puenit et h̄mōi. q. nō
peccat faciēs p̄tra p̄stitutionē. Si vero igno-
rantia omnino nō priuat rationē volūtarij et ra-
tionē p̄tempti. sic distinguo fm Rich. eadez
dist. 7. li. q. aut est ignorantia cōmissionis qua
q̄s nō vult scire. vt liberius peccet: q̄ dicit affe-
crata. Et sic nec excusat nec alleviat peccatū.
Aut est rōne omissionis. qua q̄s negligit scire
q̄ tenet. q̄ satis facilius potuisset scire. Et hec
dicit crassa et supina. et hec excusat a tāto. i. q.
nō est tā grane peccatū. s̄ nō excusat quin sit
mortalē. si est circa ea q̄ sunt p̄cepti diuini aut
nature. xxij. q. i. si q̄s dederit. et xxvij. di. c.
q̄ ea. Si aut sit circa ea q̄ sunt p̄cepti iuris po-
sitivi. sic credo q̄ aliqui excuset a mortali fm
eā dist. de qua dicā infra in obediētia. Et fm
p̄dictā intellige qd dicit. vi. q. i. quero. et xxij.
q. i. c. scilicet. et xxij. q. vij. quēadmodū. xxvij.
q. i. §. ex his.

4 **¶** Ex p̄dictis et ad euitandū p̄fusionē multorū
q̄ circa ignorantia scribunt. aduerte q̄ si ex ig-
norantia q̄s facit aliqd qd nō est p̄tra leges dei
nec nature. credēs non fore phibitū aliq̄ lege
cū tñ sit phibitū. et talis ignorantia nō est affe-
crata nec crassa vlt supina. puta q̄ laborat p̄ vi-
ribo scire sibi necessaria. puta si est mulier vel
rustic⁹ mercator et h̄mōi. vadit libetē ad p̄di-
cationes et alia loca vbi declarant talia. et facit
qd cōmuniter faciūt alij d̄ sua q̄litate et puenit
facere. Si est religiosus studet libetē inter-
rogat. et h̄mōi. q. talis ignorantia excusat cum
ab omī pena etiā ex cōdicatōnis in iure posita q̄
ad for̄ aie etiā ab omī culpa. p̄ ter. claz in. c.
fi. q̄ matri. accusa. pos. et p̄ rationē. c. cognoscē-
tes. d̄ p̄sti. Absurdū em̄ esset ad penā obligari
ignorantē. facit. l. fi. ff. de decre. ab oz. facien-
tū. Ita nō q̄ vident inuere cōtrariū fundant
se sup̄ p̄sumptōe. vt euident colligit. glo. in. l.

i. c. de interdic. matri. approbata p̄ doc. ibi. et
in. l. fi. ff. de ritu nup. et in. l. q̄ p̄tra. c. de ince. et
inuti. nup. Et magis ap̄te colligit ex his que
notant in. d. c. cognoscētes. vbi determinat q̄
volēs p̄bare ignorantia ad euitandā penā sit au-
diend⁹. Nec nō intelligo de p̄latis officialib⁹
medicis artificib⁹ et h̄mōi. q̄ exercere habēt ali-
qua officia. ex quib⁹ damniū notabile possz in-
ferri p̄rimo ex ignorantia: q̄ nō debet officia ta-
lia assumere: nisi sint sufficienter instructi ad
ea exercēda. aliter eis imputat. Si autē igno-
rantia sit affectata nō euitat penā: q̄ in dolo ē
Si s̄o sit crassa vel supina. puta q̄ nescit qd
cōmuniter omēs sue p̄ditōis sciūt. puta q̄ p̄-
dicat. s̄ ip̄e p̄dicationē nūq̄ vult audire vel
nō curat interesse. vbi talia publice declarant
cū tñ cōmode possit. nō euitat penā. vt in. c. ve-
aliaz. de p̄sti. li. vi. De istis dicit. xxvij. dist.
c. fi. Qui em̄ rebeliter viuūt et dūcere atq̄ age-
re bona recusant. magis diaboli q̄ xpi membrū
esse ostēdit. et pot⁹ infidelis q̄ fidelis esse mō-
strat. Si vero id p̄tra qd facit ex ignorantia est
p̄tra legē dei. tunc distinguo: aut exp̄sum est
et exp̄licitū i lege dei vlt nature. Et sic ignoran-
tia nō excusat a mortali peccato. xvi. q. i. si cu-
pis. nec etiā p̄sequēter excusat a pena iuris di-
uini nec positivi. fm Sco. in. iij. di. vi. facit
qd nō. glo. in. cle. eos. de p̄langu. et affini. fa-
cit. l. venia. c. de in ius vocā. et c. ignorantia.
i. q. iij. Qd limita q̄ ad penā iuris positivi fm
q̄ supra dixi. Ex cōmunicatio. vii. casu vlti-
mo. §. ij. Si aut nō est exp̄licitū s̄ reducibile
maxime cū subtilitate. sic credo excusari a cul-
pa et a pena illos q̄ nō sunt ignorantes ignoran-
tia affectata crassa aut supina. Et em̄ dūz est
dicere. q̄ peccat mortaliter q̄ facit fm subtilita-
tem p̄tractum illicitū. credens licitū et hu-
iusmodi. facit p̄ hoc. xv. q. i. merito. et c. fi.
xxvij. dist.

5 **¶** Utz ignorantia iuris tollat bonā fidē q̄ ad
faciendū fruct⁹ suos? **R.** q̄ nō. ter. est in. l. sed et
si lege. §. scire. ff. de peti. h̄ere. Qd limito nisi
sit affectata vlt crassa.

6 **¶** Que differentia inter ignorantia nescientia et
errorem? **R.** q̄ ignorantia est nescire qd scire
tenet et debet. xxvij. dist. c. fi. Nescientia est ig-
norare qd scire nō tenet. Error est vñ p̄ alio
putare. xxij. q. ij. in quib⁹. et xxvij. di. c. quib⁹
Sed meli⁹ fm Fran. in. ij. Nescientia simpli-
cem negationem scientie importat. Ignoran-
tia vero scientie priuationē. Un̄ ignorantia ni-
hil aliud em̄ nisi carere scientia quā q̄s nat⁹ est ha-
bere. Doc em̄ est de rōe cuiuslibet priuationis.

Quis aut ignoratia est aliqd sciētie pstrariū q̄
dicit ignoratia puerse dispositōis. puta cū ali
qs habet habitu falsorū principiorū et fallarū
opinionū. ex quibz impedit a sciētia veritatis
Error aut est approbare vera p falsis. Un̄ ad
dit actū quendā sup̄ ignoratiā: qz p̄t q̄s igno
rans esse sine h̄ q̄ sententiā ferat sup̄ ignotis. et
tūc est ignorās et nō errās. h̄ q̄n iā fallaz sinias
ferat de his q̄ nescit: tunc pp̄ne dicit errare. Et
qz peccatū i actu p̄sistit. Error habet rōez pec
cati. qz sine p̄sumptōe esse nō p̄t. qz q̄s siniam fe
rat de his q̄ ignorat maxime in q̄bz piculū cō
sistit. Nesciētia p̄o de se nec rōnez culpe v̄l pe
nebz. Un̄ q̄ aliqs nesciat q̄ nō est ap̄t natus
scire nō est neqz culpa neqz pena. qz ē etiā i bea
tis. vt dicit Dyo. in. v. c. ecclesiastice hierarchie

Illegitimus filius
i sit et quō succedit. et q̄t sunt diffe
rentie. et quō legitimat. vide fili
et legitimatio.

Imagines sanctorū
i quare de
pingunt. R. Greg. in. c. platū. de
p̄se. di. iij. sic inquit qd̄ legenti
bus scripturas h̄ et ideotis p̄stat pictura cernē
tibus q̄ i ip̄a ignorātes vidēt qd̄ seq̄ delectant ip̄
sa legūt q̄ lras nesciūt unde p̄cipue gentibz p
lectione pictura est. hec ibi.

1 **U**trū imagines sc̄torū sint adorāde. R. glo.
in. c. venerabiles. de p̄se. di. iij. q̄ sic adorāde
dūlic q̄ solū reuerentiā exhibet nō latrā. et ideo
nō sunt violāde. de p̄se. dist. iij. platū cū duo
bus. c. seq̄ntibz.

2 **U**trū imago xp̄i sit pingēda s̄b forma agniz
R. q̄ nō. s̄z in forma hūana. vt i. c. septā s̄ctaz
sinodū. d̄ p̄se. di. iij. Dicit tñ glo. q̄ nō ē phibi
tū pingere xp̄m i specie hūana et s̄b ip̄o agnū.
s̄z solū pingere ip̄m in agno phibet.

3 **U**trū liceat imagines sanctorū i aggravatio
nē cessatōis aut excoicatiois in terra p̄sternere
lapidibz aut spinis supponere et h̄mōi. R. q̄
nō. qz id fieri districte phibet. in. c. si canoni
ci. de offi. ordi. li. vi.

4 **U**trū liceat sc̄lperē signū crucis in solo v̄l sili
ce aut marmore hūmi positū. R. q̄ nō. C. ne
mini. lice. sig. sal. l. vnica. et videt esse p̄ceptū.
qz vult grauissima pena puniri. v̄bi dicit glo.
forte moris ex q̄ valde reprehensibiles sunt q̄ su
pra sepulturas hūmi positas cruces impmūt

Imisericoz

dia. est filia auaricie qua nō subuenit indigē
tibus. vide auaricia. §. iij.

Imundicia
i est filia gule q̄ q̄s puocat se ad
vomitu vt sepi⁹ comedere pos
sit. Vel tñ comedit q̄ necesse habet euomere
cōmuniter est veniale peccatū. Aliqñ tñ mor
tale sicut qñ comedit intendēs euomere pp̄
delectationē gule. nulla alia causa bona addu
ct⁹ ad h̄ v̄l qñ ex h̄ generat sibi notabile nocu
mentū in corpe nec p̄pterea vult desistere hoc
aduertēdo. Aut qñ h̄ facit vt habeat pollutio
nē in nocte dormiēdo et h̄mōi.

Imunitas est q̄
i si si
ne muneribz data libertas. ab in
qd̄ est sine. v̄l imunitas q̄si puri
tas inde dicit q̄s imunis a peccato. et pur. ca.
c. si. Dicit etiā emunitas. qd̄ idē est q̄ libertas
quasi extra munia. i. munera data libertas ab
e qd̄ est extra.

Quod d̄ se exēdit imunitas ecclesie et cimiter
rij. R. q̄ ad. xxi. Primo qz secularia placita
nō sunt in ecclesia vel cimiterio tractanda. eccle
siastica tñ possunt. vt in. c. i. de imu. eccle. et c.
cū ecclesia. et sententiā data i ea est nulla ip̄o in
re. et maxime sinia sanguinis q̄ s̄b anathemate
phibet ibi ferri in. d. c. cū ecclesia. Limita nisi
sit data alia a sanguine p̄ viā voluntarie iuris
ditionis. qz sic tenet fm̄ Pa. in. d. c. cū in ec
clesia. de causis ecclesiasticis aut bene tenet ar.
c. qua fronte. de appel.

Utrū q̄s possit doctorari in ecclesia. R. Jo.
an. in. c. decet. eo. ti. li. vi. q̄ sic. et placet Pa. in
d. c. cū ecclesia.

Utrum p̄tractus facti in ecclesia teneāt. R.
Pa. in. d. c. cū ecclesia. fm̄ glo. in. d. c. decet.
q̄ sic. qz illud. c. cū ecclesia. cū sit penale nō de
bet extendi ad p̄tractus. Ex quo aduerte q̄ di
sp̄sino odiosa p̄cepta sup̄ quasi p̄tractu non
extendit ad cōtractū pur. Nā in iudicio q̄si
p̄trahimus. l. iij. §. idē scribit. ff. de pecu. Idē
dic de p̄cepta supra p̄tractu puro: nō extendi
ad quasi p̄tractū ita dicit Bar. in. l. more. ff.
de acquir. here. v̄bi vult q̄ statutū phibet mu
lierem p̄trahere sine certa solennitate q̄ potest
nihilominus adire hereditatem. quia tūc ve
re contrahit. sed quasi contrahit cum debito
ribz hereditarijs ad qd̄ vide qd̄ legitur in. l.
apud iulianum. ff. qui. ex. ca. i. pos. eatur. §.
p̄. et si.

Immunitas

- 4 **¶** Secundo nō debet in ecclia vel cimiterio fieri clamatores: seditores: imperatores: universitatu: cunctiones et publica parlamēta negociatores: nūdinaz et fori. vt in. c. decet. de imm. ecclie. eo. ti. li. vi. **¶** Ioh. an. tñ tenet qd parlamēta et societates p actu pietatis aut spūalitatibz possūt fieri. vt refert **Pa. in. d. c. cū ecclia.**
- 5 **¶** Si nūqd peccat mortaliter qd aliqd pdicto rñ i eis facit. **R. q. nō. vñ dicit tex. in. d. c. decz. ordinarij locor h faciāt obfuarī suadēda sua deant: interdica cōpescāt. Et qd cludo qd illa qd totaliter impedit orationez tpe debito sint phibita sub peccato mortalit: alia nō nisi ex se sint mala. vñ qd ex pemptu faceret. Et sic intellige. c. p. et h. xij. dist.**
- 6 **¶** Tercio qz in ecclia nō debent sepeliri nisi epi vñ abbates vñ digni pbiteri aut fideles laici. xij. q. ij. null. **Et intelligūt quidā de laico fidei qd miracula facit a virtute fidei. Alij de qd libet fidei cū bonitas fuit manifesta. Posti. vero intelligit de qd libet fidei i dignitate pbituro. vt comite. rege. impatore. Sz hodie nō seruat et male. qz de iure cū nulli debet in ecclia sepeliri. vt nō. **Albi. in. l. nemo aploz. C. de sa. san. ec. et etiā **Azo. ibidē in summa.******
- 7 **¶** Quarto nō debet ecclia in castellar: nec in pugnacula edificari vt inde fiat guerra vñ vt ibi recipiant qd guerra faciūt nisi iusta necessitate et auctoritate epi. de custodia eucha. c. relin. q. i. vt boni viri defendāt a malis. **Et hō cōter tenēt docto. fm. **Pa. in. d. c. cū ecclia.****
- 8 **¶** Quinto intra ecclia vñ cimiteriū nō debet suppellectilia poni vñ hospitari in ea nisi p necessitate. alias videt mortale i isto et in pcedēti vt in. d. c. relinqui.
- 9 **¶** Utz veditio candelay qd fit in ecclia sit phibita. **R. q. videt sit tolerabilis. Nec ob. qd dñs eiecit vendētes i templo. qz ibi fiebāt pacta et multa perturbātia cultū diuinū. Sz in venditione candelay nulli sit strepit. Et iō nō phibet. Seco esset de alia negociatōe. quia illa est phibita.**
- 10 **¶** Sexto qd in ecclia vñ cimiterio nō debet vlla violētia fieri: vñ aliqd violēter extrahi: aut ei pfinia frāgi. vt in. c. sicut antiq. xvij. q. iij. nec ea qd in ea posita sunt p vim aut furtū auferri. aliter sacrilegiū cōmittūt. c. qd quis innētus. xvij. q. iij. **Et sic peccāt mortaliter. vt in. d. c. quisquis patet.**
- 11 **¶** Utz excōicāt p fugiēs ad ecclia gaudeat pfata imunitate. **R. q. sic. qz cū lex nō excipiat. nec nos.**
- 12 **¶** Utz seru fugiēs ad ecclia possit violēter

extrahi. **R. q. aut venit sine armis. s. vt dñs se subtrahat. et sic reddet dñs. pstito tñ pñ in ramēto de impunitate. c. inter alia. eo. ti. Aut venit cū armis. Et sic pñno extrahit. l. si seruus. C. de his qd ad ecclie. pñ. intellige pmissa impunitate.**

¶ Utz iude p fugiēs ad eccliaz gaudeat isto pñlegio. **R. fm. glo. in. l. i. C. de his qd ad ecclie. pñ. qd nō. Et dicit **Pa. in. c. inter alia. eo. ti. qd est verior qd opi. glo. d. c. inter. qz lex pdicta inducit pñsumptionē iur. et de iure extra quā nō ad mittit pñatio. l. dist. vez. qd p fugit non ppter zelū fidei. sz ppter euasione debitoz vñ criminū. Inno. tñ est cū glo. pfati. c. inter. Ego dicere qd si venit ad ecclia et petit baptismum qd gaudebit. alias nō. qz videt venisse vt effugerat nō causa fidei.****

¶ Utz clerici et religiosi p fugientes gaudeant ista imunitate. **R. **Pa. in. d. c. inter alia. qd nō qn a plagis suis nō possūt extrahi et flagellari et hñmō. diuimodo nō faciāt ex odio sz causa discipline vide p cū diffuse si placet.****

¶ Utz p fugiēs pñlegiū gaudeat pñlegio. **R. **Pa. in. d. c. inter alia. qd legisse in. l. pñenti. C. de his qd ad ecclie. pñ. distinguūt. aut est debitu ppter tributū. s. debitu pñcipi. Et sic extrahit. vt in aut. de man. pñ. s. publicor pñm butoz. et ibi nō. in glo. Sz p. e. vt refert **Ly. tener qd nō extrahet. sz ibi citabit. et si se defendet bñ quidē. sin aut pcedet ad missionē pñfessione bonoz. ita intelligit dicit autē. et placet **Pa. Si pñ debitu ē ppter aliud. tñ nō extrahet uniu. fm oēs. d. l. pñenti. Sz i mō pcedendi sunt opi. Mihi placet opi. **Jaco. de raue. qd dicit qd dabit sibi securitas stadi et ex unde extra eccliaz p. xxx. dies. infra qd nō debet aduocat. ad iudiciū. et iudex si dabit sentētia pñra cū pñenabit qd aut redeat ad ecclia aut pareat hñc. et hñc opi. trāsit **Ly.************

¶ Utz cōmittēs maleficiū et vadēs ad eccliam gaudeat isto pñlegio. **R. **Pa. in. d. c. inter alia. qd sic qd ad duo principal. Primi vt nō possit inde violēter extrahi. Scdm vt nō possit ampli de illo dñari ad mortē vñ ad aliam penā. corpalem seu corporis afflictionē. Pñc tñ pecunialiter dñari vñ alia pena extra corp et cogi ad penitētia agendā et aliā satisfactōez ita tñ qd violēter nō extrahat fm cōmuniorez opi. Et aduerte qd licet egrediat de ecclia. ex qd semel p fugit ad eā: nō pñ ampli de illo corpali liter dñari. et hoc dicit glo. in. c. reu. xvij. q. iij. Et fuit sentētia **Dugo. vt firmat. et sequit **Archi. ibidē.********

- 17 **¶** Excipiunt ab ista immunitate dicta s. s. r. quattuor genera hoim. Primum latronu publicoꝝ q̄ palā t publice furant. vt sunt pirate vel illi qui publice stant in stratis vt de pendent oēs trāscentes. Secūm est nocturnū depopulatoꝝ agroꝝ. Terciu istud genus a pmo fm. Immo. qz istud i nocte segetes destruit. dū ibi se abscondit vel iacet. vel qz vltra homicidia t depdatōes q̄s faciunt in strata publica cōbuunt agros illoꝝ q̄ eis nō seruiūt vl̄ sunt ptra rj. Conueniūt tñ ista duo genera. qz qd̄ libet depdat in stratis. Terciu gen⁹ est illoꝝ q̄ ali qd̄ maleficiū enoꝝme cōmittūt i vna ecclia vt defendant ab alia. Sec⁹ si cōmitteret extra ecclia vl̄ cimiteriū sub spe vt defenderet ab ea. qz gaudet. vt in. c. fi. eo. ti. Et licet loquat de homicidio vel mutilatōe tñ etiā habet locū i alijs delictis grauib⁹. fm. Pa. ibidē. ppter idē p̄tate rōnis. Sec⁹ esset in nō enoꝝmib⁹ S3 qd̄ si cōmisit maleficiū in ecclia. s3 nō sub spe vt defendat ab ecclia. Pa. in. d. c. fi. vult vt nō defendat. aliq̄ ptra. t magis placet p. d. c. fi. Quartū gen⁹ fm. Pe. de ancha. est raptorū virgū homicidaz t adulteroz. p̄ autē. de man. p̄m. s. Qd̄ si delinquentes. Sed cōmū niter tenet t ven⁹ q̄ est correctā illa autē. per ius canonicū. t q̄ gaudet hac immunitate.
- 18 **¶** Utz p̄fugietes ad ecclia tpe belli sint capiēdi. R. q̄ nō. si ipas nō icastellauerūt aut i de pugnauerunt. ar. c. fi. eo. ti. nec res eoz ibi repositē. nisi essent ad pugnādū. vt in. c. sicut antiquit⁹. xvij. q. iij.
- 19 **¶** Utz detet sub iuramento redeūdi dimissus p̄fugies ad ecclia sit educēd⁹. R. Jos. an. in addi. ad Spe. ti. de iur. iur. q̄ si iniuste tenebat nō redibit. maxime si iminet piculū mortis vl̄ mutilatōis. s3 petet absolūtione a iuramento. Sec⁹ si iuste detinebat. qz tūc cōpellendus est redire vt voluit Bar. in. l. relegati. ff. de penis. Nō tñ debet pati ecclia vt inuit⁹ abstrahat. nisi p̄stata cautōne de ipunitate mortis vl̄ truncationis.
- 20 **¶** Utz violēter abstrahēs aliquē de ecclia nisi in casu p̄misso teneat illū restituere. R. Pa. in. d. c. inter alia. cū Bar. in. l. p̄sentī. C. d̄ hū q̄ ad ec. p̄su. q̄ de iure p̄t peti se restituē. cū d̄ fa cro sit priuāt⁹. Lōcoꝝ. Oldra. p̄silio. liij. t ecclia p̄t agere cū sit spoliata libertate. vt in. c. muroꝝ. xvij. q. iij. Et ideo nō liberant nisi restituat etiā si dñs p̄staret iuramentū vl̄ cautōez de seruo extracto. Et facit ad questionem. An cap⁹ in territorio alieno possit peti. t q̄ sic. per dictū capitulū muroꝝ. t firmat Bar. i. l. si cui.

ff. de accusa.

¶ Qua pena puniūt de iure civili q̄ tales violēter extrahit p̄stringit aut requiē aut vestes vl̄ victū negat. R. qd̄ crimē lese maiestati incurrit t vltimo supplicio feriend⁹ dicta. l. p̄sentī De iure canonico debet excommunicari t p̄dēnari pecunialiter t imponi sibi publica penitētia: nec restitui cōmunioni: nisi restituat quē violēter extraxit. vt in. d. c. muroꝝ. iuncto. c. si q̄s cōtumar. t. c. quisq̄s. t qd̄ ibi nō. xvij. q. iij. Et sic patet q̄ peccat mortaliter tales. Et nō. q̄ nedū in ecclia vl̄ cimiterio habet istud priuilegiū. s3 etiā per. xl. passus. si est ecclia maior scilicet matrix. vl̄ per. xxx. si est minor vt capella. xvij. q. iij. sicut antiquit⁹. c. frater. c. muroꝝ Capelle tñ q̄ sunt intra ambitū muroꝝ ciuitatis vl̄ castri seu villaz cōponunt in. xxx. passus obfuitatōe fm. Hosti. xvij. q. iij. quisquis Et nō. fm. Jsid. q̄ passus est mensura quinqz pedū. pes s̄o. xxv. digitoꝝ. vide glo. in. d. c. si cut antiquitus. vbi h̄ dicit. Limita istud spaciū qñ vadit ad requisita nature. Secus si uet vt accederet ad alias domos. vt in. c. diffiniuit. xvij. q. iij. quia possent tūc capi infra dictū spaciū.

¶ Quis faciet expensas p̄fugietī ad ecclias. R. Pa. in. d. c. int̄ alia. q̄ ip̄e si habet de suo vl̄ laborabit si p̄t vt viuat. q̄ si nō p̄t vl̄ si habet de suo. ecclia sibi p̄uidebit fm. Archi. post hūgo. in. c. diffiniuit. xvij. q. iij.

¶ Utz existēs in ecclia t vulnerās existētē extra violet immunitate. R. Pa. in. c. fi. eo. ti. q̄ sic. qz delictū fuit ibi principiatū t habebit locū. c. fi. eo. ti.

¶ Utz mandās fieri delictū existēs in ecclia violet immunitate. R. Bar. in. l. si vt p̄ponitur ff. de fideius. t lati⁹ per cū in. l. nō solū. s. si mādato. ff. de iur. iur. t ex. in. cle. pastoralis. in. b. recipiet igit. de sen. t re iudi. vbi innuit q̄ ciuatio facta extra territorii ciuitatis nō valet. Ergo videt q̄ debeat attendere locū vbi mandatu erequit. nō vbi mandat. Sed ego dico q̄ etiā attribuet factū in loco vbi mandat: qñ erequēs erequit necessitate iuris. Ad qd̄ facit qd̄ infra dicā mandatū. s. i.

¶ Utz ecclia nō p̄secrata gaudeat p̄fata immunitate. R. fuerūt opinionēs. s3 mihi placet opinio glo. Hosti. quā sequit Pa. in. c. ecclia. eo q̄ sic. t ibi videt tē. etiā mouet se. qz palatū ep̄i gaudet hac immunitate. vt. xvij. q. iij. c. id̄ p̄stitutū. Ergo multo fort⁹ ecclia. Item facit quia om̄ia priuilegia p̄cessa ecclis extendunt ad hospitalia in. l. om̄ia priuilegia. C.

21

22

23

24

25

Immunitas

- de epi. & cle. **I**tem q̄ de primo faciendū est habe-
tur p̄iā facto. vt. l. nō tantū. in p̄inci. ff. de ex-
culā. tu. & in. l. penul. ff. de testa. mili. Hanc te-
net **L**ar. in. d. c. ecclesia. & **J**oh. de ligna. post
Lauf. in. cle. i. de p̄. & remul. **I**ntellige si auto-
ritate epi vel pape edificata est.
- 26 **U**tz hospitale & priuata oratoria similiter
gaudeat. **R.** **B**of. q̄ sic si autoritate epi sunt
fundata. **E**t facit q̄ ip̄e nō. in. c. si. de ec. edi. &
tenet **L**auf. in. d. cle. i. & placet **P**a. in. d. c. ec-
clesia. p. d. l. oia. alias nō.
- 27 **U**trū ecclesia interdicta similiter gaudeat.
R. **B**of. & **U**in. q̄ sic. ar. p̄fati. c. ecclesia. & se-
quunt̄ cōmuniter docto.
- 28 **U**tz pfugiens ad corp⁹ xpi similiter sit re-
fensandus. **R.** **D**osti. q̄ sic. licet hoc i iure nō
exprimat̄. q̄ vbi maior est ratio. & ibi maius
ius. & mulier tangens fimbriā xpi saluata est.
Marth. ix.
- 29 **S**eptimo ecclesia habet imunitatē q̄ eius
rustici non possunt ei⁹ rura deserere. & alias se
trāsferre. vt. in. c. iij. eo. intellige fm glo. ibidē
de illis q̄ glebe sunt affecti. & q̄ sunt. **V**ide. s.
Colonus.
- 30 **O**ctauo quilibet p̄t regulariter rem suā ec-
clesie relinquere. l. generali. & l. iul. mus. **C.**
de sa. san. eccle. & etiā donare inter viuos sine l.
sinuarōne in infinitū. l. illud ibidē. & in autē.
de nō alie. re. eccle. s. si minus. quāuis glo. in
d. s. teneat p̄trariū. sed primū veni⁹. vt. s. do-
natio. s. xx.
- 31 **N**ono trāsferret dominū rei in ecclesias solo
pacto. i. sola nuda p̄missione. l. vt si inter di-
uinū. **C.** de sa. san. eccle. in glo. & hanc sequit̄
Albzi. ibidē. **E**t idē est fm **R**odo. quādo dat̄
aliquid ecclesiastice persone intuitu eccle. **I**n
emptione tamē requirit solutio p̄ciū vel fides
de p̄cio. aliter dominū nō acquirit. fm glo. p̄-
dictam.
- 32 **D**ecimo quicq̄d fuerit emptū de pecunia ec-
clesie reuerti debet ad eā. xij. q. iij. c. i. q. v. si
xum. **E**t hoc siue sit emptū noie eccle. vel nō
de pecu. cle. c. i. & c. inquirendū.
- 33 **U**ndecimo q̄ nō tenet ad munera mere per-
sonalia. **E**t dicunt munera mere personalia q̄
animi p̄uisione & corpali labore sine aliquo ge-
rentis detrimento perpetrant. vt in. l. si. in p̄an.
ff. de mu. & ho. **D**uoꝝ numez mere personaliuꝝ
quedā sunt sordida vt cloache mundāde. cal-
ces coquēde. arene fodiēde. fossati vel stabu-
li mundādi. & hmoi. de quibz in. l. maximaz
C. de excusa. mu. **E**t ad hec nō tenent ecclesie
nec eaz mancipia. aut clerici vel eoz vxores

aut familie & coloni. vt. xvi. q. i. c. generaliter.
s. nouaz. & s. placet. ij. **C.** de epi. & cle. l. ij. & l.
nemine. **C.** de sa. san. ec. q̄ vult q̄ in aduētū p̄n-
cipis teneant. nō valet q̄ ad clericos ecclesias
atqz seruos q̄ sunt domino ecclesiaz subiecti.
quia iure diuino sunt exempti. vt in. c. si im-
perator. xvi. dist. & no. **I**nnoc. in. c. ij. d. maio.
& obe. **F**acit. l. rescripto. & qd̄ ibi nō. **B**ar. ff. de
mu. & ho. **E**t hoc intelligo de familia perpetua
ecclesiaz & eaz seruis. s. bene valet quo ad co-
lonos liberos q̄ seruūt p̄ mercede. cū sint sub
impatore. iuxta nō. in. c. indicatū. lxxix. dist.
& ab ipo a multis exempti. vt in. l. i. & ij. **C.** de
epi. & cle. **E**t ideo potuit eoz imunitatē limita-
re. vt i simili nō. glo. in. c. cū fm leges. d. here.
li. vi. **N**ā tales tenent ad gabellas & alia onē-
ra de p̄cis cōtingente fm fcede. consilio. iij.
Sūt & quedā alia munera p̄sonalia q̄ nō sūt
sordida sed habēt annexū honorē. vt sunt offi-
cia secularia. & sic nō tenent clerici. p. c. sacer-
dotibz. & c. sed nec p̄curatōnes. ne cle. vl. mo.
Vnde in. l. placet. **C.** de epi. & cleri. dicit. **P**lacz
nostre clemētie vt clericis nihil cōmune cum
publicis actionibz vel ad curiaz pertinentibz
cui⁹ corporū nō sunt annexi habeat. hec ibi. **E**p̄
quo patet q̄ nō sunt de vniuersitate nec in eaz
vocē possunt habere. vt tenet **I**nnocē. in. c. di-
lect⁹. p̄pe finē. de exce. p̄. **S**ūt etiā quedā alia
munera p̄sonalia que nō habēt nec honorem.
nec vituperiū annexū. vt legatio tutela vl cu-
ra & hmoi. licet eū ab istis sint exempti. vt in
l. generaliter. **C.** de epi. & cleri. posita in. c. gene-
raliter. xvi. q. i. tñ fm glo. iuncto tex. in. c. p̄-
uenit. lxxvi. dist. possunt. si volūt legitimaz
tutelā clerici accipere nō datū aut testamēta-
riā. sed epi & monachi nō. lxxvii. dist. eps. et
xvi. q. i. monachi. **T**utelā autē miserabiliū p̄-
sonaz omēs clerici & monachi possunt suscipe-
re. quia officiū piū est. vt in. d. c. puenit. **E**t in
omibz p̄dictis muneribz p̄sonalibz quo ad ec-
clesias & clericos habēt locū p̄dicta tā in ordi-
narijs q̄ extraordinarijs muneribz seu indi-
ctis vl supindictis. vt i. l. placet. **C.** de sa. san.
eccle. & autē. ut nulla cōmunitas. **C.** de epi.
& cle. & c. q̄qz. de cen. si. li. vi. **E**t q̄ dicant ordi-
naria vel extra ordinaria. indicta vl supindi-
cta. vide. j. mun⁹.

34 **U**tz clerici teneant custodire ciuitatem vel
opidū. **R.** **P**a. in. c. peruenit. eo. ti. q̄ nō. nisi
maxima necessitas subesset. vt nō. glo. xvi. q.
i. s. placet. que quidē per laicū nō debet discer-
ni. fm **D**ostien. in summa. s. per episcopū & p̄-
eū cōpellant. vt in. c. ecclesia sancte **M**arie. d.

cōsti. puta qz aliter nō potest defendi sine eis. **N**ā tunc tenent. ar. l. null⁹ penitus. **C.** de cur/ su. pu. 7 in. d. c. puenit. **N**ā quilibet debet suaz patriaz defendere. facit tex. in. c. penul. de ho/ mici. Ubi tempore inuasionis possunt clerici vna cū laicis arma sumere 7 pugnare nec sunt irregulares licet multi sint occisi. dūmodo p/ pūis manibz nullū occiderint quāuis vulne rauerint.

35 **U**tr teneant ire ad belluz vbi volunt alios impugnare? **R.** **Pa.** in. d. c. peruenit. q non. etiā si ageret de recuperatōne terre sancte. quia clericatus reddit eos inhabiles ad pugnādū etiā cū saracenis. vt pbat in. c. ex multa. in. g. si. de voto.

36 **Q**uoddecimo ecclesia nō tenetur ad munera patrimonialia seu realia. **E**t dicunt patrimonioz munera q sumptibz patrimonij 7 dānū administratīs expediunt. vt i. l. fi. g. patrimo/ nioz. ff. de mu. 7 ho. **E**t hec munera sunt du/ plicia. Quedā sunt mere patrimonialia. **E**t hec tripliciter indicunt. Primo rei de eo qd fi/ endū est de ipsa re. vt q nauis ecclesie vl equ⁹ vel cur⁹ vadat ad seruitiū reipublice. Secū do imponunt sup eo qd percipit ex ipa. vt sci/ licet detur certa pars fructuū. 7 de istis habes in. d. g. patrimonioz. Tercio imponunt ipsi rei de eo qd nō percipit ex ipa re. nec est in ipsa re. vt p̄stare certā quantitātē pecunie annuatiz. de quo habes in. l. pacten⁹. g. i. ff. de vusufru. 7 i. c. i. de cēsi. **A**n autē ecclesia teneat ad ista? **R.** **fm.** **Pa.** in. c. fi. de vi. 7 ho. cleri. q si tales res quibz imponunt talia munera habebūt onul tale perpetuū annexū 7 inuariabile ac certū: si/ ue ex dispositōne publica. puta principis. si/ ue ex dispositōne priuata. vt. c. quāto. de cēsi. 7 anteqz veniret ad ecclesiā. sicut pater exēplū de tributo. vt in. l. impatores. ff. de publi. 7 in. c. i. in fi. de cēsi. vbi innuit q quelibet posses/ sio ab antiquo est onerata onere soluendi tri/ buta. 7 sic ecclesia de talibz rebz tenet. quia res trāsit cū onere suo. de deci. pastoralis. 7 de pig. ex lris. Fateor tamē q italia tanqz princeps p uniciaz nō obligat hodie ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de cēsi. **S**i vero nō erant onerate tali onere certo 7 inuariabili qn puenērūt ad ecclesiā. sic nō tenet ecclesia qnvis essent onera/ te onere incerto 7 variabili. vt sunt iste rescri/ ptiones q sūt hodie: qz exrimant bona cuius/ cunqz vt soluat plus vel min⁹ fm impositōez collecte. **E**t hanc opiniōne tenet **Innoc.** in. c. nō min⁹. eo. ti. **E**t recitat **Pa.** ibidē. **Jo.** de li/ gna. in. cle. p̄senti. de cēsi. 7 **Joh.** an. post arch.

in. c. i. eo. ti. lib. vi. 7 placet. licet aliq teneat q si possessiones pri⁹ erat ascripte vt tantū solua tur p solido vl libra q tūc teneat ecclesia. s. pri/ ma rutor. licet ista nō sit p̄demnāda. **S**ūt ta mē aliqua onera que ratōne naturali succum bunt ipis rebz. vt reficere ante domū viā. 7 sic ecclesia tenet. vt no. **Bar.** in. l. ad instructōes. **C.** de sa. san. ec. **I**te in purgatōne putei necessarij tote vicinie in qua est ecclesia. vt no. **Sp.** ti. de cēsi. **I**te soluere ad portā vel pontē p plan stro p ipsi⁹ pontis vl porte p̄seruatōe. quia de struit viā. vt no. in. d. l. ad instructōes. 7 no. **Bar.** de pace p̄stan. **E**t idē de similibz. **M**an sus nō ecclesie q est dos ecclesie fm cōmunes opiniōne docto. debet esse liber ab omi munere anteqz p̄secret. vt in. c. i. de cēsi. 7 debet esse tā/ ta q̄stias terre ex qua vn⁹ rustic⁹ cū sua fami lia viuere possit. vt dic glo. xxij. q. viij. fm ca/ nonicā. **S**unt 7 quedā munera patrimonialia mixta. **E**t dicunt mixta. qz habet onus cū sumptu. ff. de mu. 7 ho. l. fi. g. mixta. partici/ pant em de onere p̄sonali quaten⁹ habet onus annexū. 7 cū patrimoniali quaten⁹ sunt cum sumptu. 7 hec dupliciter indicunt. Primo p sone habito respectu ad rem seu bona patrimo/ nij. 7 h⁹ differt a tercio modo imponēdi onera i rebz mere patrimonialibz. qz ibi quelibet ref tenet p munere qd eā respicit 7 nō vltra. d. l. impatores. **H**ic vero est p̄sona obligata. 7 p cō sequēs omes res patrimonij. l. aufert. g. filius ff. de iure filii. 7 ad ista nō tenet ecclesia nec etiā laici nō subditi. licet habeat patrimonū in lo co. l. rescripto. g. fi. 7 ibi p **Bar.** ff. de mu. 7 ho. nisi aliud habeat cōsuetudo quo ad laicos. vt no. **Bar.** in. l. vna. **C.** d caprōne ciuiū. nō quo ad ecclesiā. qz p̄suetudo nō valet. auten. cassa. **C.** de sa. san. ec. iūcta auten. **I**te nulla cōmum ras. **C.** de epi. 7 cle. **E**t isto modo potest intelli gi tex. c. nō min⁹. eo. ti. 7 c. fi. de vi. 7 ho. cleri. 7 c. q̄qz. de cēsi. l. vi. **S**ecūdo modo impo/ nunt p̄sone nulla facta mentōe de re. 7 sic dici tur caprio qz imponit p capita nō habito re/ spectu ad bona p̄rimonij. vt. d. l. vna. 7 ad ista filr nō tenet ecclesia nec clerici. qz nō sunt s̄bdi ti impatori. d. c. q̄qz. imo nec laici ciuiles. sed tantū rustici. vt in. d. l. vna. no. **Bar.** 7 hec oia pcedūt regulariter.

37 **S**ed dubitat de p̄cementibz pietatē vt in/ structio pontū 7 viarū? **R.** **Innoc.** dicit q ec/ clesia tenet p. d. l. ad instructiōe. 7 p. c. ij. co. ti. filr in edificatōe muroz ciuitatis vel ville. **S**imiliter glo. in. d. c. nō min⁹. **I**dē **Uincē.** 7 **Dostie.** et. d. **Car.** et **Phil.** et **Pe.** de anch. et

Abbat. in. d. l. ad instructionē. Addēs q̄ ideoz putat de fontibz et puteo cōmuni. ar. ff. ne q̄d i lo. pu. l. ij. §. vi. az. **¶** Dicit hui⁹ opinionis esse **Dy. et Old.** Sed in cōtrariū est cōmunis opi nio canonistaz in. c. fi. de vi. et ho. cle. et in cle. p̄senti. de censi. et per **Joh.** de ligna. et per **Bar.** i l. rescripto. ff. de mu. et ho. et d. l. placet. et glo. xvi. q. i. §. nouaz. **Joh.** an. et **Pa.** in. d. c. non min⁹. p̄ multa motiua. Et ideo dic q̄. d. l. ad instructionē. et similes nō valēt. q̄ licet. c. i. cū similibz. de no. ope. nū. dicāt standū legibz ex quo in canonibz nō reperit cōtrariū tñ h non est vez quādo lex impialis est dānosa ecclesijs seu ecclesiasticis psonis. q̄ tūc nō tenet nisi spe cifice approbet ab ecclesia. vt est cōmunis opi nio docto. in. c. fi. de solu. et in. c. ecclesia sancte **Marie.** de cōsti. et. c. fi. de re. eccle. nō alie. et x. dist. si i adiutorij. Distinguo tñ sic fm̄ **Pa.** in. d. c. nō minus. q̄ aut necessitas vel pietas imminens cōcernit vtilitatē ecclesiay a remotis p̄ quandā p̄sentiā. et tūc est tex. apert⁹ i. d. c. nō min⁹. q̄ nō tenent nisi sponte velint ap probante epo cū clero et prius p̄sulto romano pontifice p. c. aduersus. co. ti. **¶** Aduerte tñ q̄ si tanta esset necessitas vl̄ pietas q̄ nō posset si ne scandalo et piculo haberi pri⁹ romani pon tificis recursus q̄ tūc sufficeret deliberatio cle ri euz epo. **¶** Facit. c. fi. de eccle. edi. et qd̄ ibi no. **¶** Aut necessitas vel pietas cōcernit de directo et principaliter vtilitatē ecclesiay et laicoz. vtrūq̄. q̄ p̄uana societatis territorij ciuitatis ince dit. de iustat p̄dia in quo ecclesia multas posses siones habet. et tūc ecclesia debet cōtribuiere nō tñ ad deliberatōe solū populi. s̄ oportet q̄ cle rus et popul⁹ principaliter cōueniant et delibe rent. q̄ qd̄ omnes tangit debet ab omibz appro bari. ut. cle. i. et ij. de censi. et. c. ad h. de offi. ar chi. **¶** Fateor tamē **Pa.** vbi. s. in. d. c. nō minus q̄ si clerici noller sine legitima causa p̄sentire. q̄ possent laici implorare auxiliū supioris ec clesiastici vt cōpellat eos. vt in. c. null⁹. de iure pa. in ar. et in h̄ casu nō habet locū dispositio. d. c. aduersus. de p̄sultatōe romani pontificis q̄ hec impēsa nō fit p̄pter publicā vtilitatem. s̄ p̄pter priuatā ecclesiay. et sic sum⁹ extra casū p̄fati. c. aduersus. **¶** Facit cle. i. et ij. de censi.

¶ Terciodécimo habet immunitatē q̄ ecclie vl̄ clerici nō tenent ad gabellas q̄ hodie imponū tur in vino et silibz. fm̄ **Pa.** in. d. c. nō minus in fi. p. d. autem. item. nulla cōmunitas. tenet **Bal.** in. d. l. placet. **¶** C. de sa. san. eccle. nisi ga bella fuisset imposita p̄ oneribz ad q̄ tenet ec clesia. q̄ tūc succedit loco onerz. vt voluit **Bu**

tri. in. d. l. ad instructōes.

¶ Utz ecclesia teneat ad gabellas si aliqd̄ do nat. vel legat ei fm̄ statuta quorundā. **¶** R. q̄ n̄ xxiij. q. viij. §. quāuis. cū duobz sequentibus **¶** Idē si donat clerico. ar. c. fi. de vi. et ho. cleri. et ibi **Pa.** et qd̄ no. in. c. silr. xvi. q. i.

¶ Quid si cleric⁹ trāsserat res eccleie ad aliū lo cū negociatōis causā. **¶** R. **Pa.** in. d. c. fi. q̄ nō p̄t exigi pedagiū vl̄ gabella. q̄ delictū clerici n̄ p̄t nocere eccleie. vide **¶** Sede. p̄si. cc. secus si sunt sine nō ecclesie.

¶ Utz clerici debeāt soluere gabellā p̄ vino vl̄ frumēto qd̄ vendūt ex p̄benda sua habito. **¶** R. **Bal.** et **Pe.** et **Ly.** in. l. omis. **¶** C. de epi. et cleri. q̄ nō. nec etiā ad portā. **¶** Idē **Bar.** in. d. l. pla cet. nec etiā fm̄ **Pa.** in. d. c. fi. de primomo de ber soluere gabellas vel pedagia. **¶** Facit cle. p̄sen ti. de cēsi. et. c. q̄q̄. eo. ti. li. vi.

¶ Quid de gabella q̄ ponit sup̄ carnibz vino et h̄mōi. quā eccleie soluit indirecte cū emat car nes ab illis qui vendūt p̄pter talē gabellā. **¶** R. fm̄ **Rich.** in. quol. q̄ si cōsules ponunt talem gabellā p̄pter abusum et excessū eozū. sic nō li cet. sed soluāt de suo p̄prio. **¶** Si vero ponit p̄ p̄ter cōmunē vtilitatē tā clericoz q̄ laicoz. sic licet eis. **¶** Si vero p̄pter vtilitatē laicoz prin cipaliter. indirecte vero clericoz et a remotis. puta q̄ p̄speritas ciuiū reddidat in vtilitatem eccleie et personaz ecclesiasticaz. tūc distingo aut faciūt animo extorquendi pecunias ab ec clesiasticis quas alio modo nō possunt. et sic nō licet. **¶** Aut nō animo extorquendi ab ecclesi asticis hoc faciūt. q̄ etiā si nō essent ecclesiasti ce persone q̄ emerēt talē gabellā ponerēt. tñ li cet eis habita autoritate dñi t̄p̄alis et habita moderatōe ne ponat magis sup̄ his que sepi us emunt a clericis. aut ab extraneis. aut a pau peribz q̄ ab alijs ciuibz. et sic clerici nō possūt p̄queri. cū possunt alibi emere. licet nō ita cō mode. **¶** hec p̄bant. ff. de no. ope. nū.

¶ Que pena collectantiū ecclesiay vl̄ clericoz. **¶** R. fm̄ **Pa.** in. c. aduersus. de imu. cc. do. **¶** An to. in suis reportatōibz voluit q̄ postq̄ fuerint excōicati seu inciderūt excōmunicatōe post monitionē per. c. nō min⁹. siue tolerent siue ig nozent. nō teneāt sentētie. aut statuta talū ip so iure. siue sint edita p̄tra ecclesiā. siue contra quācunq̄ p̄sonā etiā laicā. **¶** Alij volūt q̄ subit o ex quo cū effectu collectauerūt ipso iure sint nulle. et hui⁹ opini. videt **¶** **Pa.** et mihi placet. q̄ ex verbis p̄hemij colligit mens disponēt vt. l. fi. ff. de here. in sti. et **Bar.** in. l. ambitiosa. ff. de ecce. ab oz. sa. **¶** Ex quibus patet q̄. d. c.

aduersus. voluit aliquid addere ad ius anti-
quū. qd̄ paret i s̄bo addicim⁹. abidē. De alia
aut̄ pena. vide s̄. **Excoicatio. v. casu. xxviij. et**
Excoicatio. vij. casu. v. Tenent etiā vltra pec-
catū mortale cōmissū ad restitutionē oīm ab-
latoy. xiiij. q. vi. c. si res. cū similib⁹.

44 **Quarto decimo** habet immunitatem q̄ nec ec-
clesia nec monasteria vel hospitalia tenent ad
lucratiuā descriptōez. vt in. **s. sancim⁹. xxij.**
q. viij. Et no. q. lucratiua descriptio est quar-
ta pars bonoy q̄ a curialib⁹ relinq̄bant. quā si
scus vēdicat except⁹ relict⁹ curialib⁹ et eoy p̄u-
ctis. de q̄ habes. C. q̄ a quib⁹ q̄nta ps. l. i. z. ij.
z. C. de impo. lucra. descript. l. vnica.

45 **Quinto decimo** q̄ laicoz statuta nō habēt
locū sup reb⁹ ecclie. c. si. de re. ec. nō alie. vide
j. Statutū. s. vij. Predictū priuilegiū limi-
tant quidā vez nisi papa approbaret tale sta-
tutū. vt in glo. c. ecclia sancte Marie. d. p̄sti.
Nō vez credo fm̄ Bal. ibidē. q̄ exp̄sse z no-
minatim approbat a papa. scē si generaliter
approbaret statuta: q̄ nō valeret p̄tra ecclia
p̄talē approbationē. cū sit p̄tra libertatē ecclie
asticiā. z sic tene. z vide eundē Bal. in. c. i. per
quos fiet inuestitura.

46 **Sz qd̄ de statutis laicoz impediētib⁹ qd̄**
mō liberā facultatē donādi ecclis. aut p̄ aia?
R. Pa. in. c. relatiū. cl. i. de testa. q̄ nō valēt. vt
no. in. l. i. C. de sa. san. ec. facit qd̄ no. Joh. an.
in. d. c. si. de imu. ec. lib. vi. vbi dicit q̄ nō ob-
stante statuto quo q̄s phibet donare forētib⁹
seu nō suppositis iurisdictioni q̄ potēt dona-
ri ecclie. q̄ nō possunt inferiores tollere pri-
uilegiū supioris. Et hāc opi. fouet apte Bal.
in. l. generali. C. de sa. san. ec. Et idē in auten-
casta. eo. ti. ponit aliā. q. notabilē. Statuto ca-
uet q̄ testamētū insinuet per heredes infra sex
meses. aliter sit irritū spō iure. Cleric⁹ est he-
res z nō insinuat nunq̄d sit nullū testamētū?
Et ridet q̄ nō: q̄ statutū nō astringit clericū
nec fort⁹ ecclia q̄n fuisse heres instituta. Et
ex his infer. Pa. in. d. c. relatiū. q̄ q̄uis statu-
to caueat q̄ mulier nō possit donare ecclie seu
ad piā causam seu testari z se obligare ecclie
vl ad piās causas sine p̄sentia duoy agnatoz
suoy. tñ potest donare: testari: z se obligare ec-
clesie vel ad piā causam sine hac solēnitatē. q̄
relicta vl donata ecclie vl ad piās causas de-
bent determinari fm̄ canones z non fm̄ leges
vl statuta q̄ sunt ps iuris ciuilib⁹. l. omēs ppli
ff. de iusti. z iure. Idē tenet. d. Anto. in. d. c. re-
latiū. z p̄ Bar. in. l. i. C. de sum. tri. Sz Bal. i
s. ecclia sancte Marie. z. c. q̄ in eccliaz. de

asti. tenet valere si disponat statutū de re imo-
bili. **Sz p̄tra cū est casus in. c. si. de re. ec. non**
alie. z ibi. imo z bene.

¶ Utz laici possint statuere sup mortuarijs? 47
R. Joh. de imola. in. d. c. si. q̄ sic. quatenus di-
sponit in his que nō applicant ecclie. Addit
Pa. ibidē. aut zernūt diuinū cultū vel refri-
geriū aie: q̄ cū hec sint annexa iuri sp̄iali non
valeret. vputa q̄ nō tenēt nisi tot cerei vel nō
inuitent nisi tot clerici z hmōi. Igit solū valz
in zementib⁹ pompas mūdanas q̄ sunt po-
ti⁹ solatōes viuoꝝ: q̄ suffragia mortuoꝝ. nō
ecclia talia approbat. vt in. c. q̄sp̄postez. xij
q. ij. Et sic trāseunt cōiter docto. in. d. c. si. Et
q̄z dicit Bal. in. l. i. C. de lati. liber. tollen. per
istū tex. q̄ equi z arma ducti ad sepulchrū mi-
litis. z cerei debēt remanere apud clericos vel
fratres sepeliētes quasi seq̄la cadaueris. ar. l.
medico. s. si. ff. de au. z arg. le. ideo non valeret
statutū laicoz.

¶ Utz istud priuilegiū. d. c. si. de re. ec. nō ali- 48
de q̄. s. i. s. xlv. extendat ad res patrimoniales
clericoy? **R. glo. in. c. ecclia sancte Marie.**
de p̄sti. q̄ sic. z in. c. si. de vi. z ho. cleri. z in. c. ex
litteris. de pigno. z. xvi. q. i. in. c. filii. est etiam
glo. singulari apud legistas fm̄ Fran. tigni.
in. l. si. s. patrimonioꝝ. in verbo pontifex. ff. d.
mu. z ho. habes. l. zernim⁹. C. de epi. au. In
contrariū faciunt q̄ dico. j. Prescriptio. s. xxx
vij. Et credo veri⁹.

¶ Sexto decimo q̄ nec etiā plati aut p̄sone ec- 49
clesiastice possunt ecclis nouos cēsus ponere
aut veteres augere: aut alio modo grauare. vi
de h̄ s̄. **Census. s. i.**

¶ Utrū archiepi aut epi possint aliqd̄ epigere 50
ab ecclis vel a clericis? **R. Pa. in. c. cū aposto-**
lus. de cens. q̄ dū visitat possunt epigere obuē-
tionē que eis cōcedit in. d. c. cū apostol⁹. aliqd̄
nō. de quo vide. j. Usitatio. s. iij. Tallias au-
tē z exactiones eis facere nō possunt. sz ad cha-
ritatiuā subuentionē possunt cōpellere. si rati-
onabilis z māifesta sit causa. puta vult ire ro-
mā p̄ cōmuni vtilitate vel necessitate z hmōi
z nullo modo p̄ p̄scribi istud subsidii chari-
tatiuū. Ab oratorijs aut̄ z alijs locis nō reli-
giosis etiā ratione visitatōis nō possunt epige-
re p̄curatiōē. c. vlti. de cens. z ibi Pa.

¶ Utrū rector ecclie possit rem ecclie p̄ sua ne- 51
cessitate obligare. puta q̄ erat infirm⁹ vl ege-
bat indumētis: vel pro necessitate ecclie? **R.**
Joh. an. in. c. ex p̄sentū. de pigno. q̄ sic. z suc-
cessor tenebit. z cū eo trāseūt cōmuniter doct.
Sed ego limito sic. q̄ aut ecclia bñ abundat

Immunitas

fructus: et sic non tenebitur successor: quia fructus futuri temporis reservantur successoribus: ut de ipsius viuat. per. c. presentium. §. porro. de offi. or. li. vi. Aut fructus non sufficiebant ad necessitatem. et sic est vera opinio. **Jo. an.** Distinguit etiam **Pa. in. d. c.** ex presentium. et bene. quod si ecclesia erat impotens a principio quando eam impetrauit. et sic sibi imputet: nec poterit obligare nisi per suam vitam: sed tenet viuat. de industria aut fortiter ex patrimonio. non autem vendere vel obligare rem ecclesie. **tex. est.** no. cum glo. **xxi. q. i. c. i.** **Facit.** c. clericus victus. **xxi. dist.** Si vero est facta impotens postquam eam accepit etiam in isto casu non potest eam obligare. sed debet agere contra parochianos ut presentent sibi necessaria ex quibus servit eis in divinis. et est causa licita subtrahendi parochianis divina. vide bonam glo. **d. p. se. dist. i. homo christianus.**

52 **¶** Utz debeat fieri compensatio cum perditis ex negligencia administratoris ecclesie cum acquisitis ex eius diligentia. **R. Pe. de ancha. in. c. consensu** de re. ec. no. alie. quod sic allegat. l. cum querit. ff. de adm. tu. l. i. **gayus. ubi Bal. cum sequit. ff. de usu. sed contra eos facit quod no. Pa. in. c. ex presentium. de pigno.** Ubi tenet quod si rector ecclesie potuit acquirere aliquid ecclesie et non fecit quod tenetur ipsi ecclesie. et per hoc habes **tex. cum glo. xij. q. iij. c. fi. ad instar tutoris qui ad hoc tenetur. ut in. l. quicquid. C. arbi. tute.** et sic patet quod etiam tenetur de levi culpa. ut patet in. d. l. quicquid. si non laborat ut acquirit ecclesie. et in. d. c. fi. **Sed** hoc non intelligas quod teneatur laborare personaliter vel ex doctrina aut artificio ut acquirat: sed solum cum sollicitudine in rebus ecclesie. et ex tali sollicitudine acquisitum est ecclesie. et ideo non potest dari in recompensationem. **sed. d. Pe. intelligit** de adquisito per exercitium corporale. vel alio modo in quo acquirit sibi. de quo habes s. **Clericus xij. de quo bene potest recompensare. et sic intellige. l. p. ipm. all.**

53 **¶** Utz platus ecclesie possit de rebus ecclesie dare remunerationem causa. **R. glo. in. d. c. consensu** quod sic. **facit. c. si quos. et c. cum redemptor. xij. q. ij.** Et dicit glo. in. d. c. si parer. §. i. et in. l. filius famul. in prin. ff. de dona. et **tex. in. l. etiam. §. ex preterito. ff. de ma. vindi. facit. l. cum plures. ff. de adm. tu. et quod no. Bal. in. l. i. C. man. Un/ de dicit idem Bal. in. l. in tem. C. de sa. san. ec. quod preteritum beneficii colorari non potest platus remunerare amicum suum. et ideo vera merita debet esse. **facit glo. in. d. c. si quos. ex quo aduerte** quod remuneratio non est restricta ad regulas iuris. glo. est singularis in. l. aequi. regul. ff. de dona. et **facit. d. §. i. Adde** quod quilibet admini-**

strator donare potest remunerandi causa. **l. tu/ tor. fm dignitate. §. si. ff. de adm. tu. et ex glo. c. episcopus qui mancipium. xij. q. ij. simul iunct.** Addit etiam **d. Anto. et Pa. in. c. ceter. de do/ na. quod etiam potest dare ex causa alia. puta vt ec/ clesia habeat amicos per suam defensionem et homi/** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **¶** Limitant tamen in isto casu et causa remunerandi verum. dummodo res que donatur sit mobilis et minima. vel de fructibus quia immobilia et etiam mobilia magna non potest: nisi cum debita solennitate et causis. de quibus s. **Alienatio. §. ij. et ij. et iij. q. i.** **¶** Decimo septimo se extendit immunitas ecclesie. ita quod ecclesia si caret proprio plato non currit sibi precriptio. licet platus superior possit per ea agere **fm Innoc. in. c. olim. el. i. de resti. spol. tex. est i. c. i. de re. ec. no. alie. lib. vi. licet Bar. in. l. ij. ff. de aqua plu. ar. dubitauerit.**

¶ Decimo octavo quod res ecclesie non possunt alie nari sine certa solennitate. vide s. **Alienatio** **¶** Decimo nono quod una ecclesia nemo potest ledere quin videatur omnes ledere: quod particulares ecclesie sunt membra universalis ecclesie. **facit c. loquit. xxiij. q. i. sicut in simili dicit qui tan/**

¶ Vigesimo quod de personis ecclesiasticis nemo potest iudicare nisi iudex ecclesiasticus. de fo. cope. p. totum. Et quod sint iste personae habes **Excoicatio vij. casu. v. §. vij.**

¶ Vigesimo primo. quod de rebus ecclesiasticis et etiam patrimonialibus clericorum aut de causis spiritualibus iudex secularis iudicare non potest. Et de istis vide s. **Excoicatio. vij. casu. v.**

¶ Vigesimo secundo quod loca pia sunt sub iurisdictione ecclesie. c. ad hec. de relig. do. et in de. quia contingit. de reli. do. fm **Pa. in. c. cum sit** generale. de fo. cope. et ideo ledentes ea sunt sacrilegi censendi. d. c. cum sit generale. sed ledentes in bonis clericorum sine violentia persone non committit sacrilegium. licet super ipsa sit iurisdic/ tio iudicis ecclesiastici. ut in. c. si clericus. de fo. cope.

¶ Vigesimo tercio quod relicta in testamento mi/ nus solenni facta ecclesie et pijs locis valent. c. cum esset. c. relatu. c. indicare. de testa. et quo. j. **Le/**

¶ Vigesimo quarto quod ecclesia vel eius posses/ siones non possunt per alienis debitis obligari. et obligans est suspensus ab administratione temporalium et spiritualium. de solu. c. ij. quod tamen suspensio potest per episcopum relaxari: consulto indēnitari ecclesie primo. c. ex parte. el. i. d. ver/ bo. sig. non comprehendit tamen hec suspensio epos. c.

- q: pculofum. de sen. exco. li. vi.
- 62 **U**lgesimo quinto q: excomunicant vſurpa-
tes regalia. cuſtodia. z hmoi. de quibz. s. Ex-
comunicatio. vij. caſu. xv.
- 63 **U**lgesimo ſexto q: clericus qui eccleſiam ex
collatione laici tenet. ſi nō reſignauerit ſuſpen-
dendus eſt ab officio z beneficio laicus exco-
municandus. de iure pa. c. pterea. z. c. relatuſ
iuncto. c. ſi aut vobis. xi. q. iij. z. c. cum nō ab
hoie. de iudi.
- 64 **U**lgesimo ſeptimo q: in choro nō debet lai-
ci cū clericis ſtare. de vi. z ho. de. c. i. de pſe. di.
ij. ſacerdotū.
- 65 **U**lgesimo octauo q: eccleſia z eccleſiaſtica or-
namēta nō debet in vſu ſeculariū ſuerti. de pſe.
diſt. i. ligna. z quinqz. c. ſe. de re. do. c. ad hec.
- 66 **U**lgesimo nono q: ludī teatrales cuſ laruiſ
z ſimilibz inhonestis nō poſſunt fieri in eccle-
ſia. c. cum de corē. de vita z ho. cleri. ſecus de ho-
neſtis q: ducūt ad deuotionē. ar. de pſe. diſt. ij.
ſemel. z diſt. iij. queris. q: ſi in ſi.
- 67 **Q**ua pena puniūtur violantes eccleſiaſtica
immunitatē. R. q: diuerſa ſm q: diuerſimo-
de violatur. Nā ſi qui violant quo ad primū
puniunt nullitate ſentētie. vt dixi s. Si ptra
ſecundū erit ſolū mortale peccatū. Si contra
terciū. nec mortale peccatū eſt. ppter ptrariāz
coſuetudinē. Si cōtra quartū vltra mortale
nō adiungunt ab eccleſia. Si cōtra quintū vi-
detur mortale. Si cōtra ſextū peccant morta-
liter z alia pena d qua dixi. Si cōtra ſeptimū
cōpelluntur. Si cōtra octauū credo teneātur
ad reſtitutionem de damno dato vltra morta-
le qd cōmittit. Idē dic ſi cōtra nonū decimū
vndecimū duodecimū z tredecimū. z puniū-
tur pena. vt ibi dixi. Si cōtra decimū quartū
idem dic. Similiter ſi ptra decimū quintū di-
cit Albi. i. autem. caſſa. C. de ſa. ſan. ec. q: faci-
entes ſtatuta cōtra libertatē eccleſiaſtica z pu-
niunt pena priuationis iuriſdictionis z mille
marcarz. Rectores: ſtatutarij: ſcriptores: iudi-
cantes ſm talia ſtatuta ſunt ipo iure infames
z eorū ſentētie nulle. z alij actus legitimi nihil
valent. vt patet in corpe. vnde hec autē. ſumit
in originali qd multi habet poſt librū feudo-
rum z eſt coſtitutio Federici iunioris. z etia z
ſunt excomunicati. vt s. Excomunicatio. vij.
caſu. xij. Si ptra. xvi. ibi dixi. Si ptra. xvij.
xviij. z. xix. peccāt mortaliter. Similiter ſi cō-
tra. xx. xxi. z. xxij. Si cōtra. xxij. vltra morta-
le tenent ad reſtitutionē. Si ptra. xxij. xxv.
z. xxvi. patet ibi. Si cōtra. xxvij. male faciūt
Si cōmittūt cōtra. xxvij. eſt nullitas aliena-

tionis. z peccāt mortaliter. Si ſi cōtra. xxiij.
mortale peccatū eſt.

Impedimētū

vide. j. Mōmonū. iij.

Imperiū

mez eſt ha-
bere gladij
potēſtatē ad animaduertendūz
in facinoroſos hoies qd z ptras
appellat. Mixtū vero imperiū in dandā poſ-
ſeſſione pſiſtit. vt i. l. imperiū. ff. de iuriſdi. om.
iij. z vide ibi glo.

Impoſſibile

dicī-
tura
liquādō illud qd nō cōmode poſ-
ſum⁹ facere. z ſic ſumit i. c. cathe-
neſis eccleſie. lxi. di. ff. de verbo. ſig. l. nepos p-
culo. Impoſſibile dicit q: nō eſt honeſtū. vt
de pdi. in ſti. l. fili⁹. Impoſſibile dicit q: nō in-
ſte pōt fieri. xxij. q. ij. ſane. el. i. z eſt in ar. q: il-
lud poſſum⁹ qd de iure poſſum⁹.

Impubes

dicī ma-
ſculus do-
nec cōpleuerit. xiiij. annū. femi-
na autē. xij. qz in iſta etate hoies
incipiūt pubeſcere. l. ſi. C. qn tutor vel cura. z
in ſti. qui mo. ſi. tu. in prin. Et h̄ vez q: ad tu-
telā. ſed quo ad matrimonij ptra h̄cū tādū
eſt impubes maſcul⁹ vʹ femina qz diu non eſt
potēs ad generandū. vt in. c. impuberes. de re
ſpon. impu. in tex. z in glo.

Impubes vʹ furioſus capitalē fraudē. i. p-
naz ppter quā capite puniend⁹ eſt cōmittere
nō pōt. ff. de edi. edic. l. cum aut. §. i. Facit. C. de
fal. mo. l. i. in ſi.

Impuberes torqri nō debēt terrori tñ ſolēt z
habena vʹ ſerula cedi. ff. ad ſenar⁹ pſul. ſilenti-
anū. l. i. §. impubere aut.

Incantatio

vide. Sor-
tilegiū Supſtitio. z s. Diuſatio

Incarceratio

vide. s. Carcer.

Incendiarius

quis dicat ppter. R. Doſtien.
z Doſſ. q: ille q: ciuitatez: caſtrū:
domū: ſegetē: z ſilia aliena incendit malo ſtiu-
dio. vt odio vʹ vidicta vʹ aīo iūriadi. vt i. c.
peſſimā. xxij. q. vij. xij. q. i. c. cū deuotiſſimā.

Incestus

de iniur. si q̄s domū. **Sec** si incēderet ex ne/
gligētia v^l casu v^l iusto bello. qz talis nō pro
prie dicit incēdiari. **Itē** incēdiari ppe dicit
q̄ malo studio ignē fecit apponit aut p̄siliū de/
derit aut auxiliū sciēter. vt in. d. c. pessimā.

1 **¶** Utz tales incēdiarij ppe sint excoīcati ip
so iure. **R.** vt s. **Excoīcatio.** v. casu. v.

2 **¶** Qua pena puniunt incēdiarij. **R.** qz de iure
civilī. dicit rex. in. l. q̄ edes. ff. de incendi. Qui
edes acerrimē frumētū iuxta domū positū cō
bussit. p̄uict^r verberatus igni necari iubet. si
modo scēs p̄uict^r id cōmiserit. **S**i vero ca
su. i. negligētia aut nō rā sature iubet. aut si mi
nus idone^r sit leui^r castigat. **hec** ibi. **E**x q̄ pa
ter illud. Qui nō p̄t soluere i ere luat in corpe.
ff. de iurif. om. iu. l. si qd id. §. in seruos. r. ff. d.
in ius vo. l. fi. r. ff. de penis. l. i. in fi. Quo sō
ad ius canonicū vltra mortale si sciēter r vo/
luntarie fecit v^l ex lata culpa. tenet ad restituti
onē tot^r dāni dati. c. si egressus. cū. c. se. de in
iur. r ibi cōiter docto. **Facit.** l. si fortuitu. ff. de
incēdi. Si sō fuit in leui vel leuissima culpa
sic silt tenet ad restitutionē. si modo tenebat d
leui v^l leuissima culpa nō credo tñ peccauerit
mortaliter. **S**i aut nihil omisit de p̄tingētibz
nō tenet. **Q**u aut quis teneat de leui v^l leuissi
ma culpa habet s. **Culpa.** §. iij. r. v. **E**t aduer
te qz tales incēdiarij culpabiles nō solū tenen
tur de dāno incēdi. s; etiā debet rebz p̄dins p
incēdio. ar. c. si. de iniur.

3 **¶** Utz rapiens res illoz q̄ patiunt incēdiū te
neant ad restitutionē. **R.** qz sic. c. si q̄s domū.
de iniur. nisi haberent p̄ derelictis. puta qz ig
nis tñ inualuit q̄ null^r sine periculo vite p̄
eis succedere r dñs dimittebat eas p̄ derelict
tūc si q̄s eas capet nō tenet restituerē de ne
cessitate. ar. l. si q̄s merce. ff. p̄ derelicto.

4 **¶** Utz destrues domū vicini timore incendi
ne sua cōburat teneat ad restitutionē. **R.** **Dir**
ti. de incēdiarijs. qz nō si erat iust^r mer^r. puta.
qz iā ignis p̄uenerat ad domū vicini. v^l pba
biliter dubitat. qz tps erat v̄tōsuz r h̄mōi. l.
iij. §. qd aut p̄tōz. ff. de incen. r. in. r. nau. **U**n di
cit rex. in. l. si alijs fecerit. §. est r alia exceptio.
ff. qd vi aut clam. **N**ullā iniuriā aut damnū
dare videt eq̄ peritur^r edibz. **Facit.** l. si quis fu
mo. §. qd dicit. ff. ad. l. aquil. **S**i autē nō fuit
iust^r mer^r. tūc tenet ad simplū dānū fm **Do.**
Addit tñ **Do.** qz si a vicinitate dom^r alicui^r
est dirupta iusto metu incēdi. qz iudex ex offi
cio r sūma eq̄tate debet facere qz vicini ei satis
faciāt q̄libet p̄ pte sua. ar. l. i. §. eq̄ssimuz. ff. ad
l. ro. de iactu. r. l. interdū. ff. q̄ po. in pig. ha.

Incertor^r restitutio
Restitutio. ij. §. xi. r. se. vide ifra

Incestus est consan
guineoz v^l
affinuz abusus. **U**n incestuosi
dicunt q̄ p̄sanguineis vel affinu
bus abutunt. xxxvi. q. i. §. cū ergo.

¶ Utz incestus sit grau^r adulterio. **R.** qz sic.
xxxij. q. vij. §. sūt em. r. c. se. vincit tñ a p̄cto p̄
naturā. vt in. d. c. qd incipit **A**dulterij malū

¶ Utz accēdes ad monialē cōmittat incestū.
R. qz sic. xxxij. q. i. virginibz. qz spōsa dei est q̄
est pater noster. xy. q. ij. q̄ abstulerit. nec solūz
incestū. s; adulterij. qz sponfam alteri^r cor
rumpit. r etiā sacrilegiū. vt in. d. c. virginibz.
s; tñ nō sunt tria peccata s; vñ solū fm **Du**
go. licet sortiat diuersa noia.

¶ Utz incestuosus possit p̄trahere m̄rimoniū
R. **Pa.** in. c. i. de eo q̄ cognō. cōsan g. vxo. sue.
qz nō. s; nec etiā exigere potest debitu^r a p̄pria
vxoze quā p̄t^r habuit anteq̄ incestū cōmiserit
xxxij. q. ij. q̄ dormierit. nisi dispēset cū eo. r si
exigit peccat mortaliter fm **U**incē. qz facit p̄
ceptū canonis. ar. c. ij. de ma. r obe. s; tu tene
vt. j. **M**rimoniū. iij. **I**mpedimēto. ix. i. p̄uin.

¶ S; qd si p̄trahit de facto. **R.** **Pa.** in. c. trās
misit. de eo q̄ cognō. p̄sang. vxo. sue. qz tenet ma
trimoniū r reddere tenet debitu^r. exigere autē
nō poterit sine peccato mortali nisi dispēset
cū eo. **Pa.** tñ in. c. luteris. de p̄sumptōibz. vi
det velle q̄ ista pena. l. qz nō possit p̄trahere v^l
exigere incestuosus solū locū habeat qñ p̄stat d
incestu q̄ltercūqz. ar. d. c. lris. r placet mibi.

¶ Quis poterit dispēlare vt talis p̄trahat vel
post p̄tū exigat. **R.** **Pa.** in. d. c. i. qz si incest^r
est vere cōmissus. vt puta. qz cognouit p̄sangi
neā vxoris sue. cū qua iā p̄sumauit matrimo
niū vel cū p̄sanguineis p̄p̄ijs. qd est vere in
cest^r. vt in. d. §. cū ergo. tūc eps nō poterit du
spēlare nisi ex causa. puta rōne inuēntis r hū
iulmodi. q̄ casu bene poterit. c. si duo. xxxv. q.
vi. **I**dē tenet r dicit cōmuniter tenere docto.
in. c. trās misit. de eo q̄ cog. p̄sang. vt etiā exi
ge possit. **S**i sō incest^r nō est vere cōmissus.
vt puta. qz cognouit p̄sanguineā sponse non
dū cognite. sic eps poterit dispēlare etiā sine
causa vt cōtrahat. non tamen cum spona illa
de futuro. si cōmixtus est in vase r ibi cōsum
mauit cū eius cōsanguinea. sed cū alia que si
bi nō sit affinis poterit etiā sine dispēlarōne.
vt ē glo. in. c. quidā. xxxij. q. ij. cū tex. **Q**uidā

p̄dicta intelligūt de eo solū q̄ cōmisit incestus
cū sanguinea vxoris sue. sed de alio incestuo
so nō habent locū. ita q̄ potest trahere sine
dispensatōe et exigere debitū post tractū. S
cōtra videt̄ ter. c. si duo viri. xxv. q. vi. et. q.
ij. c. de incestuosis. vbi ter. clar. et. c. nec eā. et
xxij. q. vij. si quis viduā. Et ideo dic q̄ ge
neraliter om̄is incestuosus phibet trahere.
Nec obstat q̄ titul⁹ de eo q̄ cognō. slan. vro.
sue. solū loquit̄ de incestu cū sanguinea vro
ris: quia vnū ius supplet p̄ reliquū. et de hac
materia vide Matrimoniu. ij. Impedimen
to. it. in punci.

Inconsideratio

I est quādo inter diuersa q̄ occur
runt nō bñ iudicat̄ et determinat̄
quid est faciendū. et ideo incōsideratio est ex
defectu circa actū iudicij. sicut p̄sideratio per
tinet ad iudiciū rectū. Quidē rectū iudici
um in hoc p̄sistit quādo vis cognoscitiua ap
prehēdit rem aliquā fm q̄ in se est. qd̄ puenit
et recta dispositōe virtutis apphensiuē. sicut
patet in speculo qd̄ si sit bene dispositū appa
rent imagines recte. Si vero sit male disposi
tum apparēt torte vel obseure. Qd̄ autē virtutis
cognoscitiua sit bene disposita ad recipiendū
res put sunt cōtingit radicaliter ex natura cō
summatu ex exercitio et munere gratie et dire
cte quidē ex virtute cognoscitiua ex eo q̄ non
est unbuta prauis opinionibz s̄z veris et rectis.
Indirecte vero ex bona dispositōe virtutis ap
prehēdit ex qua sequit̄ q̄ bene iudicat̄ de appe
tibilibz. Defect⁹ autē recti iudicij ad viciū in
cōsideratōnis p̄tinet ex eo q̄ p̄tēnit vel negli
git attendere ea ex quibz rectū iudiciū p̄cedit. et
hic incircūspect⁹ est ad nō intueudū circūstan
tias negocij: loci: t̄pis: p̄sone et h̄mōi et picula
q̄ possunt p̄tingerere. Et q̄ hoc maxime facit
luxuria p̄pterea ponit̄ filia et⁹.

Inconstātia

I similis est filia
luxurie: que est quādo quis non
stat cōstans i bono p̄posito s̄z si
necausa ratōnabili ex aliqua passione: p̄cipue
ex amore p̄cupiscēne facit cōtrariū illi⁹ qd̄ de
liberauerat. Ideo sicut p̄cipitatio est ex defectu
circa actū cōsiliij. et incōsideratio circa actū iu
dicij. ita incōstātia circa actū p̄cepti deficit.
q̄ deficit in p̄cipiēdo q̄ sunt p̄siliata et iudica
ta. et licet ita et inuidia q̄ impediāt ratōnez ad
aliud. causent incōstātiā. tñ luxuria eā exten

gnit. hec ex sancto tho. xxij. q. v. iij.

Iudiciū

Iudiciū quid est? R. Bal. in. l. ea
quidē. C. de accusa. Iudiciū ple
nū. est diuinatio rei p̄ signa suffi
ciētia p̄ q̄ anim⁹ in aliq̄ tanq̄ s̄o quiescit et pl⁹
inuestigare nō curat. vt. C. de rei vendi. l. indē
cia. Semplenū s̄o iudiciū est p̄sumptio for
titer mouēs animū ad aliqd̄ credēdū vt̄ dicē/
dū. de q̄ in. l. cū p̄batio. ff. de p̄ba.

Qualiter p̄batur iudiciū? R. q̄ ad minus
per duos testes. vt est glosa singularis. et ibi
docto. in. l. si. C. famul. her. et Bar. in. l. si. ff. de
questio. et vt p̄iudicet reo oportet citet̄ et iurēt
testes. alias nō p̄iudicat. vt no. in. l. si quis. ff.
de adul.

Utrū vnū iudiciū sufficiat? R. q̄ regulariter
nō. sed oportet sint plura. vt no. glo. et Bar. in
l. i. §. occisor. ff. ad syleya. et Bal. in. l. cōgruit
ff. de offi. p̄li. teneret tamē p̄cessus si nō oppo
neret quāuis plura nō p̄cessissent iudicia: sed
tamē dānari nō posset etiā si in tormentis est
cōfessus et post ratificauit. vt est ter. cum glo.
et ibi Bar. in. l. penl. de questio. l. c. si sponte et
sine tortura est cōfessus fm̄ Pe. de ancha. in
cle. i. de homici. Sufficeret tñ aliquādo vnū
iudiciū. puta vn⁹ testis integer et bone fame
qui testificat̄ q̄ vidit cōmittere tale maleficiū
tunc potest poni ad torturā ad inquirendū.
no. glo. et docto. in. l. si quis. C. ad. l. iul. marc.
et Bar. in. l. i. §. ij. et. l. maritus. et. l. penl. ff. de
questio. Itē cōfessio extraiudicialis rei si ē ho
mo male vite et dūctōis sufficit. vt dicit Bar.
in. l. fina. ff. de questio. Itē iuuenis inueniē
exire de domo pulcre mulieris vel inueniē
cum ea in locis secretis et aptis ad fornicandū
vt no. in. c. litteris. de p̄sumptio. et h̄mōi. et ita
videt̄ relinquendū arbitrio iudicis qñ vnū
sufficit.

Utrū sufficiūt iudicia si reo nō detur copia
et aduocato suoz? R. q̄ nō. vt. l. custodias. et ibi
glo. Bar. Ang. et Imo. ff. de pub. iudi. Limi
tat Ange. in. l. si vacantiā. C. de bonis vacan.
nisi quādo iudex p̄cedit ex mero officio et non
ad querelā. vt no. d. Anto. in. c. qualiter et qñ
el. ij. de accu.

Utrū fama sit sufficiens iudiciū? R. q̄ nō vt
tenet Bar. in. l. i. §. idē cornelio. ff. de questio.
nisi iungat̄ cum alijs iudicijs. Fama tamē cū
vno teste in ciuilibus facit plenā p̄bationem.
vt in. c. veniens. el. i. de testi. secus in crimina
libus.

Indulgentia

Utz particeps criminis interrogatus vel sponte dicendo facit iudiciū cōtra sociū: *R. q. nō. vt no. Barto. in. l. i. §. si seruus. ff. de que/ stio. facit qd no. glo. in. l. si filium. C. de li. cau. sa. Similiter nec pater vel filius aut aliq cō/ mensales. de quibz in. l. parētes et liberi. C. de testi. faciunt iudiciū. vt no. Bar. in. d. §. idē cornelio. Et hec procedūt quando nulla alia iudicia vrgētia pcedunt. et ideo socius de socio non est interrogandus. l. si. C. de accu. Fallit in ascisimis. vt no. glo. in. l. si ideo mun. C. de accu. et in delictis in offensam generalitatē. vt no. Bar. in. l. reperi. ff. de questi. sicut sunt la/ trones et hmoi.*

Indignatio ē filia ire q n valet videre vel audire eum cui irascit. et cōmuniter ē veniale pec catū nisi p accidēs. s. rōne scandali. vel qz de/ negat loqui vl rēdere in casu quo tenet de pce pto. de q vide. s. Diligere. §. iij.

Indulgentia fm chid. et sequit. Be. in. c. indulgē/ tie. de peni. et remis. lib. vi. quādo qz dicit remissionē pene. ij. q. iij. in fi. Quādo qz cōcessionē gratie. vt lite pen. c. fi. de priuile. dudū. Quādoqz dispensationē. lxxvij. dist. c. fi. in fi. de elec. dudum. cl. ij. Quādoqz ius cō mune. xxxij. q. ij. interfectores. et xxxv. q. vi. de incestuosus. Quādoqz accipit p vacare seu opēā dare. vnde dicit. indulgere gule noli que ventris amica est. Sed hic accipio indulgē/ tiam p indulgentijs que dant in eccl'is et hu iusmodi que sic diffinit. Indulgentia est qdaz remissio pene debite p peccato post contritōez habitā de eo. hoc colligit ex no. in. c. qd autē. de peni. et remis.

Qualis est ista pena que p indulgētiā re/ mittit. *R. glo. in. d. c. qd autē. recitat quinqz. et ego addā duas. et sic fuerūt septē opiniones. Prima tenet q solūmodo remittitur illa pena quā de? p supplemēto statuit imponendā in alia vita illis qui solūmodo fecerūt penitētiāz fm q canones imponūt. sed illā quā canones imponūt faciendā nullo modo remittit. s. h opinio est falsa. tū quia cōtra tex. apertū in. c. cū ex eo. de peni. et remis. vbi dicit. q per indul gentias penitētiālis satisfactio enervat. tū eti/ am qz p supponit q canones penitētiāles ne/ cessario sint exequēdi cōtra tex. in. c. deus qui eo. ii. qui vult q penitētiā hodie per arbitriuz*

discreti sacerdotis sit moderāda. et sic est arbi traria. Facit ad hoc. c. mensurā. de peni. dist. i. Secūda tenet q solū remittit pena taxatā a iure seu canone penitētiāli. sed nō eā quā diui na iusticia statuit imponendā. et hec est falsa. tū quia p supponit vnū falsum cōtra euāgelū q ecclesia nō possit absoluerē quo ad penā cuiz etiā absoluat quo ad culpā p virtutē sacramē ti. fm Sco. in. iij. dist. xiiij. etiā quo ad deū. cū dicat Matth. xvi. xxiij. q. i. Qd cūqz li/ gaueris sup terrā et. tū etiā quia sic indulgen tie essent nocivē: qz absolucō eo a pena hui mundi trāsmitteret tales ad grauiora tormen ta in purgatorio. Tercia opinio tenet q remit tunt penā debitā peccato. et quo ad deū et q ad ecclesiā. sed cōcedens onerat se ad satisfaciendū p illo cui dedit. et hec similiter falsa. tū quia ali quādo sunt tā modica merita cōcedentis q nō sufficiūt sibi. tū etiā quia nullus cōcedens ad hoc se obligare intēdit et nemo obligat nisi q animū obligandi habuit. l. obligationū. ff. d. act. et oblig. Quarta opinio tenet q remittit solū illa pena debita peccato. p q nō satisfecit ex negligētiā. siue q ad ecclesiā. siue quo ad de um. nō aut illa quā ptemptit facere seu noluit et hec est falsa. tū qz remunerare vult negligē tiā cōtra. l. nō. ff. ex qui. cau. ma. nō em negli gentibz subuenit. s. z necessitate re? impeditis. hec ibi. tū etiā qz p supponit q qz possit ptem/ nere penitētiā et esse capax indulgētie. cū talis i peccato mortali sit. qd falsum est. Quinta opi nio tenet q remittit etiā pena inferni. allegat tex. de pe. di. iij. c. vlti. vbi patet q bona facta i pto mortali valēt ad tolerabili iudiciū lute undū. s. hec filr est falsa. tū qz illud. c. non in/ telligit q talia bona minuat penā inferni debi tā peccatis. s. qz malū nō cōmittēdo et faciēdo bonū nō auget. tū etiā qz expse tenet cōtra. c. tres sunt. de pe. di. i. et de cōle. dist. iij. ois. vbi patet q pena eterna nullo mō pē remitti nisi p p tritionem ppiā loquēdo de eo qui peccauit actualiter. l. de adultero. Facit. c. maiores. p ba ptismo. in. §. hic vero dicim. Sexta opinio tenet q p indulgentias remittit pena taxatā a deo et etiā a sacerdote iposita si modo ipē sacer dos q eā imposuit sibi pcesserit vt eā p tales remissiones vl in partē vl i totū possit redime re. et hec filr nō videt vera. licet glo. in. d. c. qd aut. et multi canoniste eā tenuerint. tū quia vi det artare potestātē superioris quasi nō possit remittere penā impositā ab inferiori suo. cōtra id qd legit et notat in. c. quod super his. §. rur sus. de voto. tū etiā quia videt cōtra tex.

pfati. c. cū ex eo. in verbo enervat. **S**eptima opinio tenet q̄ pfate indulgentie valent fm̄ fran. de may. in tractatu de potestate clauiz primo quo ad augmentū gratie. **N**ā fm̄ **A**ugustinū. **C**haritas meret̄ augeri: s; p̄ opa meritoria facta ab existente in gratia meret̄ augmentū gratie. ergo tē. quia nō dat nisi faciētib; opera de sui natura meritoria. **S**ecundo quo ad augmentū glorie. quia cū null⁹ possit lucrari indulgentiā nisi per fidē: fides sit virtus cui p̄mittit visio rei. ergo tē. **T**ercio valent quo ad penā debitā in purgatorio. quia quādo alicui aliqd̄ debitū est remissum ab eo qui habet potestatem perinde est ac si solutū esset. sed sicut ecclesia imponēdo penitentiam remittit penā purgatoriā. ergo remittēdo per indulgentiā absoluit ab ea. **Q**uarto valent quo ad penā impositā a sacerdote fm̄ partē vel totū p̄ ut sonat. **h**ec est vera opinio quā sequūtur **S**offre. **J**oh. an. **p**a. in. d. c. qd̄ aut. **z** cōmuniter aliq̄ canoniste. **z** **T**heo. in. iiij. sen. di. xx. **E**x quo patet q̄ ille cui imposuit sacerdos penitentiam septē annoz ieiunandoz accipiendo indulgentiā septē annoz absolut⁹ est. licet melius sit eam facere. **z** hanc p̄ purgatorio referuare p̄ residuo: si imposita nō fuisset p̄ digna. **Q**uēnt quantū remittit per indulgentiā de pfata pena vel debita pena in purgatorio. vel in hac vita p̄ peccatis cōmissis. **R**. q̄ diuersa fuit opinio iter docto. canonistas **z** theo. **N**ā quidā dicūt q̄ valent fm̄ internā suscipientis deuotionē **z** nō pl⁹. **z** hui⁹ opinionis videt̄ fuisse **R**ay. **S**ed hec est falsa: quia sequerē q̄ si ne exteriori operatōne valerēt qd̄ est cōtra cōmuniter **T**heo. in. iiij. dist. xx. vbi volunt q̄ nisi quis faciat illud p̄ quo datur indulgentia nullo modo ipam cōsequat̄ quantūciq; habeat bonā voluntatē: licet cōsequat̄ meritū bonę voluntatis. **S**ecūda opinio tenet q̄ valēt fm̄ deuotiōis quantitatē **z** dati seu laboris magnitudinē. vnde licet dicat qui porrexit manus adiutrices tali ecclesie habeat de indulgentia quadraginta dies. tamē si vnus dat pl⁹ alitero: vel de magis longinquo venit ad visitandū ecclesiā in qua est indulgentia septē annoz participabit magis q̄ ille qui dat min⁹ vlt̄ venit de ppe. **S**ed hec opinio implicat contradictionē eo q̄ nō esset indulgentia sed cōmutatō aut oportet dicere q̄ ecclesia p̄dicaret falsum si nō ambo haberēt quadraginta dies: vlt̄ septē annos. **E**t ideo est tertia opinio q̄ tenet q̄ tantum valēt quantū valeret ei penitentia tot die/ rum vel tot annoz ab eo facta in hac vita. p̄

quorū dat indulgentia. hoc est q̄ tantū minus puniet̄ in purgatorio quantū si fecisset penitentiam p̄ tot dies vel annos quot sonat indulgentia. **z** quo cōcludunt q̄ sicut penitentia facta cū maiori seruiore **z** austeritate per annos. plus valet ceteris parib; q̄ facta cū minori. sic illi qui plus dat **z** plus laborat cōresponder ann⁹ efficacioris penitentię q̄ aliq̄. **z** ideo pl⁹ habebit de remissione quāuis ambo remissionem tot annoz habeāt. **E**t hec opinio nō placet mihi. quia videt̄ derogare verbis indulgentie. cū dicat q̄ dat indulgentia tot annoz. **z** debeat intelligi de annis vere **z** optime penitentię fiende. quia verba in portiori significato sunt intelligenda **z** latissime in beneficio principis de verbo. sig. c. olim tibi. **Q**uarta opinio tenet q̄ quo ad remissionē extērioris penitentia valent his qui **z** de ppe cū modica elemosina si/ cut his qui d̄ longe **z** cū multa elemosina fm̄ qd̄ cōtinet in forma. sed quo ad remissionē penitentię. **z** quo ad dispositionē suā ad recipiendū augmentū gratie sunt impares. quia qui plus dat **z** magis laborat ceteris parib; plus habebit. **h**ec autē opinio nisi velit dicere qd̄ dicit tertia opinio implicat contradictionē nisi quo ad illā dispositionē augmenti gratie. quia illud est verissimū. **R**atio. quia si nō de/ beo ferre nisi penitentia septē annoz. si dimittatur mihi extēriue similiter **z** intensiue remittet̄. **Q**uinta opinio est q̄ tantū valent quantū sonant. **z** tantū multū danti quantū parū. vel modicū laboranti quantū multū. quia indulgentia est quedā liberalitas que nō respicit merita sed largitatē cōcedentis. **E**t hec quāuis sit magis cōmunis opinio non mihi placet. cum videat̄ irrationabilis. **N**ec illud **M**atth. xx. quo dicitur. **A**n nō licet mihi facere qd̄ volo an oculus tuus nequā est cōtra me. quia loquitur ille rex. de dato ex suo proprio: nō ex alie no. **S**exta opinio est q̄ nō plus remittunt de pena: nisi quantū meret̄ ille labor vel illa operatio: etiā si talis indulgentia nō esset. aliter videretur ecclesia iducere christianos ad dimittendū opera alia satisfactoria **z** solū intendere huiusmodi indulgentiis. qd̄ esset absurdū dicere. **z** ideo dicunt q̄ solū quo ad nomen dat indulgentiā vt christianos potius inducat ad talia faciēda. **z** adducūt dictū **I**nno. q̄ dicit q̄ ppter indulgentias generales nō minus tenet penitentia agere homo in hac vita. **S**ed hec opinio est falsissima: tum q̄ p̄supponit ecclesiam p̄dicare falsum. **z** facere malū sub specie boni. qd̄ nullo modo licet etiā pro vita alteri⁹

Indulgentia

saluanda. c. super eo. de usu. tñ etiā quia fun-
dat se super falso intellectu ad Innocē. qz est
intelligendus Innocē. de penitētia put est ex
tinctiua inclinatiois ad malū z pseruatiua. nō
put delet penā p peccato pterito. Et ideo est se
prima opinio quā puto verissimā. videlicet q
indulgentia quantū ad augmentū gratie z glo-
rie tantū valet quantū est interna deuotio su-
scipientis z nō plus. Quātū vero ad remissi-
onē pene debite in purgatorio. vel impositae a
sacerdote in penitētia. Dico q indulgentia tan-
tum dimittit quantū sonat: dūmodo fm san-
ctum Bona. z sanctū Tho. in. iij. di. xx. ho-
mo faciat qd sibi imponit fm q eum de cet fa-
cere. vnde si pauper dat vnū denariū fm q ei
puenit dare: sic habebit indulgentiā que dat
porrigentibz manus adiutrices: sicut diues
qui dat vnū ducatū. Sed nō ecōtrario. quia
si diues veller dare vnū denariū. nō censetur
porrexisse man⁹ adiutrices. z sic non habebit
tantū de indulgentia sicut nec rex diceret auxi-
lium de disse alicui dando obolū. sed fm q cō-
uenit regi dandū. Similiter si ppter honoriā
dā ecclesiā datur indulgentia visitantibz eque
habebit eā qui de ppe sicut qui de longe venit
dūmodo visitet sicut ei cōuenit. s. nō furtim:
nō sine societate magna: si est domin⁹ z hmoi
aliter nō tantū habebit. Ihec opinio saluat ec-
clesiā vt nō p̄dicet falsa. quia verā dat indul-
gentiā vt sonat. Concludit rationabilitatē vt
intelligat q id qd imponit debet fieri fm q cō-
uenit facienti. z excludit dissipationē thesauri:
dū p̄supponit rationabilē largitatē in dispen-
satore. Addit tñ sanctus Bona. vbi s. q licet
hō nō faciat qd iniungit in indulgentia fm q
eū decet q p̄pterea nō debet dimittere quin fa-
ciat illud fm q sibi placet. qz licet nō habeat
tantū de illa indulgentia: tamē pl⁹ habebit d re-
missiōe pene p tali facto quā n̄ haberet p alio
simili ceteris paribz facto. vbi non dat talis
indulgentia. Innocē. z Hostiē. tñ tenet q dū
modo quis faciat qd imponit eā habebit Sz
magis placet opi. sancti Bona. nec per hoc se-
quit q homo debeat dimittere alia opa melio-
ra vl satisfactoria. z hmoi solū intendere. qz li-
cet iste plus dimittant de pena. alie tñ sūt ma-
gis meritorie p̄mij essentialis qd est meli⁹ z p̄-
seruatiue a reciduo z subingatiue carnis do-
minio rationis. Aduerte hic q aliquādo dicit
Damus indulgentiā omnīū peccatorū: vl cē-
tū annor de penitētia sibi iniuncta. qz tūc so-
lū mittit penitētia imposita a p̄fessore. z ideo
si moreret nō statim euolaret. qz nō imponit

eque cōmuniter. Aliquādo dicit. Dam⁹ in-
dulgentiā omnīū peccatorū de quibz cōtriti z
ore p̄fessi sunt. z sic oblita nō remittunt vl ig-
norata. Aliquādo simpliciter datur remissio
omnīū peccatorū. z tunc si nullū peccatū post
cōmiserit statim euolaret ad gloriā si moreret
Intellige etiā q opimo sancti Bonaue. p̄di-
cta nō intelligit quādo indulgentia dat sic.
Dam⁹ indulgentiā cuiusqz dicenti de cē pa-
ter noster. vl danti vnū ducatū tali loco z hu-
iusmodi. qz in talibz nō requirit p̄decētia per-
sone vel stat⁹. sz effect⁹ impositi opis. Sz in-
telligit sanct⁹ Bona. quādo imponit aliqd ge-
neraliter. qz tūc intelligit q illud debet imple-
re fm q facienti cōuenit. Nota etiā q isti anni
vel dies indulgentie nō sunt anni celi vel pur-
gatorij. sz anni hui⁹ vite. qd est dicere q tantū
diminuit de pena: quantū si p annū vel p tot
dies fecisset penitentiā.

Sz quero vtrū dies isti vel anni indulgen-
tie sint viles vel cōtinui. R. Hostiē. in. c. cū
ex eo. de pe. z remis. z sequit Pa. ibidē q dies
erunt viles. ann⁹ vero cōtinuus. Vult dice-
re q si sacerdos imposuit alicui vt ieiunet qua-
draginta dies: siue cōtinue siue interpolate. ac-
cipiendo indulgentiā quadraginta diez erit
absolutus. Si vero debet agere penitentiam
per annū qualiscunqz sit illa penitentia. puta
ieiunadi per annū qualibet septimana bis vel
ter q ista solūmodo tollit per indulgentiā an-
nua q indulgentia nō diuiditur per dies: sz
valet respectu anni integri put penitētia est an-
nualis. Sed ego hoc vltimū credo verū quā-
do indulget annus de iniunctis penitentij:
put aliquādo dicit. vt in dicto. c. cū ex eo. Se-
cus autē credo quādo simpliciter datur ann⁹
indulgentie: qz credo sit viles: z sic dimittit d
pena debita peccato in foro anime. siue sit im-
posita a sacerdote: siue a iure: siue a diuina ius-
ticia. ccc. lxx. dierū si est plenaria statim euo-
lat si in tali statu morit. nec purgatorij sentiet
fm Hostiē.

Quomodo intelligit indulgentia? R. q cer-
ta doctrina nō potest dari: sed inspiciant eius
verba. z sic fm q sonat intellige. ar. de p̄m. c.
cū z plantare. Subintelligunt tamen aliqua
semper. scilicet q dās habeat potestātē. z iusci-
piens sit debito modo deposit⁹. de quibz infra
dicet. Tercio q faciat qd in ipsis continetur.
z fm q ei cōuenit facere. Itē aduerte q quan-
do datur indulgentia sic puta a primis vel p̄p̄s
vsqz ad secundas vl vsqz ad octo dies: sic solū se-
mel habet. etiā si intrat decies. sec⁹ si diceret q

totiens quotiens q̄s visitauerit. vel q̄n est p̄
petua fm sanctū **Tho.** in. iij. dist. xx. **z** **Cal.** q̄
allegat. c. i. de filiis p̄sby. libro. vi. z. c. nō pōt.
R. q̄. de p̄sby. li. vi. **z** sequit̄ **Jo.** an. **z** **Be.** in
dicto. c. indulgētia. **Matth.** tñ vt recitat **Car**
di. in clemen. p̄ma. de p̄uile. tenet q̄ etiā ha
bebit totiens quotiens visitat: etiā q̄n est tēti/
poralis. **z** sequit̄ ipe **Cardi.** z. i. de. ij. de p̄. et re.
z credo verius.

5 **Q**uis potest dare indulgētiās? **R.** q̄ solus
papa potest dare plenarias et in toto orbē: q̄
ipe solus est assumpt̄ in plenitudine potesta
tis. dicto. c. cū ex eo. z. xxiij. q. i. quodcunq̄.
Item legati dñi pape p̄nt de iure facere perpe
tuas indulgētiās in terminis sue legatiōis. s̄
cūt **z** ppetua statuta. de offi. lega. c. vlti. in tex
tu **z** in glo. Item archiepiscopi in sua prouin
cia **z** episcopi in sua dyocesi: dūmodo nō ex
cedant summā dierū quadraginta: siue sit p̄
anniuersario ecclie: siue p̄ quacūq̄ alia causa.
In dedicatione vero basilice p̄nt pcedere vsq̄
ad summā vni⁹ anni: **z** non plus: siue dedi
cetur ab vno episcopo aut archiep̄o: siue a plu
rib⁹. vt in. d. c. cū ex eo. z. c. nostro. eo. ti. **Doc**
no. **Cardi.** in. d. de. ij. q̄ si excedant hunc nu
merū nō valent. vt in. c. indulgētie. de p̄. z. re.
libro. vi. **Q**d intellige fm glo. ibidem quo ad
excessum: nō quo ad numerū cōcessum. Alij
autē prelati inferiores siue seculares siue regu
lares vt abbates **z** h̄mōi nō p̄nt facere aut da
re indulgētiās. vt no. glo. in dicto. c. nostro.
nisi ex speciali p̄missione aut p̄uilegio: vlt̄ alia
causa legitima. puta p̄scriptiōe **z** h̄m̄ino
di id ei cōpetat. vt in. c. accedentib⁹. de exco. p̄
lato. Possunt tñ cōmunicare bona sui colle
gij. Item sacerdotes om̄es in foro penitentia
li possunt dare indulgētiā illis quos possūt
absoluere. ita refert dō. **Cardi.** in clemen. reli
gios. de p̄uilegijs. **Aluarū** hoc tenent ar. c.
deus. qui de p̄. z. remis. **Sed** tu vide glo. in. c.
Mensurā. de p̄. dist. i. que h̄ tenet **Doc** idē te
net **Panoz.** i. c. sicut dignū. d̄ homi. allegat. c.
quē penitet. de p̄. dist. i. **Doc** idē tenent **In**
no. **z** **Bern.** in dicto. c. qd̄ autē. **Sed** de quan
to nō determinatur: nisi q̄ aluarus dicit q̄ po
test dare indulgētiā annorū vel dierū sicut
ei videbitur: dūmodo discretē faciat. **Doc**
idem tenet **Inno.** vt refert **z** sequitur **Arch**
idia. in. ca. indulgētie. **Et** ad iura que viden
tur cōtraria rñ. **Archidi.** q̄ est verū de gene
ralib⁹ aut publicis remissionibus que facere
nō possunt: vel debent intelligi de penitētia in
iuncta a sup̄iore. puta episcopo quā remitte

re nō pōt. xxi. dist. inferior. **Q**d limita fm qd̄
dixi s̄. **Confessio.** vi. §. iij.

6 **Q**uid si prefati prelati non sunt sacerdotes?
R. **Lau.** in clemē. si dominū. in fine. de reli. **z**
vene. sanctorū. q̄ nihilomin⁹ p̄nt dare. ar. d.
c. quod aut. de elec. transmissam. licet **Do**sti.
dicat q̄ nō tēnt. nisi sint p̄sbyteri.

7 **U**trum durent post mortem concedentiū?
R. q̄ sic. fm **Inno.** in. c. quod translationem.
de offi. lega. **z** est dictū solēne. facit quod no
tat **Lapus** in. c. si. de rescript. libro. vi. **z** sequi
tur **Semi.** ibidē facit quod notat in glo. **z** do
ctores in. c. cum ad hoc. de clericis nō residē
tibus. **z** **Laudunus** in clemen. si. de electi. **Et**
facit ad litteras: q̄ saluus p̄ductus nō expi
rat morte pcedentis. **U**nde glosam singulārē
in. c. cū eo. de elec. libro. vi. **Nec** obstat lex si. ff.
de penit. quia loquit̄ in penalib⁹. **Q**uod bene
nota. **Panoz.** vero in. c. si. de offi. lega. idem
tenet quo ad indulgētiā. de qua hic loquor.
Sed de indulgētia seu licentia. vtputa eli
gendi confessorē: vel nō residendi in benefi
cio: nō. **Sed** tenet q̄ expirat morte pcedētis.
vel finito eius officio: nisi sit facta cum cause
cognitione **z** consensu sui capituli. quia est in
preiudiciū ecclie. **Et** sic tene q̄ in concessi
one preiudiciū concessa per inferiores pa
pe siue cause cognitione expirat. **Secus** esset si
pcederet a papa. vlt̄ nō esset alteri p̄iudiciū
Et sic p̄corda doc.

8 **Q**uid si tales dantes sint in p̄cto mortali?
R. fm **Do**sti. q̄ nihilomin⁹ valent ppter of
ficiū q̄d̄m tolerant ab ecclia. facit. c. dictū est
p̄ma. q. ij.

9 **U**nde assumunt iste indulgētiē? **R.** com
munis opinio doctorū: tam theologorū in
quarto q̄ canonicorū in dicto. c. indulgētie
Et clementina vnica. de reli. **z** vene. sanctorū.
z in dicto. c. quod autē est. q̄ sunt ex abundan
tia meritorū que vltra mensurā demeritorum
suorū sancti sustinuerūt **z** christi. **Sed** ego te
neo cū **Francis.** de may. in tractatu de indulgē
tijs. q̄ cū merita sanctorū sint vltra p̄dignus
remunerata a deo: **z** sic exhausta q̄ solū datur
ex merito christi **z** passionis eius cuius mini
ma gutta sanguinis vel sudoris sufficeret ad
expiationē omniū peccatorū que vnq̄ fuerūt
perpetrata aut p̄petrabunt. q̄ ei⁹ respectu ni
hil sunt omnia. vt in. c. damnam⁹. circa. si. de
sum. trini. q̄ vere dolores nostros ipse porta
uit. de cele. mis. c. cum **Marthe.** cuius dispen
satio tradita est sup̄ terram illi qui curam ha
bet mystici corporis: **z** clauem totius ecclie mi
B

Indulgentia

- litantis. de transla. c. quanto. z. xxij. q. i. c. qd
cungz.
- 10 **Sub** qua forma sunt pcedēde qstionibus?
R. q. fm formā q scribit in. d. c. cū ex eo.
- 11 **Utrū** prefati plati possint pcedere indulgē-
tias nō suis subditis? **R.** q. nō: nisi in duobus
casibz. **Prim⁹** est in. c. nostro. de pe. z re. vbi
archiepiscopi pcedūt simpliciter p totā pro-
uincia. licet nō sint eius subditi nisi in casibz
a iure expsis. **Intellige** tamē q nō valent nisi
existentibz de prouincia: non aduenientibz q
ibi nō habent domiciliū. **Secūdu** casus est
qn illi qui volūt eas accipe habent licentiam
a proprio epō fm aliquos. vt no. **Inno.** in. c. qd
autē. de peni. z re. **Alij** vero dicunt q etiā de li-
centia proprij sacerdotis parochialis possunt
ipās accipere. **Et cū** hoc transit **Dost.** **Bul.**
vero in **Spe.** dicit q tutius est q habeat con-
sensus episcopi: z fm eundē sufficit etiā cōsen-
sus metropolitani sui. d. c. nostro. **Addit** etiā
Bu. ibidez q ex causa iusta potest epō statui
in dyocesi sua pcedere. vt indulgentie sue pro
sint venientibz de dyocesi aliena. **Facit** dictū
c. quod autē. nō tamē posset pcedere q indul-
gentie ab alijs episcopis in ei⁹ dyocesi conces-
se valeant. ex quo patet q illi qui habent litte-
ras diuersorū episcopoz dantes indulgētiās
facientibz eis elemosynas nō valent: nisi quo
ad indulgentiā proprij episcopi: vñ nisi habe-
ant licentiam a proprio episcopo vel sacerdo-
te: vt tales indulgentie ei prosint. de for. cōpe.
significasti.
- 12 **Sed** quid si episcop⁹ pcedit indulgentiāz
z archiep⁹ similiter tale quid facientibus?
R. q. omēs subditi epī habebunt vtranz. aliq
vero habebunt solā archiepiscopi fm **Dost.**
in. d. c. cū ex eo.
- 13 **Pro** quibz causis indulgentie sunt fiende?
R. fm cōmuniter doc. q. p dei laude z gloria
que pcipue relucet in sanctis ei⁹. **Sancti** ve-
ro honorant in pstructione ecclesiāz z cōme-
moratione virtutū. **ideo** recte dant celebran-
tibz eorū festa existentibz i pdicatiōibz. visita-
tibz eorū ecclesias: z huiusmōi. **Itē** secūdo
p cōmuni vtilitate z defensione fidei: terre san-
cte: p motiōe studiū z hmoi.
- 14 **Utrum** possint dari p temporalibus tm⁹? **R.**
q. nō simpliciter. sed bene p temporalibus ad
spiritualia ordinatis fm. s. **Bo.** vbi s. z sic n̄
est symonia.
- 15 **Utrū** p spūalibz tm⁹? **R.** q. sic. sicut **Inno.**
iij. dedit indulgentiā. p diez orantibz p rege
francie z pdicantibz cruce.

- Utrū** p remissione iniurie? **R.** s. **Bo.** q. nō. 16
q. in datione indulgentie debet attendi illud
qd sit mere volūtatis nō necessitatis. **Sit** eti-
am qd taxabile: sit etiā aliq mō penale si recte
dant. quoz pmū deficit in pposito.
- Quibz** profunt indulgentie? **R.** vt colligo 17
ex **Inno.** z **Dost.** in. c. qd autē. de peni. et re.
z etiā a theo. in. iij. di. xx. q. vt valeant requi-
runt fm aliquos septē. **Primū** q sit cōtritus
z pfectus. **videt** tamē satis rationabile q h in-
telligatur fm ecclie interpretationē. **vnde** ille
qui fuit pfectus in pasca: z post cecidit in mor-
tale peccatū: si contera de eo z deliberet confite-
ri in quadagesima futura: censibz cōfessus z
pctritus. z sic habebit indulgentiāz. **licet** hec
sit pia opinio quā **Panoz.** in. c. omīs vtriusqz
de pe. z re. tangit. z **Jo.** an. in. d. c. qd autē. z
in glo. in de. vnica. de reli. z vene. san. z **Card.**
ibidē tenet. tñ tuti⁹ est q confiteatur maxime
cum vix sciant seculares vere conteri: si cōfite-
ri nō potest cōmode contera. z credo eam ha-
bebit. non autē existens in mortali. scz non
contritus.
- Secūdu** q habeat deuotionē fidei qua cre- 18
dat tantā potestātē esse apud ecclesiam. q. li-
cet nō habeam⁹ manifesta testimonia an tem-
pus **Gregoriū.** tñ credendū est q ante etiā fa-
ciebant licet nō ita frequēter. q. ante sua tem-
pora raro fieri poterāt ita solēnes z catholici.
q. erāt magis pfecti: nō ita indigebāt.
- Terciū** q sit subditus eius qui facit. fm q 19
dictum est s.
- Quartū** q faciat illud p quo datur indul- 20
gentia: alis nō valet. q. uis habeat bonā volun-
tatem. **Nam** fm **Tho.** in. iij. xx. dist. non in-
stante pditione: nō potest quis psequi qd sub
pditione pceditur. **Nec** obstat q deus respi-
cit bonā volūtatē. xij. q. v. si quid. q. vez qu-
tum ad augmentū gratie z glorie. sed nō quo
ad accidentalitā: cuiusmodi est remissio pene.
valet tamen per accidens talis bona volūtas.
quia in quantum augmentat gratiam. p con-
sequens z pditionē auget. z ita operat ad re-
missionē pene.
- Sed** quid si aliquis facit p eo? **R.** q. si in- 21
dulgētiāz concedēs exprimit valebit. alias
nō valebit: si hoc exprimit. etiā si ille p quo fa-
cit sit mortuus: nō p modū indulgentie sed
suffragij. **hec** est cōmunis opinio theologo-
rū. z etiā tenet **Inno.** in. d. c. qd autē. **Nec**
obstat q dicas papam nō habere auctoritatē
sup mortuos. q. hoc est verū p se z directe. et
sic nō valent mortuis indulgentie: s. p modū

suffragij benevalent. Alij autē tenent vt refert Car. in. d. clemen. ij. q. qñ ē a papa taliter da/ ta q. etiā p mortuis possit fieri id qd imponi/ tur. q. valet fm Tho. in. iij. r. Pe. r. Aug. de ancho. in libro de pte pape. Et ad illud qd dicitur Matth. xvi. Quo dñs ligaueris su/ per terrā. r. r. refert ad papam existentes su/ per terrā. quia cū mortuus fuerit ampli⁹ liga/ re vel soluere nō potest. Requirit tamē si debet valere p alio q. tam ille q. accipit q. ille p quo accipitur sint in statu gratie. aliter nō valeret: neq. p modū indulgentie: neq. p modū sus/ fragij. Et placet mihi.

22 **Q**uam religiosis possit facere id p quo da/ tur indulgentia vt eas habeat. R. q. licet non habeat propriū: nec p sua voluntate possit ex/ ire claustrū. supior tamē potest ei dare licenti/ am aliqd dandi vel visitandi loca sancta. r. sic eam habebit sicut aliq. nō tamē debet dimitte/ re religionis obseruantia ppter ipas. q. plus meretur quo ad premiū essentielle religionem seruando q. indulgentias capiēdo. licet minus/ quo ad dimissionē pene.

23 **Q**uam ille qui dedit indulgentiā si facit il/ lud p quo dedit habeat eā. R. Uincen. in. d. c. cū ex eo. r. Sui. in Specu. Archi. in. d. c. indulgentie q. nō. l. vnica. C. ne quis i ca. su. r. l. inquisitio. C. de solu. Theologi in. iij. di. xx. dicunt q. licet pncipaliter nō possit platus sibi dare indulgentiā. tñ data alijs etiam sub eadē forma pōt ea vi. r. sic tene q. valet. vt te/ net Gaspar. in. d. c. nostro. r. sequit. Se. in. d. c. indulgentie. de pe. r. re. li. vi.

24 **Q**uantiū q. tantū det p quāto nollet sustine/ re penā sibi iniunctā. vnde quantūz daret ne haberet ieiunare tot dieb. tantū dicunt debet dare si vult eā habere. sed h. cōmuniter nō te/ netur a doctorib. vt tenet Panoz. in. d. c. qd autem. sed sufficit faciat fm q. ei conuenit. vt dixi s.

25 **S**ecū q. ille qui eā vult accipere nō possit fa/ cere debita pñiam: vt peccatū suū requirit. q. possit facere r. nō faceret nō valeret indulgen/ tia. sed h. falsum est. vt s. patuit. r. iō nō requi/ rit necessario ista duo

26 **S**epimur q. subsit necessitas in causa p q. dat. Sed h. filr nō est verū. q. etiā sine necessi/ tate pōt dari. vt s. patuit. r. sic patz q. quattu/ or immodo sunt necessaria.

27 **D**e pena religiosorū pronunciantū vl pre/ dicantū indulgentias indiscretas. habetur i clemen. religiosi. de pñi. vbi patet q. peccant mortaliter. q. phibetur eis in pte sancte o/

bedientie sub pena maledictiōis eterne. Et di/ cuntur predicare indulgentias indiscretas fm glo. qñ pñiciāt indulgentias nō cessas. i. quas nō habent. Car. in. d. de. religiosi. dicit q. etiā si sunt pcesse eis dūmodo sint indiscre/ te. adeo q. eis nō potuerūt pcedi dicunt indis/ crete fm Pau. qui dicit q. dicunt indiscre/ te qñ pcedens excedit quantitātē. d. c. cum ex eo Idem etiā dicit Zen. q. indiscrete dicuntur qñ pbari nō pñt. ar. de pba. qñ. r. c. post cessi/ onē. r. de fide instru. c. ij. sed quō peccet morta/ liter tene q. solū est qñ pñiciāt indulgentias nō veras aut nō validas.

Infamia est filia leticia est filia gule que quan/ do sit peccatū. vide Ludus. s. ij.

Infamia est lese dig/ nitatis qua/ litas reprobata quantū ad vitāz r mores p ar. a cōtrario sensu. si/

cut fama est illese dignitatis stat⁹: vita r mo/ ribus cōprobat⁹. r. in nullo diminitur. l. pñi/ tionū numerus. s. extimatio. ff. de vari. et ex/ traordi. cogni. Et ideo infamis dicitur cui⁹ sta/ tus vita r morib. est reprobatus. sicut colligi/ tur. ff. de in ius vo. l. sed r si hac lege. s. ptoz in glo. r. ff. de obs. a libe. l. honori. r. l. licet.

Quotuplex est infamia. R. triplex. l. facti. h. pñem ex cōmuni hoīm locutiōe. de q. p Bar/ to. in. l. de minore. s. tormēta. ff. de questiōib. Scda iuris. Tercia canonica.

Quomō incurrit infamia facti. R. q. aliqñ incurritur a crimie. ita q. crimen est proxima causa infamie. r. hec repellit a testimoniō i cau/ sis grauiorib. r. in causa criminali. sed in alijs admittunt. fm q. plus r min⁹ sunt infamati. Aliqñ causat infamia facti ab alio. puta quia fuit in carcerat⁹: vl fuit ppter crimen repulsus a testimoniō. vt in. c. testimoniūz. de testi. b. vel cū pater p verba turpia instituit filiu. h. e redem. dicendo filiū meū proditorē nequaz r hmōi instituo heredē. vl ei lego. vt. C. ex qui. ca. infa. iro. l. ea. que pater. Item causat p ver/ ba iudicis: dicētis. alicui postulanti calūnia/ ris: vel bene faceres si ad frugē m. elionis vite te cōuerteres: r hmōi. vt in. l. verbū. r. in. l. inter locutio. C. eo. ti. Multis etiā alijs modis in/ curritur. vñd qñ apud bonos r graues viros infamat ex aliq. facto: sic incurrit infamiaz fa/ cti. d. l. licet. r. vi. q. i. sunt plurimi. vt no. in. c. licet ex quadā. de testi. Infamia em nō faciūt dicta paucorū nec multarū leuiorū personarū

Infamia

dūmodo apud graues et bonos nō sit opinio
lesa. Et nota q̄ hic graues dicunt qui nō sunt
leues. puta est homo bone fame et opiniois an
tiquus. sicut benemerit⁹ dicit qui nō temeru
it. ff. de le. ij. l. cū pater. §. rogo. et l. cū quidam
in prin. et de scruti. c. vno. Unde et senib⁹ maior
fides adhibet. ff. de fi. instru. l. vltima. et ar. ff.
fami. heres. l. si que sunt. vbi heres in maiori
preponit illi q̄ in minori pte est heres.

3 **Quem effectū opatur hec infamia?** R. q̄ p
mo repellit a dignitatib⁹. ca. inter dilectos. de
exce. prela. q̄ vili⁹ et indignis porte dignita
tis patere nō debent. et de re. iur. infamib⁹. lib.
vi. Itē repellit a testimonio. Intellige in cau
sa criminali: nō autē in ciuili. nisi fm q̄ dixi. d
infamia que habet ortū a crimine. Ita nō. Jo
han. an. et Pa. in. c. testimoniu de testi. et in. c.
inquisitionis. §. pe. de accus. Ricar. in in. iij.
dist. xcv. tenet q̄ infamia facti ipo iure nō in
terdicit actus legitimos. alle. ca. si q̄s presby
ter. de purga. ca. sed sunt talib⁹ interdicienda:
donec purgationē canonicā fecerint. c. ex tua
rū. de pur. ca. Item repellit a promotione ordi
nū. de accu. Omipotens de. lxxxi. di. tant⁹ da
niel. et suspendit iā promotū fm q̄ crimen im
pedi. fm Inno. de postula. pla. c. si. de elec. c.
sup eo. de renūci. c. nisi cū pridē Itē indicit q̄re
lam inofficiosi testamēti contra testamētū fra
tris: si infamis heres a fratre fuerit institutus
trumpit. C. de inoffi. testa. l. fratres. Itē pur
gationē inducit si iudici videbit. de accu. veni
ens. et ibi. Hosti. de hoc in glo. in. l. nullā. C.
ex qui. ca. infam. ali. iro.

4 **Quomō tollit hec infamia facti?** R. Pa. in
c. ex diligenti. de symo. q̄ tollitur p cōtrariuz
faci⁹. vt nō. Joh. vi. q. i. c. omēs in glo. Po
test etia⁹ princeps disponere vt talis infamia
nō habeat effectū. vt nō. Pan. in. c. cum te. de
sen. et re iudi.

5 **Quomō incurrit infamia iuris?** R. q̄ p sen
tentiā. et regulare est q̄ non incurrat infamia
iuris in criminib⁹ publicis nisi p sententiam
l. i. ff. de his qui no. infam. no. Dy. in. d. regula
infamib⁹. et Panoz. in. c. exceptionē. de excep.
Et que sint publica crimina habet insti. d. pu.
iudi. p totū. de quo vide s. Crimen. §. vij. Itē
incurritur infamia iuris ipo facto in casib⁹ in
quib⁹ iure cauē q̄ incurrat ipo facto. vt cum
imporator militi aufert insignia: vel mittit ali
quem in exiliuz. l. q̄ ait. §. ignominiosa. ff. de
his qui no. infam. Item q̄ exercent improbi⁹ se
nus exigentes vsuras vsurariū. iij. q. vij. §. por
ro. et ibi vide bonū tex. cū glo. Item cū aliquis

dephenditur in adulterio. l. palam. §. que in
adulterio. ff. de ritu nup. vel trahit simul cū
duab⁹: vel simul habet duas sponfas. l. quid
igit. ff. de his qui no. infam. de bigamis nuper a
nobis. Item q̄ lenociniū exercuit vel filias vl
neptes pstituerit. l. athletas. §. aut pro. ff. eo.
et ibi de multis. Itē qui pugnavit cū fera. ff. de
postu. l. i. §. testas. et multis alijs. de q̄b⁹ vide
in dicto. §. porro. et d. l. athletas. Et nō. q̄ re
gulariter omēs infames fm leges sunt etiā in
fames fm canones. pbat h⁹ tex. notabilis i. c.
omēs vero. vi. q. i. no. Innoc. in. c. qualiter et
qn. el. ij. de accu. Sicut omēs q̄ ex culpis suis
ad ordines nō pnt pmoueri. vt in. d. c. omēs.
est tex. et ibi vide bonā glo. de h. et d. §. porro.

6 **Utrum p̄fessio delicti in iudicio reddat ali
quē infamem infamia iuris?** R. Barto. in. l.
infames. ff. de pub. iudi. notat Panoz. in. c. at
si clerici. de iudi. q̄ nō. q̄ iudiciū p̄torū vide
tur requirere ad h⁹ vt sit infamis q̄ sit p̄dem
natus de crimine. l. i. ff. de his q̄ no. infam. et cau
sa criminis p̄fessus nō habet p̄dennato. vt
l. si p̄fessus. ff. de custo. et exhi. re. et ideo Bar.
in. l. furti. ff. de his qui no. infam. dat cautelam
vt soluat q̄n requirit sententiā ad infamiam in
currentē p̄dennationē ante sententiā: et sic
euadet. ar. l. si reus. ff. de p̄cura. Similiter no
ta aliam cautelā. scz q̄ talis nō litiget p se sed
p procuratorē. quia licet ip̄e p̄dennet et p̄cu
rator p̄curatorio nomie. tamē in hoc casu nec
dñs nec p̄curator efficietur infamis: vt pba
tur in. d. l. furti. §. si quis alieno. p tex. et glo. et
ibi Barto. hoc nō. et doc. et nō. q̄ loquit q̄n q̄s
p̄uenitur vt p̄dennet actiōe famola vl ex cri
mine: ex quo sequit infamia p̄ma. tamen cau
tela nō valeret vbi infamia irrogat ipo iure.
vt in. c. testimonio. de testib⁹. q̄ p solutionē
videret reus p̄fiteri crimen. l. ad solutionē. C.
de re iudi. et l. qm. ff. de his q̄ no. infam.

7 **Utrū platus efficiat infamis si remoueat p
pter dolū?** R. Pa. in. c. licet heli. de symo. et ibi
glo. q̄ sic. sicut iura volūt in tutore.

8 **Utrum infamia iuris tollat executionē or
dinum?** R. Panoz. vbi s. q̄ sic. et etiam exerci
tium cuiuscūq̄ dignitatis. vt dicit tex. in. l. in
famiam. C. de decuri. et ideo prelat⁹ non expe
ctet sententiā: sed resignet sponte a principio.
et sic euitabit infamiam.

9 **Sed nunq̄d talis infamia priuat titulo be
neficij et alijs dignitatib⁹ ipo facto?** R. Pa. in
c. querelā. de iureiuran. puto q̄ sic in dignita
tibus et honorib⁹ circa titulos beneficiales p
batur ex tex. l. ij. §. miles. ff. de his qui no. infam.

Vbi glo. dicit q' sicut infamia priuat ipso facto militie militaria: vt ibi. sic pari ratione priuat militia celesti in alijs dignitatibus et honoribus. Idem videt velle glo. in. l. frustrator. C. de re. mili. In beneficialibus autem non inuenio textum. dicit Panoz. in. d. c. querela. hoc dicente. unde denotet debet imponere hanc penam spirituales in ipis ex quo iure canonico non cauet expresse vt in simili dicit glo. in. c. si. de iure patro. factetur bene idem Panoz. q' collatio facta infamipso iure est nulla. regla infamibus. de re. iur. lib. vi. c. l. ij. C. de digni. facit. c. inter dilectos de excel. prela.

10 **U**trum odemnat' de falso commissio in officio testificandi efficiat infamiam? R. in. c. cum dilectus in fi. de or. cogni. q' sic. si directe fuit p'denatus. secus si directe non fuit actus p'tra eum. sed vt repelleret a testimonio. ar. d. c. cum dilectus. et lucius. ff. de his q' no. infam.

11 **U**trum sitia arbitri infametur? R. q' no. s' oportet q' sit iudicis ordinarij. l. qd ergo. s. ex com. promisso. ff. de his q' no. infam.

12 **Q**uis potest tollere infamiam iuris? R. Panoz. in. c. ex diligenti. de symo. dicit q' per soluz principem tollit quo ad eos qui sibi sunt subiecti. sed non quo ad subiectos pape. sed p' ipm papam solu: vt in. l. i. ff. de postula. et in. c. cur te. de senten. et re iudi. et hoc directe. sed indirecte potest aliqui episcopus: vt cu dispensat in casibus sibi a iure pmissis. vputa odemnatus de adulterio efficit infamiam: et tamen epus potest dispensare sup adulterio. et sic p'sequenter in infamia: sed non principaliter seu directe. Et de hoc vide Bar. in. d. l. i. et in. l. infamem. in fi. ff. de publi. iudi.

13 **U**trum papa possit restituere laicum non subditum sue iurisdictioni? R. q' non. ij. q. iij. s. hinc colligit. nisi forte esset sibi necessarius in clericali. et tunc ipse t'm posset: et non alij. illos autem de patrimonio suo restituere potest: et illos qui iuri aliorum non subsunt: et omnes clericos. vt in. c. p' venerabile. qui si. sint le. notant Ber. Inno. et Hosti. in. d. c. cu te. Similiter tenet doctores q' etia collegij cardinaliu potest sicut papa. sed Pa. in. d. c. cu te. tenet contrarium. scz q' no potest.

14 **U**trum reges possint tollere infamiam iuris? R. q' no illi qui subsunt impatori fm Inno. sed bene illi q' no recognoscunt supiorem fm do. Anto. in dicto. c. cum te.

15 **U**trum restituit' p' impatorem indigeat alia dispensatione vt promoueat? R. fm Panoz. in dicto. c. cu te. q' no. dummodo egerit penitentiam. vel dic q' eps poterit dispensare respectu criminis. qd fuit notoriu vt promoueat. ex quo restitutus est p' impatorem vel regem: qui non subest impatori.

Quomodo incurrit infamia canonica? R. q' ex quolibet peccato mortali. vt. vi. q. i. infames. et in glo. i. summa ibide. et ista durat donec sublatu sit crimen: vt in dicto. c. infames. et glo. in. c. illi. vi. q. i. et ideo post penitentiam cessat talis infamia. hec notat Panoz. in. c. ex diligenti. de symo.

Infidelitas

Utrum sit peccatum? R. fm Asten. q' infidelitas dupliciter potest sumi. Priusmo negative pure. et hec est in illis q' nihil vnquam audiuerunt de fide christi. et isto modo non habet rationem culpe sed pene. q' talis ignorantia diuinorum est secuta ppter peccatum primorum parentu. et sic tales infideles non damnantur ppter infidelitatem: sed ppter alia peccata que sine fide non possunt remitti. Et p hoc facit Joh. xij. Si non venissem: et locutus es non fuisset peccatum non haberent. scz infidelitatem in christum. fm Aug. Secundo modo sumit infidelitas contrarie. scz inquantum contrariant et contemnunt credere qd audiunt. fm illud Isa. l. Dne qs credidit auditui nro. et in h' p'prie ratio infidelitatis completur. et sic est mortale peccatum et grauissimu inquantum magis elongat a deo: non t'm quo ad affectionem: sed etia cognitionem. et ideo magis punitur quilibet infidelis p isto peccato q' quicunq' alius p quocunq' alio: ceteris paribus.

Utrum omne qd facit infidelis sit peccatum? R. Asten. glo sup illud ad Roma. c. xiiij. et ex. viij. q. i. s. ex his. Omne qd non est ex fide peccatum est. dicit q' non omnis vita infidelium peccatum est. sed qn solu faciunt aliqd opus ex infidelitate: vel relatu ad ipam. vt qn saracenus ieiunat: vt lege machometi seruet hoc mandatum vel iudeus sabbatizat: et h'moi. et sic mortaliter peccat: al's secus. q' possunt facere multa q' sunt de genere bonorum: i quibus non est peccatum. An autem vendentes eis: vel alio titulo pcedentes aliquibus vtunt ad eorum ritum peccet mortaliter. dico saluo meliori iudicio q' si quis hec eis venderet vt tales ritus faceret sic peccaret mortaliter. q' cooparet eorum peccato. S' vendens eis simpliciter aliquas res: licet illi talibus vtant fm ritus eorum: non credo peccet mortaliter. aliter ecclesia que eos tolerat et permittit.

B 3

Ingratitudo

habitare inter christianos videret ponere la-
queum damnationis christianis: cum sciat qd qd
omnia vrant fm aliquā additionē suarū sectarū.
sic iude⁹ carnes palmas cedros ⁊ filia vitur
fm suā legem.

2 **Quot sunt species infidelitatis?** *R.* *Asten.*
q si infidelitas attendat fm comparationē ad
fidem: sic sunt tres. *Nā* peccatū infidelitatis
p̄sistit in renitendo fidei. ⁊ sic aut nondū su-
scēptē. vt in gentilibz siue paganis. ⁊ sic est p̄-
ma species. *Aut* fidei susceptē. ⁊ isto modo vlt-
susceptē in figura: vt in iudeis. ⁊ sic est secūda
species. *vel* susceptē in manifestatiōe veritatē
vt in hereticis. ⁊ sic est tertia species. *Si* ve-
ro attendatur infidelitas fm errores ad diuer-
sos articulos fidei. sic nō sunt determinatē speci-
es infidelitatis: cū possint multiplicari in infi-
nitum.

3 **Quē est peior infidelitas?** *R.* *Asten.* q illa
hereticorū est pessima. *vñ* scēdo *Pe.* scēdo. *Me-*
lius eis erat nō cognoscere viā veritatē q̄ post
cognitā retrosum p̄uerti.

4 **Utrum infideles sint ad fidem cogendi.** *vi-*
de quod dixi supra *Baptismus.* vi. §. xij. ⁊ s.
Fides. §. ix.

5 **Utrum sint in eorū ritibz tolerandi?** *R.* *A-*
sten. q licet infideles peccent in eorū ritibus:
tñ possunt tolerari sine p̄cto p̄pter duo: vel p̄-
pter bonū qd puenit ex eis: sicut in ritibz iude-
orū hoc bonū habem⁹ q fides nostra habet ab
eis testimoniu in talibz ritibz in quibz figura
batur. *vel* scēdo pñt tolerari sine peccato p̄pter
malū vitandū vel scandalū aut dissidiū. qd
puenire posset. vel impedimentū salutis eorū
qui sic tolerati paulatim p̄uertunt ad fidem:
⁊ p̄pter primū sunt tolerandi iudei. p̄pter scēdū
solū aliq infideles: alias nō.

6 **Utrum fideles possint cū infidelibus p̄uer-**
sari? *R.* *Asten.* q si in aliquo casu ecclesia iter-
diceret p̄pter aliqd peccatū eorū indirecte pu-
niendū. sic nō liceret. *Si* autē ecclesia nō inter-
diceret: tunc distingue. *aut* fideles sunt firmi:
⁊ sic nō phibent conuersari cū eis. maxime si
necessitas subest. *aut* sunt debiles i fide ⁊ sim-
plices. ⁊ quorū subuersione pbabiliter pōt
tūneri. ⁊ sic prohibendi sunt: maxime ne ma-
gnam familiaritatē habeant: neq sine necessi-
tate p̄uersentur.

7 **Utrum infideles q nō recognoscunt domi-**
niū ecclesie licet possint rebz suis spoliari? *R.*
Hosti. in. c. qd sup his ⁊ voto q sic. per illud
Matth. vlti. *Data* est mihi omis p̄as in ce-
lo ⁊ in terra. quā quidē transtulit in vicariū

suū. *secus* si recognoscūt dominiū ecclesie.
nec sunt infesti christianis. *p̄s* habes tex. cu⁹
glo. xxiij. q. vij. si ⁊ rebz. *In* no. in. d. c. qd su-
per his. tenet q nō possunt: nisi sint infesti xp̄i-
anis. vel aliter relinquūt in lege nature. *⁊ fa-*
cit p eo text. c. dispar. xxiij. q. vij. *Sed* mihi
magis placet opi. *Hosti.* ⁊ maxime in infide-
libz occupantibz prouincā hierosolymita-
nam: quē cū sit ⁊ secrata sanguine christi ⁊ ml-
torū martirū nō debz esse sub domino infide-
liū. ⁊ hoc intellige q pñt spoliari auctoritate
dñi pape nō a priuata p̄sona.

8 **Utrum infidelibz sit credendū in p̄iudiciū**
aliorū? *R.* *Pa.* in. c. i. ⁊ ⁊ here. q nō. ar. d. c. i. ex
quo sunt infideles deo nō p̄sumūt fideles ho-
minibz: nō testes nō admittunt ⁊ tra christi-
anos. ij. q. vij. nō pōt. ⁊ c. pagani.

9 **Utrum liceat assumere habitū infidelium.**
⁊ sic se simulare infidelem? *R.* *Rodo.* q si fiat
ex rōnabili causa. licet sicut fecit. s. *Sebasti-*
anus: dūmodo in tali vestimēto nō sit aliqd
signū: vel aliquis character p̄ncipaliter p̄stitu-
tus ad discernendū p̄fessores alicuius infide-
litatis. quia sic non liceret. qz p tale signum
mentiret ⁊ tra fidei p̄fessionē. *sine* causa vero
rōnabili nullo modo licet.

10 **Utrum dubitare de fide sit peccatū mortu-**
le? *R.* q sic. qz dicit. *Dubi⁹* in fide infidel est.
c. i. ⁊ here. *sed* tñ dubitat cū nō magis redi-
nat ad vnā partē q̄ aliam. *secus* si titubat vel
vacillat. *sed* tamē nō firmat se nisi sup fide ve-
ra. ⁊ hoc vidēs. *Hereticus* in p̄n. *Et* vtrum
sit disputandū de fide. *vidēs.* *Disputatio.* *In-*
fideles an possint p̄cio induci ad fidem. *vi-*
de. j. *Iudeus.* §. xxxij.

Firmus famulus
an debeat
habere salarium. *vidēs.* *fami-*
lia. §. ij.

Ingratitudo

Utrum sit peccatū? *R.* *Pe.* au-
reo. in. iij. dist. xxiij. q. ij. in fi. q
ingratitudo pōt cadere dupliciter. *Aut* tan-
qz circūstantia act⁹. sicut est qñ aliq̄s peccant
ex aliq̄ alio fine: habet tñ in gratitudinē tanq̄
circūstantiā. vt est q̄libet. q licet recepit multa
beneficia a deo. tñ voluptate ducit⁹ cōsentit for-
nicationi. ⁊ isto mō nō est p̄ctm p se. *sed* circū-
stantiā peccatū aggravans. *Alio* mō cōsidera-
tur ingratitudo p se. sicut qñ nō est ali⁹ finis
mouens ad tale faciendum: nisi quia respicit

beneficia vel parupendit vel non recogitat.
sic est peccatū speciale.

1 **Q**Utrum sit mortale peccatum? Respondeo fm Thomā. xxiij. q. si ea que pretermittit face re sunt necessitatis. sic est mortale. Aut ea que committit sunt contra id quod necessario debet canere. et sic similiter est mortale. vel quando ex contemptu pretermittit recognitionem beneficii vel recompensationem. alias est ve male.

2 **Q**Utrum propter ingratitudinem reuocetur donatio. vide supra Donatio. i. §. xliij.

3 **Q**Utrum pater ratione ingratitudinis filij. puta quia eum accusauit. et ex omni causa ex qua potest eum exheredare possit alimenta ei denegare. vide supra exheredatio. §. iij.

4 **Q**Uot modis committitur ingratitudo? Respondeo fm sanctū Thomā. xxiij. q. cxiij. q. tri bus modis. Primo non recognoscendo be neficia dei et hominum vt debet. propterea di cit Seneca. q. ingratisimus est qui obliui scitur beneficium. Secundo quando nō lau dat seu regratiatur benefactores Tercio quā do non recompensat beneficio recepto. scilicet faciendo honorem vel seruitium benefactori tempore suo. Adde quartū quando in mente sua contemnit beneficium receptum vel ipsius benefactorem quasi ei iniuriam fecerit dando beneficium. Quinto quando murmurat de be nefactore vel beneficio eius eum vilificans. Sexto quando facit iniuriam vel aliquid in contemptum illius benefactoris reddens ma lum p bono.

5 **Q**Utrum ingratiss sint beneficia subtrahenda? Rñdeo. q. aut ex beneficio psumitur q. attra hentur ad gratitudinem vel ad minus ma lum. et sic non sunt subtrahenda. aut inducū tur ex beneficijs ad peiora vel ad perferen dum in malū. et sic subtrahi debent. ita not. in c. nō omnis. v. q. v.

Iniuria quid est? Respondeo q. q. dupliciter accipitur. Pūmo ge raliter. et sic est omne quod non fit iure. Facit. c. quid dicam. xiiij. q. iij. Secun do accipitur specialiter. et sic est iniquitas vel iniusticia indicantis: quasi ius iniquum et in iustum. Tercio iniuria dicitur culpa. vt in. l. aquilia. Quarto accipitur singulariter et pro prie. Et sic fit aliquādo re quādo manus vio lente inferuntur. ff. eodem. l. i. §. iniuriā. xviij.

q. iij. Si quis suadente. Aliquādo fit vbiis cōmiciando vel contumeliam dicendo. Facit ca. olim. extra. eodē titu. fit et tercio modo. scz litteris: cum videlicet libru vel cartam vel hy storiam ad infamiā alicuius pertinentē con scripsit: composuit vel edidit vel dolo malo fe cit vt aliquid horum fieret. puta dimisit scri pturam ea dere in platea. ar. ff. de verbo. signi. l. late. nec distinguitur vtrum nomine suo vl alterius ediderit. vel vtrum nomen expresse rit illius quem intendebat infamare vel non. dūmodo aliter per circumstantias cognosci possit. Eodem modo tenetur si sine scriptura in notam vel signum aliquod istorum prodi dit. puta veste lugubri vtitur i iniuriā alicuius: vel cornua posuit in porta et huiusmodi. ff. de iniur. l. itez apud labeonem. §. ait pzetoz ne quid infamandi causa fiat. et. v. q. i. c. qui dam maligni spiritus. et de ista q. ro modo di cta hic loquor.

Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. ho micida: et huiusmodi. cū dicat veruz? Respo deo fm Dost. q. si facit animo accusandi vel denuncian di ad puniendum delictum et pro bauerit non punitur nec tenetur iniuria. ff. eo dem titu. l. eum qui in principio. vbi dicitur peccata enim nocentium nota esse et expeditet oportere. et. c. eodem titu. l. si quidem. et idez si faciat excipiendo vt eum repellat a testimo nio. et testi. c. ex parte. vel ab ordine aut bene ficio. de accusa. cap. super his. quia hec a iure conceditur. et nemo facit iniuriam qui vtitur iure suo. de electio. c. cum ecclesia vultana. Si vero dicit ad infamandum tantuz quod psumitur quando non habet causam iustā dicendi tunc iniuriam facit et condemnā dus est. dicta. l. si quidem. et. l. iij. c. eodem. vi. q. i. ex merito. et. c. deteriores. et. no. Dost. et Ber. in. c. si culpa. eo. ti.

Quis potest facere iniuriam? Respondeo. 2 q. ille tantum qui et pati eam potest. Fallit h in furioso et puero qui non est doli capax: cui iniuria fieri potest. ipsi tamen alijs non pos sunt facere. et idem de dormiente. Aduerte ta men q. nemo iniuriam potest facere: nec tene tur de iniuria. nisi qui scit se iniuriam face re vel scire debeat. etiam si ille cui fit nesciat. q. si quis per iocū percutiat: aut duz certat non tenetur iniuriarum. hec habentur. ff. eodem. l. illud. ibi etiam dicitur. nanq. hi pati inu riam possunt non facere cum iniuria affectu facientis constat. v. q. i. §. illud. cle. si furiosus

B 4

- de homici.
- 3 **Q**ui datur actio iniuriarum? Respondet q*uod* illi qui eam patitur. et nota q*uod* nedum iniuria fit in persona propria alicuius: sed etia*m* ei dicitur fieri si fit in filio. vel ei quem habet in potestate. **I**nstitu. eodem. §. patitur. dum tamen iniurians sciat cum filium familias: licet ignoret cuius datur actio filio familias in nomine suo. l. filius familias. ff. de accu. et obliga. **I**tez in sponsam vel vxorem. et sic datur actio viro et mulieri. et si sit filius familias. etiam patri. l. i. §. ultimo. ff. eodem. non tamen eam que fit viro iniuriam patitur sponsa vel vxor. quia vxores a viris: non viri defenduntur ab vxore. l. ij. ff. eodem. de sponsa dicitur in l. **I**tez apud lateonem. §. sponsum. **I**tez datur heredi ob iniuriam factam cadaueri defuncti cuius est heres. **I**dem si fama defuncti sit lacessita. dicta. l. i. §. sed si forte cadaueri. **I**tem datur domino ob atrocem factam seruo. dicta. l. **I**tem apud lateonem. §. pretor ait. et §. sequenti. et **I**nstitu. eodem. §. seruus. **I**tez datur episcopo pro iniuria facta clericis. et abbati in suis monachis. vt nota. in. c. parochianos. de sentent. excomu.
- 4 **N**unquid matrone in veste meretricali deprehense fiat iniuria: si intemptetur? Respondet q*uod* non. facit ca. in audientia. de sententia excommunicatiōis. **N**on iniuriatur matrimonio fm **D**ostien. et **B**ernar. qui ipm ignorauit. **C**. de adul. l. si ea. sicut nec militie qui militem ignorat. ff. loca. l. si ignorans. secus si in habitu honesto.
- 5 **U**trum iniuriam quis posset repellere? Respondet q*uod* defendendo solum licet. sed percutiendo fuit diuersa opinio. **D**ug. in. §. si vero. ira. l. di. tenent q*uod* non licet. **B**er. vero et **L**au. in ca. suscepimus. de homi. restringit hoc ad clericos. **S**ed ego dico fm doctrinam **A**lexan. in tertia parte summe q*uod* etiam percuciendo licet necessitate cogente. si iniuria aliter vitari non potest: et nedum laicis. sed etiam clericis. de quo vide s*uper*. **C**lericus. x. et homicidiū. iij. et defensio. §. iij.
- 6 **U**trum iniuriatus teneatur eas remittere? Respondet glosa in cap. si quis contristatus. lxxx. distincti. q*uod* non. quo ad actionem. scilicet vt satisfactiones habeat. xxiij. q. iij. si illic. immo dicit q*uod* bene facit agendo vt satisfaciatur. l. v. distincti. et qui emendat. xxiij. q. v. de oc-

cidendis. quia iniuriator tenetur nedum petere veniam: sed etia*m* satisfacere de damno dato ex iniuria si potest. aliter non potest absolui: nisi iniuriatus remisisset actionem iniurie liberaliter quo ad conscientiam. **S**ed rancorem cordis etia*m* in iniuriante non satisfaciendo tenetur iniuriatus dimittere. vt de penitentia distinct. v. cap. ultimo. **I**mmo nunq*uam* debet admittere eo quia non licet aliquem odio habere. xxiij. q. iij. cum in lege. xi. q. iij. c. in turba.

Quomodo dimittitur seu tollitur actio iniuriarum? Respondet q*uod* tribus modis. **P**rimo remissione. vt per supplicationes aut preces. xxiij. q. iij. si illis. aut per pactum. ff. de pactis. l. si tibi decem. §. i. **S**ecundo remittitur dissimulatione. ff. de iniur. l. non solum. §. i. et **I**nstitu. eodem. §. ultimo. **U**nde si iniuria illata et per annum vilem: si est per metum. aut continuum: si alio modo est illata non agitur: aboletur. l. si cum exceptione. §. in causa. ff. q*uod* metus causa. et. **C**. de iniur. et quod notatur i glosa. l. si non conuictus. **P**osset tamen indirecte agere etia*m* post annum per viam exceptionis. puta si esset excommunicatus iniuriator ne aboleretur fm **D**ostien. et **P**anormita. in ca. ea noscitur. de sententia excommunicatiōis. **I**tem tercio remittitur actio iniuriarum salutatione. de osculatione. comestione et huiusmodi signis. **N**am huiusmodi signa sunt reconciliatiōis: sicut subtrahitio est signum inimicie. vt notat glosa in. cap. cum **A**drianus lxiij. distincti. et in ca. cum super abbata. de offi. si. delega. **Q**uod intelligo verum: nisi a principio prouocasset aduersarium: citare eum faciendū. quia tunc per osculū et predicta signa non tolleretur: nisi expresse renunciatur vltima sigatur. **E**t sic intellige predictam. l. nō soluz. §. i. **N**on credo etia*m* q*uod* tollatur actio iniuriarum: si homo exhibet signa que necessario tenetur exhibere inimico. quia per illa non dicitur quis reconciliatus. et pro hoc facit quod notat **B**artolus in dicta. l. si tibi decem. q*uod* infirmus sacerdoti dicendo q*uod* remittit iniuriam sibi illatam. intelligitur remisisse odium et non satisfactionem iniurie. quod nota. **I**tem tollitur actio iniuriarum. quotienscunq*ue* quis incitat iudicem vt torqueat iniuriantē eo ipso quod ipsum torquet aut condemnat ad vinctam. remittitur iniuria. **U**nde etiam satisfactionem pro iniuria petere non potest. vt

est bonus reus. **ibi Bartolus** in l. sed et si unus. §. si ante iudicem. ff. de iniur. nisi pro/ testetur qd ex hoc nō vis tibi preiudicari: quin pro tuo interesse possis agere actionem iniu/ riarum. vt. l. finali. ff. de iniur. Item remitti/ tur per mortem. quia iniuriarum actio non transit ad heredem ante litis contestationem moriente iniuriato. vt. l. iniuriarum. in prin/ cipio. ff. de iniur. Et hec omnia limita sū **Pa** nomita. in cap. olim. de iniur. quo ad actio/ nem iniuriarum vera. sed non quo ad dam/ na et expensas. quia per hoc non tollitur quin agere possit ad restitutionem. argu. cap. i. de iniurijs. et sic serua in conscientia. et etiam si iniuriatus non ageret tē ad interesse et dam/ num: quod intulit nisi ipse remittere velit. vt in dicto. cap. i. Nota tamen sū **Dostien**. in summa titulo de penitentia. qd si iniuriat⁹ nol/ let componere cum iniuriante: vel nimis gra/ uaret eum tunc iniuriator in conscientia pos/ set tenere arbitriū iudicis penitentie. ar. c. ve/ niens. de iureiurando. t. c. ij. de arbitris.

8 **Aduerte** etiam quia si quis soluat pecuni/ am pro remissione iniurie obtinenda infamis efficitur nisi pactum fiat auctoritate iudicis. ff. de his qui notantur infamia. l. furci. §. pa/ ctus. notat **Johan**. in dicto cap. si illic. Si/ militer esset infamis si esset condemnatus per iudicē. siue civiliter siue criminaliter agatur. ff. de his qui notantur infamia. l. athletas. §. vltimo. Et ideo cum agitur contra aliquem cō/ stituit procuratorē vel faciat cōpromissum. vrs. dictum est. Infamia. §. vi.

9 **Quando** autē iniuriā dicatur enormis vl/ atrop. vide enormis.

In iusticia **Utrum** sit pecca/ tum mortale? Respondeo sū **san** ctum **Thomam**. xij. q. lxx. arti/ culo. i. q. xi. qd iusticia ē duplex. Una illega/ lis opposita iusticie legali. et hec sū essentia est vicium speciale: in quantum respicit obie/ ctum speciale. scilicet bonum commune quo contemnit. sed quo ad occasionem est vicium generale. quia per contemptum boni commu/ nis potest homo ad omnia peccata deduci. sic etiam omnia vicia in quantum sunt cōtra bonum commune rationem habent iniusti/ cie quasi ab iniusticia. Alia iniusticia dicitur

sū in equalitatem quandam ad alterum pro/ ut scilicet homo vult habere plus de bonis sci/ licet diuitijs: honoribus. et minus de malis. scilicet laboribus expensis. et sic habet materi/ am specialem. et est vicium speciale oppositū particulari iusticie. de qua infra **Iusticia**. fa/ cere autem iniustum ex genere suo peccatum mortale est. quia infert nocumentum proxi/ mo. quod est contra charitatem. Excusatur autem vt non sit mortale peccatum. vel ratio ne ignorantie sū **philosophum**. v. ethicorū. Item ratione paruitat⁹. vt si quis auferat po/ mum alicui. quia deficit a ratione perfecta ei⁹ quod est iniustum facere in quantum reputa/ ri potest non esse omnino contra voluntatem eius qui hoc patitur. et hoc pbabiliter.

Obedientia

Utrum sit peccatū mortale? **Re** spon. distinguendo. Aut est cir/ ca precepta diuina et sciēter vel ex ignoran/ tia: que non excusat. de qua supra ignorantia. §. iij. sic semper est mortale. facit. xxij. dist. §. porro. et lxxi. distinc. ca. si qui presbyteri sunt. vbi dicitur **I**dolatria. et. xij. q. i. quib⁹ quis. Si vero fiat contra ex ignorantia que ex/ cusat. sic non peccat mortaliter. Aut inobedi/ entia est circa precepta iuris positivi. et tunc distinguo. qd aut talis lex seu preceptum per longa tempora non fuit receptum papa sciente et transgressores non puniente. et sic non est mortale peccatū. immo excusantur. facit qd no. **Panomirani** in. cap. cum olim. de cle/ ri. coninga. vbi declarat grecos nō peccare: li/ cet accipiant vxorem clerici eorum. Et quo notat qd quando lex generalis recipitur in vsū a certo genere personarum et ab alio non. qd non obseruantes non peccant saltem post longa tempora. §. leges. iij. distinct. et quod notat doctores in. cap. i. de trenga et pace. nec obstat quod ibi tenet **Dostien**. quia loquit⁹ quando talis preuaricatio est peccatū de sui natura. quia tunc non excusat non receptio. Secus esset si essent eiusdem generis: et magis pars acceptasset. qd licet superior nō puniret tamē minor ps nō excusaret. s; haberet locū. multa p patientiā tolerant tē. c. cū iam dudū. de preben. Idem dico si talis lex fuit recepta: sed per consuetudinem abrogata qd non pec/ cant inobedientes. vt supra dixi **Consuetu**

B

Inobedientia

do. §. ix. et. x. **T**alis lex nō est abrogata neq; per contrariam consuetudinem: neq; per nō acceptationem. et tunc fuit diuersa opinio inter doctores. quidam dicunt. vt **C**ollectari-
us in. c. i. de constitu. et multi alij q; talis ino-
bedientia non est mortale peccatum: nisi fiat
ex contemptu. et huiusmodi opinionis videt
fuisse beatus **B**ernard⁹ libro. xi. de precepto
et dispen. vbi dicit: non qualiscunq; mandati
preteritio criminalem inobedientiam facit. sed
repugnare et nolle obedire. **I**dem in libro. viij.
dicit. si verbum loco vel tempore silentij per
obliuiones surreptum fuerit contra preceptū:
veniam facillime impetrabit. quia etiā vix pec-
catum reputabitur. **I**dem in libro. xij. ibidem
dicit. si iubente seniore mihi silentium verbū
elabitur reum me esse fateor: s; venialiter. **S**i
vero ex contemptu sciens et deliberans sponte
in verba prorumpo preuaricatozem me con-
stituo et criminaliter. **D**ecille. **A**lij tenent q;
predicta opinio est vera: nisi fiat ex consuetu-
dine contra legem. quia sic etiam esset mor-
tale. **E**t huius opinionis videtur **R**icardus
de media villa in quolibet. i. q. xij. **A**lij vero
dicunt consideranda verba legis. quia si pre-
cipit per verba communia. v. puta. **S**tatu-
mus ordinamus et similia. sic verum est q; nō
est mortalis inobediētia nisi sit ex contemptu
Et quid sit contemptus. vide supra **T**empe⁹
Si vero lex loquitur per s;ba preceptiua seu
equipollentia: sic est mortalis inobediētia.
quous non fiat ex contemptu: dummodo sci-
enter et sine causa rationabili. et pro hoc facit.
c. ij. de maiori. et obedientia. et c. quod precepi-
tur. xij. q. i. **E**t huius opiniois videtur **P**a-
normi. in **R**ubrica de obserua. i. c. i. **A**lij vero
tenent vt sanct⁹ **T**homas. in. iij. distinc. xv.
ar. iij. q. i. q; precepta iuris positiui magis ob-
ligant ex intentione legislatoris q; ex ipis ver-
bis. et ideo transgressor talis magis est repu-
tandus qui obuiat intentioni legislatoris q;
qui tenet in aliquo a legis ordinatione. **I**n-
tentioni autem legislatoris obuiat qui ex con-
temptu vel sine aliqua rationabili causa pre-
ceptum non seruat. **S**ecus in casu in quo p-
babilitate credi potest: si legislator adesset eum
obligare non veller: talis non est reputandus
precepti transgressor: nec peccat mortaliter. **E**t
hec videtur coincidere cum opinione **R**icar-
di: que magis videtur mihi equa. et ideo sequē-
da. quam etiam sequitur **A**rchidia. lxxvi. di-
stinc. in cap. vti nam. et **S**e. in cap. generali. de

electio. libro. vi. **F**acit pro hac opinione glosa
in ca. quisquis. iij. q. v. et c. honoratus. lxxij
distinc. et lxxxiij. distinc. capi. i. et x. distinc.
quis aut. **E**t quod notat **P**anormita. in cle-
mentina prima. de etate et qualitate. **N**az du-
rum valde videtur q; prelatus intendat sem-
per iniungere laqueum mortalis peccati in su-
is preceptis. **E**t ideo solum credo sit in con-
temporibus: et illis qui preuaricationes et in-
obedientiam ducunt in consuetudinem: que
est quidam cōtemptus interpretatus. et quia
sic ex toto frustrat finis legis. **S**ed inobediē-
tia que non ex contemptu neq; ex consuetudi-
ne procedit. credo q; sit veniale peccatum: cuius
hec non ex toto frustrat finem legis: nec sit ro-
taliter contra intentiones eius. **S**imiliter di-
cendum de inobediētia prelatorum aut supe-
riorum. **M**ulto magis excusatur a mortali
qui facit contra ex ignorantia non affectata:
crassa vel supina. **S**i vero inobediētia sit cō-
tra consilia: aut lex consilij est perfectionis. vt
Matth. xij. **U**ade et vende oia. et sic non est
peccatum. **E**t sic intellige glosam in dicto. c.
generali. de electi. libro. vi. et iura que allegat.
Si autem lex est consilij reuerentie. quod est
quando subditus debet facere: tamen supe-
rior non vult precipere: sed potius consulere
vt abstineat. vt notat glo. in. c. ad aures. et tē-
pori. ordi. sic peccat venialiter. vt notat **A**rchi-
dia. in. c. testamentū. vi. distinc. et xxv. dist. §.
alias ea temū.
Utrum inobediētia statuti penalis sit pec-
catum? **R**idet **D**enni. de gan. in quolibet. iij.
q. xij. q; aliquādo in statuto sunt duo prece-
pta. puta cum dicitur. **S**tatuimus ne quis
faciat tale quid: et qui fecerit soluat talem pe-
nam. et tunc obligat ad culpam et penam. **E**t
sic intellige glosam. **S**e. in ca. vt animarum
periculis. de constituti. libro. vi. **I**nnoen.
in ca. quod super his. de voto. et **J**ohan. an.
in. c. relatum. ne clerici vel monachi. et **S**e. in
cap. perpetue. de electi. libro. vi. qui dicunt q;
statutum penale preceptuum licet contine-
at aliam penam corporalem obligat ad mor-
tale. **A**liquando vero est vnum solum prece-
ptum. puta cum dicitur. **S**tatuimus q; si q;
fecerit tale quid soluat talem penam. et sic ob-
ligat solum ad penam ex forma statuti. **E**t in-
tentione vero statuentis obligat ad culpam.
si passim temerarie aut causa leui preuaricet.
Aduerte etiam q; in conscientia neq; in pmo
casu neq; in secundo tenet ad penam: nisi post

ademptionem fm glo. c. fraternitatis. in fi. xij. q. ij. et q. licet statutum non sit preceptum ex forma in obligat ad mortale qm imponit penam mutationis vel mortis corporalis.

Inquietudo mentis est filia auaricie q. comunitur est veniale peccatum nisi per eam omittantur necessaria ad salutem.

Inquisitio est alicuius criminis manifesti saltem per famam et bono et equo iudicis competentis canonice facta inuestigatio fm Hosti.

Quomodo est inquisitio? R. ut colligo ex Panor. in. c. qualiter et qm. el. ij. de accus. q. triplex est. Queda generalissima qua inquirunt super statu totius provincie vel dyocesis: et in hac non est opus q. infamia precedat. nec habet locum dicta diffinitio. q. plures tenent eam facere. c. cum venerabilis. de censu. z. c. romana. de censu lib. vi. Queda est generalis qua inquirunt super statu alicuius civitatis castri vel alicuius loci. Et de hac non loquitur prefata diffinitio. q. non requiritur infamia. ut in. c. i. de offi. or. l. congruit. ff. de offi. presi. Tercia est inquisitio specialis: q. fit contra certam personam. hoc potest fieri dupliciter. Primo non ad imponendam penam: sed ad peccatum emendandum ex debito officii. ut puta q. matrimonium non contrahatur propter impedimentum. de duor. c. porro. xxv. q. vi. si duo. Et idem dicitur quando vult inquirere de aliquo canonico impedimento eadem ratione fm Hosti. Item ubi agitur de restitutione usurarii: et debitorum propter iuramentum impediunt petere. Item generaliter qm vult inquirere de aliquo crimine: non ad privatum commodum: sed tamen ad penitentiam peccatorum. et tunc non requiritur infamia precedens fm Inno. et sequitur Panor. in. d. c. qualiter et qm. facit. c. cum dilectus. z. c. nihil. cum similibus. de elec. z. c. si. de clandestini. respon. et qd. no. p. Inno. in. c. i. de postu. prela. Secundo potest fieri inquisitio specialis ad penam imponendam. et tunc si fit ad denunciationem puram officialis. sic non oportet: precedat infamia. l. ea quidem. C. de accusa. c. i. de testi. cogn. sed oportet sit notorium. alias non creditur ei. de quo tamen dicit. ut. iij. q. iij. §. vlti. alias autem non precedente infamia procedere non potest in inquisitione ad penam imponendam. ut in. d. c. qualiter et qm. i. no. Pa. in. c. ad nostram. el. ij. de iur. iuran.

Sed queritur qualis infamia debet precedere? R. Panor. in. d. c. qualiter et qm. q. si fit inquisitio contra prelatum secularem: oportet sit talis et tanta q. sine scandalo vel periculo dissimulari non possit. ut in. d. c. qualiter et qm. Sivero contra prelatum regularem. puta abbatem vel priorem conventuales. sic debet fieri dispositio prefata. c. q. liter. Si contra regulares inferiores. sic puto q. non requiratur tanta infamia: sed solum fama publica cum indicibus et suspicionibus aliquibus. aliter in causa criminali non credo iudex possit procedere ad aliquem actum vel capture: aut arrestationis persone vel tormentorum: aut inquisitionis infamationis. ut no. Inno. et Jo. an. in. d. c. qualiter et qm. et do. Ant. ibidem. fil. Ange. in. l. si vacantia. C. de bo. va. et Bar. in. l. de more. §. tormentum. z. l. si. ff. de questi. In alijs autem a predictis scilicet a captura: aut restitutione et ceteris predictis: si non servatur ordo ad vnguem non obest. Pa. tamen tenet in. c. pe. de accus. q. etiam sine infamia contra claustrales potest fieri inquisitio. Qd. verum credo ubi tractaretur de modico iudicio. Secus si procederetur ad depositionem ab ordine aut in carcerationem et huiusmodi. Si vero inquisitio specialis ad penam fiat contra alios a predictis claustralibus. sic non potest fieri nisi fama publica precedente. et talis fama debet deferri iudici sedenti per tribunali ad bancum. alias in secreto non valet. ita no. Ange. in. d. l. si vacantia. et cum alijs indicibus seu suspicionibus: aliter non potest procedere iudex ad aliquem actum. ut dixi.

Quomodo procedat plures in inquisitione? R. q. primo debet descendere ad locum ubi fuerit persona contra quam vult inquirere. q. ibi veritas melius inquiritur. ut in. c. postquam. et qd. no. in glo. de elec. Et hoc intellige si potest commode. alias non tenet. Secundo si inquisitio est generalis dabit iuramentum clericis. si est contra ecclesiam super his que sciunt vel credunt in sua ecclesia reformanda: tam in capite quam in membris exceptis criminibus occultis de mera veritate dicenda. ut in. c. qualiter et quando. el. ij. i. si. de accusa. Nec iuramentum vel interdictum seu excommunicatio lata ab abbate vel alio contra subditos ne reveleant inquisitori valet neque ligat eos. de offi. or. c. plerique. l. vi. Si vero est specialis citabit illum contra quem vult inquirere. d. c. qualiter. el. ij. §. debet. v. q. ij. si primates. Tercio procedat ad receptionem dictorum eorum clericorum qui inquirunt: vel testium si qui producant ab aliquibus presentibus tamen eis contra quos inquirunt nisi per preumaciam se absentent: et ea que eis obijciuntur: et nomina testium sunt eis exponenda.

Inquisitor

- Fallit hoc in casu de quo. j. Inquisitor. §. ij. Quarto exceptiones tam contra testes q̄ alios ⁊ replicatiōes legitimas admittet. vt deponēdi falsum audacia phibet. vt in dictis. §. de bet. ⁊. c. si primates.
- 4 **¶** Utrum ille contra quē sit inq̄sitio possit negare infamiā precessisse? R. q̄ sic. ⁊ sic oportebit q̄ primo iudex hoc cognoscat. vñd si infamatus nō inuenit nō poterit iudex pcedere. alias sic. c. cū oporteat. de accusa. ⁊. d. c. qualiter. el. ij. ⁊ licet accusator probet cū infamatus: nūhilomin⁹ reus poterit pbare q̄ sit bone fame. ar. de purga. ca. cū in iuuentute. ⁊ potenti⁹ est priuilegiū bone fame q̄ infamie. ar. c. licet. i. si. de accu. ⁊ no. Bern. in. d. c. q̄liter. el. ij.
- 5 **¶** Utrum ille contra quē inquiri possit recu/sare iudicem si habet illū suspectū? R. q̄ sic. c. cū speciali. de appella. vtrū q̄ ex odij fomi/te pcedit. vel q̄ est criminofus. ar. iij. q. vij. iudicet. Ista tñ quo ad om̄ia nō sunt seruanda in inq̄sitiōe regulariū. q̄ facilius ⁊ liberi⁹ possunt a suis administratiōib⁹ amoueri. d. c. qualiter. el. ij. Qd̄ limita nisi in graui preiudicio infligendo. ar. d. c. qualiter. el. ij. in si. in verbo facilius ⁊ liberi⁹.
- 6 **¶** Utrum inquisitores generales possint procedere ad inquirendū de veritate criminū etiam nō receptis testib⁹ super infamiā? R. Panor. in. c. cū dilecti. de accusa. q̄ sic. satis est q̄ eis constet de infamiā ppter frequentē clamorem. sec⁹ est in delegato ad vnā causā tñ. vt in. c. cū oporteat. de accu.
- 7 **¶** Quis potest inq̄rere? R. q̄ quilibet p̄clat⁹ contra suū subditū. imo tenet: ne sanguis subditorū exquirat in die iudicii de eoz manib⁹. de officio or. c. irrefragabili. de regula. c. vltio. Facit. c. licet hely. de symo. xxxvij. dist. legant. ⁊. d. c. qualiter. el. ij.
- 8 **¶** Utrum monachi ⁊ religiosi possint deputari generales inq̄sitores a sede apostolica. Responder. Pan. i. d. c. cum dilecti. q̄ sic monachi. vt in. c. statutū. de rescript. libro. vi. Nota q̄ dicit Panor. in. c. causam. el. i. de iudi. q̄ appellatione fratrū in statutis ⁊ odiosis non veniūt monachi. Idē dic de monialib⁹ vt nō veniant appellatione forozū: ⁊ dicunt p̄prie fratres mendicātes: similiter ⁊ forozes. nō mēdicantes s̄o ⁊ habitātes solitarie monachib⁹ moniales appellant.
- 9 **¶** Utrum episcopus possit dispensare in criminib⁹ ne p̄clatus amoueat ab officio? R. Panor. in dicto. c. qualiter ⁊ quando. el. ij. q̄ sic. quādo procedit per viā inq̄sitionis. et

facit. c. inq̄sitionis. de accusa. circa principiū. vbi dicit q̄ potest superior penam moderari: nisi tale sit crimen q̄ impediāt ordinis executionem: ⁊ beneficij retentionē: etiā post peractā penitentiā. Ergo vbiq̄q̄ ista cessant quantūcūq̄ graue sit crimen: etiā maius adulterio poterit nedum episcopus: sed quilibet superior dispensare: vt non remoueat ab administratione.

¶ Utrum de iurib⁹ singulariū personarū sit procedendū inquirendo: vel extra ordinem si ne instātia partis? R. Panor. in. c. ad nostrā el. ij. de iureiurando q̄ non. sed libello oblato ⁊ seruato ordine iuris. Quod etiā sequit⁹ Jo. an. in. c. si. de foro compe. etiam si factū allegatur notoriū. facit. l. ad peremptoriū. ff. de iudi. ⁊. l. properandū. C. eo. vbi patet q̄ iudex n̄ debet citare absentem: nisi parte petente. Et si aliter citat non valet citatio. vt nota. in. c. i. de iudi. Quod limita fm̄ Barro. in. l. iij. §. hoc autem iudiciū. ff. de dam. insec. nisi sit causa miserabiliū psonarū: q̄ se iuuare nō pnt.

¶ Quid si testes interrogent sup occultis criminib⁹? R. q̄ nō debent respondere si inq̄sitio sit generalis. nisi de crimine de quo infamiā p̄cessit. dicto. c. qualiter ⁊ quādo. el. ij. mltom̄inus si inq̄sitio sit specialis contra aliquē. Si vero infamiā p̄cessit contra aliquē. tunc testes dicent sup omnib⁹ que sciunt de eo qd̄ inquitur veritatē: etiā si illud quod sciunt sit occultum. vt si de fornicatione agit ⁊ vocatur aliquis q̄ simul cū eo fuit debet dicere secretas circūstantias: etiā eas quas secreto nouit: dūmodo sit infamatus de crimine sup quo fit inq̄sitio. puta cum tali muliere cōmisit fornicationē. sed si tñ de fornicatione esset infamatus nō expressa aliqua tūc nō debet testis reuelare fornicatricem occultam. hoc no. Innocen. et Hostien. in. c. qualiter. el. i. Jo. ⁊ Archi. ij. q. v. habet hoc.

¶ Utrum ille contra quē sit inq̄sitio teneatur dicere veritatē sup certo crimine interrogat⁹? R. q̄ sic. si fama sit contra eū. de quo vide supra Confessio relictī. in pñ.

¶ Quid est indicium: ⁊ quō p̄ indicia p̄cedi contra aliquē ad inq̄sitionē. vide s̄. Indicium.

Inquisitor hereticoz mi nor episcopo esse non potest: nisi q̄ dragestimū etatis sue annū attigerit. Cle. dolentes. de hereticis.

¶ A quib⁹ pnt tales inquisitores institui? R.

glo. in. d. cle. dolentes. q. p. ministros v. pro/
uinciales illorū ordinū quibz a sede apostoli
ca est commissum. Itē ab epis vel capitulis se/
devacante. vt in. d. glo.

2 **U**trum prefati inquisitores possint alijs comit
tere vices suas? R. glo. d. cle. q. sic. 7 commissi/
nos q. s. dant vocam? vicarios v. substitutos
cle. i. s. porro. s. notarij. de here.

5 **U**trum inquisitores pfati possint se impedi
re de diuinationibz aut sortilegijs aut vsur?
R. q. de diuinationibz 7 sortilegijs si manife
stam sapiūt heresim possunt se introumittere.
vt puta q. faciunt manifestas innuocatiōes de
monū attribuendo remonibz aliqd diuinū.
Secus si solū innuocant ad exercendū opera
que naturaliter pnt. quia tūc talis innuocatio
nō sapit heresim. fm Oldra. alias nō possūt
etiā si sapiunt heresim: sed non manifeste. s. r.
nec de vsuris. exp. est in. c. accusatus. s. sane. d.
here. libro. vi.

4 **S**ed nunqd inquisitores poterūt ipi cogno
scere: an sapiat heresim v. nec? R. q. nō. q. iuris
dictio est sibi attributa existēte pditione. vt no.
glo. in. d. c. accusatus. 7 glo. in. c. i. de offi. dele.
li. vi. q. videt contraria intelligēda est vera q. in
quisitor p. cognoscere an sapiat manifeste he
resim qn certū est q. sapiat heresim: sed dubitat
an sit manifesta vel nō.

5 **Q**ue phibent pfatis inquisitoribz? R. q. nō
extorqueant pecuniā p. t. officij inquisitionis:
q. busius modis illicitis. Itē q. nec sciēt ac/
ceptent bona ecclesiariū ob delictū clericorum:
aut fisco applicent: q. si cōtrafecerint tam ipi
q. eorū commissarij: 7 etiā episcopoz aut capit
lorū sede vacante sunt excommunicati ipso facto:
nec poterūt absolui ante satisfactionē pecunie
sic extorte nisi in mortis articulo. Cle. dolen
tes. de here. Item districtius inhihetur eis ne
abutantur quolibet portatiōe armorū. Item
q. nō habeant nisi officiales necessarios. d. cle
men. dolentes. Itē p. cipit tam epis q. alijs in
quisitoribz q. nō imponāt maliciōse aut frau/
dulenter crimen heresis alicui: aut q. impedi
ant executionē officij inquisitionis fallē. Itē q.
odio gratia v. amore lucri: aut cōmodi tem/
poralis obtentu p. iusticiā 7 p. conscientiā
nō omittant pcedere vbi est pcedendū. alias
epi p. triennij suspensū est ab officio: et ei?
superior hec faciēs. Inferiores vero episcopis
sunt excommunicati excommunicatione papali. Cle.
multorū. de here. Qd tene nō. p. istos inq/
sitores q. citant aliquos p. hereticis: qui tamē
non sunt. quia sunt excommunicati ipso facto.

Item q. nō possunt de crimine heresis inqui
rere p. tra episcopos nisi in litteris apostolicis
expresse vt possint hec facere cōtincat. vt in. c.
inquisitores. de here. lib. vi. Itē inquisitores
ordinis minorū nō possunt se introumittere de
ordine p. dicatorū. Nec inquisitores de ordie
p. dicatorū de ordine minorū p. t. cuiuscū
q. heresis. vt in p. uilegijs eorū: aliter sunt ex
cōmunicati ipso facto. 7 est papalis p. extraua
gantē. Pau. secundi.

6 **U**trum inquisitores hereticorū possint p/
cedere cōtra illos christianos q. ad ritū transe
unt in deoz? R. q. sic. Dūmodo metu mortis
absolute seu p. cise nō fuerint baptizati. c. con/
tra christianos. de here. li. vi.

7 **U**trū officij inquisitionis eis ab apostolica
sede commissum expiret p. mortē romani ponti
ficis pcedentis? R. q. non. vt in. c. ne aliqui.
de here. li. vi.

8 **U**trū inquisitores possint indicere silentium
omnibz p. dicatoribz? R. q. nō. nisi solū q. t. u.
rijs: q. n. i. n. g. r. e. g. r. e. g. a. t. i. o. n. e. fieri pro negocio
fidei vel dictorū quēstuariorū p. dicatio eidem
negocio impedimentū afferret. c. vt officij in
quisitionis. de here. li. vi.

9 **U**trum inquisitores pfati possint cōuocare
clerū 7 populū ciuitatū vel castrorū aut alioz
locoz? R. q. sic prout negocio fidei viderint
expedire. Similiter pceditur eis vt aduocēt
peritos quoslibet. vt in sententijs huius p. ferē
dis consiliū prebeāt. 7 q. tales peritos aduoca
tos vt eis obediant in pfatis cōsilijs dandis i
virtute obedientie possint cogere. c. vt commissi
si. de here. li. vi. Ex quo aduerte q. nō possunt
precipe sub obedientia: 7 min? sub excommuni
catione clero 7 p. plo. vt vadant ad eoz p. di
cationes. p. tra qd sepius faciunt dicti inquisi
tores: 7 nō valet.

10 **U**trum inquisitores prefati possint procede
re p. tra aliquos sine episcopo? R. q. citare ca/
pere ac tute custodie mancipare: necnō in vin
culis ac manicijs ferreis ponere 7 inquirere cō
tra illos quos iusticia p. huiusmodi crimine
pcedit possunt: sed tradere carceri: ita atroci q.
magis est ad penam q. custodiam: aut expo
nere tormentis: aut ad sententiaz. contra illos
nō potest episcop? sine inquisitore: vel inqui
sitor sine episcopo aut legato capituli sede
vacante: si sui adinuicem copiā valeant habe
re infra octo dierū spacium postq. se requisie
rint. 7 si secus p. sumptū fuerint irritū est ipso iu
re. Cle. i. de here. 7 ibi ponit de carcere 7 clau
bus 7 officialibz. 7 dic vt ibi.

Insignia

- 11 **Q**uomodo procedunt inquisitores prefati contra aliquem? R. q. si per viam accusationis seruent ordinem suum. Si per inquisitionem faciatur supra dictum de indicibus et inquisitione. Excipitur tamen accusatores vel testes seu deponentes qui propter potentiam personarum contra quas deponunt aut accusant graue periculum immineret eis: si nomina eorum publicarentur: tunc non publice sed secreta coram dyocelano: vel eo absente vicario ipsius qui inquisitores procedunt. vel episcopus aut eius vicarius coram inquisitoribus: si commodum potest et aliquibus alijs personis prouidis et honestis iurisperitis totum processum super quo deliberandum est manifestent. et de ipsorum consilio ad sententiam vel condemnationem procedere possunt. et plena fides talibus testibus adhibetur: licet eorum nomina non fuerint promulgata. et possunt precipere inquisitores prefatis honestis personis sub pena excommunicationis quam incurrat ipso facto ne reuelent predicta nomina. Episcopus tamen non potest precipere inquisitoribus: nec inquisitor episcopo. Sed papa precipit in virtute obediencie ut teneant secreta. Cessante tamen tali periculo debent accusatorum et testium nomina publicari: et absque aduocationum et iudiciorum strepitu et figura. ut in ca. si. de here. li. bro. vi. Item qui procedendo per viam inquisitionis excommunicati et participes: vel socii criminis admittunt ad testimonium contra hereticos receptatores: defensores: fautores et credentes eorum: si ex circumstantiis vera dicere presumant. c. in fide de here. li. vi. Secus si procedat per viam accusationis vel exceptionis. quia tales non admittuntur secundum Jo. an. ibidem. Item religiosi omnes qui ante religionis ingressum erant notarii: quantumcumque sint in sacris libere istud officium rebellionis possunt exercere quo ad omnia que ad officium inquisitionis pertinent: non obstante aliquo statuto contrario. c. nulli. de rescriptis.
- 12 **I**tem nota quod statutum loci per quod officium inquisitionis directe vel indirecte impediret: vel quomodo libet retardaret episcopo iure est nullius roboris: et per censuram ecclesiasticam possunt corrigi rectores illorum locorum ipsam reuocare vel moderare ut non impediant. c. statutum. de here. li. vi. Et etiam possunt aduocare brachium seculare per censuram ecclesiasticam contra hereticos. ut in d. c. ut officium.
- 13 **I**tem statutum de duabus dietis. in ca. non nulli. de rescriptis. non impedit inquisitionis officium. ut in dicto. c. statutum. Item secundum Jo. an. possunt procedere contra hereticum: licet alibi commiserit crimen si in sua inquisitione inuenitur.

Insignia utrum possit quis sibi assumere? R. Panor. in ca. dilecta de excessu prelati. committere tenet quod sic. et arma sicut et nomen assumit ad placitum ut agnoscatur ab alio. In sti. de le. §. si quis in nomine. et l. ad recognoscendos. C. de ingenu. et manu.

Utrum insignia alteri possit quis assumere? R. Panor. in dicto. c. dilecta quod sic. sicut et nomen. quod limitat verum: nisi illi cuius sunt preterderent aliquid damnum. ut puta facinorosus assumens arma alterius possit ille offendere loco facinorosus. et talis implorare potest officium iudicis. et iudex potest prohibere. quod ad eius spectat quies populorum. l. i. §. quies. ff. de officiis prefectorum. Item dicitur ubi interest reipublice: si cur si aliquis accipit insignia boni artificis quod non est ita bonus. et ita decipiuntur populi. De hoc habes per Bartolomeum in tractatu de insigniis et armis.

Utrum quis possit assumere insignia dignitatis? R. quod non. si non habet illam dignitatem. alio est falsum. l. eos. Et quod ibi non. ff. de falsis. Facit. c. i. de clerici. non or. m.

Inscriptio secundum alios quod est quando accusator profertur vera que in libello fiunt. vel secundum alios cum profertur se velle prosequi usque ad finem. Sed secundum alios: et verum inscriptio est quando accusator se obligat ad penam talionis. id est simile. quia talio proprie idem est quod representatio ad consimile. et hanc tenet Jo. an. et glo. in c. super his. de accusa. et probatur in c. tue. de procura. et sequitur Panor. in dicto. c. super his. et de istis opinionibus dicit in l. si cui in primis. ff. de accusa. et l. in causis. C. de accusa.

Utrum accusanti sit necessaria inscriptio? R. glo. et docto. in c. super his quod sic. nisi in octo casibus. et ibi vide. et licet inscriptio non fiat: tamen deficiens debet puniri pena talionis secundum Accur. in l. ij. C. de fide instrum. et Bartolomeum in l. si cui predicta.

Institutio seu institutio tuere secundum Hostien. est ecclesie vel ecclesiastici beneficii collatio.

Quis potest instituere? R. de iure communi episcopus. Item capitulum sede vacante. de insti. et si capitulum. li. vi. Item ille qui habet ex delegatione

episcopi. & in isti. ex frequentibus. Item qui ha-
bet hoc de consuetudine. c. cum venissent. de insti.
dummodo sit clericus. talis tamen ab isto insti-
tutus non debet administrare. nec possessiones
ecclesie adipisci. nisi de consensu dyocelani & ei-
us auctoritate. d. c. ex frequentibus. Item abbates
in ecclesiis sibi subiectis pleno iure possunt cu-
ram committere sine presentacione episcopi facta. ar.
a contrario. de preben. c. in lateranensi. de capel.
mo. c. psbyteri. li. vi. xvi. q. ij. visis.

Intentio accipit du-
pliciter. vlt. p
ut est motus vel motuū volun-
tatis. vel prout dicitur finē inten-
tum. & isto secundo modo hic accipio.

Utrum intentio habitualis sufficiat ad me-
ritum bone actionis. R. s. Bona. in. ij. dist. xli
q. vlti. primi. ar. in fi. q. si loquamur de intenti-
one habituali. quia quis refert ad deū in genera-
li omnia opera dei vel anni. sic talis non sufficit
ad meritū. Sed si loquamur de intentione ha-
bituali quia quis refert aliqd opus ad deū in
primordio illius operationis vlt. alteri ad quā
illa consequenter se habet. ita q. opus sequens di-
rectam habet ad opus primū ordinationē vel
consequentiā. sic talis sufficit ad meritū. Unde
si aliquis intendit p. deo dare. c. marchas & in-
cipit hodie dare vna cogitando de deo actua-
liter. postea dat alias & nihil de deo cogitat. tñ
actiones ille sunt ei omnes meritorie & fructuo-
se. & p. hunc modū est in viris religiosis qui i
principio ex charitate deuouerūt portare reli-
gionis pondus. quicqd em faciunt qd ad sue
religionis obseruantia spectat ex prima inten-
tione est eis meritorium ad salutē. nisi q. absit
contraria intentio superueniat. Si autē opus al-
terius generis incipit. oportet q. intentio re-
nouetur vt illud opus esset meritorium. Un-
de si religiosus ad ea que ad religionē non spe-
ctant vult se exercere oportet q. intentionē re-
nouet. quia illa habitualis ad illa non se exten-
dit. & ideo non est parue securitatis & utilitatis
religionē intrare. Dicit etiā idem. s. Boni. ibi
dem q. intentio habitualis quis de deo non co-
gitet actualiter. tñ si ex sola boni operis conside-
ratione charitas prompta vel aliqua alia virtus
charitate informata ad ipm bonū opus incli-
nat ipm est meritoria. sicut vir obediens mere-
tur obediendo plato p. cipienti sibi. etiam si ni-
hil cogitet de deo. s. solū consideret qd est bonū
obedire.

Utrum opus ab intentione recipiat qntita-

tē. siue boni quo ad bona. siue mali quo ad ma-
la. R. s. sance. Bo. dist. xl. ar. i. q. ij. q. quantitas
bonitatis & malicie correspondet quantitati in-
tentionis s. m. q. quantitas intentionis attendit
quantū ad actū intendendi. sed inquantū at-
tenditur ex parte intenti non semp. correspondet
Unde glo. sup. illud Matth. xij. boni ho-
mo &c. dicit quantū bonū intendis. tantū fa-
cis. Dicit idem sance. Bo. q. si ly tantū & qn-
tum sunt aduerbia. sic dicunt quantitates actus
intendendi. & vez est generaliter siue respectu
malorum vel bonorum. quia quantū actus inten-
dendi est magis intēsus in bonitate vel mali-
cia. tantum operatio exterior est bona vel mala.
omne em meritum vlt. demeritū ad actū volū-
tatis reducitur. licet circūstantie exteriores aliq
modo faciant ad volūtatē deperauationem.
Si vero ly tantū & quantū sunt nomia. tunc
dicunt quantitates ex pre intentioni. & sic non verū
generaliter. q. non semp. operi exteri facto mē-
suratur intentio. q. frequēter homo intendit
magis bonū & non facit. & minimū bonū ex his
militate. & facit magnū.

Utrum opus ab intentione recipiat qualitatem. 3
scz bonā vel malā. R. s. Bo. vbi s. q. i. q. inten-
tio bona vel mala dicitur dupliciter. Prio mo-
do bona dicitur in qua est perfecta & bona ordina-
tio operis ad finē. & hoc mō non tm respicit boni-
tatem finis. sed etiā rectū ordinē eius qui est ad
finem. Et h. est qd dicit Bern. ad Eugenium
exponens illud. Si oculus tuus simplex. q. ad h.
q. oculus sit simplex requirunt duo ne-
cessario. scz q. veritas sit in electione & charitas
in intentione. q. est dicere q. amat qd est amā-
dum. & eligit qd est eligendū. Ordinatio ma-
la dicitur in qua est indirecta. & sic est verum ge-
neraliter q. fm intentionē qualificat opus ex-
terius. Secundo modo dicitur intentio bona. q.
qd finaliter intendit est bonū. & isto modo non
qualificat. quia si quis furat vt faciat elemo-
synā. vel mentit vt auertat aliquē non dicitur fa-
cere. sed quo ad maliciā non habet instantia. q.
malicie intentionis impurat omne op. factū
qualecūq. sit. q. deus cor interrogat pncipali-
ter. & de istis intelligitur magis cordis inspe-
ctor est dñs q. operis. xv. q. vi. c. i. illud reaz
linguam non facit nisi rea mens. xxij. q. i. c. ho-
mines. & c. se. & minister legis volūtarie occi-
dens malefactorē homicida reputat. xxij. q.
v. c. cū minister. & istud qd no. xli. di. quicqd.
z. xxi. q. iij. c. omis iactantia. Non obstat q. non
sic est in bono. q. plura requirunt ad pstructionē
nē q. ad destructionē.

Intentio

- 4 **U**trum intentio bona absq; opibus valeat ad meritum? **R. s. Bo.** vbi s. q. si ille habet facultatē bene opandi et oportunitatē opandi sic nō sufficit intentio: qz nec bona voluntas debet dici sed semiplena. **S**ic facultas nō ad est tūc bona intentio et bona voluntas sufficit ad meritū vite eterne.
- 5 **U**trum opa exteriora addant aliqd supra meritū bone voluntatis? **R. s. Bo.** vbi s. ar. ij. q. i. q. aut loquimur de pmo substantiali: et sic de p digno nihil addit opus extrinsecū: qz quantitas meriti pensat ex quantitate radicis. et cōgruo tamē absq; dubio opus privilegiatum addit supra bonā intentionē et voluntatem p eo q voluntas in illo ope preparatur et disponit ad susceptionē maioris grē p quas digna est maiori retributione. **S**i aut loquimur de pmo accidentali: sic opus extrinsecū addit supra bonā voluntatē sicut privilegiatū: et alia etiaz que dispositiue addit ad rationē meriti: qz ex citant actū voluntatis ad bonū: et radicationē et cōseruationē gratie. **I**llud **M**artini. palmā tūc rē intelligitur nō de palma que est aureola sed de palma que est respectu premij essentialis que dicit aurea.
- 6 **U**trum euentus sequens addat ad bonitatem maliciā actus exterioris? **R. Tho.** pma scde. q. xx. arti. v. q. aut est p cogitatus. et sic addit. aut nō est p cogitatus: et tunc aut p se sequitur vt in pluribz: et sic addit. **C**onstat em actus ex genere solū esse meliorem: ex quo seq pnt plura bona: et peiorem ex quo plura mala. **A**ut sequitur p accidens. et vt in paucioribz. et tunc nō addit: nō em iudicat de re aliqua q est per accidens: sed tūc q est p se.
- 7 **U**trum qd p intentionē possit opera sua vel aliorū alteri applicare? **R. fm. Asten.** q sic. et fit tripliciter. **P**rimo modo in singlari. vt cū pro alio determinate satisfaci. et sic quilibz potest alteri bona sua cōmunicare. **S**cdo modo in speciali. vt cū quis orat p gregationē suā et suis familiaribz et benefactoribz. et ad h etiaz ordinat opa sua satisfactoria. et sic ille qui p est religioni potest illa opera cōmunicare aliq applicando intentionē eorū qui sunt de sua congregatione ad hunc determinate. **T**ercio modo in generali. et sic qui p est ecclie generaliter pōt opa illa cōmunicare applicando suā intentionē ad hunc vlt ad illū. et ideo qui p est ecclie generali pōt cōmunicare ea que sunt pgregationis et huius hominis: sed nō ecōtrario. **P**rima cōmunicatio et scda nō dicit indulgentia: sed tūc tertia ppter duo. **P**rimo qz per cō

municatiōes illas primas licet absoluat homo a reatu pene quantū ad deū: non absoluit tū quantū ad satisfactionē ad quā est obligatus ex pcepto ecclie vel p fessoris. **S**cda p tertiā sic. vt s. patet indulgentia. **S**cdo qz in vna cōgregatione nō est sufficientia meritorū vt sibi et alijs valere possint: sic est i ecclia romana: p cipue ppter meritum christi. et ille solus q ipi p est potest p intentionē suā applicare opa aliorū alijs que dicunt indulgentie. alij aut habent ex eius p cessione.

8 **U**trum actio pcedens a voluntate deliberatiua si p intentionē ad deū nō ordinatur sit mala seu peccata? **R. vt colligo ex sancto Bo.** in ij. dist. xli. q. i. ar. ij. q. aut hoc puenit p inordinatā affectionē siue cōuersionē ad creaturā et sic est mala ex p uersione. **A**ut puenit ppter opantis negligentia. et sic est mala ex omissione. **A**ut ppter opam operantis infirmitatem et miseria. et hec neutro modo est mala: sed in differens. **D**eus em decreuit ppter suam pietatem et ppter nostrā infirmitatem multas operationes nō imputare nobis neqz ad meritū neqz ad demeritū. et sequēter tales opatiōes respectu nostri nō vident bone moraliter nec male. vt cū quis loquitur alicui ex naturali pietate: vel aliū salutat ex vbanitate: vel facit ex necessitate nature. puta comedit vt reficiatur ambulat vt recreetur. nec tamē hoc refert i deū. tales em actiones nō sunt meritorie. quia ad deū non referunt. **D**icere q essent demeritorie. durū videretur cū nō fiant ppter inordinatā p uersionē ad creaturā: nec omittuntur ad deū referri agentis negligentia: sed tū propter quandā infirmitatē que est in nob ex corpore corruptibili aggrauante animā. **N**ec obstat hūc **S**re. super illud **M**atth. xij. **D**e omni verbo otioso et c. vbi dicit q verbū otiosum est q caret ratione iuste necessitatis vel pietatis. qz vt dicit **R**icar. in. ij. dist. xl. nō semper oportet q actus explicite ad finē qui est deus referat vt nō sit otiosus: sed q referat ad bonū finem vel ciuile vel corpis necessitatē aut honestam recreationē. **S**olū ergo ille dicit otiosus qui nō refertur ad aliquē bonū finē. **D**emeritorius autem vite eterne solus est actus qui ordinatur p intentionē ad deum: aut merito p digni si fiat ex charitate: vel cōgrui si fiat ex tra charitatē. **D**emeritorius vero si non referatur in deum ex inordinata cōuersione vel omissione.

9 **U**trum bonitas actualis voluntatis addat aliquā bonitatē super bonitatem ipsius habitus

gratie. R. fm. Ricar. vbi s. q. actualis volun-
tas elicit a voluntate potentie per grām addit
habitu gratie bonitate aliquā a deo remune-
rabilem quantū ad premiū substantiale. ita q.
premiū substantiale habitui grē et actibz inte-
rioribz voluntatis p. gratie habitū elicitis cor-
respondet. vñ ppter tales ac⁹ plus habebit d.
premio substantiali q̄ si sine ipis a corpe de-
cessisset.

Interdictum. i.

Interdictum ab interdictio interdictū qd
idem est q. prohibeo. et sic pñet
ad interdictū iuris canonici: ex quo interdicti
tur administratio aliquoz sacramentoz: et cele-
bratio diuinorū vel executio aliquoz spūaliū
fm. Innoc. et sic est ecclīastica censura. Aliqñ
dicat interdictū. i. inter duos datū vñ iter duo
dicta. vt Insti. de interdic. in pñ. et isto mō ac-
cipitur in interdictis a lege ciuili siue a pñore.
et quedā sunt publica. et ista sunt nouē. qdam
sunt priuata: hec sunt. xviij. d. qbz vide glo-
sam et doct. in. c. pastoralis. de cā pos. et pñi.
et in. c. item cū q̄s. de resti. spo. et istis hic nō
intendo tractare. sed vide si placet in speculo
eo. ti. Sed de interdicto pmo mō dicto nece-
ssariū intēdo dicere de interdicto quo aliqd p-
ticulare spūale interdictū. puta cū quis inter-
dicatur ab officio vñ a beneficio et hmoi. qz de
hoc dico. j. **Suspensio.** Sed hic intendo so-
lū tractare de interdicto: ex quo in aliq̄ terrā vñ
ecclīa vel aliq̄ psona interdicunt a celebratiōe
diuinorū: pceptione sacramentoz aliquoz. pul-
satione campanaz et ceteris. de qbz infra dicā
Interdictū. v.

Quot sūt spēs interdicti? R. q. due Una ho-
minū: alia locorū. Interdictū hominū: aliud
generale: aliud speciale: aliud singulare. Gene-
rale interdictū hominū est cū interdictū pplis
regni castri vel ville aut ciuitatē. Et sic aduer-
te q. qñ interdictū pplis vel vniuersitas vñ cō-
mune: q. tūc nec locus nec cler⁹ est interdictus
Itē fm. Cal. nec psona ecclīastice que ex toto
sunt translate in ecclīam. qz de populo nō sunt
pñ. q. ij. duo. sicut qñ interdictū clerus tñ: nō
est interdictus pplis nec vniuersitas vñ cōmu-
ne. qz sunt diuersa clerus et pplis. de senten. ex
cōmu. si sententia. li. vi. Unde clerici pñt cele-
brare sicut pñ. fm. Jo. an. in. d. c. si sententia.
scz alta voce pulsatis cāpanis: interdictis tñ
exclusis. qz prohibitio. c. qd in te. de pe. et re. z. c.
nō est vobis. de spon. et moderatio. c. alma. de

senten. ex cō. li. vi. Intelligit qñ locus est inter-
dictus: et nō exp̄ssō loco in sentētia interdicti:
nō habet locū cessatio diuinorū et alia: q̄uis sit
generale. Cal. tñ tenet q. debet seruari modera-
tio. d. c. alma. Sed non credo ei. Dic ergo q.
possunt clerici alta voce celebrare sicut prius: et
in ecclīis suis alta voce: et q. in isto casu pñt
admitti omēs q. nō sunt de populo illo: et non
sunt causa interdicti. tenet Archi. i. d. c. si sen-
tentia. et fed. consilio. lxx. Silt fm. Cal. illi pos-
sunt admitti q. de illo erant populo: sed domi-
ciliū transtulerūt. Astē. tñ li. vij. ti. xvi. tenet
q. nō: nisi absoluant: ex quo semel fuerūt inter-
dicti. sed dictū Cal. est verius: et sequit. Se. in
d. c. si snia. et etiā absentes excusant donec sci-
ant. c. apostolice. de cle. ex cō. mi. postq̄ sciunt
tenent seruare.

**Utrū pplis nō interdictus si fiat de popu-
lo taliter interdicto efficiat interdictus?** R. fz
Cal. q. sic.

**Utrū bannit⁹ q. est de poplo interdicto sit am-
plius interdict⁹?** R. q. sic. si ad tps est banni-
tus. qz adhuc ciuis est et de poplo. l. relegati. ff.
de interdic. et relegatis.

**Sed nunqd habitātes in ciuitate qui non
sunt neqz ciues neqz de populo illius ligātur
interdicto?** R. q. nō. d. c. si sentētia. sed ligant⁹
illi qui sunt facti ciues ex gratia. licet ibi non
habitent.

Utrū impuberes ppli interdicti sint filii? R.
Jo. de deo. q. si nō sunt doli capaces nō sūt in-
terdicti. sed si sunt doli capaces.

**Quid de mulieribz q. viris traditū et alijs
hoibz q. p posse resistūt?** R. Jo. de deo. q. ni-
hilomin⁹: ex quo sunt de illo poplo q. sunt inter-
dicte.

**Speciale interdictū hoim est cū interdictū
aliqd collegiū vel vniuersitas in poplo inclusa.
puta studiū papie et hmoi vñ capitulū. Nā in-
terdicto capitulo vñ collegio vñ vniuersitate sin-
gule psona de ipa sunt interdicte. fm. Jo. an. et
Se. in. d. c. si snia. et istud cōprehendit tā cle-
ricos qz laicos qui sunt de illo collegio vñ vni-
uersitate.**

**Sed qd si interdicat familia alicui⁹ nūqd
clerici de ei⁹ familia erūt interdicti?** R. Rod.
q. sic. nisi specialiter eximant. Un aduerte hic
fm. Archi. et sequit. Se. in. d. c. si snia. q. inter-
dicto collegio vñ vniuersitate clerici q. nō sunt d.
illo collegio vñ vniuersitate poterunt tanuis a-
perts et pulsatis cāpanis alta voce celebrare
ex cō. iat⁹ et interdicti exclusis. Sec⁹ vbi esset
interdict⁹ loc⁹. qz nō pñt nisi fm. q. j. dicam.

76

5

5

5

5

Interdictū. ii.

- 9 **U**trū si interdicant doctores oēs alicui ciuitatis intelligant interdicti clerici q̄ sunt doctores? **R.** q̄ nō. p̄ glo. in. d. c. si snia. **S**ilr si interdicunt clerici nō veniūt religiosi nō hñtes dignitatē. **z** de h̄ vide s̄. **C**leric⁹. i. **S**e. tñ i. d. c. si snia: dicit q̄ clero interdicto veniūt clerici seculares regulares cūerſi z cūerſe: q̄ ita sunt ad eccliam trāſlati q̄ pprie de pplō dici n̄ pñt. **D**e q̄ dicto valde dubito: z poti⁹ credo p̄trari um nisi aliud p̄ſtet de mēte: p̄ ea que ſupra dixi **C**lericus p̄mo.
- 10 **Q**uid si vnus de pplō interdicto ingreditur monasteriū an poſſit diuiniſ intereſſe ſine relaxatione interdicti general' vel ſpecial'? **R.** **F**ede. z ſequit̄ **S**e. in. d. c. si snia q̄ ſic. qz deſinit eſſe de populo. ergo purgat̄ eius lepra ſine alia relaxatione.
- 11 **S**ingulare interdictū hoīm dicit̄ cum aliqua certa p̄ſona interdictū vel etiā incerca. vt cū dicit̄. **Q**ui fecerit ſic ſit interdictus ipſo facto. iſti q̄cūqz vadūt ſunt ſemp̄ interdicti: niſi abſoluant̄. ſi interdictū nō eſt ad tps **U**n̄ aduerte z nō. bene q̄ tales interdicti ſine generaliter ſine ſpecialiter vñ ſingulariter nō pñt exercere aliquē actū p̄ceſſorū tpe interdicti. de q̄ bus. j. dicit̄ q̄ p̄tineāt ad ordines aut ad celebrationē diuinorū: aliter eſſent irregulares vel ſuſpenſi: fm̄ q̄ inſligit̄ pena violantibz interdictum. vt. j. dicitur. **z** de tali interdicto nō loq̄tur. c. alma.
- 12 **U**trū interdicti generaliter ſpecialiter vñ ſingulariter ſint vitādi ab alijs? **R.** fm̄ **D**oſt. **I**n no. z **B**er. q̄ ſic in diuinis officijs qñ proprio noīe ſeu alia certa locutione p̄ ſniam ſunt deſignati. **A**lij aut̄ nō ſunt vitādi niſi a iudice ſpecificent̄ niſi eorū offeſa p̄ quā ſunt interdicti eſſet multū notoria. ita q̄ nulla tergiverſatione poſſet celari. c. tua nos. de cohabi. de. z muli. **S**z tu dic vt s̄. **E**xcoīcatio. viij. §. iij.

Interdictū. ii.

Incorū. aliud generale. vt cū interdictū regnū vel puincia vñ dyoceſis. aliud ſpecialē: vt cū interdictū ciuitas aliqua caſtrū vel villa. aliud ſingulare. vt cū interdictū certa ecclia vel capella vel certe ecclieſie. **z** ſic interdicto loco aut generaliter ſpecialiter aut ſingulariter nō ſunt interdicti homines vel clerici talis loci. **U**n̄ extra illa loca pñt audire diuina z ſepeliri ſi ibi elegerint ſepulturā: vel ibi mortui ſuerint. qz nō ſunt interdicti niſi ſuerint in culpa interdicti ponentis

dictor. in. d. c. si snia. no. **P**a. in. d. c. qd in te. z d. c. nō eſt vobis. **A**duerte tñ q̄ id qd ſtatuit̄ in interdicto generali loqz̄ habet locū in iterdicto ſpeciali loci. **E**t h̄ ideo. qz interdicta ciuitate vel villa intelligit̄ tota interdicta generaliter. **z** ideo hñtes p̄uilegiū q̄ tpe general' interdicti poſſint celebrare ſubmiſſa voce. intelligitur generale interdictū: qñ etiā aliqua terra eſt interdicta q̄ ad illā terrā. vt d̄z nō. in. c. cū partibz. de ver. ſig. **I**nno. tñ **z** **D**oſt. tenet̄ q̄ interdicta ecclia aliqua in penāz ppli. licet multi ex eis nō reliquerūt: ſed ſolū vel dñs vñ vn̄uerſitas q̄ talis ppl̄s etiā qui nō eſt in culpa nō poterit alibi eligere ſepulturā apud ecclieſiam nō interdictā: niſi ex p̄uilegio ſpeciali hoc habuerint. ſed h̄ nō credo verū. qz. c. qd allegat. ſ. vt p̄uilegia. de p̄uile. loquit̄ qñ populus eſt interdict⁹.

Quid si iudex dicat interdicto regnū frācie? **R.** q̄ interdictū extendit̄ ad totā terrā q̄ adheret ei tpe late ſine ſuerione dominij ſuerione feudi. de poſtul. p̄lal. c. i. vel fm̄ glo. in. d. c. ex tendit̄ etiā ad terras q̄ adherabant ei p̄ſtando auxilijū tpe interdicti p̄lati. **S**i vero dicat interdicto terras regis francie. tunc fm̄ **R**odoñ. nō extendit̄ ad feuda. qz pene ſunt reſtringēde. ſz p̄tra eū. ſt ter. d. c. i. in ſto terraz ipi⁹. **z** id dic ſimiliter eſſe interdicta. qz in feudis habz vñ le dominiū. **z** etiā includunt terre in q̄b⁹ ſolū habet vñ ſuſfructū fm̄ **J**o. an. z ſequit̄ **S**e. in. d. c. si snia. **S**i vero aliqua terrā haberet in pignus nō eſſet interdicta. qz nō eſt ipſius q̄ ad dominiū. ſecus ſi diceret̄ q̄ interdictū oēm terrā quā tener. qz ſic eſſet interdicta. c. cū **B**ertoldus. d̄ re iudi. qz creditoz habet poſſeſſionē veraz pignoris. ff. de vſuca. l. ſerui.

Sed qd si habet terrā cōmunē cum altero? **R.** **S**e. in. d. c. si snia. q̄ ſi eſt in diuiſa nō comprehendit̄ ne iuſt⁹ patiat̄. ſecus ſi eſt diuiſa. qz pars ſua ſubiacebit.

Utrū interdicta ciuitate veniāt eius ſuburbia? **R.** q̄ ſic. **z** etiā p̄tinentia edificia. **E**t ideoz dic de interdicto caſtri vel ville: licet pprie nō habeant ſuburbia. vt in. c. si ciuitas. de ſen. ex. libro. vi.

Sed qro qd d̄z ſuburbij aut p̄tineſ edificia? **J**o. de deo dicit q̄ ſuburbia intelligunt̄ illa q̄ ſunt. j. vltimā portā z faciūt cum ciuitate publicas functiones: **z** vocant̄ ad p̄ſilia z conuſiones. **U**el dic fm̄ **S**e. q̄ dicunt̄ burgi extra z ppe ciuitatē in q̄b⁹ dom⁹ ſunt contigue **U**el dic q̄ ſuburbia dicunt̄ dom⁹ p̄ quas eſt iter rectū eundi ad ciuitatē vel locū: **z** p̄tinentia

edificia sunt pulcre domus circa ciuitatem non intra suburbia ubi non sunt burgi directe introductes ad ciuitatem. **B**lo. in. d. c. si ciuitas dicitur per arbitrio iudicis est relinquendum quod dicantur pertinentia edificia. quia non dicitur textus. et igitur: sed pertinentibus. **L**egiste vero in. l. ij. et l. edificia. et l. qui in pertinentibus. ff. de ver. sig. quasi in idem coincidunt. **E**go vero quod ad hoc attendere ad rationem legis expressam et dicere omnia illa dici pertinentia edificia quae ita sunt prope ciuitates quae in illis celebrando continentur ecclesiastica cessura. puta quia quasi ita comode eo conuenire possunt: sicut si non esset interdictum. sed ubi non continentur propter hoc. puta distat per miliare: et est valde laboriosum illuc ire nec passim populus potest eo conuenire: tunc non accipit sub hac significatio.

5 **Q**uod dno vendente terram interdictam siue generaliter siue specialiter: aut singulariter alicui dno quod non est in culpa cesset interdictum? **R.** quod non fin. **S**e. in. d. c. si snia. quia secum portat onus suum.

6 **Q**uod dno emente terram post latam sniam interdicti omni sua terra: sit illa terra interdicta? **R.** fin. **S**e. in. d. c. si snia quod non. nisi latoz interdicti expressisset nedum terram habitam sed hndam.

7 **Q**uod interdicta ecclesia sit interdictum cimiterium vel ei? capella? **R.** sic. si capella vel cimiterium sunt trigua ecclesie. alio non. et non in non congruis possit celebrari. d. c. si ciuitas. §. si.

Interdictum. iiii.

Item personarum quod locorum quod potest ponere? **R.** quod omnes illi qui possunt excommunicare vel suspendere ratione iurisdictionis ordinarie vel delegatae quam habent super illos quos voluit interdicere. de ver. sig. querenti. de offic. dele. c. quod pontificali. li. vi. **E**t quod potest excommunicare habes §. **E**xcommunicatio. i. §. iij.

1 **Q**uod episcopi possint interdicere personas singulares ecclesiasticas vel seculares aut eorum loca vel terras que habent priuilegium ne possint interdicere? **R.** quod sic. et etiam excommunicare: nisi talia priuilegia sint concessa regibus vel regibus aut eorum filijs vel religiosi non ratione persone sed ordinum vel locorum. vt in. c. ne aliqui. de priuilegiis. li. vi. nec etiam possunt interdicere exemptos etiam in directe. puta interdicendo ne eis vendatur aut communicent. et contrafacientes sunt puniendi. c. quanto. de priuilegiis. ratione tamen delicti et tractatus possit. vt §. **E**xemptus. §. viij.

2 **Q**uod canonici ecclesie cathedralis possint ponere in aliquo loco vel ecclesia interdictum? **R.** quod non

sine assensu episcopi. c. que sunt. de his que fi. a ma. par. ca.

3 **P**ro qua causa potest poni interdictum? **R.** quod per subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alterius quantitatibus. laicus aliquis non potest interdicere nisi ex speciali auctoritate sedis apostolice et expressa. alio non tenet si ponat. per extraneam gentem. **B**onifacii. viij. quod incipit. **P**rouide attendentes. **P**onendum est igitur per culpa aut domini aut populi et hominum: non singularis alicuius persone quod officium non habet generale. vt patet in. c. sane. de offici. dele. et in. c. non est nobis. de spon.

4 **Q**uomodo debet poni? **R.** quod precedente monitione et in scriptis quod scriptura contineat causam si cut et excommunicatio dictum est §. **E**xcommunicatio. ij. §. i. et ij.

5 **Q**uod sit aliqua forma verborum seruanda? **R.** quod non necessario sed sufficit dicere. **N**os propter talem causam regnum vel castrum vel ecclesiam tale supponimus interdictum et hominibus. vt no. in. d. c. sane. et c. non est nobis.

Interdictum. iiii.

In quibus casibus incurrit interdictum? **R.** quod generale interdictum et speciale locorum in nouis casibus incurrit ipso iure. **P**rimus quando ciuitas in qua moritur summus pontifex non seruat dispositionem. c. ubi periculum. de elec. li. vi. quia tunc ipso facto est interdicta. vt ibidem. **S**ecundus quando ciuitas dat auxilium. consilium vel fauorem insecutoribus cardinalium aut clericorum vel religiosorum de familia domini pape vel cardinalium captiuorum: aut percussoribus vel mandatoribus predictorum aut socijs talia facientibus. vel si infra mensem saltem tales delinquentes non punierint si potest ipso facto est interdicta. de penis c. felicis. li. vi. excipit **R**oma. **T**ercius quando collegium vel vniuersitas ab ecclesijs vel ab ecclesiasticis personis exigit pedagium guidagium vel alia per se vel per alium de rebus suis quas non causa negociandi deferunt aut ad huiusmodi soluenda compellit. tunc ipso facto omnis ciuitas castrum vel villa aut alius locus dicitur vniuersitatis vel collegij subiacet interdictum. de censu. c. quod quod. li. vi. **Q**uartus quando collegium vel vniuersitas aut archiepiscopi vel episcopi et alij tam superiores quam inferiores ecclesiastici sustinent penas quas incurrunt in producendo aut locando domos usurarijs alienigenis que eis imponitur in. c. de usuris. li. vi. per mensem. de qua habes **U**sura. ij. §. xij. nam post mensem terre omnes ipsorum sunt interdicte quod diu idem. usurarij in eis como-

rantur. vt in. d. c. i. Quintus qñ clerici vel religiosi inducūt aliquē ad vouendū aut pmitte- dum de sepultura: si in eoz ecclia vñ cimiterio eum sepeliant. tunc si infra decendūz ecclesie vbi de iure venit sepeliēdus omnia q occasione sepulture habuerūt: non restituet etiā si nō pe- tant. 7 cadauer si perat ipso facto eozū ecclesie 7 cimiteria sunt interdicta. c. animarū pericul' de sepul. lib. vi. 7 tamdiu durat donec plene satisfecerint. vt ibidē. Sextus qñ ciuitas cō- mittit aliqd in epm suū vt capiat. pcutiatur. bannietur: ipso facto est interdicta. Cle. si quis suadente. de penis. Septim' quilibet loc' vñ loca in quibz eps retinet inuitus sunt interdi- cta ipso iure. d. cle. si quis suadere Octau' qñ religiosi exempti ecclias 7 decimas recipiūt a laicis sine p'sensu dyocesanorū: vel excomuni- catos admittūt ad diuina seu interdictos no- minatum: aut instituūt vel restituiūt inconsul- tis epis in ecclsijs nō sibi pleno iure subiecti vel qñ hospitalarij 7 templarij plus q̄s semel i anno celebrant in ecclia posita in loco interdi- cto: vel defendūt ne p'states exemptorūz seu iporū oblari q in totū non se trāstulerunt pos- sint iudicari a locorū ordinarijs. tūc ecclie eo- rū ipso facto sunt interdicta. fm glo. in. c. i. d. in iur. li. vi. 7 Archi. in. c. epoz. de priuile. lib. vi. 7 sequit' Pa. in. c. cū 7 plantare. de priuile. et fa- cit. c. si q̄s suadere. xvij. q. iij. q̄uis glo. in. d. c. cū 7 plantare. 7 cōmuniter doc. ibidē teneat q non sint ipso iure. Sed p'ma opi. mihi vide- tur verior. Nonus ecclia dicit interdicta qñ ē polluta hūano sanguine vñ semine. de q̄ dicit supra. Cōsecratio ecclesie. §. viij. Decimo in- curritur interdictū regi castri vel loci qñ dñs eozū impedit ne legat' aut nunci' pape possit exequi suū officiū: 7 tamdiu donec p'sterit in tali p'macia. facit extranagans. q incipit su- per gentes 7 regna posita sub ti. de of. leg. Ad- uerte tñ hic q licet in supradictis casibz aliq terra vel ciuitas vel ecclia ipso iure subijciatur interdicto. nō tñ tenet quis illud seruare ante declarationē p iudicem fiendā: ita q in ea cele- brans ante dictā declarationē nō incidit in pe- nas statutas p'tra nō seruātes interdictū. de q̄ bus infra dicit' Interdictū. vij. 7 hoc propter p'stutionē p'stantiē. cō alij. de qua s. Exco- municatio. viij. §. iij.

In quibz casibz incurrit interdictū genera- le vel speciale p'sonaz ipso iure? R. q in quat- tuor casibz. Prim' qñ eps cōmunitas vñ vni- uersitas imposit' exigit vel recipit collectas ab ecclsiasticis tē. de quibz in. c. cleric. de imu. ec-

cle. lib. vi. seu qñ bona reposita in ecclsijs are- stauerūt occupauerūt: vel arestari aut occupa- ri fecerūt: seu de dēnt in his auxiliū: p'stitiūz vel fauorem sciēter: ipso facto est interdicta: nec ab- soluitur nisi de speciali mandato sedis apli- ce. nō obstantibz qbuscunqz priuilegijs. vt in d. c. clericus. Scds qñ vniuersitas vel colle- giū p'mittit in terris suis vsurarios alienige- nas p'ducere domos vel eis locat ad exercen- dū fenus: ipso facto est interdicta. c. i. de vsur. lib. vi. Terc' qñ p'sona ecclsiastica regularis aut secularis: qñ tūcūqz exempta 7 cuiuscūqz ordinis aut stat' existat sciēter celebrat vñ cele- brari facit in locis interdictis: nisi fm p'missi- onē iuris vel excoīcatorū publice. vel interdi- ctos ad diuina officia vel sacra aut sepulturā admittit: tūc ipso facto est interdicta ab ingres- su ecclie. 7 tādū donec satisfecerit ad arbitriū eius: cui' infam p'tempserūt. c. epoz. de priuile. li. vi. Dodietñ sepeliētes excoīcatorū publice aut nosatim interdictos sunt excoīcati ipso fa- cto. cle. eos. de sepult. Quart' qñ vniuersitas p'cedit rep'salias aut p'cessas extēdit ad perso- nas ecclsiasticas vel eoz bona: nisi infra mēses reuocet: ipso facto est interdicta. c. 7 si pignora- tiones. de iniur. li. vi. Sunt aliq casus interdi- cti. de q̄bz. j. Suspendio p'mo. qui pot' suspē- siones nominant q̄s interdictum: cū etiā casus tercio p'cedenti.

Interdictū. v.

Ique phibent tpe interdicti vel in loco interdicto exerceri? R. q om- ne spūale: qd reducit ad sex. vt clar' intelliga- tur fm q colligo ex Inno. Pa. 7 cōter doct. in. d. c. nō est vobis. 7. c. si. de excel. pla. 7. c. q̄i te. de pe. 7 re. 7. c. si. de sen. ex. lib. vi. Unde ad- uerte 7 no. bene. q quicqd p'tinet ad aliqd sex infra positoy intelligit semp prohibitiū tpe in- terdicti: nisi vbi inuenit in iure specialiter cō- cessum.

Et primo prohibet omē exercitiū deputatū certo ordini ecclsiastico. Et hoc p'cedit siue sint clerici: p'sbyteri siue inferiores. vt no. Pa- nor. in. c. ij. de cle. excom. m. Et dicit' exercere officiū deputatū certo ordini. puta quādo di- cit epistolā vt subdyacon'. euangeliiū vt dya- conus. vel offerendo calicez: vñ eos: 7 h'mōi. vt lector vel exorcista 7 h'mōi. vel dicēdo ma- tutinū 7 aliud officiū: vt ebdomadarius et si- milia: que p'ueniūt alicui ordini. facit. c. si q̄s epus. elij. xi. q. iij. vñ de talia exercentes sunt

irregulares ipso facto. **S**ec^o est si exerceret aliquid quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico: sicut cant^{us} responsoria vel psalmos non officiendo principaliter. sed tanquam libet alius laicus. Item nec auditio diuinorum pertinet ad certum ordinem. et talia exercentes tempore interdicti non erunt irregulares: nisi auctorizando audirent diuina. puta quia platus facit celebrare. quia sic esset irregularis secundum glo. in cle. archiepiscopo. de priuile.

2 **U**trum benedictio solennis episcopi sit prohibita tali tempore. **R.** quod sic. quia eam facit ratione ordinis. **2°** dist. c. ecce ego. nisi in festiuitatibus. de quibus infra: non autem simplex prohibetur: nec benedictio peregrinorum vel baculi peregrinorum. quia non pertinet ad ordinem. et idem potest dici de benedictione vestimentorum illorum qui volunt intrare monasterium vel tercium ordinem beati francisci: quod licite potest fieri.

3 **S**ecundo prohibetur ministratio sacramentorum exceptis eo modo quo procedunt de iure. **R.** quod videtur in c. se.

4 **T**ercio prohibetur celebratio diuinorum. ut in c. responso. de sen. ex. de cle. exco. mini. c. ij. et iij. Sed quod venit hic nomine diuini officii: dicitur in modo ordinatum in breuiario vel missali. ut in c. per in c. se. §. i. cum sequentibus.

5 **Q**uarto prohibetur collatio ordinum nisi ut in c. dicam. in c. se.

6 **Q**uinto prohibetur sepultura ecclesiastica. tamen extra cimiterium et ecclesiam licet sine officio: cuius officio non aliter clericus incurreret penas positas contra tales. de quibus in c. se.

7 **S**exto pulsatio campanarum. ar. d. c. alma. Si tamen laici pulsarent sine eorum consensu clerici excusant secundum Jo. de reo. Hoc intelligo de pulsatione per horis canonicis. quia Ave maria vel campane de festo vel per alio signo quam per horis non credo sint prohibite.

8 **S**eptimo apertio ianuę ecclesie tempore celebrationis officii: nisi per. §. dicit in c. se.

9 **U**trum premissa ita prohibeantur in ecclesiis exemptis sicut in alijs. **R.** quod sic. ut in c. auctoritate. de priuile. li. vi. et ita seruabuntur sicut faciunt alie ecclesie celebrando secundum modificationem. c. alma. de sen. excom. li. vi.

Interdictum. vi.

Iste interdictus. vi. **Q**ue procedunt tempore interdicti generalis locorum vel specialis vel singularis. **R.** quod videtur in c. se.

1 **P**rimum celebratio officiorum diuinorum et missarum in ecclesijs et monasterijs sicut fiebat ante interdictum cum ista modificatione tamen. scilicet sub missa voce. ianujs clausis. campanis non pulsatis. excommunicatis et interdictis exclusis in d. c. alma. §. addicimus. **A**duerte hic quod istud c. alma. loquitur de generali et speciali interdicto tam hominum quam locorum. non de singulari interdicto alicuius ecclesie secundum glo. in d. §. addicimus. et ideo ibi non posset celebrari. **Q**uod nota bene. quia pauci aduertunt.

2 **S**ed quero a quibus celebrari debent prefata diuina. **R.** Archidi. in d. c. alma. quia proprijs clericis ecclesiarum vel monasteriorum monachis: nisi ipsi essent interdicti. ut in c. Interdictum. i. §. xi.

3 **Q**ui possunt admitti ad ista diuina. **R.** quod nullus nisi clerici aut monachi illarum ecclesiarum in quibus celebrant. unde aliarum ecclesiarum clerici vel monasteriorum monachi non possunt admitti secundum Archi. in d. c. alma. **C**al. tamen ut refert **S**e. in d. c. alma. tenet quod post factum non essent irregulares: sed ante factum non auderet pulsare quod quis admitteret religiosos vel clericos extra neos. **F**ede. consilio. lxxvij. dicit quod videtur absurdum tales non admittere. et Jo. an. dicit quod est nimis durum tenere quod non admittant. **E**t credo quod sit verum quod possunt admitti omnes clerici aut religiosi aliarum ecclesiarum. et verbum canonici quod clerici ecclesiarum restringit distributionem non auditionem seu celebrationem quam permittit sic prius poterant interesse. et tunc similiter. **F**acit ad h. d. c. quod in re. **S**eculares autem de terris non interdictis nullo modo possunt admitti. ut in d. c. licet. ar. c. quoniam episcopi. de priuile. li. vi. quia quod per priuilegium vni conceditur: alteri denegatum comprobatur.

4 **U**trum cum alicui singulari persone conceditur ut modo premisso. scilicet ianujs clausis etc. possit celebrare vel audire diuina tempore interdicti: et familiares qui non dederunt causam: et domestici possint admitti ad audiendum et celebrandum sibi officium diuinum. **R.** quod sic. ut in d. c. licet vobis. §. conceditur. **E**t quod comprehendat sub istis. vide §. familia. nisi ob ista causas in fraudem sint assumpti. c. vlti. de verbo. sig. li. vi.

5 **Q**uid si non sit singularis persona sed puenus aut collegium cui conceditur auditio diuinorum tempore interdicti. nunquid eius familiares domestici similiter sint admittendi. **R.** quod non. ut in d. c. licet vobis. §. non sic. nisi super hoc habeant priuilegium. ut ibi.

6 **Q**uid si in puentu vel collegio non sunt nisi tres: quorum duo sunt infirmi. nunquid tercius

Interdictū. vi.

- poterit celebrare cū familiaribz. **R.** **Dost.** in. c. q. nōnullis. de priu. q. sic. ne pūilegiuz sit in/utile sicut pcedit singulari psonē. vt in. d. c. li/ cet. dūmodo nō dederit causāz interdicto. vt in. d. c. licet. **Arch.** dubitat. sed ego credo ve/ rū dictū **Dost.**
- 7 **Q**uomōdo debet intelligi pūilegiū quo pcedi/ tur aliqbus religiosis q. tpe interdicti possint recipe ad diuina pfratres suos. **R.** q. debet in/ telligi de illis pfratribz. q. licet in seculo rema/ nent. tñ eorū ordini sunt oblati mutato habi/ tu seculari. vel etiā q. inter viuos bona sua de/ derūt eis retento vsufructu in vita sua. vt i. c. vt pūilegia. §. i. de pūil. 7 in. c. cū 7 plātare. §. de pfraternitatibz. ibidem.
- 8 **Q**uid si pūilegiati vt admittant tpe inter/ dicti dederūt causāz interdicto vel eorū culpa/ dolo vel fraude sint interdicti snia prolata. vl/ ad ppetrandū delictū. cū occasione interdicti latū extitit dederūt auxiliū. pūiliū vel fauorez. **R.** q. nō. obstante pūilegio nullo mō admit/ ti pnt. vt in. d. c. licet. §. fi.
- 9 **Q**ue missa pōt celebrari. **R.** **Se.** in. d. c. al/ ma. recitat 7 sequit **Jo.** an. 7 **Cal.** q. etiā pecu/ liaris. licet **Jo.** mo. tennent q. soluz puentual/ poterat celebrari
- 10 **C**oncedit aliquibz vt tpe generalis vel spe/ cialis interdicti locoꝝ possint celebrare in su/ is festis ianuis apertis: sicut minoribz 7 pdi/ catoribus. nunq. poterunt tales alios admit/ tere ad celebrandū. **R.** **Inno.** 7 **Dost.** in. c. vt pūilegia. de pūile. q. si pūilegiuz sit eis da/ tum psonaliter: nō possunt. 7 tunc psonaliter pceditur cū dicit. concedim⁹ vobis vt possint celebrare. Si vero psonaliter nō esset datum sicut cū dicit. pcedimus vobis vt in vestr⁹ ec/ clesijs celebratur: tūc possunt admittere alios ad celebrandū. 7 sic est pūilegiū fratrūz mi/ norū 7 predicatorū.
- 11 **U**trum seculares 7 q. cūq. alij possint extra ecclesiā predicta diuina officia auscultare. **R.** **Dost.** q. ex cōmunicatis 7 interdictis nō licet audire diuina. neq. licet clericis ita alte dice/ re q. audiant de foris. **I**ntellige studiose. pos/ sunt em̄ ita alte dicere q. se audiāt in choro ad inuicem. etiā si sic dicendo audirent ab extra. ar. d. c. alma. **S**imiliter nō est eis aperienda fenestra vel ostium vt videant elevationē cor/ poris chisti 7 hmoi. nec par. extra portanda. nec ad offertoriū post euangeliiu admittendi. **A**d pditionez tñ possunt admitti libere: nec distinguat an dederit causāz vel nō: vl/ sint ex cōmunicati vl/ nō. vt in. c. responso. de sen. ex/
- com. iuncto. c. eps nullū. de pse. di. i.
- U**trū dicentes officii p viā vel extra ecclesiā 12 am tpe interdicti generalis vl/ specialis locoꝝ frangant interdictū. **R.** q. si hoc faciāt studio se vt seculares audiāt. sic violant interdictū: vt pbat. ar. c. fi. de pūile. li. vi. vbi p. q. etiā celebratio diuinorū extra ecclesiāz phibet tali tempe. **S**ecus autē si sic dicendo a casu secu/ lares transeūtes audiant. tūm q. qd. modicū est ratio apphēdit q. si nihil. ij. **P**hisi. tūm q. nō cōtra rationē legis.
- U**trū liceat clericis vl/ laicis in loco interdi/ 13 cto legere euangeliiū vel psalmos 7 hmoi. **R.** q. sic. sicut 7 pdicare. sicut ante dictū est.
- U**trum tpe generalis vel specialis interdicti 14 locoꝝ possint seculares 7 alij orare in ecclesia oratione pūata. **R.** **Donal.** q. sic. quia talis actus nō p̄tinetur sub aliquo phibitorūz. vt pater s. **I**te tenet **Rodo.** q. etiā si sint ipi oran/ tes interdicti vel illa ecclesia: possunt orare or/ ratione pūata.
- U**trū introductio post partuz 7 benedictio 15 nuptialis possit celebrari tpe interdicti. **R.** **Dost.** tennit q. nō licet.
- S**ed m̄ qd. pcedit est celebratio diuinorū of/ 16 ficioꝝ 7 missarūz alta voce 7 solēniter ianuis apertis: pullatis campanis: 7 omnibz interdi/ ctis admissis: solūmodo ex cōicatis exclusis. **E**t hoc solū pceditur i festiuitatibz natal/ do/ min. pasce. ac penthecostes 7 assumptionis bginis gl'iose. **I**ta tñ q. illi quoz causa inter/ dictū est latū altari nō appropinquēt. vt i. d. c. alma. **E**t extendit hoc. c. ad festū corporis chis/ ti 7 eius octauā p **Martinū.** v. 7 **Eugenūz** iij. in extrana. q. incipit. **E**xcellentissimi. **S**z aduerte q. ista celebratio si fieret ab interdicti/ psonis essent irregulares. vt s. patet. **S**imili/ ter si ecclesia esset specialr interdicta. q. d. c. al/ ma intelligit q. nō interdictū est generale loci vl/ speciale. fm̄ glo. ibidē.
- U**trū habentes pūilegia vt in suis festiuita/ 17 tibz celebrare possint: vel in suo iocundo ad/ uentu. vt de templarijs dicit in. c. vt pūilegia de priu. possint celebrare nō seruata modera/ tione hui⁹. c. alma. **R.** **Jo.** an. 7 **Archidi.** i. d. c. alma. q. nō. q. eorū pūilegia p istud. c. re/ uocant quo ad h. **S**ecus si pūilegia obtinue/ runt post istud. c. alma.
- Q**uero qua hora dies inchoabit. **R.** **Jo.** 18 mo. in. d. c. alma. q. qñ dies incipit lucescere. q. dies dicit a diā qd. est clarū. 7 manet ve/ speram cōprehendit. iuxta illud. factus est vespere 7 mane dies vn⁹. de offi. de. c. consue/

luit. in autem. de iudi. §. sedebūt. Jo. an. ibidē
dicit q̄ incipit in vigilia festi ad vespas quo
ad celebrationē officiorū. de feri. c. ij. et q̄ conti
nuare poterūt vsq; ad vespas crastine diei in
clusiue. Sed cōpletōriū et reliqua post vesp
ras cantare nō poterūt s̄m formā predictam.
c. alma. p̄ iura allegata. Archidi. vgo concor.
cū Jo. an. sed addit q̄ in vesp̄is cōpletōriū
p̄tinetur. xi. q. ij. si quis ep̄s. el. ij. et xxi. dist.
c. vlti. vbi Laur. Hug. et Joh. hoc nor. Et h̄
dicit p̄bati p. d. c. ij. vbi Ale. dicit. q̄ sicut ma
gnitudo diei exigit tardius terminari tē. Itē
p̄batur. q̄ p̄dicta cōcessio. c. alma. est gratiosa
et fauorabilis. et sic est larga interpretatio s̄ienda
c. q̄uis. de p̄ben. li. vi. et hoc sequit̄. Be. in. d. c.
alma. et sic habet cōsuetudo. et sic tene. Unde se
de. cōsilio. cxi. dicit q̄ sicut generaliter p̄mitti
tur celebratio diuinorū officiorū. sic intelligē
da est p̄missio generaliter. de quo de cōiugi. le
pro. c. ij. de p̄uile. q̄ circa. maxime cū hoc sit
fauorabile. et p̄sequens ampliandū. et sit p̄
uilegium p̄ncipis. et sit late interpretandū. Et
ideo in istis festiuitatib; pōt ep̄iscop⁹ altaria
et v̄gines p̄secrare. et vela benedicere. et illa un
ponere monialib; et calices et paramēta bene
dicere. et s̄ilia. vt ē benedictio aque. benedictio
abbatis. et abbas. q̄ sub nomie diuinorū
ista veniūt. q̄ sacramēta nō sunt. cum sint t̄m
sep̄t. hec fede. Similiter potest sacerdos be
nedicere sponsas. aquā et h̄mōi. et aspersiones
facere. candelas et oliuas s̄ilr benedicere. In
telligit t̄m q̄ fiant a p̄sonis non interdictis. q̄
p̄tinent ad ordinē. vt de aqua. de conse. dist. ij.
c. aquā. De benedictioe paramētorū patz de
conse. di. i. c. vestimēta. et c. s̄ulto. de sacra vn
ctione. c. vnico. in fi. de conse. ec. vel alia. c. pe.
aliter essent irregulares. vt p̄z. Secus ē de
alijs que rōne ordinū nō conueniūt. vt bene
dictio mense. gratiariū actio post mensaz et si
milia. Limitare tamē benedictionem mense et
gratiariū actiones licere. dū modo nō fieret in
forma officij. An aut alijs t̄pib; a dictis fe
stiuitatib; hoc possit. R. fede. ibidē q̄ sic s̄m
moderationē. d. c. alma. et s̄m q̄ diuina officia
p̄nt celebrari. alias nō.

19 Tercium qd̄ cedit est penitētia quorūcūq;
tam infirmorū q̄ sanorū. dū modo excomuni
cati nō fuerint. Intelligit si fuerūt excomuni
cati p̄pter delictū p̄pter qd̄ interdictū est posi
tum. nō de excomunicatis ex alia causa. q̄ si sic sūt
excomunicati nō possunt absolui p̄terq̄ in ar
ticulo mortis. et exceptis illis quorū culpa la
tum est interdictū. vel dederūt auxiliū. cōsi

lium vel fauorē delicto p̄pter quod latū est in
terdictum. nisi prius satisfecerint si p̄nt. v̄l de
satisfaciendo p̄stiterint idoneam cautionem.
aut si hoc nō p̄nt nisi iurauerint q̄ cū poterūt
satisfacere. et ad satisfactionē faciendā p̄ illos
quī p̄nt et tenēt dabūt auxiliū. s̄iliū et fauorē
ac iuxta posse suū laborabunt. ad hoc fideliter
vt in. d. c. alma.

20 Quidā absolutio generalis possit fieri t̄pē in
terdicti. R. Jo. Cal. q̄ sic. q̄ nō est officiū di
uinū. s̄ hec nō est bona rō. q̄ b̄n p̄tinet ad or
dinē. v̄n si talis faciens absolutionē generalē
esset interdict⁹. efficeret irregularis. sed iō licet
q̄ sicut p̄nia oib; cōcedit. ita et absolutio siue
generalis siue p̄ticularis.

21 Quartū qd̄ cedit est sac̄m̄ eucharistie qd̄
morientib; t̄m p̄mittit. c. p̄mittim⁹. de sen. ex.
et etiā dānatis ad mortē. cle. i. de pe. et re. s̄ nun
qd̄ debeat eis deferri cū campanella. R. Cal.
q̄ sic. s̄m morē cōsuetū.

22 Utrum sanis possit dari. R. q̄ nō. etiam si
sint sacerdotes nō celebrantes. quia qd̄ nō est
cōcessum intelligitur prohibitū in p̄fatis. ij. q.
v. consuluisti. nec obstat. c. qd̄ in te. de peni. et
re. vbi dicit̄ concedi viaticū cui cōcedit p̄nia.
q̄ verū est et p̄prie tunc dicit̄ viaticū q̄ dāt
morientib;. sed q̄ dāt sanis non p̄prie dicit̄
viaticū sed eucharistia. et iō sanis siue clericis
vel laicis denegat. Intellige in clericis nisi q̄
celebrant. q̄ tunc cōmunicare tenentur. Jo.
Cal. vt refert Be. in. d. c. alma. dicit q̄ est di
rum dicere q̄ etiā clericis sit interdictū corp⁹
christi. Unde Be. ibidē dicit q̄ clericis illius
ecclesie potest cōcedi corp⁹ christi. q̄ non est
eis prohibita participatio sacramētorū nec
officiorū diuinorū. vt in. d. c. pater. q̄ p̄nt se cre
te celebrare et sic sumere corp⁹ christi. et h̄ ma
gis placet et tene. q̄ verū est.

23 Utrū saltem debeat dari corpus christi illis
secularib; quib; concedit audire diuina. p. c.
alma. vt dictū est. R. Archidi. in. d. c. q̄ licet
aliqui dixerint q̄ sic. tamē verius est q̄ nō. q̄
in. c. si s̄ilia. de sen. ex. lib. vi. ponunt vt diuersa
auditiō diuinorū et p̄ceptio sacramētorū. Et
ideo tene q̄ nō pōt dari

24 Utrū mulierib; p̄gnatib; p̄p̄inquis partui.
R. Pa. in. c. qd̄ in te. fuit diuersa opinio. s̄ si
bi placet vt p̄sideret p̄ditio m̄licis et si immi
net piculū mortis p̄babiliter. tunc potest eis
ministrari viaticū. et placet. idē in intransib;
mare et obseis s̄m p̄dictā dist.

25 Utrū cedat extrema vñctio. R. q̄ non. vt
dicit Pa. in. c. responso. de sen. ex. et do. An. de
L. 4

Interdictū. vi.

- butrio. in. c. non est vobis post alios. de spon.
nec etiā clericis fm Jo. an. 7. Cal.
- 26 **¶** Sed nunquid officiū recōmendationis a/
nime ꝓcedatur? R. Cal. q. sic. q. videt annexū
sacramēto pñie.
- 27 **¶** Quintū qd concedit est sacramētū baptis/
mi nedū paruulorū sed etiā adultorū. vt in. c.
quoniā. de sent. excom. li. vi. Et cathecisin?
7 totū officiū baptismi tanqz accessorii conce/
ditur. 7 tenet Cal. q. si etiā qz baptizaret in ec/
clesia interdicta specialiter nō incurreret irre/
gularitatem qzuis si hon este alibi possit fieri
nō liceat.
- 28 **¶** Sextū ꝓfectio chrisimatis in die iouis san/
cta. d. c. qm. Intelligit tñ Archi. ibidē. q. nō
pōt ꝓfici alta voce neqz cāpanis pulsatis: sed
cū moderatiōe. c. alma. f. ianuis clausis 7c.
- 29 **¶** Septimū qd ꝓcedit est sacm ꝓfirmatiōis
qd etiā adultis pōt exhiberi. d. c. qm.
- 30 **¶** Octauū qd ꝓcedit est sacramētū matrimo/
niū qd legitime pōt tali tpe ꝓtrahi. sed benedi/
ctio nuptialis fm Hosti. phibet. Pa. in. c. nō
est vobis: vbi de hoc nō. de spon. dubitat. sed
mibi videt q. ꝓcesso principali ꝓcedat 7 acces/
sorii. c. accessorii. de reg. iur. li. vi. Attamē se/
curius est abstinere nisi in dieb in quibus li/
cet celebrare publice.
- 31 **¶** Nonum qd ꝓcedit est sepultura eccliastr/
ca: que solū clericis ꝓcedit qui seruauerunt in/
terdictū sine pulsatiōe campanarū tñ 7 solen/
nitate 7 cū silentio. d. c. qd in te. sed hodie etiā
credo possint sepeliri cū officio sine nota dicto
p ar. c. cui licet. de reg. iur. li. vi. fm moderati/
onē tamē. c. alma. fm fede. consilio. lxx. 7 etiā
cū campanis 7 alijs ꝓsuetis in dieb in qbus
pōt publice celebrari.
- 32 **¶** Sed qd si ecclesia est specialiter interdicta:
nunqd ibi sepelient? R. Inno. 7 Hosti. in. c.
tanta. de excof. prela. q. fm quosdā nō possunt
ibi sepeliri. Hosti. tñ tenet q. sic. qz qd facit in/
terdictū generale generaliter facit speciale spe/
cialiter. l. si duo. in fi. ff. de admi. tu. Pa. in. c.
qd in te. tenet q. clerici ecclie specialiter interdi/
cte possint ibi sepeliri. Alij vero q. nō sunt cler/
ici talis ecclie specialiter interdicte debent in
ecclia alia nō interdicta sepeliri.
- 33 **¶** Utrū penitentes 7 absoluti sint tumulādi
in ecclesia vel cimiterio silt sicut clerici? R. do/
cto. q. nō. si tñ de facto sepelirent nō sunt exbu/
mandi. S. si alibi sepeliant: cessante interdi/
cto tūc sunt ad ecclias deferendi.
- 34 **¶** Utrū ꝓfratres q. ex ꝓuilegio religiosoz qñ
sunt ꝓfratres admittunt ad diuina: possint se/
peliri in ecclesia interdicta? R. q. nō. licz in alijs
libere possint eligere sepeliri. d. c. ꝓuilegia.
- 35 **¶** Utrū sepultura eccliastrica ꝓcedat oibz die/
bus in qbz licz celebrare solēnter: vt dictū ē
R. Cal. tenet q. sic. nisi spāliter sint interdicti
vel cām tederint interdicto. 7 placet mibi sua
opi. licz Jo. an. 7 Jo. de ligna. 7 Be. in. d. c.
alma. teneat ꝓtrariū q. ad laicos. fede. etiā te/
net ꝓsilio. exi. q. clerici officiādo istis festiuita/
tibz circa sepulturā nō efficiunt irreglares.
- 36 **¶** Utrum ꝓuilegiatus tpe interdicti sup ad/
missionē ad diuina 7 receptiōe ad sacra possit se/
peliri in cimiterio? R. Cal. q. sic. 7 idē videt
etiā si solū esset ꝓuilegiatus ꝓ auditiōe diui/
noz solū: nō facta mentiōe sacroz ꝓ regulam
cui cōicam? viuo 7 etiā mortuo.
- 37 **¶** Utrū mortuaria 7 alie oblatiōes possint re/
cipi ꝓ ꝓfunctionis tpe interdicti vel ab ipis iter/
dictis? R. q. sic si mortui sunt penitētes. 7 ꝓ
eis orandū est. xi. q. iij. q. cūqz intra.
- 38 **¶** Decimū qd ꝓceditur est ordinuz collatio.
vt nō. Inno. in. d. c. nō est vobis. Uidetur ta/
men velle q. solū clericis possint dari s. nō lai/
cis. sed Pa. in. d. c. 7 in. c. qd in te. dicit q. ꝓs/
set attendari q. ex necessitate poterunt etiā lai/
ci ordinari in loco interdicto. sicut dictuz est
de chrisimate: cū non fiat baptismus sine eo. d.
c. quoniā. qz ex quo ꝓcedunt aliqua q. non nu/
si ꝓ clericos pñt ꝓferri ꝓsequēter ꝓmittuntur
7 ea sine qbz. ar. c. qm. de sen. ex. li. vi. s. sine ne/
cessitate nec laici nec clerici pñt ordinari in lo/
co interdicto: sed alibi ordinent: si ipi nō sunt
interdicti: qz possunt.
- 39 **¶** Undecimū qd ꝓceditur: sed est speciale epi/
scopis 7 alijs supioribus vt vbiliter possit cū
altari ꝓorati celebrare: 7 celebrari facere 7 au/
dire diuina. qzuis sit interdicta terra: ciuitas
vel castrū: seruato tamē qd dictū est. scz ianuis
is clausis: campanis nō pulsatis: interdictis
exclusis. vt in. c. fi. de ꝓuile. lib. vi. habetur 7
no. simile ꝓuilegiū habent fratres minores
7 predicatores. c. quia in his. de ꝓuile. 7 no.
in. d. c. fi. in glo. Secus si esset interdicta ecclie
vel aliquis locus singularis. qz nec episco/
pus nec fratres predicti possent ibi celebrare.
vt nō. Jo. an. in. c. quesunt. de cleri. non. res. 7
sequit ibi Pa.
- 40 **¶** Duodecimū qd ꝓceditur imo ꝓcipitur om/
nibz obligatis ad dicendū officium: vt illud
quotidie 7 integre dicant. licet ipsi specialiter
7 singulariter sint interdicti: sigillatim tamen
debent dicere sic vt dictum est de excoṃunica/
tis s. hore. s. v.

Interdictū. vii.

violantes: incurrunt penas. vij.

- 1 **P**rima est irregularitas. hanc incurrunt omnes clerici: qui licet non sit ipse interdictus: tamen exercet aliqd deputatū certo ordini in loco interdicto: nisi fin q pmititur a iure. vt s. dictum est. **I**ntelligit hoc. **F**ede. consilio. vij. verū quādo publice 7 palaz more solito celebratur. sicut dicim⁹ de excomunicato v^l interdicto: sicut prius celebrante. in cle. pe. 7 sent. excom. **S**ic existens interdict⁹ simpliciter: si exercet aliqd deputatū certo ordini vbiunqz est irregularis. c. is q. 7. c. is cui. 7 sen. ex. lib. vi. 7. c. cū eterni. 7 sen. 7 re. iudi. li. vi.
- 2 **S**ecunda q supradict⁹ est ineligibilis: ita q nō pot eligere nec eligi. d. c. is qui.
- 3 **T**ercia q supradict⁹ sit in postulabilis: ita q nō potest postulari. c. i. 7 postu. pla.
- 4 **Q**uarta q talis est beneficiis ecclesiasticis spoliandus. 7 si monachus vel monialis est: debet retrudi in artiori monasterio ad agendū priuam. c. postulas. 7 de. ex. muni.
- 5 **Q**uid si talis celebrat nō in loco interdicto nec ipse interdict⁹: sed tamē psonis interdict⁹? **R.** q nō est irregularis. est tamē interdict⁹ ei ingressus eccle. donec satisfaciatur ad arbitriū illius cui⁹ sententiā contempsit. c. episcopo. 7 de. priu. li. vi. **S**imiliter fm. **F**ede. vbi supra. **Q**uādo admittunt laici aliunde venientes ad diuina in ecclesia nō interdicta existēte in loco interdicto generaliter v^l specialiter.
- 6 **S**ed quid si tales clerici exercent ea que nō sunt deputata certo ordini. vt puta cantare in choro: legere psalmos: vel epistolā: sicut faciunt aliq laici? **R.** fm. **I**uno. in. d. c. tanta. 7 seq. tur. **P**a. in. c. ij. 7 de. cleri. exco. mini. q non incurrunt in p^{re}fas penas. iurisdictionalia tamē exerceere possunt. vnde 7 excomunicare 7 absoluerē pnt: si ipi nō sunt interdicti. dicit tñ. **P**a. noz. in. d. c. ij. q nō debent absolvere cū illa solennitate. c. a nobis. el. ij. 7 de. senten. exco. sed ei nō credo quo ad absolutionē. qz absolutio ab excomunicatiōe siue cū illa solennitate siue si ne ea nō potest impendi ab interdicto. sed si ille qui impendit non sit interdictus. tunc absolvere potest etiā cū illa solennitate. qz cū absolutio pmitit: ergo 7 solennitas p^{re}serta. **I**n no. tamē 7 **D**osti. 7 **L**audu. 7 concordant cū **P**a. noz. 7 addūt q efficere irregularis q absolueret cū p^{re}fata solennitate. sed eis nō credo ratione p^{re}dicta. **I**tem fm. **B**ullel. durandi si mili-

ter est irregularis cleric⁹ qui solēniter in cūmterio sepelit homines interdictū. ar. c. i. de po. stu. p^{re}la. sed ego dico similiter si homine nō interdictū sepelit in loco interdicto solēniter scz cum officio solito. **R**atio. qz istud cōpetit certo ordini fm q cōmuniter seruatur. no. etia⁹ aliā penā in cle. eos. 7 de sepul. 7 de q s. **E**xcomunicatio. vij. casu. xxxvi.

Quinta pena est q cleric⁹ qui nō seruatur in terdictū loci est suspensus ab officio 7 bñficio d. c. tanta. 7 de. exco. pla. in. tex. 7 in glo. 7 sequūtur cōmuniter docto.

Sexta pena est contra religiosos quoscunqz. scz excomunicatiōis: qui nō seruatur interdictum: cū matricē ecclesiam loci seruare sciunt. qd intelligo de generali interdicto. qz si singulariter ecclesia matris esset interdicta: non haberet locū in cle. ex frequētibz. 7 de. sent. excom. si vero matricē ecclesia non fuaret soluz incurrerent penas quas 7 clerici incurrunt. 7 de quib⁹ in isto. c. dicit.

Utrū laici nō seruantes interdictū incurrant aliquā penā? **R.** q nlla inueniunt in iure ipis imposita. peccaret tñ mortaliter si hoc facerēt in contemptū eccle. al^{is} non nisi in qtuor casibz positis in cle. i. de sepul. 7 de. grauis. 7 de. sen. ex. 7 de qbz habes s. **E**xcomunicatio. v. casu. xv. 7 **E**xcomunicatio. vij. casu. xxxvi.

Sed nunquid laici tenent de ecclesia exire: si sacerdos recipit interdictum ad diuina? **R.** **M**onal. q non: neqz peccat audiendo: sed solus sacerdos.

Utrū cleric⁹ simplex qui habet tñ primaz tonsurā incidat in penas p^{re}dictas sic aliq clerici? **R.** **D**osti. q sic. si in officio suo canter. s. tan qz psalmista. vt in. c. psalmista. xxiij. dis.

Ultima q cleric⁹ recedēs interdict⁹ priuat ecclesiastica sepultura. d. c. is cui.

Interdictū. viii.

Quādo relaxatur? **R.** q aut interdictū feratur ad tps. sicut cū quis interdictū v^l qz ad annū vel donec satisfecerit: vel talis ibi morietur. 7 tūc nō requirit absolutio aliq post tale quid. quia anno trāsacto vel satisfacto v^l recedendo tali interdictū est amotū ipso facto 7 licite post hoc celebrat quis. **I**ta no. **P**a. in. c. non est vobis. 7 de. spon. nec distinguo an sit a iudice vel a iure. qz in vtroqz habet locū qd dixi. 7 idem dic de qcuqz alia suspēsiōe tam iuris qz hois. **S**ec⁹ de snia excomunicatiōis ad tps. qz requirit absolutio. ita. no. doc. i. c. si. 7 de

Interdictū. ix.

matrī. tracto ptra inter. ecclie. tibi reddunt
rōnem esse. qz excoicatio requirit certā formam
in absolutioe. sed in interdicto vl suspensione
sufficit pster de mēte iudicis: licet aliq dubi/
tent de excoicatioe lata a papa ad tps. tñ tene
q requirit absolutio. nisi apte pster papā vel/
le eū absolutū esse fm do. Anto. z sequit Pa.
in. d. c. fi. Si vero interdictū vel suspensio nō
est lata ad tps sed simpliciter: tñ requirit ab/
solutio. z si est a iure pōt absoluerē ordinariū
vel legat sedis aplice. nisi cū pctor iuris si/
bi vel alteri reseruauit. ar. c. nuper. g. in. ij. de
sen. exco. Si aut sit a iudice: sic ille q tulit po/
test absoluerē vl ei supior tñ: z nō ali. aut d
mandato ei q eā tulit. xxiij. q. i. si petrus.

1 **Utrum** sit seruanda aliq forma in ei absoluti/
one? R. Hosti. q sic. dicēdo. reuoco vel remo/
ueo vel absoluo: z silia verba. Debet etiā in/
iungi eis vt satisfaciāt: fm q dē de excoicatiois
absolutioe. qz in h ambulat pari passu. vide
supra Absolutio. ij. §. i.

2 **Utrum** interdictū possit ad cautelā relaxa/
ri? R. q generale interdictū nō potest. c. pñenti
de sen. exco. li. vi. Sed si interdictū sit singu/
lare ptra psonā. sic pōt relaxari ad cautelam.
ar. a ptrato sensu. d. c. pñenti. Ratio. qz specia/
liter interdicto omnia sacra negant donec ab/
soluāt. z sic idē est qd z de excoicatioe a q qd
absoluitur sub pditione. vt in. c. solet. de sent.
excom. li. vi. hoc tenet Jo. an. z Bart. in. d. c.
pñenti. Limita hoc si peniter: als nō. qz sic rela/
ratio daret causam peccādi: nisi forte in casu.
sicut cū absoluit inuit ab excoicatioe. de q s.
Absolutio. ij. §. vij.

3 **Utrum** eps vel aliū possit suū interdictū
suspendere? R. Lau. Tancre. z Vinc. q sic. vt
no. in. c. ad hec. el. ij. z. c. directe. z. c. ptererea.
de appel.

4 **Utrum** p appellationē sequentē suspendat
interdictū latū? R. q nō. nisi ei effectus sit su/
spensus ad tps. qz sic pōt appellari a sentētia
suspensa sicut a cōditionali. d. c. pterea. Et h
intellige de interdicto vl suspensione. Secus in
snia excoicatiois: cui effectus nunq pōt relaxa/
ri nisi in toto absoluat. c. cū desideres. de sentē.
ex. hoc no. Hosti. in. d. c. ad hec. Hoc intelli/
ge de interdicto a diuinis z sacris z alijs spūa/
libus. Secus esset in interdicto a tpalibz. vt
puta q nō ingrediat possessionē talē. ff. de ap/
pel. l. constitutiois. vñ Jo. an. in. d. c. is cui.
restringit solū in mere spūalibz p que ligat a/
nima. z ideo p appellationē suspendit inter/
dictum a beneficio z suspensio. de quo vide. j.

Suspensio. ij. §. i.

Utrum priuilegiū pcessum a legato a late/
re q interdicti tpe valeat celebrare interdictis
z excoicatis exclusis: valeat quantū ad snias
suas z suos successor ordinarioz? R. h. Lau.
du. q sic. nisi specialiter a successore reuocet: et
tenet idem q etiā valet quo ad snias page. ar.
d. c. dilect. el. ij. de rescrip.

Utrum papa dante licentiā celebrandi in ec/
clesia specialiter interdicta relaxetur coipo in/
terdictum? R. fm Hosti. in. c. vt priuilegia.
q non.

Utrum de auctoritate epī possit quis celebra/
re in ecclesia interdicta? R. fm Hosti. in. d. ca.
ad hec qm. q nō. qz istud pñet ad soluz pa/
pam. de priuile. c. cū z plantare. Secus esset in
cessatione a diuinis. qz posset eps excipere quos
vult z subijcere: z tempus z modū determinare.
fm Inno. in. d. c. vt priuilegia. Et ideo tenet
in ecclesia p eum interdicta. allegat. d. c. dile/
ctus. sed nō potest pcedere vt persona interdi/
cta vel suspēsa celebret nisi p delicto alteri sit
suspensa ab eo.

Interdictū. ix.

qñ nō indiget relaxatione. quia
ipo iure non tenet quis seruare?

R. q in duobz casibus

Primo qñ fertur ptra picipātes cū excom/
municatis in casu quo minore incurrunt ex/
coimunicationē sine canonica monitioe pñis/
sa. tunc nullū est ipso iure: sicut z suspensio qli/
bet. Intellige si feratur ab inferiori a papa. c.
statutū. de senten. exco. lib. vi. Et dicat cano/
nica monitio z legitima qñ nominatim admo/
nent: als nō. vt in. c. pstitutionē. eo. ti. z li. cō/
tra alios vero licet debeat pcedere monitio qñ
fert p psumacia fm Inno. in. d. c. ad hec qm.
tñ tenet sili si pferat sine scriptis: quia inde
incurrat pena. de qua in. c. i. de sen. ex. lib. vi.
z s. Excoicatio. ij. §. ij. Sz magis breuiter dic/
q in illis casibz in qbz snia excoicatiois nō te/
net. sic nec interdictū. de quo vide s. Excoica/
tio. ij. p totū. Secus qñ interdictū est latū p/
pter aliqz: z ipsi nō seruauit eū. tex. est in. c. pe/
risti. de priuile. Sed aduerte fm Hosti. ibidē
q si ciuitas vel ecclesia est interdicta ppter ali/
quē. i. ppter eorū delictuz. tñ licet ipi violent/
aliq tñ seruare tenent. si aut sit positum p eoz que/
rela ad eorū vtilitatem: tunc si ipi non seruauit
nec aliq seruare tenent. z sic efficit nullū. d. c. pe/
risti. z sic eum intellige.

- 2 **¶** Utrum qñ interdictū est nulluz: tñ matrie ecclesia seruare: teneant religiosi illud seruare? **R.** qñ sic. aliter incurrūt penā excomunicatōis. de. ex. frequentibz. de sen. ex. in glo.

Interessē **fm** Bart. in. l. vnica. C. de sen. que p eo q inter pfer. p prie t stricte est extimatio alicuius utilitatis nō habite ppter alicuius factū in iustū vel concessionē iustam. t est duplex. aliud luci cessantis. t hoc est qñ homo impedit a lucro qd fecisset: si talis pecunia sibi restituta fuisset. vel si talis lesio sibi non fuisset illa: t hñmō. Aliud est interesse damni emergētis. t hoc duplex. aliud in re. aliud extra rem. Interesse damni emergētis in re vel circa rez. qd etiā dicit intrinsecū **fm** Bart. vbi s. t istud est ipa res seu ei⁹ extimatio: vñ id qd prouenit immediate ex ipa re vt fructus t partus t hñ iustmōi. ponit exemplū. vendidisti mihi vinū qd valebat. xx. t tibi tradidi precium nec tediisti. nunc valet. xl. si traditū fuisset tantū habiturus erā. t de hoc. ff. de ac. empr. t ven. l. si iste nris. §. cū p venditorē. Interesse extra rem vñ extrinsecū est qd prouenit nō ex ipa re sed ppter ipaz rez. exemplū. vendidisti vinum nec tradidisti: sed si tradidisses ex eo potuisses negociari t lucrari. vendidisti granū t quia nō tradidisti serui mei fame perierūt. t istud qñ peratur in tractibz. habes in. l. iulianus. §. i. ff. de ac. empr. t vendi. l. cū venditorē. C. de ac. empr. t ven. t. ff. de verbo. obli. l. si insulā. t qñ teneatur in cōscientia. habes **Usura.** i. §. xxx. interesse qñ habet certā quantitātē vel speciez duplū excedere nō potest. t qñ excedit duplū habes in. d. l. vnica. in tex. t in glo. sed quo ad psciētiā habes. j. **Usura.** i. §. xxx.

Interpretatio legis ad quē ptinet? **R.** qñ interpretatio legis diuine vel canonice ptinet ad papam. c. p venerabilē. qui filij sunt legi. Sed interpretatio legis ciuilis inquantū cōcernit clericos similiter ptinet ad papaz. vt in. c. i. de iura. calum. Inquantū aut cōcernit laicos ptinet ad impatorē. l. si. C. de leg. qz est eius interpretari cuius est condere. de re. iur. l. i. vi. Et hoc intellige verū generaliter: sed qñtū ad vnā causāz pt iudex etiā interpretari. vt no. Inno. in. c. cū speciali. de. ap. vide bonaz glo. in. c. i. de postu. plat. facit. l. vnica. C. de pffesso. qui in vñ. nisi esset ita arduū q firmus intel

lectus dari nō possit. qz tunc recurrenduz est ad principem. l. pe. t fi. C. de le. hoc. Pa. in. c. i. de iura. calum.

¶ Utrum interpretatio pñilegiū ptineat ad pñicipem solū? **R.** Pa. in. c. qz. de iudicijs. q aut dubiū est sup potestātē. scz si potuit dare. t sic nulli inferiori a principe. licet vt in. c. i. de tras. la. pla. xvij. q. iij. §. q aut. ix. q. iij. cūcta. p mūdū. Aut dubiū est sup validitatē vñ surreptio ne. t sic pt inferior iudex fm cōiter doct. Aut dubitatio est circa sba solū. t tūc si casus ē clarus t decissibilis de facili. sic pt inferior pgnosce re ad pñicipiū ptū fm cōiter doct. **Rō.** qz inferior interpretat legē superioris in pñicipiū ptuuz. vt no. Inno. i. d. c. cū spālī. facit. c. iter alia. de sen. ex. t. d. l. si. Si nō casus ē dubi⁹ sic ptinet ad pñicipem: si ei⁹ pñtia de facili pt hñ. ar. d. c. qz. t. d. c. inter alia. t l. ex facto. §. i. ff. de vul. t pupil. substi. q si de facili nō pt adiri pñcept⁹ ppter longā distātiā. sic poterit interpretari p rationē naturalē t verisilem q pt notari p expssa sba. p h est casus i. d. l. ex facto. §. ij. vbi iuris cōsult⁹ interpretat legē ex naturali rōne. Itē qd no. Inno. in. c. cū spālī. facit tex. i. c. cū plone. de pñ. li. vi. Aut dubiū sbat circa intētiōnez pñicipis. t nō pt decidi sine magno dubio. t sic interpretatio est solū pñicipis. ad pñicipiū facit tex. in. c. venerabilē. de elec. dicit eē **Spr.** in ti. de leg. §. nūc ostēdēdū. q ep⁹ pōt interpretari iurū allegatōes. de pigno. significāte. t. d. c. venerabilē. pcedit in arduo negocio. vt dictū est.

¶ Utrum in tractibz sit interpretatio faciēda: vt res pot⁹ valeat qz pereat? **R.** qñ sic. de fi. instru. c. inter dilectos. in glo. t. ff. de re. du. l. qñiens in actionibz. de ver. sig. c. abbate. §. ptra qd fit it. Si vero res valeret fm intellectū vtriusqz tunc accipiēdū est illud qd est magis verisile. ff. de re. du. l. cū in testō. t. ff. de ver. ob. l. eū q. t qd puenit. xxviij. di. de siracusane. t qd magis puenit iuri. de pñue. cū dilect⁹. §. si. vbi interpretatio fit ptra eum q legē potuit apertius dicere. ff. de pac. l. veteribz. de pñuile. c. quia. i. glo. Interpretatio in tractibz fit plena. In testamētis plenior. In beneficijs qz plenissīma. de dona. c. cū dilecti. Interpretatio locutio nū debet fieri fm psonas q loquunt vel quibz loquit. xxvi. di. deinde in glo.

Interrogatōes in pffessione vtrū sint faciēda cōfessores? **R.** qñ sic p tex. clarū. Aug. de pe. dist. vi. c. i. vbi dicit. Diligens inquisitor.

Interrogationes

et subtilis investigator sapiens et quasi astute
interroget a peccatore: quod forsitan ignorat vel per
verecundiam vel occultare. **Hec** ille. **Et** no-
ta quod confessor tenet sub pena mortalis pecca-
ti eas interrogaciones facere quas agnoscit
necessarias confitenti pro validitate confessionis:
habens probabile opinionem quod confitens ex
oblivione vel ignorantia seu negligentia om-
mittit. ar. c. si rector. xliij. dist. **Secus** esset
quod habes probabile opinionem quod confitens ta-
lia scit et advertit. quod sic potest credere eum vel
non commississe vel alias confessum fuisse. et sic
non tenet interrogare nisi forte videret quod ex
verecundia non auderet dicere. **Dimittere**
autem interrogare ex inadvertentia aut obli-
vione non credo sit peccatum. **Ex** negligentia ve-
ro dimittere interrogaciones quas probabili-
ter conscientia sibi dicitur faciendas de neces-
sitate videtur mortale peccatum per ea quod dicam. **¶**
negligentia. §. i. multo magis videtur mor-
tale quod scienter et sine omni rationabili causa volun-
tarie dimittit. tenet enim confessor circa confiten-
tem facere ex precepto charitatis ea quod vellet si-
bi fierent rationabiliter pertinentia ad necessita-
tem salutis: sicut est integre confiteri et in via
salutis dirigere: aliter periclitatur illud prece-
ptum. **Diligens** primum sicut tempus. **¶** Non tamen
debet confessor esse nimis scrupulosus in inter-
rogando omnia quod possibile est commiserit pec-
cator. sed solum circa ea debet interrogare quod pro-
babiliter credit commississe. **Quid** debet at-
tendere confessor circa interrogaciones. **R.** finem **A-**
stem. quod tria. **Primum** quod interroget de peccatis
non de fabulis vel alijs mudanis. **Secundum** quod
non interroget nisi de peccatis consuetis. et que
communiter sunt nota explicite. **Querere** etiam
de peccatis inconsuetis et enormibus nisi in ge-
nerali et a longe et per quandam circumlocutionem
nocet confitenti. quod sepe dicitur quod nescit. **propter**
reca dicitur. **Proverbia. xi.** qui investigator est ma-
lorum opprimitur ab eis. **et in. l. i. §.** qui questi-
onem. ff. de questi. prohibetur fieri questio specialis
in iudicium alteri. **Tercium** est quod non descen-
dat nimis ad particulares circumstantias pecca-
tum carnalium. quod videtur dicitur. **Philosophia. ij. ethi.** De
lectabilia quanto magis considerant tanto ma-
gis sunt apta monere: et nocet talis interro-
gatio. et confessor et confitenti. **Sufficit** enim ha-
bere ultimam speciem peccati in hominibus: et circū-
stantias quod cadunt sub speciali prohibitione et a
longe et cum verbis honestis. **¶** Non nullo modo de-
scendat ad alia specialia: puta mulier confitetur
quod fuit cognita extra vas debitorum non querat.

postea in quod loco vel quod et hominibus. sicut faciunt
quidam quod potius sunt examinatores quam confesso-
res quod sepius peccant mortaliter delectando
se de hominibus interrogacionibus: et propter delecta-
tionem faciendum eas. **Secundo** de quibus sunt inter-
rogaciones faciende: **R.** quod sunt faciende de pec-
catis communibus: sicut est transgressio decem preceptorum
commisio septem peccatorum capitalium. abusus quod non
quod sensuum: et de circumstantijs quod mutant speciem: et
aliquod quod aggravat notabiliter non omnes de omnibus
sed de illis quod contra contingunt in tali statu. quod
verisimile esset querere a femina de militia etc. **¶** Un-
de ut confessor simplex habeat formam interrogacionis
di huiusmodi talis ordinem quod erit quasi una ta-
bula totius istius angelice summe circa ea quod per-
tinet ad conscientiam. **Attende** ergo o confessor quod la-
lunferre vis confessiones audire ad infra scripta.
¶ **Presentato** tibi penitente debes primo interro-
gare eum de quod loco vel terra est: si aliter eum non
agnoscis ut ex hoc intelligere possis: si habes
auctoritatem ad eum audiendum. quod si es sacer-
dos parochialis non habes preteritum nisi super
illos quod sunt de parochia tua: finem quod habes s.
Confessio. ij. §. ij. et §. ix. et sequentibus.
Idem dicitur sicut de illo cui commissum est audire
confessionem a parochiali sacerdote. **¶** Si vero est
tibi commissum ab episcopo talis auctoritas vel ab
episcopi vicario generali in spiritualibus vel ab alio
habente iurisdictionem quasi episcopalem. **¶** Tunc si es
frater minor vel frater de ordine predicatorum
aut heremitarum: et hominibus. et talis auctoritatem
habet per preteritum factam finem formam. cle. du-
du. de sepul. de quod habes s. **Confessio. ij. §. xvi.**
vel es admissus ac si esset fuata talis forma. sic
potes audire omnes de illa dyocesi vel iurisdic-
tione illius. et in illa dyocesi solum et non extra illam
¶ Si vero non es preteritum sed forma dicte cle. nec
admissus ac si esset fuata. sed solum tibi concessit
licentiam audiendi confessiones: sic potes ubique
et subditos audire. **¶** et quod vide in d. §. xvi. et
se. **Et** si inveniatis quod habes auctoritatem eum confi-
tendi. **Interroga. ij.** de eius statu et conditione
si aliter eum non agnosces. ut impedire possis si e-
rit capax absolutiois vel ne. **¶** Nam si inveniatis
eum in tali officio vel in tali arte quam exercere non
potest sine mortali. tunc indica ei a principio: ne
forte eum audiendo: et postea nolens eum absolue-
re scandalizet de te: posses tamen talis quod habet a-
liquod quod non vult dimittere finem quod tenet admo-
nere quod si vult confiteri libenter audies eum: sed ab-
soluere non posses: nisi dimittat quod exercere non
potest sine mortali. et quod si eum non absolvas: talis
confessio valz ei ad multa bona. preteritum ut de

cirius illuminet eū ad pñiam. fm qđ d. i. c. quod quidā. de pe. t. re. Et his dictis si voluerit pñiteri poteris eū audire t monita salutis dare t aliquā pñiam sed nullo mō absolutōz. qz sic peccares mortalr. d. qđ hēs s. pñessio. i. s. xij. t cōfessio. vi. s. ij. et. iij. **I**ntroga. iij. qñ tū ē q nō fuit cōfessus. t cui pñessus fuit. t si debita bona voluntate fuit pñessus. t si fecit pñiaz. t si aliqd rñu it scēter qđ nō fuit pñessus. vt ex istis possis scire de qñto tpe hz pñiteri. t si pñessiones fa cte sint reitrande. t qñ h sit hēs. s. pñessio i. s. vij. cū multis se. **I**ntroga. iij. si ad hibuit diligētiā vt suoz pctōz hēat mēo/ nā. t si inuenires q nō. puta qz optet reite rare pñessiones d multo tpe. t ipe penitens h nō cogitabat. t pñterea nullā posuit di ligētiā sup pctis pñessis. tūc admonēd est vt vadat t conet reducere ad mēonaz sua pctā discurredo p stat qz habuit. p offi/ cia q exercuit. p societates qz tenuit. p lo/ ca i quibz habitauit. p exercitia q opat ē vt sic integre pñiteri valeat. t quātā dilige tiā debeat ponere hēs. s. pñessio. i. s. xij. **P**redictis factis t inuēto q facta diligētiā fm posse suū ē disposit ad digne pñitēdū. de/ bes eundē penitēte inducere. vt genufle/ po dicat humiliter cōfiteor deo tē. vīqz mea culpa. si scit eā dicere. t qñ scit facieversa la ten pñessiois. si ē mulier vel iuuenis. t non pmitas q aspiciat i faciē tuā. qz mulier p/ pter hoc corruerūt. t postea bonis pñbis et pñasionibz induc eū vt dicat pctā suā Et si scit ordinate dicere noli eū impedire. sed solū vade supplēdo. vbi ipe deficit i expmē do circūstātiās. vlt declarādo quō ē morta le t tenet abstinere. vel ad restitutōz. vel ē excoīcat t hmoi. si vides q ipse penitēs h nō intelligit vel nō ppēdit. vlt si nescit or/ diare dicere fac vt pñiteat saltē grauiora q magis grauāte pñciam. vt ex illis possis sci re de qbz debeat eū interrogare. Et dictis aliqbz d grauioribz. si vides q nescit ordi nate dicere. incipe tu interrogare eū sicut i in frascriptis videbis. nō tñ oēs de oibz vt di xi. sed tñ d his q veri sñt pñsumit t misit/ se. vel rōe stat vel exercitij aut pñitōis p/ sone. Et caue ne eū exasperes pñter aliqd pctm donec totā pñleuerit pñessioz ne for te p verecūdiā nō integre pñiteat. sed pñle ta pñessione. tūc eū repñēde t argue. fm q videris ei expedire. **D**ado aut interrogādi sit iste circa pctā cog/

scēda t dicēda. pñmo circa. x. pñcepta. **C**irca pñmū pñceptū decalogi qđ ē. **N**ō habe/ bis deos alienos tē. **E**xod. xx. qđ qđē quō intelligat. hēs pñceptū. s. iij. ex cui pñpo sitōe sic facies interrogatōes. **S**i adorauit aliquā creaturā vel cū pñmo ap parer fecit ei aliquā orationē t hmoi. **S**i adorauit diabolu etiā sñ angelo lucē ap/ parēte. qz mortalia sūt. vide adoratio. s. x. **S**i inuocauit demones vel fecit aliqd pactū cū eis. vide sors. s. iij. **S**i vñsus ē nigromātiā. acromātiā t hmoi. vide ibidem. **S**i vñsus ē sortibz vel incātatōibz ad sciēduz occulta vel furta t hmoi. vide ibidē. **S**i voluit sciē futura p vanā iñspectōez crea **S**i qñ obuiant lepori vel alteri pñture. ibidē aiali credit pñlagiū alicui futuri. ibidē. **S**i qñ mulier pñgnās peti ignē t hmoi. vñt ad sciēdu futuri. vide ibidē. **S**i vñsus ē lris. pñctis. astrolabio. apñione li bri. t hmoi. ad sciēdu futuri. ibidē. **S**i obseruauit somnia vt indiuīaret. ibidē. **S**i voluit colere tēū fm ritū iudeo **S**. v. rñ. vide supñsticio. s. i. **S**i vñsus fuit ligamibz aut charactētibz p sa nitate dāda. vide supñsticio. s. i. **S**i fecit anulū qñ legi passio xpi vel chara/ cterē itali die t hmoi. vide ibidē. s. ij. **S**i vñsus fuit arte notoria vel cam didicit. vi de ibidē. s. iij. **S**i vñsus ē herbis t demones. vide ibidē. s. **S**i vñsus ē breuibz ligādis ad collū vel **S**. vi. portādis. ibidem. s. vij. **S**i incātauit aīalia. ibidē. s. vij. **S**i carminauit infirmos. ibidem. s. ix. **S**i dixit vel fecit dici mīssas vlt pñalmos. vt **S**i colligēdo herbas qñs moreret ibidē. s. x. obseruauit aliqua vana. ibidē. s. xi. **S**i aliqd fecit vt sciret infortuniū alicui. ibi **S**i pñmaleficiū destruxit aliud. **S**. xij. malū. ibidem. s. xij. **S**i credidit femlas ire d nocte. vel pñuerti in cattas. t hmoi. ibidem. s. xij. **S**i hz libros tē pñdictis sortilegis vel super stitōibz tenet eos tñburere. als nō est absol uēdus. vt. s. Curiositas. s. i. **S**i obfñauit dies egyptiacos. vide supñsticō **S**i dedit poculū vt amaret ab aliq **S**. vlt. videt mortale. qz oīno supñsticōe vñt. **S**i credidit q ex pñstellatōe cogat qñs ad bo/ nū vel malū. vide Sors. s. iij. **S**i vñsus ē sacris vel sacralibz p dāda sñitate

j. pñcept.

D

Interrogationes

2. **hmoi. vide facm. §. vl.**
Si accepit duellum. vel obtulit vel fuit
cā vt fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrum candēs. vel dedit p manū
festāda veritate. vide Purgatio. §. i.
Si est hereticus vel fautor hereticorū. vide
Hereticus. i. prin. 7 p totum.
Si fuit dubius in fide. vide Hereticus. in
pn. 7 Infidelitas. §. x.
Si apostatauit a fide. vide apostata. i. pn.
Si fecit actum infidelitatis timore mortis
ibidem. §. pe.
Si portauit vestes infidelium. ibidē. §. vl.
Si nimiam praeicam habet euz iudeis. vi
Si balneū intravit cū inde *De Jude. §. i.*
is. vide Balneū. §. iij.
Airca sedm pceptū. Nō assumes nomen rē.
quō intelligat habes pceptū. §. iij. ex ei
expositōe sic formabis interrogatōes.
Si vota facta non impleuit vel deliberauit
non implere cum posset 7 teneret peccauit
mortaliter. 7 qñ teneat vl nō. vide Uotū.
i. p totum. 7 Uotum. iij. p totum.
Si assensit impedimēto nō implendi votū
vide Uotum. ij. §. xij.
Si facta vota sine determinatōe tēpīs nimis
tardauit. vide Uotum. iij. §. ij.
Si i casu qñ obligat ad vota parentū nō ea
impleuit. 7 qñ sit vide Uotū. iij. §. viij.
Si impetrauit dispensationē voti sine legi
tima cā. vide Uotū. iij. §. x. 7 xi.
Si fecit votū sciēs q vouere nō poterat. vide
Uotū. ij. §. ix. 7 qui nō pñt habes ibidē.
Si fecit votū de remala fienda q sit mortale
pctm peccauit mortali vouēdo. 7 tenet fa
cere pñt. secus eēt de re peccati venialis. 7
7 quō nō obligat. vide Uotū. i. §. v. 7 fa
cit ad hoc qd nō. i. c. piurium. §. i.
Si fecit votum de re bona sed ppter malum
finem. vide Uotum. i. §. iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vel or
dine. vide Apostasia. §. ij. 7 p totum.
Si blasphemauit deū vel sanctos. vide blas
phemia 7 quor modis blasphemaf. ibidē
Si maledixit deū vl scōs. vide maledictio
Si noiauit deū vel scōs opprobrio *U. i.*
se vel p mēbra verecūda aduertēter. pecca
uit mortali. etiā si fecit ex ioco. qz ptra pce
ptum pdictum directe.
Si sacris ecclie fecit aliqd enorme. puta cō
culcādo vel hmoi. qz mortale ē pceptū
Si sacra recepit vel administrauit pdictū.
in pctō mortali mortale pctm ē nisi i casu

de quo Baptismus. v. §. xij.
Si iurauit falsum qd crederetur. vide
piurium. in prin. *ibidē.*
Si iurauit vez cum tñ crederet dicere falsū
Si iurauit falsum sciens se mendacium iu
rare. ibidem.
Si iurauit aliqd malum se facturū. ibidē. §.
i. 7 Juramentū. iij. §. vij.
Si iurauit in pñm sermone sine rebita di
cretione. ibidē. §. ij. 7 Juramentū. §. x.
Si iuramento affirmauit id de quo dubita
bat. vide piurium. §. iij.
Si iurauit p sbum credo. qd tñ non crede
bat. ibidem. §. iij.
Si credidit ptrauēre iuramento cū tamē
nō ptrafaceret. ibidē. §. v.
Si iurauit ex metu falsum. ibidē. §. vij.
Si induxit aliquē ad iurādū quē sciebat fal
se iuraturū. vide Juramentū. iij. §. xi.
Si iurauit vituperose p deum vel sanctos.
ibidem. §. xij.
Si iurauit nō fm intēdōem dātis iuramen
tū. vide Juramentū. iij. i. pn.
Si nō ppleuit qd sb iuramēto pmisit i casu
q tenebat. 7 qñ h sit hēs iuramētū. v. p to
tū. 7 quō ē mortale pctm non implere qd
iuramēto pmisit. hēs piurū. §. i.
Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legitia
vide iuramētū. vi. p totū. 7 de cā legitia q
sit 7 qz pōt absoluerē a iuramēto.
Si qñ tenebat oīa reuolūtariē se occupauit
his q distrahūt mētē. vide hōre. §. xvi.
Si simulauit sanctitatē quā nō habebat. vi
de simulatō. §. vl.
Si adiurauit hoīes vel demones aut alias
creaturas. vide adiuratō. p totū.
Airca terciū pceptū. Sabbata scifices. et ex
positōz hēs. §. pceptū. §. v. ex cui re clara
tiōe sic sunt formande in interrogatōes.
Si ex pñs corpe san 7 nō occupat i spūalibz
bonis sterit ociosus. nec aliqd opat tpe nō
festiuo vñ viuatur vel vñ tribuat egētibz
qz magn' excessus ociositatis videt mor
tale pctm. de quo vide pceptum. §. v.
Si i diebz festiuis d pcepto nō habuit attri
tōem de pctis mortalibz pmissis. de qbus
nō fuit pñtus. vide Ferie. §. xli.
Si vacauit ludis aut choreis. de q vide cho
rea p totum. 7 Ludus p totum.
Si nō vacauit deo i diebz festis saltez i aliq
hora. qz mortale. vide Ferie. §. x.
Si fecit hastiludia qz sunt phibita qbuscū
q diebz sic corneamēta sū. Ric. i. iij. dist.

xxvij. ex pñli rōe. vt i. c. i. de torneā.

Si fecit op^m manuale vel fecit fieri i pñctis fe-
stis i casibz nō pcessis. vide **Ferie** q opa li-
cēt i q nō. i q sint festa pcepta. i qn ē mor-
tale opus seruile i die festo. i qn incipit fe-
stum. vide ibidem p totum.

Si nō audiuit missam integrā in predictis
diebus. vide ibidem. §. xliij.

Si epñs in missa occupauit se in vanis. vi-
de **hora**. §. xxi. i **Ferie**. §. xliij.

Si audiens missam i pñctis diebus dixit
oratiōes quas tenebat dicere ex voto vel
pñia aut rōne ordiis. vide **Ferie**. §. xxi.

Si audire pñcationē contempsit in festis.
vide ibidem. §. xliij.

Si nō fecit oblationē i missa ad quas tene-
batur. vide **Oblatio**. §. i.

Si in diebus festiuis de precepto pñmisit ali-
qua peccata mortalia. vide in dicto. §. v.
et **Ferie**. §. xxxvi. Et quia difficile est scire
dicere que pñctā pñmisit in festis. i interro-
gare in quolibet peccato si illud pñmisit in
festo est difficile. potes sine alio scrupulo
pñctōrem interrogare sic. peccasti mortali-
ter in festis. i si dicit q sic. interroga secun-
do in quot festiuitatibz. Et si nescit interro-
ga euz si quasi in omibz vel i maiori parte
ipsaz vel i minori. Et tercio interroga si i
eodē festo aliquñ bis vel septies i sepius. i
sic sufficit q ad istā circūstantiā absqz h q
expñmat speciē pñcti qd cōmisit. vel absqz h
q in quolibet pñctō qd pñctet interrogas si
fecit in festo. qd bñ nota.

Circa quartum pceptum. honora patrē tē.
cuius expositio habet **Preceptū**. §. viij. i
ex quo interroga vt. j.

Si nō dilexit patrē vel matrē. vide **filio**. §. xxx.

Si nō ostendit eis signa dilectionis. sed di-
re se habet cum eis. ibidem.

Si dixit eis verba iniuriōsa vel verberauit.
qz videt mortale. p dicta in. d. §. xxx.

Si nō obediuit eis. vide ibidem.

Si nō subuenit eis in digētibz. ibidem.

Si nō seruiuit eis in infirmitatibz eorum
vel fecit seruiui. ibidem.

Si maledixit eis. vide **Maledictio**. §. i.

Si nō fuit executor eoz voluntates seu le-
gata facta post eoz mortē. vide **Executor**
§. xxiij. i **Herēs**. §. v. vsqz ad. §. xij
i **Legatū**. i. i. q. p totum.

Circa quintū pceptum. Nō occides. vide p-
ceptū. §. ix. ex quo sic interroga.

Si habuit animū offendēdi pñmū in per-

sona. vulnerādo. mutilādo. occidēdo. et
hñmōi. vide in. d. §. ix.

Si vulnerauit vl occidit aliquē. vide ibidē
Si pñmisit homicidiū spūale. i inducēdo ali-
quē ad pñctm mortale vel alijs modis. de
quibz habes **Homicidiū**. iij. p totum.

Si pcurauit abortum alicuius mulieris. vi-
de **Abortum**. p totum.

Si in carcerari fecit aliquem indebite. vide
Carcer. §. i. q. i. iij.

Si pueros tenellos tenuit iuxta se i lecto et
suffocauit dormiēdo. vide **Homicidiū**. ij.

De multis modis quibus fit homi-
cidium. i cum pñctō mortali. habes **Ho-**
miciidum. i. ij. i. iij. p totum.

Si aspexit spectacula i qbz imminēbat pñ-
ctū. pñabile mortis vel mutilatiōis mēbroz
vt torneamēta. hastiludia. i hñmōi. pecca-
uit mortaliter i duobz casibz. Pño qñ ta-
li aio aspexit q etiā si pñpēt ei ne stare ad
vidēdū. nihilomin⁹ nō desisteret. Scdo qñ
ei⁹ aspectō ē cā vt fiat sine q nō fieret. als ē
veniale pñctm de se: nisi forte rōne scandalī
vt i clericis. religiosīs i hñmōi.

Circa. vi. pceptum. Non mechaberis. vide
pceptum. §. x. ex cuius expositiōe sic forma
interrogatōes.

Si fecit fornicatōem. vide ibidē. d. §. x.

Si pñmisit adulterium. ibidem.

Si stuprum ppetrauit. ibidem.

Si sacrilegium opatus est. ibidem.

Si incestuosus fuit. ibidem.

Si fuit sodomita. ibidem.

Si alio mō p se se polluit q litercunqz. vide
Luxuria. §. ij.

Si voluntarie cogitauit de hñmōi pñtis pro-
pter delectatōem. ibidem.

Si voluntate desiderauit aliqd ipsorum cō-
mittere. ibidem. Un hic aduerte q toties
peccat mortaliter: quotiens hoc deliberate
appetit ppetrare ex diuersis internall⁹ tñis
vel pñonarum. puta: qz nūc desiderat vnā
pñonā ad malefaciēdū. postea occupat⁹ i
aliq alio alia cogitat. tēnū postea itez re-
cordat⁹ de illa pñona. i itez eā concupiscit.
Silt⁹ qñ nūc vnā pñonā i postea aliā desi-
derat. qz i ist⁹ casibz sūt diuerse auersiōes.
aliq rōne tñis. alie rōne materię. vñ qz in
hoc pñctō carnis magis sunt inuoluti ho-
mies cōiter qz i alio. i multū imorari i inf-
rogatōe de hñmōi ē piculosum i pñfiori i
pñficiē vt dictū est. Ideo vt expedite pos-
sis q sunt necessaria pñfūre. talē modum

Interrogationes

tenebis. Si illa psona q̄ p̄fiter est persona spūalis vel mulier. aut aliq̄s verecundus et qui nō est coniugatus. p̄sertim puella. interrogabis eā p̄mo si cōmisit aliq̄d p̄c̄m in honestatis vel luxurie. ope vel voluntate. Si nihil dicit. t̄m tibi videbit q̄ sit i/ uoluta i aliquo. tūc interrogabis eū de cogitatōibus. Si delectatus ē cogitare de h̄mōi carnalibz. t̄m inuenio q̄ sic. declara ei quō ē p̄c̄m mortale. vt h̄s. s. Cogitatio s. q̄. Postea p̄cede t̄m interroga. si delecta/ ta ē audire loq̄ de h̄mōi. vel videre v̄l tan gere se vel aliā psonā ppter h̄mōi delecta/ tionē. t̄m q̄tēs. t̄m i diebz festis magis q̄ in alijs. t̄m inuenies q̄ talia cōmisit. potes po/ stea interrogare si habuit aliquā pollutio nē ppter talia p se vel cū aliā psona. vt sic caute iuducas eā ad p̄fitecū. q̄ ex verecū/ dia forte taceret. Si h̄o psona q̄ p̄fiter in/ trogata p̄mo generali si aliq̄d p̄c̄m luxu/ rie cōmisit. t̄m r̄ndet q̄ sic. interroga si fuit cū se/ mia. v̄l femina cū masculo. t̄m inuenio q̄ sic. in/ roga si erāt soluti vel nō. si affines vel p̄sā/ guinei. Si religiosus v̄l religiosa t̄m h̄mōi v̄l scias si fuit fornicatio. vel adulteriu. t̄m h̄mōi. Et inuenio q̄ in h̄mōi est inuolutus. tūc non oportet interrogare d̄ cogitationi/ bus morosis. qz cōiter sūt i talibz delibate i malū si possibilitas adesset. Jō circa tales interrogab p̄mo de cogitatōibz deliberat i malū istud. Et qz numez difficile ē t̄ va rietatē psonarū exp̄mere. sufficit tibi q̄ ad necessitatē p̄fessionis vt interrogas q̄tuz p̄seuerauit in talibz cogitationibz. puta a tpe q̄ al̄s p̄fessus ē qd̄ est ann⁹ vel pl⁹. sc̄do interroga q̄sepe tales cogitatōes habuit. puta bis i die v̄l i hebdomada. aut pl⁹ oī bus p̄putat. vel si forte maiore p̄tē tēpis i h̄mōi occupauit. Tercio interroga si sic i diebz festiuis. sic i alijs circa p̄dicta vaca/ uit. vel forte pl⁹ i festis Quarto interroga si i eccl̄ijs vel locis sac̄s eas habuit. Quinto interroga si sic desiderauit coniugatos religi/ oſos. p̄sanguineos t̄ h̄mōi. sicut alios in d̄m̄ter. Sexto interroga si sepi⁹ variavit mentē de vna psona ad aliā. s̄m q̄ occurre/ bant memorie vel magis stetit i desiderio cū vna psona. Et sic sufficit q̄ ad cogitati/ ones. licet alio mō numez vel t̄pus aut lo cū exp̄mere nesciat. Et idē seruādū ē in oī bus p̄c̄is q̄ sepiissime cōmissa sunt. p̄sertim quo ad quattuor p̄ma.

Postea interrogabis eū si vt suū posset p̄seq̄

desideriū malū dedit operā. in ducēdo cho/ reas. in dādo munera. i faciendo marina/ ras. cātādo. sonādo. p̄cādo. loquēdo. am/ basiatas mittēdo. l̄ras scribēdo. t̄ h̄mōi. t̄ quantū se occupauit i istis. t̄ a quāto tpe. t̄ si diebz p̄cipue festis. v̄l i eccl̄ijs aut lo cis religiōsis. Vel si fuit psona cui p̄dicta fiebāt. interroga si p̄sensit talia fierē. v̄l exhibuit se cōspectui talis. vel recepit l̄ras aut munera. t̄ quantū t̄ps p̄seuerauit. et si i festis vel in eccl̄ijs. Nā faciētes t̄ p̄senti entes in h̄mōi oīms mortaliter peccāt. Et si munera sunt q̄ in ducāt ad amorē cama/ lē. cogēda ē vt paupibz eroget. Si h̄o ta/ lia nō sunt. nō est cogēda nisi de bono p̄si tio si ille donare potuit. de quo habes Do natio. i. p. totum.

Postea habes eum interrogare de ope luxu/ rie. Et si dicit q̄ peccauit cū femina masculo. nō habes q̄ rere nisi t̄m p̄mo si erāt soluti vel coniugati. affines v̄l religiosi t̄ h̄mōi. v̄l scias q̄ ip̄s sit luxurie. de q̄ h̄s luxuria. s. q̄. Sc̄do in/ terroga si stetit naturaliter in vase debito. si dicit q̄ nō. noli querere quō vel i q̄ loco corpis cognouit eā. qz nō expedit. sufficit dicat q̄ nō i vase debito. sed extra pollue⁹ ē siue incepit in vase siue non. Tercio inter roga. si sic peccādo cum tali quesituit enita re generationē. vel stetit tali mō q̄ nō pos set fieri. Quarto quotiēs vel quantū p̄se uerauit. t̄ si in festis vt i plus vel in eccl̄ia t̄ sufficit. Si dicit q̄ peccauit p se polluen do seipm volūtariē. non oportet querere de mō. sed solū quotiens vel quantū p̄seuera uit. vt. s. dictū ē de cogitatōibus. Et sc̄do si desiderauit facere malū cū aliqua psona q̄n talibz dabat operā. t̄ q̄ sint ille p̄sona. si soluti vel affines t̄ h̄mōi.

Si dicit q̄ peccauit cū alio masculino pollue/ do se cū eo nō oportet querere de loco corpis sed de quotiēs. festis vel loco sacro. aut si p sona erat sibi cōsanguinea. vel religiosa. et h̄mōi. t̄ si cū diuersis psonis. Et si p̄sensit ppter lucz vel munera. p̄sulat vt det pau/ peribz taliter acquisita.

Si p̄fiterur q̄ peccauit cū brutis nō oportet querere de noīe bruti vel loco corpis. s̄ de quotiēs. t̄ si in festo vel i eccl̄ia. Et sic p̄ trāsire. qd̄ bñ notabis.

Si fuit mediator p̄c̄toz carnaliū. Nā tales grauissime deū offendūt. vt p̄z i. c. noli. de pe. di. i. t̄ tenent q̄tū p̄nt taliter inductos

reducere ad bonū. et sunt inducēdi ad resti-
mendū quicquid ppter hoc lucrati sunt.
Si seduxit virginē pmittēdo eā accipere v-
orē. et hūmōi. vide **Suprum**. p. totum.
Si habuit pollutionē dormiēdo. vide **pol-**
Si traxit cū aliqua clāde **Mutio**. p. totum.
stine. vide **Clādestinū**.
A. **C**irca. vij. pceptū. **N**ō furtū facies. cui? expo-
sino hī pceptū. §. xi. vñ sic interroga.
Si fecit furtū ppter dictū. et qd sit. vide **Fur-**
nū. i. pñ. et qñ sit mortale. ibidē. §. xxiij.
Si commisit rapinā. que ē qñ violēter accepit
alienū. maius pceptū commisit qñ furas. vt in
c. penale est. xiiij. q. v.
Si res naufragantium accepit. vide **Nau-**
fragium. p. totum.
Si pedagia iniusta. vel a quibus nō debuit
egregit. vide **Pedagium**. p. totum.
Si exactiones vel tallias egregit. vide **Tallia**
Si bellū iniustum fecit vel in eo **p** totum
fuit. vide **Bellum**. p. totum.
Si precipitavit dādo damnū primo opā-
do. mandādo. p̄sulēdo. p̄sentēdo. adulā-
do. receptādo. defensādo. cōmodādo. emē-
do. **N**ō obuiādo. ratū bñdo. nō manife-
stādo et hūmōi. de quibz hēs **Furtū**. i. multz
§. et **Restitutio**. i. p. totum.
Si inuenit aliquid quod nō restituit. vide
Inuenta. p. totum.
Si aliq̄ p̄scripsit mala fide. vide **p̄scriptio**.
Si commisit viuram. vide **Viura**. i. p. totum.
Si mutauit pecuniā vñ gñū. vinū. et hūmōi
vt aliquid lucret. vide ibidē. i. pñ.
Si mutauit sup aliquod pignus vel eius
fructus habeat donec pecunia sibi tradat
vide **Pignus**. §. xv.
Si emit aliquid p̄ minori q̄ valeret ppter
p̄uentionē solutōis. vide **Viura**. i. §. lxiij.
Si vēdidit p̄ p̄cio cariori ppter dilationē so-
lutionis. ibidē. §. lviij.
Si fecit cambia sicca et hūmōi illicita. ibidē.
§. li. cū pluribz se. §.
Si dedit pecuniā i societatē nōlēs scire aliqd
de p̄culo. vide **Societas**. §. vij.
Si dedit a alia in sociatē volens hīre capita
lesaluū. vide **Societas**. ij. p. totum.
Si accepit s̄b viuis sine necessitate vñ ab eo
qui non erat paratus. vide **Viura**. ij. §. ij.
Si accepit in dono aliqd ab eo qui donare
nō poterat. vide **Donatio**. i. §. xxxviij.
Si accepit a p̄sonis ecclesiasticis aliqua bo-
na ecclesiaz. vide **Alienatio**. §. xiiij.
Si inuēdit ecclesias vel fregit aut loca religi-

osa. vide **Excoicatio**. v. vel alio mō fuit i-
cēdiarius. vide **Incēdiarius**.
Si fecit p̄uisionē p̄minādo. nisi mibi rede-
ris et. vide **Concussio**. p. totum.
Si vt hīret aliquid p̄sensit in aliquod opus
p̄cti mortalis. vide **Auaricia**. §. ij.
Si p̄ symoniā aliquid acquisiuit. vide **Sy-**
monia. p. totum. et dicam circa status.
Circa. vij. pceptum. **N**ō dices fallum testi-
monū et. cuius expositio habet pceptum
§. xij. ex qua potes sic interrogare
Si dixit mēdaciū i iudicio vñ extra et doctri-
nā xp̄iane religionis vel i damnū p̄mi.
vide mēdaciū. §. ij. et ij. et **Testis**. §. xxx.
Si noluit testimoniū dicere pductus i testē
vide **Testis**. §. xxvi. et §. xxvij.
Si vñs fuit astutia. vide **Astutia**. §. i.
Si accepit pecuniā vt nō diceret veritatem.
vide **Testis**. §. xxvij.
Circa. ix. pceptū. **N**ō p̄cupisces domū p̄xi-
mi et. et. **N**ō desiderabis vxorē ei? quali-
ter intelligant. habes pceptum. §. xij. Et
quibus potes sic interrogare.
Si voluit habere res p̄xiimi sui qualitercūq̄
q̄ siue cū iusticia vel cū iniusticia et delibe-
rate. q̄ p̄ctū mortale est p̄tra istud p̄ceptū
p̄tuz. secus esset si optaret habere salua iu-
sticia. quia sic vel nullum vel veniale esset
p̄ctū. vide **Auaricia**. §. i.
Si fuit p̄ctus hīre amatores vel amatrices
hūmōi. de quibz dic vt. s. **Cogitatio**.
Si posuit se ad fenestras vt videret. dic vt
s. hic circa pceptum nō mechaberis.
Circa. vij. p̄ctā mortalia p̄mo interroga de
supbia. et sic forma interrogatōes.
Si ppter inordinatū amorē excellētie egit
aliquid contra diuina p̄cepta. vide **Su-**
perbia. in p̄m. et §. i.
Si extimauit habere bonū qd habet a se nō
a deo. vide **Supbia**. §. ij.
Si bona que habuit credidit a deo sibi da-
ta ppter sua merita. ibidem.
Si se iactauit hīre bona q̄ nō hēbat. ibidem.
Si respectis alijs singulariter appetit videri
hīre quod nō habet. ibidē.
Circa filias supbie interroga p̄mo de ambitio-
ne. vide **Ambitio** quid sit. i. p̄mci.
Si desiderauit beneficia ecclesiastica p̄mci-
paliter ppter honore vel bonū tempale. vi
de **Ambitio**. §. i.
Si appetuit dignitatē sciēs se indignū. ibidē
Si q̄siuit dignitates p vias illicitas. ibidē.
Si emit officia. vide **officiū**. §. i.

Interrogationes

Si mutuauit sup ipsiſ officijs. *ibide. §. iij.*
 Si p parcialitate queſiuit officiū vt omi mō
 adiuuet parē mortaliter peccauit ppt in/
 ordinationē voluntatis.
 De ſcda filia que dicitur pſumptio quid ſit. *vide*
Pſumptio. ij. in prin.
 Si poſuit ſe ad faciendū que erāt ſup ſacul/
 tatem ſuam. *vide pſumptio.*
 Si exercuit officiū qd nesciebat in piculū
 proximi. *vide ibidem.*
 Si expoſuit ſe piculū pctōz mortaliū pba/
 biliter mortaliter peccauit. ſi aduertebat d
 piculo. vt pz p ea que notant. *Logratio.*
 Si nimis pſumpſit de dei miſericordia. *vi*
de Pſumptio.
 De tertia filia que dicitur curioſitas. *vide Curio*
 ſitas quid ſit. i principio. Si ſterit ad au/
 diendum pctā que aliquis confitebatur.
vide Confefſio ult. §. xviij.
 Si voluit addiſcere vel videre aut audire q
 fieri non poſſunt ſine mortali peccato. pu/
 ta fornicationes z incantationes. z hmoi.
vide Curioſitas. §. i.
 Si voluit addiſcere a quibus nō debuit: vt
 demonibus. *ibidem.*
 Si voluit expiri q nō licet. vt ſi ſcātationes
 hnt effectū mortali peccauit. *ibide.*
 Si attēdes curioſis dimittit addiſcere vt in/
 tēdere nccijs ad ſalutē ē mortale pctm. *ibi*
 De q̄rta filia q̄ ē ingratitudo. *Item*
 Si deſperit bñficia dei aut alterius. *vide in*
 gratitudo. §. i.
 Si nō retribuit bñfactori. *ibidem.*
 Si bñfactori iniuriatus ē. *ibidem.*
 De v. filia q̄ nūcupat iudiciū temerariū qd
 ſit. *vide iudiciū. §. xviij.*
 Si iudicauit i malū determinate factū alte/
 rius. *vide pſumptio. i.*
 Si uſurpauit iudiciū nō habens officiū.
vide iudiciū. §. xviij. quomō multipli
citer dicitur temerariū.
 De vi. filia que dicitur Adulatio.
 Si fuit adulator alicuius de peccato perpe/
 trato. *vide Adulatio. §. i. z §. v.*
 Si adulando puocauit aliquem ad ſuperbi/
 am. *vide ibidem.*
 De viij. filia ſupbie que dicitur Irriſio. z quid ſit
vide Irriſio. in prin.
 Si deriſit primū. *vide Irriſio. §. i.*
 Si deriſit ſacra vl volētes ſuare deo. *ibide.*
 De viij. filia que eſt tentare deū. z quid ſit *vi*
 de Tentare deum.
 Si expoſuit piculo pbabili mortis ſine nccij

tate. *vide intimiditas z tētare deum.*
 De ix. filia q̄ ē p̄tinacia z qd ſit *vide p̄tinax.*
 Si fuit nimis p̄tinax i ſuo ſenſu. *vide ibide*
 De vltima filia que eſt Arrogantia. *vide ar*
 rogantia quid ſit.
 Circa vanam gloriā que quomō aliquē eſt
 capitale peccatum. aliquē filia ſuperbie. *vi*
 de Vana gloria.
 Si voluit laudari de eo quod eſt contra de/
 um. *vide ibidem. §. i.*
 Si prulit gloriā ſuam deo. *ibidem.*
 Si ordinata ad noſtram ſalutē retulit ad
 gloriā ppriā. *ibidem.*
 Si oſtendit finem in laude hoim. *ibidem.*
 Circa filias vane glorie prout eſt capitale vi/
 cum: interroga pmo de ornatu indebito.
 z qñ ſit indebitus. habes Ornatus p to/
 tum. z ſic interroga.
 Si mala intentione ornauit ſe. *ibidem*
 Si inhoneſte. *ibidem.*
 Si nimis ſupflue. *ibidem.*
 Si nouas inuētiōes adinuenit. *ibide.*
 De inobediētia q̄ ē ſcda filia. *vide Inobediē*
 De inobediētia circa pcepta ec *ſtia. p totū.*
deſic ſic interroga.
 Si obſeruaui ſcda pcepta ab eccleſia. z que
 ſint habes Ferie. §. iij.
 Si ieiunauit i vigilijs pceptis. *vide Ieiuni*
 um. §. viij. que ſunt pcepta.
 Si conſeſſus eſt ſemel in anno. *vide Coſeſ*
 ſio. i. §. ij. z iij.
 Si ſuſcepit ſacm corpis xpi ſemel i anno *vi*
 de Euchariftia. ij. in prin. z p totum.
 Si audiuit miſſam in feſtis pceptis. *vi*
 de Ferie. §. xlij.
 Si fecit torneamenta ſeu conſenſit vt fierēt
vide Torneamentum. p totum.
 Si contraxit matrimonium clādeſtine. *vi*
 de Clādeſtinum p totum.
 Si fecit aliqd eoz qd phibet ſb pena excoi/
 catōis late ſnie. de q̄ vide excoiatio. v. z. vi
 Si fuit excoiatus ab aliquo. *z. viij.*
 Si participauit cum excoiunicatis. *vide*
 Excoiunicatio. viij. p totum.
 De inobediētia certarum pſonarū. habes
 j. circa ſtatus.
 Si fuit inobediens ſuis platis vel dñis. *vi*
 de Obediētia. z vide Inobediētia.
 Si fecit contra conſciām. *vide Conſciā. §. i.*
 De iactātia q̄ ē. ij. filia. *vide iactātia. in prin.*
 Si iactauit ſe de aliquo peccato mortali fa/
 cto. *vide ibidem. §. i.*
 Si iactauit ſe i vitupiiū alioz. *vide ibide vl*

in deceptionem alicuius. *ibidem*.
 De pertinacia que ponitur ab aliquibus si-
 lia superbie. habes. s. s. xiiij.
 De hypocrisi. vide Simulatio. s. iij.
 Si simulauit sanctitatem in deceptionem po-
 puli. vel vt alsequeret plationes. *ibidem*.
 De discordia que est sexta filia vane glorie.
 vide Discordia.
 Si noluit concordari cum alijs in his q̄ erāt
 bona ppter elationem suam. *ibidem*.
 De contentione que est septima filia. vide Cō-
 Si habuit contentionē ppter emulatio-
 nationem alicuius. *ibidem*.
 Si contendit disputādo ptra veritatē. *ibidē*.
 Si contendit i iudicio ptra iusticiā. *ibidem*.
 Si contendit ita inordinate q̄ scandaluz fa-
 cit aliquibus. *ibidem*.
 Si subornauit aliquos in electione vel testi-
 monio et hmoi. vide Subornatio.
 Si nimis vilipendit se. vide Ironia.
 De astutia. si vsus ē filatione. vide Astutia.
 Circa auariciam que est capitale peccatum.
 vide Auaricia. in prin. quid sit.
 Et quia consistit in retinendo. acquirendo:
 et appetendo. sic interroga.
 Si retinuit q̄ restituere tenebat. vide Resti-
 tutio. iij. p totū. et q̄s tenet. hēs. Restō. i.
 Si non soluit creditoribus in termino cum
 posset. vide Solutio. s. xv.
 Si retinuit superflua et nō fecit elemosynas
 vide Auaricia. s. iij.
 Si non fecit elemosynā de arte sua. puta me-
 dicus pauperi infirmo. aduocatus clien-
 tulo pauperi. de quo vide Aduocatus. s.
 x. et Medicus. s. v.
 De auaricia in acquirendo. vide Auaricia. s.
 ij. et satis patet. s. i. vij. pcepto.
 De auaricia i appetendo. hēs Auaricia. s. i.
 Si appetiuit illicite vel illicita vel multum
 animo suffocato. vide *ibidem*.
 Circa filias auaricie. pma est proditio.
 Si pdidit castrum vel terram inimicis vl-
 tra mortale tenet de omni damno.
 Si pdidit res pmi volētibz eas auferre ius-
 ste. vltra mortale silt tenet ad restitutōez.
 Si habita sub sigillo secreto vl' cōfessiōis re-
 uelauit. hēs Cōfessio vl. s. i. et s. xxiij.
 Si apuit lras alteri' sigillatas. vide Falsari.
 Si secreta dñi sui reuelauit ei cius Ius. s. ij.
 damnum vltra mortale tenet ad restituti-
 onem. vide Feudum. s. xvi.
 De fraude que ē scda filia. habes Fraus.
 Si fecit fraudem legi. *ibidem*. s. ij.

Si fraudauit iustas gabellas. vide Peda-
 gium. s. vi.
 Si vendidit vnā rē p alia. puta vinum lim-
 phatur p puro. corrupta p sanis. pecus p
 castrato. et hmoi. habes Empno. s. viij.
 Si aliquam fraudem fecit i receptōem ppi-
 mi. vide Dolus. s. ix.
 De fallacia q̄ ē tertia filia. habes Falsarius.
 Si falsificauit aliqd instrm. bullam vl' libz
 vide Excoicatio. v. casu. iij. et Falsari'. s.
 i. cum sequentibus.
 Si destruxit infra vel septuras. vide Falsa
 Si occultauit septuras. vide re Ius. s. iij.
 stitutio. i. an lra Scripturas.
 Si falsificauit sigilla prelatorum. vide Fal-
 sarius. s. ij.
 Si falsificauit mensuras. *ibidem*. s. xi.
 Si monetā. *ibidem*. s. iij. cum sequētibz.
 Si ex falsa cā obtinuit aliqd bñficiū eccle-
 siasticū vltra mortale tenet renūciare si als
 nō obtinuerit. vide Rescriptū. s. iij.
 De inquietudine mētis qua q̄s nimis sollicit-
 tus ē circa tpalia. et tūc ē mortale pctm qñ
 p eā quis omittit necessaria ad salutē. als
 est veniale pctm. vide Inquietudo.
 De violentia que est quinta filia satis patet i
 vij. pcepto. et titulo Rapina.
 De immiseriordia que ē sexta filia qua non
 subuenit quis indigenti. habes Auaricia
 s. iij. et Elemosyna. s. i.
 De acceptione psonarum que est septima fi-
 lia. habes Acceptio psonarum.
 Si in iudicio accepit personā. vel i distribuz
 en dis officijs vel bñficijs vel elemosynis
 vide *ibidem* p totum.
 Si in electionibus non elegit magis dignū
 vide Electio. s. xxi.
 De turpi lucro quod ē octaua filia. vide tur-
 pe lucrum. et tale est peccatum quale illud
 ppter quod acquirit.
 De ludo qui prouenit aliquādo ex auaricia
 vide Ludus. p totum.
 Si lusit ad pillam vel alium ludum i quo
 versat industria. vide Lud'. s. ij. qñ licet.
 Si ludit ad ludum in quo versatur fortu-
 na. *ibidem*. s. iij.
 Si stetit ad inspicendum ludentes. vide
ibidem. s. vi.
 Prodigalitas est contraria auaricie. sed ta-
 men peccatum. vide Prodigalitas.
 Si superflue expendit res in pompis. equis
 et hmoi notabilis excessus videtur morta-
 lis. vt patet Ornatus. s. vi. tibi vide.

Interrogationes

Circa luxuriam que est capitale viciū. vide
Luxuria. 7. hoc habes. s. vi. pcepto.

Circa 80 filias luxurie. quarū pma est ceci-
tas mentis. 7. qua Ecitas mentis. i. pñ.

Si ita occupatus fuit i mundanis mente q
nescit aliquid de deo intelligere vel necel-
saria ad salutem. vide ibidem. s. i.

De precipitatioe q ē scda filia. vide precipitatio.

Si fuit pcepta i opibz suis pñmēs pñsidera-
re vel i piculum. vide ibidem.

De consideratioe que est tertia filia luxurie.
vide Inconsideratio.

Si fuit incautus maxie vbi iminebat picu-
lum. v. vbi tenebat d leni v. leuissima cul-
pa. qz exculat aliqñ a mortali. non tñ ab
obligatioe restitutōis. vt habes Culpa

De amore sui quo quis querit 118. v. 2. vi.
delicias 7 quietem. vide Amor sui.

De amore seculi qui est quinta filia luxurie.
habes Diligere. s. ii.

Si voluit ppetuo stare i mdo. vide ibidem.

Si dilexit mōm constituens ibi finem. vel
ad voluptatem. vide ibidem.

De horrore futuri seculi ex quo homo vellet
numqz mori. vide Diligere. s. ii.

De inconstantia que est septima filia. habes
Inconstantia.

De odio dei quod est octaua filia luxurie. ha-
bes Odium dei.

De stultiloquio aut scurrilitate que sunt fi-
liæ luxurie dic. si vsus est verb libidinosis
aut inhonestis aut gestibz vel ad prouo-
candū alios. vel vñ pbabilr hñt puocari
ad luxurias est mortale pctm. Idē dic de
turpiloquio. vide Scurrilitas.

Circa gulam que est aliud capitale peccatūz
sunt formāde interrogatōes circa ei9 spēs

Si puenit horam i comedendo.

Si nimis laute comedit.

Si nimium studium apponit.

Si nimis comedit.

Si cū n imio ardoze seu appetitu. 7 qñ gula
sit mortale pctm i pdictis. habes Gula.

De eius filiabus. quaz pma ē Ebrietas. vi.
de Ebrietas qñ est mortale pctm.

De hebetudie mentis que est scda filia. vide
Debetudo.

De inepta lericia. scias q nō ē mortale pctm
nisi p ipsaz dissolueret qz i ea q sunt mor-
talis pcti. vt chorizando i casu phibito et
hmōi. als ē veniale pctm.

De multiloquio que est quarta filia. habes
Multiloquium. p totum.

De scurrilitate qē. v. filia hēs Scurrilitas.

Si fecit actus ita scurriles q ad puocandū
ad luxuriā sunt efficaces. vñ mortale.

De immundicia que est sexta filia gule. vide
Immundicia.

Si comedit vñ bibit vt possit luxuriari. qā ē
mortale. sec9 ē si vt satisfaceret vñ i reddi-
tōe debiti. qz sic nullū pctm vñ veniale qñ
h fecit vt mag9 delectaret cū vxore.

Circa inuidiā q ē aliud capitale pctm. vide
Inuidia. 7 quō ē mortale pctm.

De eius filiabus. quaz pma ē odiū pñmi. d q
vide Odium dei. 7 sic interroga.

Si desiderauit malū pñmi. et qñto tpe pñ-
uerauit. 7 si sepe i hmōi occupauit mentē.
qz quorūcūqz deliberatē desiderauit malū pñ-
mi toriēs mortali peccauit si erat notabi-
le malū 7 p diuersa tpa. Sñt qñ i eadē co-
guatōe trāsibat nūc de desiderio mali in re-
bus ad desiderū mali in psona vel i fūqz
qz sicut sunt diuersa subiecta. ita videt di-
uersa mortalia pctā.

De tristitia i pñs q ē scda filia si tristar9 est
de bono notabili pñmi delibate ppter ini-
diā ē mortale pctm. vt plar9 de maiori pla-
tiōe. doctor de maiori cursu. scholaris de
maiori ingenio. Lūis de maiori honore.
Mercator vel artifex de maiori creditu.

Spūal d maiori fama 7 hmōi. vide inuidia

De leticia i adūsis pñmi. idē dic vt. s. lvi

De susurratōe. vide susurratio. 7 de ibidem

Si qñiut seminare discordias reportādo ma-
lū alteri d altero. ibidē.

De retractōe. vide retractio. p totū. quō est
mortale pctm. 7 quō tenet. p totū.

Si dixit malū de pñmo false. ibidē.

Si vere dixit. s. qz nō debuit. ibidē.

Si augmētāuit malū. ibidē.

Si audiuit libetē retractōes. ibidē.

Circa iram que est aliud capitale peccatū. 7
quo habes Ira.

Si appetiuit vindictā de pñmo. ibidē.

Si noluit loqui cum pñmo nec reconcilia-
ri. vide Diligere teum. s. ij.

De filiabus ei9. qz pma est tumor mētis. dicit
s. i. pma filia inuidie. s. xix. 7 de implicati-
one i hmōi cogitatōibz de vindicta sicda
fm regulā supradictā. ibidē.

De scda filia. s. indignatōe. hēs Indignatio.

De tertia filia q ē clamor. vide Clamor.

De qñta filia que ē ptumelia seu puiciū hēs
ptumeliaz 7 puiciū. Aduerte hic q licet qz
nō dicat puiciū vel ptumeliaz vt ei aufer

rat honorē sed cā correctōnis. sed tñ dicit talia q̄ se se notabiliter ledūt. puta mulier q̄ ē putana et hñmōi. et audietes scādali/ zant de tali cui dicit. qz sic credūt esse non ex/ cūsaret a mortali pctō.

De v. filia q̄ ē rixa. habes rixa.

De maledictōe q̄ ē. vi. filia. habes Maledictō

De blasphemā dictū ē. s. s. vi.

De bello filii. s. xi.

De seditōe q̄ ē. vi. filia. habes Seditio.

Si tenet p̄tialitatē vel cā sequit parat q̄li/ terciqz. p̄ pte ē i statu damnatōis. nec pōt absolui nisi disponat dimittere.

De murmuratōe. habes Murmuratio.

Si murmurat deum deliberatē tenēs cū iniustum. qz mortale.

Si contra prelatos ipsos temerarie iudicā/ do. mortale est.

Circa accidiā que est vltimū capitale pec/ catum. vide Accidia.

Si dimisit necia ppter accidiā. ibidē. s. i.

Si penituit se bñfecisse. ibidem.

Si currit infirmitatē notabilē. ppter tediū ē mortale qñ pōt se iuuare. vide accidia. s. i.

De filiā eius quaz p̄ma est despatio. vide Desperatio.

De scda q̄ ē malicia q̄ ē pctm in sp̄m sc̄tū. qd h̄z let sp̄s. P̄ia d̄z p̄sumptio de mīscdia dei sine meritis. Scda despatio q̄ despat de mīscdia dei. Tercia impugnatio veritat̄ agnate vt liberi possit peccare. Quarta in iudiciā fraterne gr̄e. ex q̄ veller om̄s essent mali et null' bon' ne eēt sibi p̄fusio male vi uere. Quinta obstinatio. Sexta impenitē tia. vide Pctm. s. ii.

De tertia filia q̄ ē pusillanimitas. vide pusil/ lanimitas. Si desit bona facere ad q̄ tene batur ex pusillanimitate vt puta corrigere fr̄m. vide correctio fr̄atna. s. i. et filia. Si p̄o dimisit nō necia ē veniale pctm.

De q̄ta q̄ ē ociositas dictū ē. s. i. ii. p̄cepto. et habes i. ti. Ociositas.

De v. filia q̄ ē pigritia seu torpor. vide torpor

De sexta que ē enagatio mēt̄ i illicita. habes Auagatio mentis.

De septima q̄ ē negligētia. vide Negligētia.

Si sunt negligēs i addiscēdo necia ad salutē i p̄fiteōdo. i luscipiēdo sacra. in opibz mīsi/ cordie exercēdis. q̄ qñ sit mortale pctm p̄ negligētia. s. i. Aduerte hic qz si q̄s ex ne/ gligētia omittit implere vnū p̄ceptū. pu/ ta de p̄fiteōdo sēl i anno solum ē vnū pctm mortale. sed si deliberatē sepi' nolle p̄fiteri

tot sunt pctā mortalia quot sunt delibera/ tiones facte p̄ interualla t̄pis. qd nō.

Circa opa mīscdie sp̄ualia q̄ sunt. Cōsile. ca/ stiga. dimitte. solare. fer. ora.

Si noluit dare p̄silū p̄ctm i his q̄ p̄tinent ad salutē. vel i re vñ notabile damnū pōt euenire primo cū tñ posset mortale ē. vel qñ habebat ex officio.

Si nō correxit q̄s debuit et tenebat. h̄s cor/ rectio platoz et correctio fraterna.

Si dimisit rācorē d̄ primū. dictū ē. s. s. xix.

Si nō fuit p̄solat' tribulatos posset eē mor/ tale i plato. qñ s̄dū ex tali omīssio ē idu/ cū i despatio ē vel aliud malū. et ipe bo/ no mō posset salua disciplina.

Si nō orauit p̄ oibz posset esse graue i illis q̄ viuūt de clynis magna negligētia.

Circa opa mīscdie corpalia q̄ sunt. visito. ci/ bo. potio. redimo. tego. colligo. p̄do. q̄ tunc cū p̄uaricant sunt mortale pctm qñ ex eo/ rū omīssio ē notabil' ledit' p̄m'. et h̄o p̄e bono mō facere. puta si p̄lar' visitaret infir/ mū quē visitare posset. nō desparat sed p̄fi/ teret. Eget cibo et potu. et h̄s vltra p̄decent tiā tui status. Est i captiuitate et redime/ re posses de sup̄fluitatibz tuis.

Est nudus et tu caudam ducis. Est sine do/ mo. et tu habes ampla pallatia. Ex dictis s. Auaricia et Elemosyna potes colligere qñ h̄o tenet de p̄cepto.

Circa qñ qz sensus q̄ sunt. visus. gust'. audī/ tus. odorat'. et tact'. i q̄b' sepi' pōt eē mor/ tale. vt si voluit videre q̄ sunt mortali pcti i eo q̄ facit vel inductiua ad mortale. de q̄ h̄s curiositas. Idē dic' audītu. Gust'. aut' et odorat'. cōiter sunt venialia. Tact' qñqz mortale cū cā luxurie vñ morose dele/ cratōis. vt. s. Cogitatio.

Circa p̄cepta ecclie q̄ generalr t̄gūt oēs di/ ctū ē. s. i. scda filia inanis gl̄ie. s. xv.

Nūc de statibus aliqua p̄ticularia sunt po/ nēda in quibus sunt interrogādi vltra ea que. s. posita sunt p̄cepta et in peccat' ca/ pitalibus. i p̄mo

Circa pueros doli capaces sunt interrogādi de iniectōe manuū violēta in p̄sonaz ecclie/ siasticā. ex qua possent esse excoīcati. de q̄ h̄s. s. Excoīcatio. v. s. i. cū multis se. po/ stea de p̄fessioe et cōione si fecerūt. d̄ p̄nia. De inobediētia. De mēdacijs. De inhōesta/ te. auditōe mīsse. De furtis et siliis. i quibz cōiter illa eras solet peccare.

Circa xpianos in cōmuni. Si suscepit sacra

D. s.

Interrogationes

necessitatis et quod sunt. vide Sacram. §. vi.
Si portauit habitum infidelium. vide apostasia. §. ultimo.
Si nuntiam familiaritatem habet cum iudeis vel cum infidelibus. vide Iudeus. §. i.
Si fecit se consciam. vide Conscientia. §. i.
Si habuit ratum aliquod malum factum nomine suo. vide Consensus. §. v.
Si alicui consilium aliquod peccatum vel malum. vide Consilium. §. i.
Si contempsit aliquam exhortationem superioris. vide Contemptus. §. i.
Si quando tenebatur habuit contritionem de peccatis. vide Contritio. §. xiiij. et v.
Si correxit quos sciebat velle delinquere. vide Correctio fratrum. §. i.
Si denunciavit prelati peccata que sciebat. vide Denunciatio. §. i.
Si in dubijs tutiorem partem elegit. vide Dubium. §. i. et ij.
Si excommunicatus vel interdictus et monitus a celebrantibus ut exiret ecclesiam noluit exire. vide Excommunicatio. v. casu. xv.
Si famam suam neglexit. vide Fama. §. i.
Si incarceratus fugit. vide Fugere. §. i. et ij.
Si usus est habitu femineo vir excommunicatus vel contrarius aut religionis. vide Habitus. §. vij. et viij.
Si fuit histrionus. vide Histrion. §. i.
Si impie in terra vel in lapide humi posito signum crucis. vide Imagines. §. iij.
Si fecit aliquod enorme in ecclesia. vide Immunitas. p. totum.
Si sciuit necessaria ad salutem. vide Scientia. §. ij.
Si fuit excommunicatus ab aliquo iudice. vide Absolutio. ij. et Excommunicatio. i. p. totum.
Si iniicit manus violenter in personam ecclesiasticam. vide Excommunicatio. v. §. i. cum multis se.
Si nominatum interdictos. excommunicatos vel usurarios sepelirunt. vide Excommunicatio. vij. casu. xxxvi.
Si contraxerunt matrimonium in casibus consanguinitatis vel affinitatis prohibitis. vide Excommunicatio. vij. casu. xli.
Circa ambasciatores dominorum vel communium. **S**i steterunt absentes sine causa vel pro factis suis in expensis dominorum vel communium. vide Absens. §. i.
Circa tutores vel curatores aut administratores rerum alienarum. **S**i infideliter se habuit in commissis fraudando vel dilapidando: aut non bene ministrando. vide Administratio. §. i.

Si exegit usuras pro pupillis: aut alio modo fecit pro eis contractus illicitos. vide Restitutio. i. in lra Usurarius.
Circa coniugatos. **S**i prout claustrum. vide claustrum vel iugum prohibito. vide Monachum. ij. p. totum.
Si presumuit an benedictorem. vide Debitum. §. i.
Si negauit debitum petenti. vel reddidit se impotentem. ibidem. §. vi.
Si cognouit causam satiationis libidinis. ibidem. **S**i cognouit huius intentionem ad. §. xxiij. alteram. ibidem. §. xxi.
Si usus est matrimonio extra vas vel modo in debito. ibidem. §. xxv.
Si tempore menstrui. ibidem. §. xxxij.
Si in diebus festiuis vel in ecclesia. ibidem. §. xxxij. et §. vlti.
Si pignationis tempore. ibidem. §. xxxij.
Si per tactus habuit pollutionem extravas. ibidem. §. xxvi.
Si exegit vel reddidit debitum adultero vel adultere. ibidem. §. viij.
Si prout excommunicatus vel in peccato mortali excommunicatus peccauit mortaliter prout habendo per verba de peccato. vide Monachum. ij. §. vlti.
Si non contraxit ea intentione qua debuit. vide Monachum. ij. §. vlti.
Circa uxores. **S**i fuit litigiosa in domo. et reliquis de quibus. §. §. xx.
Si habuit dote de viuis. vide Restitutio. i. sub lra Usurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obedia et Inobedia. p. totum.
Si procurauit sterilitatem. vel vasa est suppositio ut haberet filios. vide Matrimonium. ij. §. xxxij. cum du. se.
Si dedit bona viri contra eius voluntatem. vide Elemosyna. §. vij. et vide Furtum. §. xxxij. et xxxv. et xlvij.
Si habuit bonam curam filiorum maxime et si docuit eas vanitates et hominibus qui sunt multa mortalia. non duxit ad missas. predicatores et choreas. per supra dicta qui est mortale.
Si vasa est ornatum indebito. vide Ornatus. p. totum.
Circa viros. **S**i stetit nimis in remotis causa cupiditatis contra voluntatem uxoris. vide Debitum. §. vi.
Si non seruauit fidem vel habet concubinam. quia non est absolueus nisi a se eiciat. vide Concubinarium. §. i.
Circa patrem familias. **S**i alimenta dedit quibus tenebatur. vide Alimenta p. totum.

Si soluit decimas debitas. vide Decima. §. i. z. ij.
Si fecit elemosynas. vide Elemosyna. §. i.
Si misit necessaria familie tam corpori
 q̃ anie. docedo. z. hmoi. vide Familia. §.
 i. z. Filius. §. xxi.

Si non dotauit seu maritauit filias tempo/
 re debito. vide Dos. §. iij.

Quō tenet ex facto familie. hēs dñs. §. vlti.

Si puocauit familiā suā nimis exspando
 z. furiose z. ceteris. vt. s. §. Tra.

Si nō pcurauit vt confiteret semel i anno z
 cōmunicaret videt mortale pctm.

Lirca filiosfamilias. **S**i furat⁹ res p̃ris sui
 vt expēderet in sup̃fluis vl' ludis. aut alijs
 mal. qz ē mortale. **S**ec⁹ si accepit p facie
 dis sibi vestimet⁹. aut calciamet⁹. aut alijs
 necessarijs. qz sic licet. ex q̃ p̃ nō puidit
 vt tenet. z. de reliq̃s. vt. s. §. viij.

Lirca doctores z. magistros.

Si q̃siuit magistrū seu doctoratū p̃p̃ ho
 norē p̃ncipalr. vide Honor. §. iij. z. viij.

Si fecit se p̃moueri ad doctoratū existens
 ineptus z. ignorās. videt mortale. p. c. i. et
 c. quanto. de magistris.

Si legit p̃ncipaliter p̃pter honorem. vide
 Honor. §. viij.

Si legit scias phibitas vel p̃sonis phibitis
 vide magister. z. q̃ sunt p̃sone phibite. vi.
 de Excoicatio. viij. casu. vi. z. viij.

Si ex pacto receptus est i canonicū vt scho/
 las regat. vide Magister. §. x.

Si exegit ex̃ns salarius a scholaribus ali
 quid. vide ibidē. §. xi. xij. z. xij.

Si exegit aliquid p̃ licentia docendi dāda.
 ibidem. §. xv.

Si admisit ignorantes ad doctoratū mor
 taliter peccauit. quia ex tali facto dicit mē
 daciū perniciosum.

Si non exegit iuramentum a doctorando.
 q̃ non expendet plus q̃ debet in doctorati
 one. ibidem. §. vltimo.

Si existēs i mortali notorie docuit publice
 in theologia: qz mortaliter peccauit fm̃ pe/
 trū. vide Predicare. §. viij.

Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide
 Iuramentum. vi. §. ij. z. iij.

Si iactauit se de doctrina alios vituperan/
 do. aliqui z. in pluribus potest esse morta/
 le. vide. s. §. xv. z. xij.

Si notabiliter fuit negligēs circa p̃fectū scho
 larū videt mortale. vide Negligentia.

Si verberauit aliquē crudeliter videt mor/
 tale. qz soluz leuis castigatio eis p̃missa ē.

c. cum voluntate. de sen. excoicatiois. et si
 erant clerici esset excoimunicatus. vide Ex
 cōmunicatio. v. casu. i. §. x. z. xi.

Si iniusto mō puta detrahēdo vl' p̃ sectas
 subtraxit scholares alterius doctoris. q̃a
 vltra mortale tenet ad restōez si iā itraue/
 rāt fm̃ Jo. de lig. secus si nō dū intrauerāt

Si impediuit p̃pter odiū vel p̃tialitatē do/
 ctora dū vel i collegio recipiendū idoneū.
 qz vltra mortale tenet ad restōem damni

Lirca scholares. **S**i fuaui iuramēta vniū/
 sitatis. vide Iuramentū. vi. §. ij. z. iij.

Si fecit sectas pro rectore sciēdo. multa mor/
 talia ibi adueniunt.

Si elegit rectore insufficientē. videt morta/
 le fm̃ aliquos. sed hoc nō determino i vni
 uersitatibus scholarium.

Si studet in phibitis sciētijs. vide Magi/
 ster. z. s. Excoicatio. viij. casu. vi. z. viij.

Si sepe pretendit p̃tra veritatē ne succumbere
 videatur. vide. s. §. xv.

Si studet p̃pter malū finē. qz tale pctm̃ q̃/
 lis finis. vel p̃pter honore. vide honor. §.

Si studuit curiosa dimitte dō nēcia. **V**ij.
 ad salutē ē mortale pctm̃. vide curiositas.

Si tractauit cum aliquo que bononiensi de
 conductione hospitij alterius scholaris. vi.
 de Excoicatio. viij. casu. iij.

Lirca medicos. **S**i existens ignorās mede
 tur. vide Medicus. in p̃n. z. §. i.

Si in medēdo nō fuit secur⁹ traditōes me/
 dicine. sed voluit facere exp̃imenta ex capi
 teluo in piculū notabile p̃rimi. ibidē.

Si prolo gavit infirmitatem. ibidem.

Si p̃suluu aliquid p̃tra salutē anime pro
 sanitate corporis. ibidem. §. viij.

Si nō admonuit ifirmū efficaciter vt p̃fite/
 ret i p̃ncipio infirmitatis. ibidē. §. viij.

Si p̃gnati aliqd dedit vt fili⁹ moreret pecca/
 uit mortali. qz nō sūt faciēda mala vt bo/
 S i dedit medicinā de q̃ dubita. **M**a eueniat

bat an noceret. ibidem. §. ij.

Si nō annūciauit mortē ifirmo. ibidē. §. xij

Si n̄ debito mō visitauit ifirmos posset ali/
 qn esse mortale.

Si paup̃ibz noluit mederi gratis. ibidē.

Si habuit p̃tē cū aromatario. z. p̃pter h̄ q̃/
 uat infirmos emere ab eo cū eoz dāno. qz
 sic tenet eis ad restōem. ex q̃ ei soluerunt
 secus si ex h̄ nullū h̄nt damnū.

Lirca aromatarios. **S**i i p̃ponēdis medicis n̄
 posuit q̃ medicus ordinauit. sed vniū pro
 alio. vel corrupta z. q̃ virtutē nō habebant

Interrogationes

ex vetustate p bonis z hmoi. ex q̄b sequit
vl plōgatio ifirmitat vl aliud malū p̄cio
ifirmito. qz vltra mortale tenet ei ad restōez
Si vēdidit venena vel q̄ faciunt abortum z
hmoi illis de quibz sciebat n̄ debere vt ad
bonū. vide **Ars. §. ij.**
Si sophisticauit aromata ponēs in sp̄bus
vnum p alio vel i sirupis. aut i candelis z
hmoi. vide **Emptio. §. viij.**
Si vendidit diminuto pondere aut falso et
hmoi. vide **Falsarius. §. xi.**
Circa mercatores. **Si** portauit phibita infi
delibz. vide **Excoicatio. v. casu. xxi.**
Si negociat p̄t malū finē. vide negociū. §.
Si i loco sacro tenuit mercatū. vide inuē
nitas. §. i. z **Negociū. §. ij.**
Si carius vēdidit q̄ emit in eodē loco. vide
Emptio. §. x. z. j. negociū. §. iij.
Si vēdēs p alijs aliq̄ vēdidit p. xij. z solū. x.
dat dñs rez. ibidē. §. vlti.
Si vēdidit vnū p alio vel corrupta p bonis
vide ibidē. §. viij.
Si vsus ē falsis mēsuris z hmoi. vide **Falsa
rius. §. xi.**
Si vēdidit rē pl⁹ iusto p̄cio aut ppter tps so
lutōis z hmoi. vide **Emptio. §. vij.**
Si fecit cambia. vide **Usura. i. §. li. cū seqn.**
Si aliquos tractus vsurarios. vide **Usu
ra. i. p totum.**
Si pposuit cū alijs vt vēdāt vno p̄cio i dā
nū reipublice. qz vltra mortale tenet dam
nificatis. vide negociū. §. ij.
Si expēdit falsas monetas sciēter est morta
le. z tenet ad restōem. licet ipse etiāz fuerit
deceptus ab alio.
Si bonas monetas radit. vide **Falsarius. §.
iij. cum sequētibz.**
Si emit res raptas vl furatas. vide **Restitu
tio. i. i lra Emēs.**
Si infidelit se habuit i societate quā hz cum
aliq̄. vide **Societas. i. z. ij. p totū.**
Si vēdidit i festis vel cū mēdacijs. piurijs.
z alijs illicitis. vide negociū. §. ij.
Circa psonetas. **Si** mediator fuit p̄ctuum
vsurarioz. vide **restitutō. i. i lra vsuran⁹.**
Si male p̄suluī scienter i aliquo tractu. qz
vltra mortale tenet de damno dato. vide
Dolus. §. ix.
Si recepit i p̄cio dans intelligere vni q̄ vult
tū. z alteri q̄ nō pōt h̄re nisi tū. vide **em
ptio. §. vlti.**
Circa artifices. **Si** fecit artē cur⁹ op⁹ ē ad ma
lū. vt tapillos z hmoi. vide **Ars. §. ij.**

Si accepit isignia alteri m̄gri. vide **isignia.**
De fraude i arte. i mēsuris. z hmoi.
Circa lanifices. **Si** vēdidit pānuz vni lane
p alia vel tincture. vide **Emptio. §. viij.**
Si soluit laboratoribz de pāno. aut vēdēdo
vltra iustū p̄cium. z emēdo p viliori. vide
Usura. i. §. lvij.
Si filatoribz dedit. xij. vncias p libra tene
tur ad restōez nisi sic a p̄ncipio puenisset.
Si pānū nimis traxit. vide **Emptio. §. viij.**
Si n̄ soluit laboratoribz. vide **solutō. §. xxv.**
Circa tabernarios. **Si** vēdidit vinū limpha
tū p puro. vide **Emptio. §. viij.**
Si miscuit in vino nocua. ibidē.
Si tenuit meretrices vel lusoies: omia p̄ctā
ei imputabūtur.
Si sciēter admiscruit ad ebrietatē alterius
vide **ebrietas. §. i.**
Si ex culpa sua p̄didit sibi tradita in custo
dia. vide **custos. i. p̄n. i. n̄ aura. i. p̄m.**
Circa macellarios. **Si** vēdidit carnē cornu
p̄tā p sana d̄ pecude p castrato z hmoi. vi
de **Emptio. §. viij.**
Circa pistores. **Si** fecit panē nimis ponder
osum. vel immiscuit aliā farinā. z hmoi.
vide **Emptio. §. viij.**
Circa sutores. **Si** fecit vestes ipudicas q̄ nō
pōt deferri sine p̄ctō mortali. vide **Ars. §.
ij. z hoc q̄ sit. vide** **Onatus. p totum.**
Si male incidit ex culpa sua. vide **Aulpa. §.
v. z. vi.**
Si furatur de panno serico z hmoi. vide **fur
tum. p totum.**
Circa aurifices. **Si** vēdidit aur̄ alchimiā
pro vero. vide **Emptio. §. viij.**
Si cudit monetā sine licentia p̄ncipis. vide
Falsarius. §. iij. cū sequē.
Si radit eam vel facit aquam vñ aliq̄d im
mineret. ibidē.
Si emit lapidē p̄ciosum pro vili ab illo qui
ignorabat. vide **Emptio. §. viij.**
Circa alchimicos. **Si** laborauit in dicta ar
te. vide **Alchimia.**
Circa datarios. **Si** exegit datia iniusta. vi
de **Pedagium. §. i. cū sequē.**
Si exegit a psonis eccliaſticis. ibidē. §. iij.
Si iputauit fraudes datij vbi nō erat. vltra
mortale tenet ad restōem totius damni.
Si fraudauit socios. vltra mortale tenet ad
Circa musicos z histriones. **Si** p̄restōem.
pulsauit his qui ex libidine chorizabant
vel illicite. vide **Chorea.**
Si gestus impudicos puocantes ad p̄m

mortale fecit. vide **Districio**.

Airca laboratores et rusticos. Si nō labora-
uit fideliter i notabili excessu esset morta-
le peccatum.

Si pmissit bestias nocere i agris et hmoi. te-
net ad restitutionē si fuit i culpa.

Si fraudauit dñm in presibi dāda tenetur
ad restitutionē. nisi dñs i alio grauassz eū
vide **Furtū**. §. xl.

Si nō seruauit possessiones vl' coluit q's tene-
bat sic debuit. vide **culpa**. §. v. et vi.

Airca venatores. Si i diebus festis p'dita mis-
sa vl' p totā diē se occupauit. vide **serie**. §.

Si dedit damnū i agris. qz tenet si est **hij**.
notabile ad restitutionē.

Airca locatores. Si sciēter locauit equū pi-
culosū aut vas viciosū. vide **locatio**. §. xx.

Si ductor fuit i culpa p'dictōis rei lo **hij**.
cate. **ibidem**. xxij. §.

Si petijt mercedē quā non debuit. vl' soluit
min⁹ q's debuit. **ibidē**. §. xxij. et §. xv.

Airca laborātes in filādo lanā. vel ringendo
serā. et hmoi. qui tenent p'mo si furāt. sc'do
si male laborāt vel destruunt. de quo vide
Locatio. §. xxij.

Airca reuēditores rez. Si fingerūt q' nō po-
terāt vendi nisi p tanto. et tñ vel erāt qui
emerēt p plus. vel ipsi p modico emerent
vt p plus viderēt tenet ad restitutionē.
qz p fraudē acquisierūt.

Itē vendiderūt p plus q's tribuāt dño. vi/
de **Emptio**. §. xxvij.

Airca iudices. Si habuit iurisdicōez ab ali-
quo nō vero dño. vide **dñs**. in pñ.

Si dedit iniquā sniaz sciēter vel p i'grantiāz
aut negligētiā. vide **iudex**. §. xxi. cū sequē.

Si ex pñs ignorās nō elegit bonū assessorē.
ibidem. §. xxij.

Si elegit assessorē in fraudē cū nō indigerz
vide **Judex**. §. xvi.

Si accepit pecuniā vt iudicaret vel n iudi-
caret. aut vt iniquū iusticiā. vide **iudex**. §.
viij. cū mult⁹ sequi. **Suspensio**. i. §. xx.

Si nō seruauit ordinē iuris videt mortale.
nisi aliq cā vzgēs ad hoc impelleret.

Si reo dedit dilatoēs idēbitas. qz vltra mor-
tale tenet pti lese ad restitutionē.

Si reo fecit interrogatiōes ad q's n tenebat
rēdere. vide **Sessio delicti**. p totū.

Si posuit ad torturā sine legitimis iudicijs
vide **Tortura**. §. i.

Si allegatiōes friuolas admisit. qui vltra
mortale tenet lese ad restitutionē.

Si appellatiōē legitimā nō admisit vl' fri-
uolā admisit. qz vltra mortale tenet pti le-
se. fm q' dico **Appellatio**. §. xv.

Si paupibz non puidit de aduocato. vide
Aduocatus. §. x.

Si penam relaxauit vel auxit. ij. vide **Pe-
na**. §. xviij.

Si arestauit aliquē vel bona ei⁹ desēpsit vel
officiales misit. vt sic pecuniā extorqret
iusticiā. vel aliqd aliud inuenit ex q' pecu-
nias h'ret. qz tenet ad restitutionē.

Si in snia apposuit culpā obscurā vt ille cō-
tra quē dabat se posset defendere p'tra iu-
sticiā. qz vltra mortale tenet ad restitutio-
nē de damno dato pti.

Si p'te nō condemnauit in expēsis cum de-
beret et peteretur. qz vltra mortale tenetur
ad restitutōem parti.

Si vt extorqueret pecunias mō suo fecit q
id qd iure ordinario debebat expedire fa-
ceret iure delegato.

Si purgauit puñciam malis homibz. vi/
de **Judex**. §. vij.

Si iudicauit fm allegatā i veritatē quā sci-
ebat. vide **Judicare**. §. vij.

Si sniam alicuius censurē ecclesiastice pti-
lit sine monitione et sepius. vide **Suspensi-
o**. i. §. xvi.

Si iudicare p'sumpsit nō sibi subditos. nec
rōne rei vel delicti. vide **iudicare**. §. xvij.

Si p'traxit sniaz i lōgū vt pecunias extorq-
ret mortāl' peccauit et tenet ad restōez nō
solū pecunie acceptae p'te q' iusticiā hēbat
sz et ad oē dānū qd habuit ex tali dilatoē.

Si interposuit auctem i aliquo p'tractū mi-
lieris vel minoris in eoz dānū p'pter pe-
cuniā vel amicitia. qz vltra mortale tenet
ad restitutionē lese.

Airca officiales dñoz et cōitatum.
Si p'minatus est alicui nisi ei daretz. vide
Concussio.

Si exegit iniusta grauamīa de mādato sui
superioris. qz vltra mortale tenet ad restōez
totius exacti. si ille nō vult restituere in cu-
ius vtilitatē est exactum.

Si executus est iniquā sniam. vide **Judica-
re**. §. vij.

Si nō obuiavit malis q'stū potuit bono mō
vide **Consentire**. §. ij.

Si fuit p'ditor terre vel castri. habes. s. au-
ricia in p'ma filia.

Si fuit officialis tyranni aut iniusti dñi. vi/
de **dñs** in pñcipio.

Interrogationes

Si nō accusauit quos tenebat ex officio. qz si ex iuramento tenebat erit mortale pctm
Si emit officia vel sup ipa **V**als non semp. mutauit. vide officii.
Si habēs soluere d pecunia dñi vel cōitatis alijs extorsit tm p ducato exns ipse salariatus. qz restituere tenet.
Si quos inuenit d nocte dimisit ppter pecunia d statuta. qz videt mortale.
Si fuanit statuta q iurauit i pncipio officij Circa filios dñoz vel cōitatu. **S**i exns in pñlio pñsit alicui malo. vide Consensus. §. ij. r Consilium. §. i.
Si dedit fraudulentum pñlium. **I**bidem.
Si pposuit aliqua in pñlio in damnu aliqrum. qz vltra mortale tenet ad restitutionez damni totius qñ sine eo nō fuisset.
Si pñsit ad aliqua statuta fieda que erāt iniusta. aut p libertatē ecclie. vide ibidē. r Excoicatio. vij. casu. xij. r casu. xliij.
Si res pñunitatis permisit dilapidari. vel ex inutilibz pñmissionibus aut qualitercūqz. vide Administratio.
Circa arbitros vel arbitratores. **S**i iniquā dedit iñiam scienter vel ex ignorātia. vide Iudex. §. xxi. cū sequētibz.
Si permisit expirare compromissum. vide Arbitrator. §. i.
Si p spūali dedit tempale in recompensatio nem. vide ibidē. §. vij.
Si p pace abstulit ab vno r dedit alteri. vide ibidē. §. vi.
Circa accusatores. **S**i accusauit aliquē mala intēione. vide Accusatio. §. vi.
Si accusauit aliquem calumniose. vide ibidē. §. viij.
Si iurauit nō accusare. **I**bidem. §. vi.
Si accepit pñm vt nō accusaret. **I**bidem.
Si accusatus mīdit calumiose. **I**bidē. §. xij.
Si accusatus tacuit veritatē. **I**bidē. §. xij.
Circa aduocatos. **S**i ihibit a iure aduocare aduocauit. vide aduocar. §. i. cū multz
Si defendit iniustā cām. **I**bidē. §. xij. **V**ide.
Si amisit cām iustā p suam ignorantia vel negligentiam. **I**bidem. §. xij.
Si imoderatū salariū extorsit. **I**bidē. §. xij.
Si nō aduocauit p paupibus. **I**bidē. §. x.
Si fecit pactum cum clientulo de quota litis. **I**bidem. §. xij.
Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide de Falsarius. §. ij.
Si cām vsurariam defendit. quia vltra mortale tenetur ad restitutionē.

Si frustratorias dilationes quesuit. qz tenetur ad restitutionē parti lese.
Si falsas leges vel infra pduxit vel instruxit clientulum de falsitate dicēda.
Si qualitercūqz fuit cā alicuius damni in hñmōi aduocatione. qz vltra mortale tenetur de damno parti lese.
Si solūmō attēdit ad ordinē iudiciariū r nō ad merita cause sic hodie cōiter faciūt aduocati. r tñ nō excusant a mortali r ab obligatōe restitutionis dāni si defendūt cāz iniustā q ad merita qstucūqz q ad modū pcedēdi sit inordinata. qz ordo nō ē inuēni si ppter deceptiones euitandas.
Circa procuratores. **S**i defendit cām iniustā mortale ē. r tenet ad restitutionē lese.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vide de Locatio. §. xxiij.
Si i positōibz ponēdis vel mēdis periurauit vel fuit cā pñrij mortaliter peccauit.
Circa notarios. si ex igrātia dictauit male instra vel testā. ppter qd pñmi dānificati sūt vide culpa. §. v. r. vi. r. j. tabellio. §. vi.
Si instra q recepit nō posuit i procolli suis ex magna negligētia videt mortale pctm i instrumētis ex quibz ex eaz pñtōe pñmi possent notabiliter ledi.
Si maliciose occultauit vel destruxit instrumenta. vide Falsarius. §. ij.
Si falsauit instra addēdo aliqd qd nō fuit expñsum vel alio mō. vide Falsarius. i pñ.
Si nō bñ informauit i renūciatōe alicuius ris ponēda i instrō pñt q erat ignara. qz tenet ei de dāno eo q est cā receptōis pñmi.
Si fecit instrumēta in fraudē vsurariū. vide Restitutio. i. in lra Usurarius.
Si petijt idēbutū salariū tenet restituere. facit qd dico Emptio. §. vij.
Si notarius epī petit ab ordinādis salariū nō fm instrm. sed fm qualitatē ordis. qz ē symoniacus quantumcūqz nō sit salariat. vide Symonia. iij. §. xij.
Si recipit instra p testō. renūciatōe donatiōe vel alia obligatōe illi q nō erat sane mēt. qz vltra mortale tenet ad restōez lese
Si scripsit. dictauit vel redegit i publica forma statuta ptra eccliaficam libertatē. vel in fauorē vsuraz. vide Excoicatio. vij. casu. xij. r casu. xliij.
Si rogatus p pauperibus noluit gratis facere. quia tenet fm qd dico de aduocato aduocatus. §. x.
Circa litigātes. si calūniose accusauit aliquēz

vide Accusatio. §. viij.
Si mala intentione. ibidem. §. iij.
Si accusatus dedit pecuniam accusatori vt
 resisteret. ibidem. §. xi.
Si calumniose se defendit. ibidez. §. xij.
Si nō rēdit veritatē interrogatus qñ tene/
 batur. **vide** Cōfessio delicti. i. prin.
Si litigante sciens iniustaz cām habere. **vi**
 de Litigiosa. §. ij.
Si hñs iustā cām litigauit nō p media iu/
 sta. sed in debita. vtputa cū medacys. pū/
 rijs z hñōi. mortaliter peccauit. **fin** Tho.
 xij. q. lxx. nō tñ teneť ad restitutōez.
Si aliquid obtinuit p iniustam liniam. **vi**
 de linia. §. vij.
Si appellauit causa afferende more. **vide**
 Appellatio. §. xv.
Si ratione studij vel artis fraudulenter cō/
 uenit aduersarium coram aliquo iudice.
vide Argumentatio. §. iij.
Si hñs pseruatorē pcurauit vt intromitte/
 ret se de nō notorijs. **vide** pseruator. §. i.
Arca testes. **Si** rēqñtus i iudicio noluit di/
 cere veritatē. **vide** testis. §. xxvi.
Si falsum testimoniū dixit. ibidē. §. xxx.
Si dubiū p certo pposuit. **vide** pūrium. §.
Si pecunia accepit p testimonio ferē. **vi**
 do. **vide** Testis. §. xxvij.
Arca tutores vel curatores. **Si** bene admi/
 strauit in vtilitatibus pupillorum. **vide**
 Administratio p totum.
Si psummauit bona ipsorū vel sibi approp/
 auit. qz teneť ad restitutōem. vt p ibidē.
Arca executores testōz vltiaz voluntatū.
Si alimētauit relictiū. **vide** Dos. §. xxvi.
Si soluit debita defuncti. **vide** Heres. §. v.
Si legata impleuit vel nimis distu. **vi**
 lit. **vide** Executor. §. xxij. z. xxij.
Arca curiales. **Si** fuit adulator vt obtine/
 ret bñficia z hñōi. **vide** adulator p totū.
Si pposuit dñs aliquavñ possent extorqre
 pecunias indebite. **vide** Consiliū. §. i.
Si bona confiscata iniue sibi fecit donari.
 qz tenetur restituere.
Si fuit leno p dñō mortalia multa i hoc se/
 pe pmutantur.
Si totum tempus expendit i ociositate. **vi**
 de Preceptum. §. v.
Si repporauit mala de alio: vt eum poneret
 i inimiciā dñi. **vide** susurratio.
Si delectatus fuit dicere mala de alijs vlt au/
 dire. **vide** Detractio.
Arca pñcipes z dños seculares.

Si bz dñiuz ex iusto titulo. **vide** dñs i pn.
Si neglexit facere iusticiam petentibz. quia
 vltra mortale teneť eis ad restitutōz dam/
 ni quod passi fuerunt ex hoc. **facit** quod
 habes **Iudex**. §. xxi.
Si fecit iniusticiam alicui multo magis te/
 netur. ibidem.
Si quesuit ponere diuisionē i pplis vt pos/
 set regnare. qz mortale ē. **vide** susurratio.
Si imposuit collectas indebitas subditz su/
 is. **vide** Tallia. i. pn. z. §. i.
Si exigi fecit pedagia iniusta. **vide** Pedagi/
 um. p totum.
Si fuit ambitiosus ad mai⁹ dñiuz. ppterea
 pcurauit bella vel aliud iniustū. qz vltra
 mortale teneť dñō dāno. **vide** ambitō. §. i.
Si fecit pfederatōz cū aliq de defenden do se
 iuste vel iniuste mortaliter peccauit.
Si habuit bellum iniustum. z qñ sit iniu/
 stum habes bellum. §. iij. z quō teneť ibi
 tem i. §. v. z. x. z. xi.
Si posuit officiales malos. **vide** dñs. §. iij.
 z administratio. §. ij.
Si vendidit officia. **vide** officium.
Si ea que erāt cōitatis sibi appropriauit te/
 net restituere. **vide** Tallia. §. ij. z. x.
Si in carcerari fecit aliquem indebite. **vide**
 Carcer. §. ij. z. iij.
Si bānuuit aliqū indebite. **vide** bānū. §. i.
Si nō pmisit testari aliqz. **vide** tallia. §. x.
Si coegit nubere filiā alicui⁹ alteri vt ei suc/
 cedat pōt ēē mortale fm qualitatē rei.
Si fecit fieri torneamēta vlt hastiludia vel
 spectacula inhonestā. **vide** Ludus. §. vi.
Si iusticiā vēdidit. **vide** iudex. §. xix. z. xx.
Si fecit statuta vel leges iniqz. **vide** Lex. §.
 xxij. z excoicatio. vij. casu. xij. z casu. xliij.
Si vasallos indebite grauauit vel spoliavit
vide Tallia p totū.
Si ipse vasallus existens fuit infidelis dñō
 suo. **vide** fendum. §. xvi.
Si tolerauit vsurarios ppter lucrum suuz.
vide Usura. ij. §. xij.
Si nō purgauit puinciam malis homibz.
vide Iudex. §. vij.
Si ppter auariciā pmutauit penā corpālē i
 pecuniariā. qz vltra mortale teneť lesio. si
 ppter hoc aliqua scelera facilius ppetrāť.
Si nō tenuit vias securas. **vide** rapia. §. i.
Si pupillos z miserabiles psonas nō volu/
 it audire nō dādo publicas aliqñ audiēt/
 as. qz vltra mortale teneť dñō damno qd eis
 inferť. **vide** culpa. §. v.

Interrogationes

Si angarianit rusticos i laboribz z maxime in festis. *vide* talia p totū. z serie.
 Si tenuit nimias pōpas aut expēlas. *vide* Si nimis occupauit se i ludis z *hōmar*? venationibz. *vide* ludus z venatio p totū
 Si dedit damnu in agris ppter venatiōes. *vide* Venatio. §. ij.
 Si nō correxit familiā sed paz curauit eos ppeckere a pctis. *vide* correctio. i. z. ij. p totū. z quō tenet. *vide* dñs. §. i.
 Si fuit excoicatus vel a iudice vel ppter ali quod infrascriptoz.
 Si inqci fecit man? violētas i psonas ecclia sticas. *vide* excoicatio. v. casu. i. p totum.
 Si fecit incendi vel frāgi ecclesias vel loca re ligiosa. *ibidem* casu. v. z. vi.
 Si fuit insecutor alicuius cardinalis vel d familia pape aut cardinalis vel alicui? epi *vide* Excoicatio. v. casu. ix. z casu. xij.
 Si fecit fieri aliquam iniuriā illis q tulerūt aliquas snias excoicationis vel interdicti vel qui fuerunt cā vt pōnerētur vel obser uauerunt. *vide* *ibidem* casu. x.
 Si fuit fautor hereticoz eoz. vel impediuit officiū inquisitoris. *vide* Hereticus. p to tum. z Excoicatio. v. casu. xvij. z Excoica tio. vij. casu. xxvij. z. xxix.
 Si coegit celebrare tempore interdicti. *vide* Excoicatio. v. casu. xv.
 Si fuit receptator piratarum vel cū eis par ticipauit. *vide* *ibidem* casu. xvij.
 Si imposuit noua pedagia vel exegit prohi bita. *ibidem* casu. xix.
 Si pmisit deferri phibita infidelibus. *ibide*
 Si impediuit victualia ne ad *casu*. xxi. curiam portaretur. *ibidem* casu. xxij.
 Si volētes ire romā vel redeūtes cepit. pcul sit z hmoi. *ibide* casu. xxij. z. xxij. z. xxv.
 Si impediuit ne obediretur litteris aposto lici. *ibidem* casu. xxvi.
 Si vsurpauit iurisdictionē ecclesiasticaz. *ibi dem* casu. xxvij. Excoicatio. vij. casu. v.
 Si romipetas detinuit vel spoliavit. *ibidem* casu. xxix.
 Si inuasit terras ecclesie. *ibidem* casu. xxx.
 Si se subtraxit ab obedientia romani ponti ficis. *ibidem* casu. xxv ij.
 Si corpus alicuius defuncti fecit incidī vt alibi sepeliretur. *ibidem* casu. xxxij.
 Si tercio admonitus ab epis voluit eis face re iusticiam. Excoicatio. vij. casu. i.
 Si exegit vel exigi fecit pedagia a psonis ec clesiasticis vel alia onera. *ibide* casu. v.

Si xpianos naufragium patiētes spoliavit bonis. *ibidem* casu. x.
 Si grauauit personas ecclesiasticas vel eoz consanguineos qz noluerunt eligere quez volebat. *ibidem* casu. xij.
 Si regalia vel custodiā z hmoi sibi vsurpa uit in ecclesijs vacantijs. *ibidem* casu. xv.
 Si extorsit absolutionez ab aliqua censura p metum. *ibidem* casu. xvij.
 Si compulit platos ecclesiasticos ad sum mirtenduz ei bona eccliaz. *ibide* casu. xxi.
 Si interdixit suis sbdit? ne coquāt. molāt z hmoi psonis ecclesiasticis. *ibide* casu. xxvi.
 Si pcuauit aliquem occidi facere p assassi nos. *ibidem* casu. xxxi.
 Si concessit repēsalias contra ecclesiasticas psonas. *ibidem* casu. xxxij.
 Si impediuit visitationes monialiū. *ibide* casu. xxxix.
 Si immunitatē ecclesiasticā violauit capie do hoies i ecclesia. *vide* immunitas p totū.
 Si pntauit indignos exns patron? alicui? ecclesie. *vide* ius patronatus. §. xvij.
 Si fecit pmoueri indignos. et si p pecunia. quia vltra mortale est symoniacus. *vide* Symonia. ij. §. i.
 Si voluit q pmo bnificia ab ipso petātuz qz a papa mortale est. nisi aliqua rōnabili cā faceret. puta ne indignis darēt. z hmoi.
 Si fidē seruauit pmittam. *vide* pactū. §. iij.
 Si soluit seruitoribz suis z creditoribz. *vide* Circa ecclesiasticas psonas *solutio*. §. xxv. z primo circa clericos in comuni.
 Si est irregularis. z qñ vel quō incurritur. habes Irregularitas. i. p totum.
 Si est suspensus. z in quibus casibus incur rat eā. *vide* Suspendio. i. p totum.
 Si recepit ordines symoniace vel a symoni aco. *vide* Symonia. vi. §. ix.
 Si recepit ordines i pctō mortali. *vide* D^o
 Si executus ē ea q sunt ordis i pctō *ido*. ij. mortali. *vide* Cleric? vij. z Eucharistia ij. §. v. z eucharistia. iij. §. xv. z. xxij.
 Si exns excoicatus vel interdict? aut suspē sus misitruit. *vide* Irregularitas. i.
 Si nō portauit tōsurā vl' habuū. *vide* Apo stata. §. i. z. ij. z Cleric? iij. §. i. ij. et. ij.
 Si immiscuit se negocijs sclaribz. *vide* Cle ricus. ix. §. iij. cū sequētibz.
 Si exercuit inhonesta clericatui. *vide* Cleri cus. x. p totum.
 Si est debite litteratus. *vide* Clericus. ij. p totum. z eps. §. xxvi.

Si fuit ordinatus an etatem debitam. vide
 Eras. p. totum.
 Si dimisit horas canonicas dicere. vide ho-
 ra. §. iij. cū. viij. §. sequētibz.
 Si dicēdo voluntarie se occupauit i aliquo
 alio. ibidem. §. xxi.
 Si nō bñdixit mēsam nec grās reddidit p-
 abum. vide Clericus. xij.
 Si exercuit officiū ordīs sine debitis pamē-
 tis vel mō. vide Missa. §. xxxv.
 Si celebrauit i ecclesia polluta. vide Conse-
 cratio ecclesie. §. viij.
 Si celebrauit tēpe interdicti. vide Interdi-
 ctum. viij. p. totum.
 Si celebrauit ad faciendūz maleficia. vide
 Missa. §. liij.
 Si celebrauit nō ieiunus. ibidē. §. iij. cū du-
 obus sequētibz.
 Si in altari execrato. vide Altare. §. ij.
 Si pl- qz semel i die. vide Missa. §. iij.
 Si cū hostia vel vino corruptis. vide eucha-
 ristia. i. §. i. cū sequētibz.
 Si cū euagato emēris. vide missa. §. xij.
 Si nimis raro celebrauit. ibidē. §. xliij.
 Si añ diem. vide Eucharistia. iij. §. xxxvi.
 et Missa. §. xl.
 Si exis in aliquo notorio relicto. vide Cle-
 ricus. viij. §. liij.
 Si habita pollutione celebrauit eadez die.
 vide Eucharistia.
 Si pmisit alicui dicere missas et non dixit.
 vide Missa. §. v. cum sequē.
 Si exis bigamus portat tonsurā. vide Bi-
 gamia. §. xij.
 Si nimis hz puerfationē cū mulieribz. vide
 Clericus. v. §. ij. et alijs sequē.
 Si pncipauit cū excoīcatis i diuīs. vide ex-
 coīcatio. v. casu. iij. et excoīcatio. viij. §. iij.
 Si fuit falsarius lraz aplicaz. vide Excoī-
 catio. v. casu. iij.
 Si sepeliuit infēditos. excoīcatos vl' usurari-
 os. vide excoīcatō. viij. casu. xxviij. et xxxvi.
 Si usurarijs manifestz alienigenis domos
 pcessit ad fen- exercēdū. ibidē casu. xxxij.
 Circa bñficiatos vltra pdicta interrogetur d-
 infrascriptis.
 Si obtinuit bñficiūz p symoniā vel p pces
 carnales. aut aliud turpe. vide Adulatio.
 §. ij. et symonia. iij. et v. et vi. p. totum.
 Si cū indignus ppter lraz ignorantia vl' ali-
 ud canonicū impedimentū. puta qz infā-
 mis. irregularis. corpe viciat' et hmoi. qā
 sic tenet resignare i manibz valētis accipe

resignationē. et q vide Bñficiūz. §. xliij. et
 nisi fuerit cū eo dispensatū vel i casu. vide
 corpe viciat'. §. iij.
 Si obtinuit bñficiū nō intēdēs clericari. vi
 de Clericus. viij. §. v. et vi.
 Si pmutauit bñficia. vide pmutatō. §. iij.
 Si renūciauit bñficio symoniace. vide Re-
 nūciatio. §. ix. et x.
 Si facit residentia in bñficio suo. vide Cle-
 ricus. viij. i multis. §.
 Si hz plura bñficia quoz vnū sufficeret. vi
 de Bñficiū. §. xxxiij.
 Si fecit quattuor ptes de fructibz bñficij. vi
 de Clericus. iij. §. i.
 Si hns pñmontū seruauit vt viueret de ec-
 clesia. ibidem. §. ij.
 Si expendit fructus bñficij in vsus inhōne-
 stos. ibidē. §. iij.
 Si male tractauit ecclesiā et ei' pēdificia. vi
 de Clericus. iij. §. i.
 Si vasa et pamēta ad diuinū cultum tenet
 immūda. vide vasa sacra.
 Si alienauit bona ecclesiastica q seruādo sua
 ri poterāt sine legitima cā et cū debita solē-
 nitate. vide Alienatio. p. totū.
 Si locauit sibi annuo censu vices suas alteri.
 vide symonia. et §. xxv. cū. ij. sequē.
 Si induxit ad vouendū vel iurādum d' eli-
 genda sepultura i sua ecclesia. vide Excoī-
 catio. v. casu. xliij.
 Si leges vel phisicā audiuir. vide Excoīca-
 tio. viij. casu. viij.
 Si habētes eligere nō elegerunt meliorē. vi
 de Electio. §. xxi.
 Si appetunt epatum aut plationē supiorē.
 vide Eps. §. ij.
 Si male admīstrauit bona ecclesiastica. vi
 de Admīstratio.
 Circa plaros habētes iurisdictionē maxime
 epos vltra pdicta.
 Si electus se fecit pfirmari. vide pfirmario
 plaroz. p. totum.
 Si nō correxit publicos criminosos. vide cor-
 rectio. i. §. iij. et Eps i pñ. et §. x.
 Si posuit idignos i officio vel bñficio. vide
 Eps. §. xviij. et Admīstratio. §. ij.
 Si fuit nimis pomposus iornatu et hmoi.
 vide Ornatus. p. totum.
 Si indebite dispēauit in votis. habes Uo-
 tum. iij. p. totum.
 Si i alijs. vide dispēatio i pñ. cū mule. §.
 Si aliqd exigit plicita mīstradi vel docē-
 di. vide Magister. §. xv.

£

Interrogationes

Si contulit ordines indebite q̄b nō debebat vel qñ vel nō mō quo debebat. **vide** **Ordo**. i. ij. iij. v. vi. z. vij.

Si nō examinauit ordinandos s; ordinauit indignos. **vide** **Ordo**. iij. §. xiiij.

Si sacm̄ confirmatōis nō tenuit notabil' negligētia videt mortale. **vide** **Confirmatiōis** sacm̄. §. i.

Si chrisma z oleū sc̄m̄ nō p̄secrauit in cena dñi om̄i anno. **vide** **Oleū**. p. totū.

Si nō fecit consecrationes ecclesiar. altarium z vestimentor. quibus debuit est gr̄ue peccatum.

Si nō habuit testes sinodales. d̄ quibus **vide** **Ep̄us**. §. x.

Si nō visitauit singul' annis diocesim. **ibi** tem. §. xij.

Si non deputauit i ecclesijs cathedralib; z p̄ncipalib; viros ad p̄dicandas z audientias p̄fessiones. **vide** **ibidē**. §. xiiij.

Si ordinauit i diaconū vel subdiaconū qui nescit officiū. **vide** **ibidē**. §. xv.

Si nō est vsus lineis si non erat religiosus. **ibidem**.

Si nō seruauit nec fecit seruari canones. **vide** **Ep̄us**. §. xxiij.

Si contulit bñficia symoniace. **vide** **Symonia**. vi. p. totum.

Si plura cōtulit vni. **vide** **Bñficiū**. §. xx. iij. z. xxxvij.

Si rōne p̄sanguinitatis. **vide** **Acceptio** p̄sonarum. §. iij. z. §. x.

Si nō p̄uidit de bñficio illis q̄s ordinauit. **vide** **Bñficiū**. §. x.

Si visitādo accepit munera ipse vel aliq̄s d̄ suis. **vide** **visitatiōē**. §. iij.

Si posuit indebitas collectas. **vide** **Tallia**. in pñ. z. §. i.

Si vsurpauit bona vacantū eccliarū. **vide** **Bñficiū**. §. xxxij. z. xl.

Si nō soluit debita iuste p̄cta a suo p̄decessore. **vide** **Dignitas**. §. i.

Si q̄stuarior p̄ lucro p̄misit indiscreta p̄dicare. qz tenent ipsi reddere rōnem dño de omni malo. z satisfacere subdit; de om̄i dāno dato p̄pter hoc. c. si. de iniurijs. z **vide** **Symonia**. iij. §. viij.

Si incerta sibi appropriauit. **vide** **Restitutio**. z. §. xiiij. z. xv.

Si testamenta z legata nō fecit implere. **vide** **Executores**. §. xi.

Si nō tenuit bonū vicariū cū ipse nō attendat tenet de omni damno.

Si iniustā sniam dedit z alia supradicta de iudicijs.

Si in excōicando nō seruauit debitā formā **vide** **Excōicatio**. ij. p. totum.

Si in dieb; festiuis nō interfuit diuinis. **vide** **De Hora**. §. xxv.

Si exemptos molestauit indebite mortali ter peccauit. si in aliquo notabili s; fecit.

Si p̄secrauit corruptā sciēter p̄ moniali. **vide** **De Cōsecratio** virginū.

Si visitauit monasteria monialū. z fecit vt seruet clausurā. **vide** **s. Exceptio**. §. x.

Si hospitalarios visitauit z fecit vt faceret debitū. **vide** **hospitale**. §. ij. z. vl.

Si dedit malū exēplū subdit; **vide** **exemplū**.

Si mgr̄m tenuit i ecclia. z fecit i alijs teneri p̄ paupib; z clericis. **vide** **mgr̄**. §. vij. z. s. **Ep̄us**. §. xij.

Circa p̄fessores si audiuit p̄fessiones nō hñs auctē. z si vis scire si habes auctē. **vide** **cōfessor**. iij. p. totum.

Si absoluit a q̄b nō potuit. **vide** **qd pōt cōfessio**. iij. z. v. **Lasus**. z a q̄b excōicatiōibus hēs **Absolutio**. i. §. i. z. iij. iij. z. v. **et Absolutio**. ij. in pñ. p. totū. **De mō absol uendi Absolutio**. iij. p. totum.

Si absoluit manifestos vsurarios. **vide** **vsura**. z. §. viij.

Si dispensauit sine auctoritate. quia peccauit mortaliter.

Si nimis festināter interrogauit vel nō interrogauit. **vide** **hic in pñ**.

Si interrogauit q̄ nō debuit ex delectatiōe. **vide** **s. §. i.**

Si reuelauit confessionē. **vide** **Confessio** vl. p. totum.

Si exñs i mortali audiuit p̄fessionem. **vide** **Clericus**. viij. §. i.

Si audiuit p̄fessiones p̄ncipalr p̄pter lucrū. **vide** **Symonia**. i. p. totū. **Symonia**. ij. §. vi.

Si h; sciam debitam. **vide** **Cōfessio**. iij. §. xxxij. circa p̄dicatores.

Si p̄dicauit i mortali p̄cto exñs. **vide** **P̄dicare**. §. vij.

Si habet sciam debitā. **ibidē**. §. vi.

Si p̄dicauit mēdacia. **vide** **mēdaciū**. §. iij.

Si p̄dicauit p̄pter honozē. **vide** **honor**. §. vij.

Si p̄pter lucz. **vide** **Symonia**. p. totū **Symonia**. ij. §. vi. **Symonia**. iij. §. ix.

Si p̄dicauit sine licentia. qz mortaliter peccauit totiens.

Si p̄dicauit indulgētijs indiscretas. **vide** **Religiosus**. §. lxxv.

Circa inquisitores hereticorū. si extorsit pecu-
nias. vide inquisitor. §. v.
Si bona ecclesiarū applicauit fisco. ibidē.
Si abusi sunt armorū multitudie. ibidē.
Si maliciose imposuerūt crimē vel impedi-
mentū sui officij alicui. ibidē.
Si obmiserūt pcedere p̄ p̄ciam ex amore lu-
cro ⁊ h̄mōi. ibidē.
Si inquisitor vni⁹ ordinis pcessit p̄ fratres
alterius ordinis. ibidē.
Si impediuit se de diuinationibus. vide ibi
dem. §. iij.
Circa religiosos in cōi. si intrauit p̄ simoniā.
vide simonia. iij. p̄ totum.
Si intrauit latiorē h̄mōi votū strictioris. vi-
de Religiosus. §. xxxij.
Si nō fuit obediēs. vide religiosus. §. xxi.
Si p̄p̄ietarius fuit. ibidē.
Si contra votū castitatis. ibidē.
Si officiū dixit. vide Hora. p̄ totū.
Si seruauit alia p̄cepta regle vel p̄stitutionū
obligatā ad mortale. vide religiosus. §.
Si elegit meliores. vide electō. §. ij. xxxvij.
Si infamauit alias religioēs. vide extractio
p̄ totum.
Si voluit p̄sentire electōi. ibidē. §. xxxvi.
Si secreta sui ordis reuelauit i scādali. ip̄s⁹
peccauit mortaliter. qz p̄dītor ē.
Si i visitatione nō reuelauit q̄ debebat. vi-
de Denūciatio. §. x.
Si fecit aliqd p̄ ea q̄ generalr p̄hibēt religio-
sis. vide Religiosus. §. vlx.
Si recessit a monasterio sine licētia p̄lati. vi-
de Apostata. §. iij.
Si frequētauit monasteria monialū. vide
Monasteriū. §. viij.
Circa monachos. si seruauit que sibi p̄cipi-
unt. ⁊ que sunt vltra regulā habes. j. Mo-
nachus. §. x.
Circa abbates. si habuit curā sibi p̄missorū.
eos vita ⁊ doctrina instruendo. vide Ab-
bas. §. xxiij.
Si dispensauit cum eis sine cā legitima. vide
Dispensatio. §. viij.
Si imposuit monasterijs aut p̄oribus no-
uas pensiones vel auxilij veteres. vel appli-
cauit sine mēse. vide Abbas. §. xxi.
Si seruauit regulā ⁊ sibi p̄cepta. vi. j. mōach⁹
Si requisit apostatas. vide abbas. §. xxiij.
Circa abbatissam. si fecit se b̄ndici vbi ē con-
suetudo. vide Abbatissa. §. ij.
Si fecit fuari claustrā. vide monialis. §. iij.
Circa hospitalarios. si fecit inuentariū. vide

Hospitale. §. iij. ⁊ iij.
Si tenuit hospitalitatem. ibidē. §. vi.
Si bona hospitalis p̄uertit ad aliū vsum. vi-
de Legatū. ij. §. xi.
Si p̄ciert ex negligentia sua. vide admistratō.
Aduerte qz p̄fatas interrogationes solum 79
posui. qz circa p̄dicta cōiter ē mortale p̄ctm.
licet aliqui nō p̄pter impfectionē act⁹. ⁊ dimi-
si multas interrogatōes q̄ sunt cōiter venia-
lia p̄ctā. eo qz nō sunt necessario p̄fitenda ta-
lia p̄ctā nisi q̄ndo dubitat an sint mortalia.
Item scdo rōe statuti obligatōis ad p̄ctā venia-
lia p̄fitēda. tñ tūc sufficeret p̄fiteri in genere.
Item tercio videt q̄ teneat p̄fiteri venialia q̄n
ēēt p̄iculum ne traherēt ad mortale. Nā cum
tunc teneat de ipsis penitere. multo fort⁹ p̄fi-
teri p̄pter euitandū mortale ad qd̄ inducūt
q̄n hoc aduertit. Addit ab aliquib⁹ q̄r⁹ ca-
sus in quo teneat quis cōfiteri venialia. s. q̄n
nullū h̄z mortale. ⁊ i pasca teneat confiteri q̄
tūc p̄fiteat venialia. Sed qz vt dixi qualiter
cūqz quis teneat p̄fiteri venialia sufficit cōfi-
teat illa i genere. nisi i casu q̄n dubitat an sit
mortale. Ideo p̄trāleo i sufficit q̄ ad venialia
p̄fiteat sic. Peccauit multis modis. cogitatio-
ne. delectatione. omissione. dissolutioe. locu-
tione. visu. tactu. gustu. odoratu. ⁊ multis al-
ijs modis de quib⁹ omnib⁹ tā mortalib⁹ q̄
venialibus dico meā culpā. Itē nō omitat
cōfiteri oblita ⁊ ignorata sic. Itē dico meam
culpā de omnib⁹ p̄ctis meis mortalib⁹ q̄ igno-
ro aut oblit⁹ sum. nec vnqz legitime p̄fessus
forte ex mea ignorātia vel negligentia. qz valet
talīs p̄fessio vt remittant vel reducant ad co-
gnitionē. ⁊ nō teneat reiterare p̄fessioēs. q̄n
multa fuerint. tunc oblit⁹ p̄fiteri si mō dilige-
tiā fm suā p̄ditionē fecit. quib⁹ omnib⁹ p̄ple-
tis faciat terminare p̄ctōrem suā p̄fessioz sic
dicēdo. Ideo p̄cor beatissimā ⁊ gloriosā m̄gi-
nē mariā. om̄s sc̄tōs ⁊ te p̄orare p̄ me. Qui-
bus pactis p̄fessioz increpet. corrigat et dulcis
admoneat p̄ctōrē abstinere a societatibus ⁊
causis p̄ctōz. Nō tñ exigit iuramentū vel p̄-
missionē de aliq̄ nisi solū de his i q̄b⁹ iura sic
voluerūt vt i excoicatione ⁊ h̄mōi. postea im-
ponat ei p̄niam talē quā statim possit p̄plere
an reciduationē p̄ sacramētali. ⁊ postea aliā
quāz videat q̄ peccator verisimilr faciet. vñ
caueat ne imponat p̄niam talē quā verisimi-
liter nō implebit. qz esset potius illū illaque-
are q̄ soluere. Esset bene tñ uiz illi notificare
quā p̄niam meret. vt sic magis timeat. Postea
concedet ei illā indulgentiaz quā potes. de q̄

circa Indulgentia. §. v. Deinde absolue eū sic. **M**ilereat tui omnipotēs. Indulgentia et absolūtiōe. Dñs noster ih̄s xps te absoluat. et ego auctoritate ipsius absoluo te a vinculo excoī cationis maioris vel minoris inq̄tū possuz et restituo te sacramentis ecclesie. Itē te ab soluo ab om̄ibus pctis tuis mortalibz et ve malibus. p̄fessis. oblitis et ignoratis. et a cir cūstantijs eoz. in noīe patris et filij et sp̄s san cti amē. Postea imponas ei sic taliter q̄ itel ligit. Dia bona q̄ facies et mala q̄ patienter su stinebis impono tibi i remissione tuoz pctō / rū. vade i pace. Et si haberet calum vel excoī cationē a q̄ nō posses absoluerē impone ei q̄ vadat ad eū qui eū p̄or absoluerē. nec īgerat se sacris donec d̄ eo sit absolūt nūi rōe scāda li curādi si excoīcario ē ocula.

Testatus q̄s dicitur de cedere quattuor modis. p̄mo si nulluz testm̄ fecit. sc̄do si fecit sed nō iure. tercio si fecit iure. tñ postea ruptū est posthumū natiuitate. vel irritū factū ē capite diminutiōe testatoris. quarto si nulli sūt he redes ex eo testō. vt in autē. de here. ab testa to. in pñ. pñt addi et duo aliq̄ modi ex postfa cto. p̄m. l. p̄ querelā expugnato testō. sc̄ds p̄ bonoz possessionē p̄tra tabulas. vide Azo. i. lymma. C. de suis et legit. here.

Timiditas vñ causat. R. fm. s. tho. xij. q. lxxvi. q̄ aliqñ ex defectu a / moris ppriū. vt cū quis minus debito amat vitā ppriā. et ea que ordinant ad eā. Aliquā do causat ex elatione animi de se p̄sumentis et alios p̄temētis. Aliqñ autē causat ex sto / liditate seu stulticia.

1 **Q**uā sit pctm̄. R. q̄ sic vñdecūqz causet. ni si stoliditas sit inuincibilis. Et ē rō. iij. eth. in / timiditas ē p̄ fortitudinē p̄ defectū nō timē di vbi ēēt timēdū. sicut timorē fortitudinē p̄ excessum timēdo vbi nō timendū ē.

2 **Q**uā sit pctm̄ mortale. R. illa que causatur ex defectu amoris et elationis: tūc est mortale peccatū qñ sine necessitate exponit se piclo p / babuli notabilis lesionis corpis. et multo ma gis anime. vel nō curat de eius notabili lesi / one omittendo p̄uisionē debitā facere. tercia vero que causat ex stoliditate cōiter est a ve niali. nisi pueniat ex lata culpa i his in qui / bus imminet piculum p̄babile notabilis no /

cumēti. et p̄pterea omittit debitā p̄uisionē nil si vbi stoliditas ē inuincibilis.

Intrusus d̄ q̄ non canonice sed p̄violētiā occupat honores vel bñficia ecclesiastica. vñ sur ēz latro. et ēi pctō mortali. et tenet restituere oīa q̄ inde recipit. c. grauis. de resti. spo.

Inuenta an sint resti / tuenda. R. q̄ qdā sunt que fuerūt in dñio ali / cuius. et talia inueniēs tenet res /

stituere. imo furtū p̄mittit qui ea anio nō re / stituēdi accipit. l. falsus. §. q̄ alienū. et §. se. ff. de furtis. et xij. q. v. c. si quid inuenisti. Si uetalia amiserit dñs ipaz ex ruina vel incen dio vel naufragio. vt. ff. de incē. rui. nau. p to tum. Idē dico de iactatis i mare cā nauis al leuiāde. ff. ad. l. ro. de iac. l. qui alleuiāde. Et ibi no. i. glo. vel qualitercūqz amiserit. et hoc ve rū nisi haberent p̄ derelictis. et tūc credit. ff. de cōsilio. c. vij. q̄ habeant p̄ derelictis si dñs tacet. nec p̄ se nec p̄ alios p̄quirat. qz. d. l. q̄ al leuiāde. videt statim imponere nēcitātē p̄ / redi res amissas. et sic ista negligētia nō q̄ren di tollit p̄mā p̄sumptōz quā facit lex. l. q̄ nō habeant p̄ derelictis nisi aliter p̄stet p̄ q̄ratē et actus de volūtate dñi cū nemo p̄sumat ia / ctare res suas. d. l. falsus. §. si iactatū. et d. l. q̄ alleuiāde. Qd̄ no. p̄ limitatiōe eoz q̄ dico j. naufragiū. §. iij. nec talia inuēta qñ nō ha bent p̄ derelictis pñt vsucapi. qz i eis deficit titulus p̄ derelicto. vt in. l. si q̄s merces. ff. p̄ derelicto. Cū p̄suetudo aliq̄z q̄ iactata i ma ri vel a flumibz portata occupat videt exp̄sse reprobata p̄. d. l. q̄ alleuiāde. et ibi glo. no. et li cet loquat de iactatis i mari. tñ idē ē de abla tis a flumine cū paz differat ab illis. vñ dicit tex. insti. de re. diui. §. vlti. Facit autē. nauis gia. C. de furtis. Quedā sunt q̄ nūqz fuerūt i dominio alicui. vt lapilli in litore mans ere filuestres et h̄mōi. et talia sunt occupat. siue bestie capiant in fundo pprio. siue i alie no. dūmō nō fuerit p̄bitus intrare a dñō fundi. Siue fuerint antea vulnere ab aliq̄ dūmō eas nō p̄sequerēt. insti. de re. diui. in multis. §. et ff. de acq. re. do. l. iij. nisi sec⁹ sit d̄ p̄suetudine. qz tunc stabit p̄suetudini. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. ff. d̄ edi. edic. fm glo. i. d. l. iij. §. illud. Sili si essent capte in rete alieno nō credo sit accipietis fm glo. i. l. in laqueū. ff. de acq. re. do. et insti. de re. diui. §. singuloz

licet rigor iuris videat velle q̄ sint capiētis. ibidē. **F**ere p̄o siluestres s̄z domesticē facie sic panones. colūbe. apes i alio q̄ h̄mōi: tādū sunt possidētis q̄dū h̄nt aīm reuēdi domū sed si bis aufugiāt. nec horis debet nō impe- dīte reuertunt sūt capiētis. q̄z p̄suetudo idū est p̄ binū actū. l. iij. **C.** de epi. au. **I** sic non dī- cunt h̄re aīm reuēdi. **A**lia p̄o naturalit̄ domestica. vt galline t̄ h̄mōi. sp̄ sunt dñi. et capiēs ea tenet restituere cū fructibz: puta o- uis t̄ h̄mōi. **S.** gallinaz. insti. d. re. diui. 2. ff. de acq. re. do. l. naturalē. **S.** pauonū.

1 **U**tr̄ inueniens thesauz teneat restituere? **R.** q̄ si i suo solo inuenit sic suū erit. si p̄o i ali- eno solo t̄ a casu: sic medietas erit sua. et alia medietas erit dñi soli. **S**i vero data opa: to- tū erit dñi fundi. insti. d. re. diui. **S.** thesau- ros. 2. **C.** d. thesau. l. vnica. nec ē vez qd̄ dicit glo. i. c. si qd̄. xij. q. v. q̄ inuēti loco sacro v̄ religioso sit inuētois. sed erit fm̄ distinctioz p̄dictā vt exp̄sse p̄z i. d. **S.** thesauros.

2 **Q**uid de terra p̄ alluuiōē addita terre al- terius? **R.** distinguēdo. q̄z insula nata in ma- ri ē occupantis. **I**n medio vero fluminis ē cō- munis h̄ntibz p̄dia iuxta flumē ex vtraqz p̄- te. si vero nō est in medio ē illius cui ē p̄mi- or. **a**ger vero a flumine diuiso circūdat? rema- net cui? erat. **E**t si flumē mutat aluē. p̄m? al- uis efficit eoz qui p̄dia circa eū h̄nt. t̄ scd̄s aluē ē public? t̄ si reuertit ad p̄mū scd̄s al- uis erit eoz qui h̄nt p̄dia circa eū. **S**imilr̄ ager inundatus aqua ipsa recedēte remanet eius cuius erat. **D**e habent insti. d. re. diui. **S.** insula. t̄ sic serua: nisi p̄suetudo sit in p̄tra- rium vel statutum.

3 **S**z quō tenet restituere ille q̄ nescit cui? sit **R.** q̄ si res nō hēbat p̄ derelicta tenet facere de- nūciare publice. t̄ si post nō p̄paret cuius sit: erogabit i paupes fm̄ **D**o. vel si ip̄e ē paup. reuertebit aucte epi vel sui cōfessoris fm̄ **R**ay. t̄ orabit p̄ illo cui? erat. **S**i vero p̄babilr̄ p̄- p̄sumere q̄z dñs eā habebat p̄ derelicta sic po- terit vlti cape. l. idē qd̄. ff. p̄ dereli.

Inuestitura p̄p̄e est onis rei traditō. ip̄o p̄e aut ē ali- cui? corporei loco possessiois in- maibz positio. **U**n qñ dñs dat vasallo hastā vel aliq̄d sile dicēs se facere inuestiturā. vt in- ti. qd̄ ē inuestitura inuestire d̄z.

1 **U**tr̄ sit fidei corā testibz? **R.** q̄ sic. nō q̄z nō valeat sine testibz t̄ instro. sed vt veritas p̄ba-

ri possit. t̄ qd̄ si fiet de bñficio nouo. tūc si pa- res. i. vasallos h̄z corā tribus v̄ saltr̄ duobz ex eis tenet facere. si vero pares. i. alios vasal- los n̄ h̄z faciat corā alijs idoneis testibz. **S**i aut̄ inuestiat d̄v ceteri bñficio pōt fieri corā qui- buscūqz idoneis testibz. vt i. ti. q̄ testes sūt ne- cessarij. t̄ etiā si ē cleric? qui inuestituraz facit de rebz p̄p̄ijs. de rebz vero ecclie admittunt oēs testes idonei fm̄ **D**ost.

Inuidia fm̄ **D**a. l. iij. est dolor de alienis bonis. sed addite q̄ cū obiectus tristitia sit malū p̄p̄iū. iō de bō no alteri? pōt esse tristitia put̄ app̄hēditur vt malū p̄p̄iū. **I**n hoc quadrupl̄. **P**rimo mō inq̄tū ex eo nobis aliq̄d piculū imminet. sc̄z ne ab eo ledamur. t̄ hec tristitia nō est in- uidia. sed effectus timoris. vt dicit p̄s. ij. re- tho. t̄ pōt esse sine pctō. vt dicit **S**re. xij. mo- ra. **A**lio mō app̄hēdit inq̄tum ē d̄minuti- uū p̄p̄e glorie vel excellētie. t̄ hec tristitia ē p̄- p̄rie inuidia fm̄ p̄hm̄ vbi. s̄. t̄ ex genere suo ē pctm̄ mortale. **J**ob. v. pusillū occidit inuidia cū sit p̄tra charitatē. sunt tñ p̄mi motus in- uidie qñqz etiā in p̄fectis ex surreptione. qui sunt venialia pctā. t̄ est simile de inuidia par- uulor̄. in quibz nō vere ē vsus ratōis. t̄ de motu inuidie fm̄ q̄ ē passio sensualitat̄. **T**er- cio mō app̄hēdit bonū alterius inq̄tūz de- est nobis quod ali? habet. t̄ sic tristat. t̄ hec tristitia nō est inuidia. sed p̄p̄rie dicit̄ zelus fm̄ p̄hm̄ vbi. s̄. **E**t sic ē de bonis honestis t̄ laudabilis. fm̄ illud. i. **C**hor. xij. **E**mulamī charismata meliora. **S**i aut̄ sint d̄ bonis t̄ pa- libz aut de bonis inhonestis pōt ēē pctm̄ t̄ sine pctō. t̄ aliqñ cū mortali. puta cum talia sunt p̄ deū. **Q**uarto mō app̄hēdit bonū alte- rius put̄ pōt cedere i d̄amnū multoz iuste. t̄ sic nō ē inuidia fm̄ **S**re. nec pctm̄. puta cū quis tristat de p̄spirare alicui? tyranni. q̄z vi- det q̄ magis tyrānizabit.

Quot sunt eius filie? **R.** fm̄ **S**rego. xxi. mora. v. s̄. odiū. susurratio. detractio. de qui- bus habes in locis suis. exultatio in aduer- sis. t̄ afflictio in p̄speris p̄mi inq̄tū eueni- unt p̄mo contra conatū inuidentis. sed qñ tristat de p̄speris fm̄ q̄ h̄nt quandā gloriā. sic est inuidia nō eius filia. **E**mulatio vero t̄ inuidia idē sunt generaliter. licet p̄p̄rie inui- dia attendat in actu interiori. **E**mulatio ve- ro in actu exteriori. vt dicit glo. sup̄ illd̄ **S**al. v. **E**mulationes. inuidie.

E 3

Irregularitas

Inocentius ^{vide filia/}
Hotheca ^{quid sit.}
^{7 d eavi/}
 de Pignus. p totum.

Ra est quedā passio appetitus sensitivi pprie q quis vindictā appetit. q quidē passio intm est bona inq̄tum re gulat a rōne. **S**i vero ordinē rōnis excludit ē mala. **O**rdo aut rōnis in ira pōt attēdi q̄z tū ad duo. **P**rimo q̄z ad appetibile i quod tēdit qd ē vindicta. **V**ñ si quis appetit q̄ fm ordinē rōnis vindicta fiat sic dī: zelus. 7 est laudabile. **S**i aut appetat q̄ fiat vindicta q̄ litercunq; etiā p̄tra ordinē rōnis. sic est ira ex genere suo p̄ctm mortale. quia cōtrariat cha ritati 7 iusticie. p̄sser tñ esse p̄ctm veniale. p̄pter imfectionē actus. **H**oc vel ex pte appe tentis. vt cū appetitus p̄uenit iudiciū rōnis. nec sequit̄ consensus ad eū. vel ex pte appeti bilis. vt cū appetit i modico vindicare. qd si inferat nō erit mortale. vt trahere puer p ca pillos. 7 hmōi. **S**ecdo attendit̄ ordo rōnis i ira q̄z tū ad modū irascēdi. vt. s. motus ire nō immoderate feruescat interius vl̄ exterius. q̄ ordo si p̄mittat nō erit sine p̄ctō etiā si iu sta appeteret vindictā. sed nō erit mortale ex genere suo. sed p̄sser esse mortale p̄ctm. p̄ta si ex vehemētia ire excidat a dilectione rei vel proximi.

Quod p̄gredit̄. **R.** q̄ tres habet modos. **I**p̄ mo in corde vindictā appetēdo. de q̄ **M**att. v. Qui irascit̄ fratri suo. s. p̄ irā mortale. **S**e cūdo in signis manifestat̄. 7 ideo subiungit. **Q**ui dixerit fratri suo racha. quod est interi ctio irascētis. **T**ercio i facto nocuentū in se rēdo luore vindicte. si p̄mus grad⁹ ē mortāl multo magis scd⁹ ē grauior. tercius ē grauiſ simus si deterius noceat.

Quot sunt eius filie. **R.** **B**rego. xxx. moza. q̄ sex. s. rixa. tumor mētis. ptumelia. clamor. indignatio 7 blasphemia. **A**dde septimū. i. bellū. 7 octauū. s. maledictio. 7 nonū. s. seditō de quibus in locis suis.

Irregularitas
 ē impedimētū seu repulsio execu tiōis diuini officij seu sacri ex ca nonica p̄stōne. p̄ueniēs. ar. de tēpo. or. c. vl. 7 dī: stricte irregularitas quasi extra regulas a.

lior q̄ ad ordinatōem. q̄ requirit̄ dispēratio. **S**e etiā magis large irregularis q̄ nō pōt mīstra rei suscepis. nec ascendere ad maiores. **H**ec in troducta ē a iure positio. vt. ij. q. vij. §. item daniel. licet i veteri testō fuerit p̄ordinata i p sona daniel. de p̄se. dī. i. c. i.

Irregularitas i quib⁹ casib⁹ incurrit̄ ip̄o in re. **R.** q̄ aliqui ex delicto. aliqui ex defectu cor pis. aliqui ex defectu sacri. de q̄b⁹ hēs p̄ doct. i. c. nisi cō. §. persone s̄o. de renū. sed p̄ clariori intelligētia casus ex q̄b⁹ aliq̄s efficiū irregula ris. hoc ē q̄ nō pōt p̄moueri. vl̄ si p̄mor⁹ nō pōt exercere suū officiū. explicabo inferius q̄ reducuntur ad. xxiij.

Primo ex homicidio vel trūcatō ē aut mu tilatōe mēbroz. vt. s. Homicidiū. v.

Sed qd si fuit in leuissima culpa homici di. **R.** q̄ nō ē irregularis. **F**acit rex. i. c. q̄ sitū. d̄ p̄. 7 re. i. s̄to. **V**ez si p̄ incuriā. 7 ibi nō. **P**a. 7 p̄ hoc limita 7 intellige qd dixi. s. Homici diū. ij. i. p̄n. 7. j. §. xvij.

Utr̄ dīc̄ r̄ndēs iudici sic. p̄ tali crimie de bet pena mortis. sit irregularis. **R.** **P**a. in. c. ex lris. d̄ excel. pla. sic distiguēdo fm **H**o. q̄ aut crimē iminet p̄niedū de p̄nti. 7 sic si ex p̄silio suo generali vel sp̄ali sequat̄ homicidiū ē irre gularis. i. c. si q̄s viduā. l. di. **S**i s̄o ex sua m̄ siōe nō sequit̄ homicidiū. q̄ oīno iudex erat dispos̄it̄ illū occidere. 7 iste interrogat̄ fuit a q̄ dā alio 7 hmōi. sic nō ē irregularis. **S**il̄ nō ē irregularis q̄n̄ crimē nō iminet p̄niedū de p̄nti. q̄n̄is r̄ndeat q̄ meret̄ mortē. **E**t sic itel lige glo. i. d. c. ex lris.

Utr̄ eris i bello si aliq̄s ibi occidat sit irre gularis licet ip̄se nō occiderit. **R.** q̄ si bellū ē iniustū om̄s irregulares sunt qui fuerūt ex p te iniuriatū si illuc iuerūt vt bellantib⁹ p̄sta rent auxiliū. p̄siliū vel fauorē. multo magi si vt aduersarios lederēt fm **I**n noc. 7 **H**o. i. c. p̄tino. de homi. secus si cā pacificandi vl̄ cā iusta iuerūt. ar. a p̄trario sensu in. c. quantū. l. di. 7. c. p̄sbum. de homi. tñ **V**ez est fm **R**ay. 7 **R**od. 7 **B**ul. q̄ ab ep̄o poterit cum p̄dictis dispēdari.

Utr̄ exntes ex pte se defendentiū i bello in sto sint irregulares. **R.** q̄ sic oēs q̄ occidūt ni si sit talis nēcitas q̄ al̄s p̄p̄riā vitā euadere n̄ possint. **A**lij aut q̄ nō occidūt nec mutant nō sunt irregulares. l̄z ibi multi occidāt. im mo l̄z clericis hortari ad bellū. si sit p̄ republi cā aut eccl̄iaz. aut fidē catholicā. nō in arma sumere. **V**ide. s. **B**ellū. §. iij. **V**ñ **P**an. i. c. pe nul. 7 vl̄. de de. p̄cu. referet. 7 sequit̄ **H**o. tēnēt

q' dicitur qui p'stat op'e opp'is vel ob'ssis in iuste. et adiuvat repellentes iniuria: p'iciendo lapides et homines. Dum nemo nemine ipse occidit. q' nō ē irregularis.

- 7 **Q**uod p'lati et alij q' interfunt et vindictes agunt sunt irregulares: **R.** q' nō s'm **A**sten. nisi ad h' cederint auxilium. p'siliū vel fauorē. v' n' si interfunt tanq' auct' p'states: vt habet i. c. ex lris. de excels. pla. **P**a. tñ in. d. c. lris. tenet. q' tales p'lati si h'nt iurisdictionē t'palē ibi q' efficiunt irregulares. exhibendo p'uam vbi v' dicta sit sanguis. si mors vel mutilatio sequitur. q' vident p'stare op'e. l. di. si quis viduā secus de p'lati qui nō h'nt iurisdictionē t'palē in loco. grauit' tñ peccāt. q' p'tra. c. s'miam ne cle. vel mo. faciunt.
- 8 **Q**uid de plato qui nō liberat hoīem ab iniusta morte cū pōt. vel nō pascit fame morientē cū possit: **R.** **A**sten. q' licet mortalissime peccet. nō tñ ē irregularis. q' lex p'moniōis facit requirit. xv. q. i. si q's irat'. **S**ed ego credo potius p'trariū. l. q' sit irregularis q' sciēter et voluntarie p'mittit eū mori. si tñ moriatur. c. petrus. de homi. et c. **M**artbe. d. s'mo. q' i' isto casu nō solū cōmissio sed etiā cōmissio. sicut in. d. iurib' patet.

- 9 **Q**uod verberans aliquē cā correctōis si ex vulnere mortuus sit efficiat irregularis: **R.** q' sic. dum nō ex illo vulnere sit mortuus. **S**ecus si decessisset alia infirmitate ex vulnere n' secuta. c. p'sb'm. et c. de cetero. et c. ad audiētiā. de homi.

- 10 **Q**uid si postq' conualuit reciduaui: **R.** q' nihilominus irregularis est. q' semper cā s' b' fuit. de p'e. di. iij. si quis semel. et d. c. ad audiētiā. no. **B**er. in. d. c. p'sb'm. quod credo q' reciduum fuit sine culpa alia. arg. c. p'terea. de cle. p'cusso.

- 11 **Q**uid de illis qui s'nt p'iciunt lapides. et lapides vnius aliquē interficit: **R.** q' oēs si ignorāt a quo p'ictus sit debent abstinere ab officio. ar. c. significasti. el. ij. de homi. s'm **S**off. **F**acit. c. continentia. de cle. p'cusso. **A**lij d'cunt d'cedo nemine i' dubio repellēdū. ar. d. c. continentia. et c. petitio. de homi. debet intelligi q' n' conscia eum remordet. **U**n' nemo eorū ē repellēdus nisi se repellat. ar. c. p'ntiū. d. cle. p'cusso. **D**osti. tenet q' relinquendi sunt conscientie sue. **E**t ideo si aliquib' ex eis videt q' ipsi nemine interfecerūt nō erunt irregulares. **S**i hō conscia eis dicat q' sic. sic abstineat. d. c. significasti. **H**oc tene in p'iciētib' i' iniusto bello. **S**ec' credere si cā iudi et nō adhibita

debita diligētia.

Quid de clericis q' cū alijs trahūt ad maniganellos. vñ aliq's occisus ē aut p'babili' credit: **R.** q' irregulares sunt. c. sic dignū. de homi. **A**lij autē dicunt q' licet clericis turrim vel mur' impetere et machinis impugnare et suffodere. licet non liceat eis p'sonalr pugnare. vñ si homicidiū ex hoc facto p'ter eor' intētiōnē euenit nō imputabit eis. s' q' sint irregulares videt' tuti' etiā i' bello iniusto.

Quid de illo qui dicit ducētib' latronem. claudite os ne clamet. vel videtene tales libenter eū: **R.** q' irregularis ē si mors p'babili' fuisse impedita. als nō.

Quid de interrogato si talem vidit et indicat. vel si nō potest ire nisi p' duas vias dicit q' p' istā non iuit. et illi eum insequentes occidunt: **R.** q' si sciuit vel scire debuit. q' p'sona talis querebat ad mortē vel mutilationē irregularis ē. **S**ecus si p'babili' credidit q' p'p' aliā cāz. et eius intentio nō fuit corrupta. s'm **R**od. et **S**mil. duran.

Quod clericus q' pugnātib' arma mistrauit sit irregularis: **R.** q' sic si aliquis occidat. ar. c. sicut dignū. de homi. **E**t appellatōe armor' veniunt etiā fustes et lapides. ff. d. verb. sig. l. armor'. s'm tñ **I**nno. et **D**osti. i. c. s'miam ne cle. vel mo. non ē irregularis clericus si in bello iniusto ministrat balistā alicui tñ vt se defendat et sua. nec credit illum aliquē velle occidere. sed tñ se defendere et sua. s'nt si lanceaz vel ensē ministrat tñ vt se defendat. et tamē ille occidit. sic videt' dicendū etiā vt in primo casu. sed tutius ē dicendū s'm **D**o. vbi. s. q' i' vtroq' casu sit irregularis. q' nō licet clerico ministeriū ita immediatū i' mortē alicui' p'b're d'penis. c. q' in dubijs.

Quod clericus qui cum socio latronē cap'it et ligat. et postea clerico inscio soci' latronē ne fugiat occidit: **R.** q' irregularis est. quia si nes licite defensionis excessit. c. suscepim'. in glo. de homi.

Quid de illo q' vadēs ad spaciū sup' equū qui ex petulantia fractis habemus occidit puerū: **R.** q' non ē irregularis. q' nec voluntate nec facto occidit. nec rei illicite dabat operā. **F**acit. c. dilectus. de homi. dicit tñ ibi **B**er. q' si de facili frenū potuit frangere irregularis. ar. c. significasti. el. i. d. homi. **V**el si p'pter eius impitiā equus lasciuivit. vt in sti. ad. l. aquil. s. impetu quoq'. vel p'pter ei' impotētiā. s'nt si q' debuit p'uidere et facere nō p'uidit nec fecit. d. s. impetu quoq'.

Irregularitas

18 **¶** Utz portantes ligna ppter zelū fidei ad cre-
mādū hereticos sint irregulares? **R.** fm Ro/
do. q si ligna q portauerunt sint coopata ad
mortē sunt irregulares 7 a papa solū dispen-
sandi. Si autē nihil coopauerūt. puta qz iaz
erat mortu⁹ anqz fuissent accēsa: sic nō sunt ir-
regulares. vel saltē epūs pōt cū eis dispensa-
re. si autē dubitāt: sic sine dispensatōe pape nō
debēt mīstrare nec pmouēant. c. hī q. l. dist. c.
ad audientīā. de homi.

19 **¶** Utz cleric⁹ bñdicēs aquā feruētē vel ferrū
cādēs vl pugiles sit irregularē? **R.** Ray. q sic
si mors sequat. 7 Rodo. dicit hē tūc tenere
vide. s. etiā de hoc homicidiū. i. 7. ij.

20 **¶** Sed p maiori intelligētia oīm pdictōrū
nota aliqs regulas. Prima ē q nec index ali-
quis vel mgr seu doctor i dubio debz aliqū
iudicare irregularē. ar. de pe. di. l. s. pene. Se-
cūda q i dubio quilibz dz se reputare irregu-
larē: vt i. d. c. ad audientīā. 7 ideo i foro anie
maxime qn quis nō est de hoc infamatus est
relinquēdus consēcie sue: vt in. c. ex lris. d ho-
mi. has duas ponit Dost. in. d. c. ad audie-
tiā. Tercia est q ad hoc vt quis incurrat irre-
gularitatē ex homicidio ē necesse q infueniat
vel piliū: vel pceptū: vel factū: vel defensio
vel coopatio occidentis. Hanc ponit Inno.
in. d. c. ad audientīā. Quarta ē q oportet q
cā homicidiū vt sit irregularis sit ppinqua.
ff. ad. l. cor. de siccā. l. nihil interest. scus ē de
remota cā seu occasione. Nō em idō qz fater
cultellum facit homicida ē. c. tua. de homi. i.
R. 7. d. c. exhibita. Et hoc vez fm Ber. d cā
remota: nisi animū nocēdi habuerit. aut mi-
norē diligentīā habuit qz deberet habere. vel
non cogitauit que cogitare debebat. c. p̄byte-
rum. in fi. de homi. Quinta regula q infans
occidēs nō est irregularis nisi sit doli capax.
cle. furiosus. de homi. no. Pa. in. c. i. de deli-
pue. 7 Jo. an. ibidē. vbi ponit exemplū Ere.
de puero. v. annorū. blasphematore rapto a
diabolo. Silr dic de furioso. facit p hoc. l. i.
C. de fal. mone. Sexta regula q epūs solū in
culpa leuissima homicidiū nō est irregularis
vt. s. in. s. ij. dictum est.

21 **¶** Utz plar⁹ qui subditū suū q tūcunqz deliq-
rit incarcerat cū tali afflictōe q i paucis diebz
mori sit irregularis? **R.** Jo. de lig. i. de. i. d. pe.
7 re. q sic. 7 nō dicit q carcer nō debet ēē nimis
crudelis. nec dz tūc eorūz vīra attenuari q in
paucis diebz verisiml moriāt. s. pane 7 aqua
iustētari: sic vult. c. nō minus. d. ver. sig. sequi-
tur Pa. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi.

22 **¶** Scdo p̄trahit irregularitas accipiēdo or-
dines i excoīcatōe maiori exēdo. vt in. c. i. de
eo qui fur. 7 in. c. cū illoz. de sen. ex. Et licz in
ferior a papa talē possit aliqñ absolūere ab ex-
coīcatione in qua erat. nō tamē poterit dispe-
sare secū in tali irregularitate: nisi de mādato
pape. siue sciēter in excoīcatione epūs ordines
accepit: siue ignorāter. l. facti memoriā nō ha-
bens. aut ex ignorātia iuris: hoc nō credēs si
bi esse phibitū. vt in. d. c. cum illoz. Si tñ ef-
ficiatur talis religiosus post laudabilē ouer-
sationē p aliqd tps i religione: pōt epūs cum
eo dispensare auctoritate aplica. vt i. c. fi. d. eo
qui fur. or. Dispensat etiā abbas cū mōachis
fm q dictū est. s. Abbas. 7 qd dīpi de excoīca-
to. habet locū fm Ray. in. suspensio vel inter-
dicto. vel simplr vel a talibus ordinibus si
iplos recipit sic suspensus.

23 **¶** Tercio p̄trahit irregularitas qn aliqs mi-
nores ordines 7 subdiaconatū vno die susci-
pit. c. cum. h. de eo qui fur. vel cū duos simul
sacros ordines recipit. c. fi. de eo qui fur. or. si
ue hoc faciat vno die vero vl ficticio. sicut cū
quis p̄tinuat i eūniū vlsqz ad dñicam. quia
ē vnus dies ficticius. de tēpo. or. c. lras. Sed
cū istis pōt epūs dispensare vt i ordinibz sus-
ceptis nō furtiue possint mīstrare. dum mō
eis nō fuerit phibitū sic ordinari sub excoīca-
tionis latelīne pena. qz tūc nō posset nisi fm
qd dīpi de excoīcato ordines accipiēte. Sed
i ordine sic furtiue recepto vl ad maiores nō
pōt nisi solus papa dispōlare fm Jo. an. 7 vi-
del sequi Pa. in. c. i. de eo qui fur. ordi. 7 facit
tex. p̄fati. c. in fi. iuncto. c. lē. 7 d. c. lras. p hoc
intellige nisi religionē intrauerit. qz pōt epūs
auctē pape dispensare: vt. d. c. fi. 7 etiā abbas
c. ij. de cle. qui fur. or. su.

24 **¶** Quarto p̄trahitur irregularitas p iteratio-
nem sacroz illorū in quibz impmī chara-
cter scienter faciā. siue quo ad mīstrancē. siue
quo ad suscipiēte. ar. lxxv. di. c. i. 7 de cōse.
di. v. dictū. Et licet quidā teneāt hoc genera-
liter de omnibus sacris in quibz impmī chara-
cter. tñ Sco. i. iij. di. iij. q. vl. tenet 7 bñ q
p iterationē solū baptizati p̄trahit. sed nō pro
iteratione alioz sacroz: cū irregularitas sit
pena q nō dz imponi nisi vbi inuenit de iure
exp̄ssum. 7 ideo cū nō inueniāt nisi de bap-
tizato: vt in. c. ij. de apo. ideo dic q sciēter rebap-
tizās fm Do. si cleric⁹ ē fm canōes depōnē-
dus ē. ar. c. qui bis. 7. c. eos. de p̄se. dist. iij. si
laicus excoīcādus nec pōt ordinari. Uñ etiā
accolitus qui misterii p̄buit sac̄ter p̄sbytero

rebaptizanti si publicū sit non debet ad ordi-
nes promoueri: nisi religionē intret. qz tunc po-
test p epīm secū dispensari. Si ō sit occultū
post pñiam poterit promoueri. d. c. ij. licet qui/
dam male fm̄. Pa. ibidē intelligūt illud. c.
intelligere qz iste accolitus rebaptizauerit vl'
fuerit rebaptizatus. Si ō rebaptizat quis
ignorāter ignorantia facti exhibita pñs dili-
gētia debita oīno excusat: sed ex ignorantia in/
ris nō excusat. qz fm̄ Sco. i. iij. di. vi. ē ptra-
tus diuinū. Rebaptizat ō sciēter irregu-
lans. ignorāter ō si postqz sciuit ratus ha-
buit sibi irregularis ē. l. di. pfirmandū. z. i. q.
vij. qui i qualibet. Si aut nō ratū habuit. lz
tñ ignorāter ē rebaptizat? ignorantia facti fm̄
Host. nō ē irregularis. sed pōt. promoueri. fm̄
ō Host. indiget dispensatione epi. cui nō cre-
do. ar. c. placuit. i. q. iij. nec ob. d. c. qui bis.
z quod ibi nō. qz fm̄ Sco. istud. c. cū accipi-
atur ex pñiali Theodori epi cānuariē. in si/
gere nō pōt irregularitates. nisi forte dicat q
oia. c. a. Gratiano i decreto posita sunt a papa
pfirmata. Sed hoc nō ē manifestū. Adde
etiā ego qz pfirmatio simplex nihil addit. xij
di. pceptis. z pfirm. vti. vel inuti. c. cū dilecta.
cū. c. sequē. z de pñi. c. qz intētionis. Ideo etiā
si forte confirmata nō inducerent irregulari-
tate. Et si dicat qz licet ille epūs non poterit
ius pdere. tñ potuit indicare ius conditū: si/
cut facit ibi. cū dicit fm̄ canones. R. Sco. qz
glorator debuit hunc canonē allegare. z ideo
cludit Sco. qz si cut ignorantia pñialis ex-
cludit pferentē ab irregularitate: sic z suscipi-
entē. ignorantia ō iuris rebaptizati nō excu-
satur a pena irregularitatis.

25 **¶** Sed qd si quis dubitat an sit baptizatus
vel pfirmat? vel ordinat? R. qz pōt iterari. qz
nō dē iteratū qd nescit ē factū. de pñe. di. i. so-
lūitantes. z di. iij. si nullā. z de pñio nō bap-
tizatus. intellige si debita diligētia pñs fecit.
de pñe. di. iij. cū itaqz. debet tñ baptizās his
ōbis vti. Si tu nō es baptizat? ego te bap-
tizō. vt. s. Baptizatus. vij. s. x.

26 **¶** Quid si coacte fuit rebaptizat? R. qz coa-
ctio fuit absoluta sic excusat. Si ō fuit cōdi-
tionalis sic nō euadit irregularitatem. vt no. in
d. c. eos. de pñe. di. iij.

27 **¶** Quinto ptrahit irregularitas apostatado
a fide catholica. sicut fecit Julianus aposta-
ta. vt in. c. Julianus. xi. q. iij. vtz est qz si apo-
statauerunt ppter iustū timorē. si erāt sacer-
dotes: solus papa dispēsat. Si ō diacono
inferioris gradus aut laici epūs poterit di-

spēsare. Si aut apostatauerūt sine aliquo ti-
more sed voluntarie. sic null? nisi papa dispē-
sat cū eis: vt i. c. pñbros. l. di. Immo. Inno. i.
c. i. de apost. z Host. dicit qz oēs tales apo-
state hodie sunt vere heretici. z ipsi habēt
locū oia iura de hereticis z pene z eos statute
de irregularitate apostataz a religione. vide
s. Apostasia. s. vi.

28 **¶** Sed nūquid idem erit de fideli facto here-
tico? R. qz si clericus erat poterit post pñiam
z ab iurationē in ordine suscepto ministrare.
sed in suscipiendis tam clerici qz laici sunt ir-
regulares. vt i. q. vij. saluberrimū. Idem dic
de eo qui in cōtempnū ecclesie ab hereticis se
fecit ordinari cum quibus solus papa dispē-
sat. i. q. vij. conuenientibus.

29 **¶** Sexto incurrit irregularitas cum quis in-
currit infamiā iuris vel facti. de quo. s. Infam-
ia. Exemplū habes. j. Sortes. s. iij. i for-
tlegio manifesto.

30 **¶** Septimo incurrit cū quis ordinat ab epō
excoicato. qz executōem conferre nō pōt qui
eam nō habet. i. q. i. grā. z. c. statuimus. z. q.
vij. datbertum. Si tñ hoc fecit ignorāter. sic
epūs dispēsare pōt tñ in susceptis qz in susci-
piendis. Si ō scienter solus papa. de epō q
resi. epi. c. ij. Idē dico de ordinatis scismaticis
vt de scisma. fraternitati. fm̄ Ber. ibidē. Un-
nota qz licet heretici. excoicati. simoniaci i or-
dine vel bñficio. scismatici. depositi. suspēsi. i/
terdicti z degradati. vtz corpus xpi confici-
ant. z ordines dent veraciter. si veram formā
seruent ecclesie. xij. di. scdm. z. i. q. i. dñs. z. c.
qz quidā. z de conse. dist. iij. ostendit. tamen
a talibus ordinari executionē nō habet. z sic
dicūtur irritē tales ordinationes. de scismat.
c. i. fm̄ tñ distinctionē pmissam dicunt etiā
Bo. z Host. qz coacti vt a talibus reciperēt
ordinē ex metu qui potest cadere in constan-
tē viz nō indigent dispensatione: magis pla-
cet. vel epūs poterit dispensare. hodie tñ ista
habēt magnā modificationē ex constitutione
concilij constantis. vt. s. Excoicatio. vij.
s. iij. Ideo nō incurrit hec irregularitas ni-
si quo ad illos quos tenemur euitare p dictā
constitutionē. nō quo ad alios.

31 **¶** Octavo incurrit cū quis recipit ordines ab
eo qui renūciauit epātus: sic distinguēdo. qz
si resignauit solum loco z nō dignitatē. qz sic
remanet epūs: si de licētia pprii epi qz ab eo
recepit ordines nō est irregularis. Si ō si
ne licētia pprii plati sic irregularis ē. de or. ab
epi. qui resi. c. i. Si ō talis epūs resignati nō

Irregularitas

solū loco. sed etiā dignitati: tūc ordinat⁹ a tali cū licētia sui epī i minoribz ordinibz nō ē irregularis. s; si sine licētia sui plati v; maiores ordines a tali suscepit sciēt v; ex i; grātia crassa. sic irregularis ē et solus papa dispēsat. Si autē ex ignorātia p;abili sic etiā irregularis ē. sed eps pōt dispēlare: vt i. d. c. i. Et ex h; p; epātus ē ordo in quo impōit character. q; vere p;fert ordines et characterē ipsoz. q; non reordinant. sed dispensant vt mīstrent.

32 **¶** Nono incurrit cū quis recipit ordines ab alieno epō sine licētia sui plati fm aliquos. et ordinatoz ē suspēsus p annū a collatōne oīm ordinū. de tēpo. or. c. eos. li. vi. **¶** Intellige si ordinatus erat clericus. alr nō incurrit. Itē intellige de anno cōtinuo et integro. c. pūda. de elec. li. vi. sed fm glo. in. d. c. eos. et Bo. licet ordinatoz sit suspēsus. ordinarī tū sic nō sunt ipso iure irregulares. sed sunt suspēdēdi p. c. q; trāslatōez. et ibi. **¶** Idem tenet do. Anto. de tē. or. et si celebrēt anq; suspendant nō efficiunt irregulares. et hoc sequit^r Hosti. Bual. Buil. et magis placet. licet grauit^r peccēt celebrādo anq; eoz plati habeant ratā talē ordinatōz. vt no. in. d. c. eos. fallit hoc qn plati sunt suspēsi manifeste ppter alienoz ordinatōz. q; q; dū sic sunt suspēsi eius s; diti pnt sine eoz rum licētia ab alienis vicinis epis ordinari: vt i. d. c. eos qui **¶** Et manifesti sunt vel per iur; euidentā. q; pūctiv; p;fessi sunt i iudicio aut q; manifeste ordinauerunt alienū. et nō solum p;dicta locū habent in epis. sed in abbatibus et quibuscunq; ordines conferētibz. **¶** Sed quo ad vltimōtanos ab epō cismontano ordines suscipiētes sine licētia epī de cuius diocesi traxerunt originē. vel i cui⁹ diocesi bñficiati sunt que p;stet p patētes lras causam rōnabilē continētes. q; ipsos nolūt nō possit ordinare. **¶** Tene q; sunt suspēsi ipso iure tali suspensione. q; si celebrāt efficiunt irregulares. nec poterūt a tali suspensione absolui nisi a papa: vt in. c. i. de temp. or. li. vi. **¶** S; hec pena habet locū i quibuscunq; ordinibz receptis ab epō italico ab vltimōtano q; cum q; fm cōmunē opinionē i. d. c. i. sed nō habet locū in italico ordinato ab vltimōtano epō: vt ibi tenet glo. **¶** S; nō habebit locum in existentibz intra mōtes si ordinant ab italico epō: vt ibi nō.

33 **¶** Quero quis potest dare p;dictā licentiā accipiendi ordines ab alieno epō: R. q; epūs d cui⁹ diocesi est oriundus ordinandus. vel epūs in cuius diocesi bñficiū habet ecclesiastiv

cum vel domiciliū. licet nō sit oriundus ibi. **¶** Itē epō agente in remotis pōt eaz dare eius vicarius generalis in spūalibus. **¶** Sed vtro vacante capitulū dare potest. Alij aut officiales epōrum et etiā archidiaconi nō possunt. c. significasti. de offi. archi. nec quicunq; alij inferiores plati religiosi: vel alij nisi sint p papā pūlegiati. vel fm Jo. an. nisi habeant hoc ex pscripta p;fuerudine. **¶** Religiosi tū in prioratibus nō exemptis p suos platos deputati p ores et eoz locū possunt dū ibi morant a locorum ordinarijs ordinari. licet nō sint ibidez oriūdi. c. cū nullus. de tem. or. li. vi.

34 **¶** Utrum possit absolvere et dispēlare cū istis de licētia missis epūs cui mittunt: sicut possit suus p;ponis platus? R. q; sic. q; oia vidētur p;cessa sine quibz ordinatio nō potest expediri. c. p;terea. de offi. dele.

35 **¶** Decimo incurrit irregularitas: cū quis ordines recipit extra tpa statuta. di. lxxv. c. vlt. de temp. or. c. i. et c. cū quidā. et c. consulari onī. **¶** Imo. tū credit et Hosti. q; nō sunt ipso iure suspēsi ab ordine suscepto: sed debent sit spēdi. ar. c. lras. in fi. de tem. or. et sic exponit dictū. c. cū quidā ibi debes exptes reddere. c. p; siniam do. Anto. in. c. lras. de tem. or. tenet q; ordinatus ē suspēsus ipso iure. sed ordinates sunt suspendendi. et hoc ē verius. vt p; in. c. i. de tē. or. **¶** Concedit tū epis dispēlatio i suscepris vt mīstrent in. d. c. p;ultatiōi. sed fm Rodo. nō potest dispēlare in suscipiēdis cū ibi nō dicat nisi de susceptis. **¶** Nō tū ille epūs qui ordinavit poterit dispensare: sed eius successor. fm. d. An. in. d. c. consultationi.

36 **¶** Undecimo incurrit cū quis p saltū pmo; tus admīstrat in ordine supiori fm Hosti. i. summa. et solus papa dispēlabit. sed Archi. i. c. solliciti do. liij. di. tenet. q; talis nō ē suspēsus: nisi sicut ille qui est i mortali. sed ē suspēdendus. et iō si celebrat anq; suppleat omissū peccat mortaliter. sed nō efficit irregularis. et ē verius. vt in. d. c. patet.

37 **¶** Sed nūquid suscipit characterē ordis superioris talis? R. q; sic fm cōiter theo. et est verius. **¶** Fallit hoc in epō q; nisi sit sacerdos nō suscipit characterē epālē fm Ray. sed ven⁹ credo q; suscipiat characterē s; nō executōz si nō est sacerdos. c. ex litteris. de excess. p;ela. sed si ē sacerdos. i; nō habuerit aliquē alioz ordinū etiā suscipit executōz. q; pōt p;ferre oīs ordines ppter illū quem nō h; i. q. i. c. grā. et q. vij. daibertū: licet peccat mortalr. **¶** Et si daret illū ordinē q; nō h; incideret in penā. d. qua in

sequē. §. d. Et ille nō esset ordinatus.

38 **¶** Duodecimo incurrit cum quis administrat i ordine quē nō habet. vt in .c. i. z. ij. d. cle. nō oz. mi. Et nota q̄ p̄dicta pena locū habz si exerceat aliqd̄ deputatū certo ordini tāq̄ in officio p̄stitutū. puta diaconū legat euāgeliz vt diaconus. Subdiaconus eplam vt subdiaconus z h̄mōi. secus si legeret nō tāq̄ i tali officio. sicut si monialis legit euāgeliz i matutino. xxvij. q. i. diaconissā. i. glo. z clerici deficiēte subdiacono i solēnitatibz induz sine manipulo cātat eplam. vt no. in .c. vt q̄ quis p̄sbyter. de vi. z ho. cler. qz non est irregularis fm̄ Hosti. z Inno. ibidē. Pa. §. o. i. c. vt q̄ quis. de vi. z ho. cle. tenet. q̄ nō effugit irregularitatem si cū vestibz sacris cantat eplaz vel euāgeliz. secus si sine vestibz cantat eplam. qz licet. facit quod no. xij. di. nō liceat. z magis placet. qz hec opinio est verissima si sic indutus administrat calicē diacono vel p̄bytero. qd̄ est p̄priū officiū subdiaconi. z p̄ncipalis actus ordinis talis. z opi. Hosti. z Inno. debet intelligi q̄ si solum cantat eplam etiā cū dalmatica. sed sine manipulo z sine oblatione calicē diacono: sed vt simplex clericus. Et cū talibz sic administrantibus in ordinibz nō susceptis: vt dictum est nō licere. Nō dispensat nisi papa fm̄ Hosti. z So. vt ad maiores ascēdat. sed i susceptis poterit epus dispensare. Ber. §. o. i. c. ex lris. de cle. nō oz. mi. tenet q̄ ep̄s pōt dispensare etiā vt ad maiores ascēdat. Sed tene p̄mū fm̄ Pa. i. c. quanto. de p̄sue. z in .d. c. ij. li. mita etiā p̄dicta vera in exercitiis actū deputatū ordini sacro. qz fm̄ Tho. i. iij. di. xxij. Officia quattuor ordinū min oz exerceri licite p̄nt a nō ordinatis. Itē q̄ tale quid exerceat nō excludo seu loco. qz licet peccet mortali nō tñ erit irregularis. xv. q. i. illa. i. fi. qz voluntas z ppositū maleficia distinguūt. c. cū voluntate. de sen. ex. hoc sequit Hosti. Itē q̄ nō sit mere laicus: qz fm̄ Dire. li. iij. ti. viij. nō incurreret irregularitatem mere laicus administrās in aliquo ordine. z placet. q̄ quis Cal. i. c. ij. de cle. ex. mi. teneat p̄trariū. Itē q̄ hoc non faciat ignorāter. qz si p̄babiliter credebat se ordinatū nō erit irregularis.

39 **¶** Sed pone q̄ quis i ordinatōe sua omisit aliquid qd̄ certū ē nō esse de suba. sed tñ debet suppleri. nunquid si anteq̄ suppleat administrat in tali ordine erit irregularis? R. q̄ non nā licet non debeat ministrare donec fuerit suppletum quod est omisum. vt in .c. i. de sa. nō ut. tñ qz ista suspensio nō est p̄pter delictū su-

um. ideo peccat mortali an suppletionē ministrando. sed non est irregularis. Facit qd̄ not. Pa. i. c. si celebrat. de cle. ex. mi. de viciato cor poris ministrare. qui nō efficit irregularis fm̄ cū Quidā tñ tenet q̄ ē irregularis. sed nō credo ver. qz nullo iure pbat.

40 **¶** Tercio decimo incurrit irregularitas qñ ex cōicacō. interdictus vel suspēsus q̄s exis celebrat vel facit aliquid attributū certo ordini ecclesiastico etiā minori. puta accollitacō exorciste z h̄mōi fm̄ cōm opinionē. vt no. Do. z Jo. an. z Pa. i. c. ij. de cle. ex. mi. z dispensat solū p papam. vt i. c. i. de re iudi. li. vi. z i. c. i. de sen. ex. li. vi. Secus si attemptat aliqd̄ exercibile etiā p laicos. vt qz cantat Requiem eternā vel versum psalmi z h̄mōi. qz licet grauit peccet nō euitādo cōiōnē sibi interdictā. tñ non efficit irregularis: vt in .c. tāta. de excessi. p̄la. nisi quis audiret diuina auctorizādo. vt qz epus facit corā se celebrari. qz tunc irregularis efficit. Secus si audiret nō auctorizādo. vt vult glo. i. cle. ij. de p̄uile. z Pa. in .c. illud. de cle. ex. mi. Et ita intellige Jo. an. q̄ dicit q̄ celebrās z celebrās exponit. s. auctorizādo q̄ efficit irregularis.

41 **¶** Sed qd̄ si ignorat se ex cōicacō. interdictū vel suspēsus? R. Rod. q̄ si ē ignorātia p̄babilis facti: puta qz miserat pcuratōrē qui tñ pcuratōr nō comparuit. et sic fuit ex cōicacō sic excusat nec efficitur irregularis celebrādo an q̄s sciat. Secus si ignorauit crasse. puta qz citatus noluit comparere. z sic fuit ex cōicacatus qz nō excusat ab irregularitate. Itē intellige c. aplice. de cler. ex. mi. Idem Rod. dicit de eo qui p̄babiliter dubitat de ex cōicacōne. puta quia conscius de culpa quam fecit existiat se fuisse ex cōicacatum. qz si fuit z celebrauit irregularis est. Item dicit Pa. in .d. c. illud. q̄ h̄ns noticiā ex cōicationis p solam famā si non abstinet irregularis ē. si mō verum comperit postea. Sed aduerte fm̄ glo. in .d. c. illud q̄ dicta paucorum nō faciunt famā. de accu. c. inquisitionis. nec tenet credere. licet dicat ei ab aliquibz. xi. q. iij. nō solū ille. qd̄ vez ē nisi ex cōscia culpe vel dictis plurimūz insurgeret notabile dubiū. qz sic nō effugeret irregularitatem nō abstinēdo.

42 **¶** Sed quid si iudex dicat. suspēdo te ab officio vel b̄nficio? R. Pa. i. c. latōres. de cler. ex. mi. Hosti. in .c. quāto. de magistris. dicit nō valere talē sententiā rōne incertitudinis. l. iij. C. d. sententijs que si. cer. quā. do. Anto. dicit. aut constat de intentōe z sic serua. aut nō constat

Irregularitas

et sic tutius est abstinere ab utroque. tñ si nō ab/
stinet nō efficit irregularis. Et hoc tenet Pa.
ibide dī. Nā licet snia iniusta liger. tñ h debz
intelligi verum qñ de ea apparet: sed hic nō
apparet an ab officio vñ a bnificio voluerit su
spedere. Et ideo nō efficit irregularis ipsam
nō seruans.

- 43 **¶** Utz excoicatus minori excoicatione sit ir/
regularis si celebrat. R. Pa. i. c. si celebrat. de
ele. ex. mi. qñ nō. qz pōt exercere q sunt iuridī
tōis et pferre sacra. et collatio tenet et hz suū ef
fectū. tñ peccat moralr sciēter h faciēdo et si/
ne necessitate. Rō aut quare nō efficit irregu
laris est. qz excoicatio minor non inducit su
spensionē ordinū vel officij. sed tñ pnat pñci
patōe sacroz. vt i. d. c. si celebrat.
- 44 **¶** Utz ois suspēsus celebrās sit irregularis.
vide. i. Suspensio. iij.
- 45 **¶** Xij. incurrit irregularitas rōne criminis. vt
xxv. di. c. pñmū. et xlvij. dist. c. qm. et i. q. vij. si
qs oēm. sed distigue vt no. i. c. ex tenore. d. tē.
or. et s. dixi. Crimē. §. iij.
- 46 **¶** Quis aut pōt dispēlare i hac irregularita/
te. vide. s. Dispensatio. §. v.
- 47 **¶** Ex. incurrit irregularitas ex bigamia. vt ex/
tra d bigamis p totū. et de h. et quis pōt dispē
lare. vide. s. Bigamia. vij. cū se.
- 48 **¶** Ex. incurrit cū qs i sacri exis phit mīmo
niū. dic vt. s. Bigamia. §. ix.
- 49 **¶** Ex. incurrit p solemnē pñiam factā. l. dist.
ex penitētibz. pōt tñ eps dispēlare i minoribz
ordibz ppter necessitatē ecclie. l. dist. placuit.
In maioribz aut sol' papa. l. di. ex penitētibz
et l. di. q i aliq. Dicit tñ Inno. et ho. q hñ ser
uat curia. et sic videt q hodie nō habeat locū
hec irregularitas.
- 50 **¶** Ex. incurritur cum quis celebrat in loco
interdicto. vt in. c. is qui. de sen. ex. li. vi. et a so
lo papa dispēlatur. de quo. s. Interdictum
vij. §. i. vel sup altari enoz miter fracto. vi. j.
Dissa. §. xxxvi.
- 51 **¶** Ex. incurritur vicio adueniente in corpore si/
ue a pposito. siue a casu. de quo dic vt. s. Cor
pore viciatus.
- 52 **¶** Ex. incurrit rōne illegitimitatis. vt in. c. i. de
fi. pñby. et i. c. is qui. eo. ti. li. vi. vñ ē q i mio
ribz ordinibz pōt eps dispēlare. sed ad sacros
ordines nō pōt cū cis dispēlare nisi papa. vt
i. d. c. i. Sed si efficiant religiosi pñt pmoue
ri de iure pñmū ad omnes ordines etiam sa
cros. vt in. d. c. i.
- 53 **¶** Quid si illegitimitas sit secreta ita q soluz
ipe illegitim' ea scit. R. fm Dire. i. ti. de fi. pñb.

q' peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. h. s.
tem. or. nec credo debeat vti susceptis sine di
spensatione.

¶ Quomodo quis dicat illegitim'. vide. s. 54
Filius. p. totum.

¶ Xij. incurrit cū quis adultus vsqz ad egi
tudine differt baptismū accipe. lvij. dist. c. si
quis. et hoc verum nisi postea eius studium
et fides probabilis fuerit. aut hominū raritas
exegerit. als non pōt ordinari sine dispēlati
one page. ar. pñati. c. nec p baptismū tollitur
hec irregularitas. vt dicit glo. ibide. qz idem
nō pōt parere obligationē et liberationē. ff. de
solu. l. qui hoīem. §. vl. et hoc ē. qz ecclia pñu
mit q non ex voluntate: sed ex necessitate ba
ptizat. vt in. d. c. si quis.

¶ Xij. incurrit si religiosus claustr' egredit ad
audiēdū leges vel physicā si añ duos mēses
non fuerit reuersus. et solus papa dispēlat in
hac. c. vl. ne cle. vel mo.

¶ Xij. incurrit irregularitatē qlibz eps pñb
aut diaconus qui pñtu iniuste excoicatio
nis hz recursum ad impatores. et a solo papa
dispēlabit. xxi. q. vl. c. p. et in. c. si quis epus.
xxij. q. vl. ampliat ad omnes qui sunt scē
clastica regula pñcta irregularitas. sed non
ipo iure sicut in pñctis. De hac materia vide
i. Ordo. iij. p. totum.

Irregularitas

I quo tollat. et tribz modis. Pñ
mo p baptismū telef ois irregu
laritas pñta añ baptismū cū pctō fm Arch.
xxvi. di. c. deinde. et Pa. in. c. gaudem'. de di
uoz. et etiā illa q venit ex seq̃la pcti. sicut ē infā
mia. Itē omnis irregularitas homicidij. si
ue fuerit cum pctō siue non. Facit p hoc. c. si
qs viduā. l. di. et c. i. et c. si qs post. li. dist. Irre
gularitas hō bigamie ppter defectū sacri nō
tollitur. xxvi. di. acutius. et d. c. deinde. et hec
ē cōioz opti. licet aliqui tenuerint q nulla irre
gularitas teleat p baptismū. vt fuit Ri. d me
dianilla i. ij. quol. q. xx. Alij hō tenet q illa ir
regularitas q puenit in homicidio sine pctō
nō telef. vt no. Pa. in. d. c. gaudemus. sed tu
tene qd dixi. s. Baptismus. vij. §. iij. qz vt
orē. vt p3 in dictis iuribz.

¶ Secdo tollit p religionis ingressū. vt no.
glo. i. c. ij. de apost. sed nō omnis fm pñctaz
glo. sed ea solum que nō puenit ex delicto p
prio. vt i. c. i. de fi. pñby. ita q pōt pmoueri ad
ordines sine dispēlatōe. l3 nō ad dignitatē

vl'plationē sine dispensatōe. vt. i. c. fi. de fi. pre
by. c. Dost. i. c. ij. de apost. sic dicit intelli/
gēdam autē. de mona. in pn. vbi dicit q' religi/
onis ingressus oēm tollit irregularitatē. S
tu dicim. Pa. in. d. c. ij. q' nō tollit nisi tm il
lā de qua ē in iure exp'ssum q' tollat. Inducit
bñ facilitatē dispensationē.

2 Tercio tollit p dispensationē pape. vñ i om
ni irregularitate pōt dispensare. cum omis ir
regularitas sit de iure positio. ij. q. vij. Itē
daniel. c. licet Inno. de renū. c. nisi. i. fbo Ir/
regularitas. Et hoc cōter tenet. Epi autem
quō dispensare pnt dictum ē. et habes. s. Di/
spensatō. s. v.

Krisio vide. s. In terro
gatō in filiabus
supbie. et s. Deriso.

Ronia vide Hironia
per h.

Strio vide Distrio p
h.

Iudeus dicitur ille qui ad
sacra sequit tenēdo. circūciden/
do: et alia legalia faciēdo ad sraz

Ideo xpiani qui nimis adherēt l're iudaica/
re dicuntur. de sacra vñci. c. vnico. s. penul.
quod facere nō debent. v. dist. s. i. et vi. dist. s.
penul. de cele. null. c. cum Marthe. s. ceterū.
de consti. translatō.

1 Que sunt q' phibent iudeis indirecte ab
ecclesia q' xpiani nō debent tolerare? Rñ. xviij
Primo ne habeant cōmunionē assiduā xpia
norum maxime simpliciu. vnde xpiani non
debent comedere cū eis. nec habitare. nec eos
ad sua cōmūia recipere. xxiij. q. i. null. c. oēs.
dicit tamē Dugo in. d. c. oēs. q' si cibos nō
discernūt licet comedere cū eis. sed vbi cibos
discernūt nullo modo licet. eoz quoq' asima
christianis est phibituz comedere. q' est ci/
bus discretus ab eis qui inhabet in. d. c. om/
nes. Et clericus p'trariū faciēs debet deponi.
et laicus excoīcari. d. c. nullus. Rodo. tamen
tenet q' in necessitate liceret comedere. qd ve/
rum credo nō vt asima. sed vt panē. Et nota
q' cōmūio i mercimonijs cū iudeis nō phi
betur nisi aliqñ in penā: vt in. c. post miserabi
lē. de vsu. sed solū nimia familiaritas. vt i. d.
c. nullus. et c. ad hec. de iude. cū filiis. vñ ad/
monitus nolēs abstinere ab eoz nimia fami
liantate peccaret mortaliter.

2 Sed querit vtrum liceat xpianis eis fui/
re? R. Pa. in. d. c. ad hec. Dost. voluit q' sic.
extra domuz. sed in domo nō. c. iudei. eo. sed
Pa. et melius dicit q' nec extra domuz assi/
due. cū tex. ibi nō faciat mentionē de domo. et
ideo prohibet assidua familiaritas et p'tinua
puerlatio tam in domo q' extra domū. p'p'te
rea xpiani in familiari seu assiduo seruitio iu
deoz esse nō debēt. Intellige qñ p'sone iudeo/
rū intersunt. secus ēet si edificii edificent ad
utilitatē iudeoz mercede p'stituta et h'mōi. vl'
laborēt agros. facit. d. c. nullus.

3 Utrum xpianus possit habere seruū iude/
um? R. q' sic. vt in. c. et si iudeos. eo. ti. xxiij. q.
viij. c. dispar. nō tamē debet cū eo morari ita
q' cū habeat familiarē. xxiij. q. i. sepe. et c. nul
lus. et c. omnes.

4 Utrum liceat mulieribz xpianis nutrire fili/
os iudeoz? R. Pa. in. d. c. ad hec. et glo. et Jo.
an. et do. Anto. tenet q' nō. neq' in domo ne/
q' extra domū. Sed dñs Lar. dicit q' soluz
phibent in domo p'p'ter tex. p'fari. c. ad hec q'
dicit i domo. s. ego dico etiā extra domū nō
licere qñ nimia familiaritas et puerlatio ex
p'trahit. als extra domū nō ē phibituz. ar. d.
c. nullus. iuncto isto. c. ad hec.

5 Sed nōne epūs poterit dispēfare: vt etiā i
domo nutriat? R. Pa. in. d. c. ad hec. q' non.
ita consiliet dñs Lar. q' ista phibitio est in
honorē fidei.

6 Utrū iudeus possit h're xpianū ascripticiū
vel originariū? R. q' sic. vt in. c. multoz. e. ti.
sed seruū nullo mō. vt ibidē.

7 Secundo nō debēt mederi xpianis. vnde
in. d. c. nullus. et c. omnes. phibetur christia
nis ne i suis infirmitatibz iudeos aduocent.
neq' medicinas ab eis recipiāt. dicit tñ glo. i
d. c. nullus. q' medicinalia pnt xpiani a iude
is emere: et postea p'parare ea. sed non medici
nas p'paratas.

8 Tercio phibetur ne cum xpianis balneen
tur i vno balneo simul. d. c. nullus. supradic
ta omnia phibent laicis sub excoīcatōis pe
na. clericis sō sub pena depositōnis. et sic pec
cāt mortaliter q' faciētes. Limitatē tñ de me/
dico verū nisi in casu necessitatis qñ aliū h're
nō posset. q' necessitas facit licitū. qd als nō
ē. c. p'silium. in fi. de obserua. ieiū. Doc idēte
net Dug. et filr est dicēdum qñ licet habeat
aliū medicū. sed nō sufficientē.

9 Quarto ne iudei ex testamēto christiani a/
liqd capiat. C. de iudeis. l. i. Item nō pōt ali
quis xpianus aliquid p'gregationi iudeozū:
f

vel iudeo aut pagano i testamento relinque
re. si fecerit etiā post mortē anathema iudu
cabitur. xxij. q. ij. sane. el. ij. nisi legaret. intel
lige extreme necessitati alicuius.

10 **Q**uinto ne pcedant in publico sine habi
tu distincto: vel signo quo discernantur a xpi
anis. vt in. c. in nonnullis. co. ti. hoc vez taz
i masculis q; i feminis. debet esse patens si
gnū. nō sub plica vel mātello fm doct. in. d.
c. i nonnullis.

11 **S**exto phibet eis ne nouas sinagogas eri
gāt. vt i. c. phibuit. e. ti. pnt in antiq; reedifi
care vl' ruinas refarcire. ita tñ q' noua edifi
catō nō pdat antiquā formā. q; vbiq; mu
tat pstina forma: vputa q; sit picioli' vl' ma
gis ampli: tūc d; nouū edificū. z cadit s; p
hibitōe noui edificij. vt pbat ex tex. istius. c.
phibuit. facit qd i fili nō. i. glo. i. c. admonere
xxij. q. ij. z i. c. p; bz. lxxij. dist. q' vult q' sagi
mīl; vt ill' dieb; q; b; vtinur ouis z cales.
l; nō liceat vtī carnib; q; sit mutata forma.
z p; nō rei suba. z etiā facit qd nō. in. c. cum
cām. de testib; i. verbo. i. tpe. z i. glo. i. l. iulian'
§. sed z si quis. ff. ad exhibē.

12 **S**ed quid si antiqua sinagoga ex toto cor
ruit z fundit? R. Pa. i. d. c. phibuit. q' nō po
terit reedificare. q; esset nouū facere ex q' fun
ditus est destructa. facit ad hoc qd legitur z
nō. in. l. inter stipulante. §. sacra. ff. de ver. ob.
vide bonā glo. i. fili in. c. ij. de iure pa. Et nō.
q' si nouas sinagogas erigere psumpserint in
quinquaginta libris auri sunt puniēdi. C. de
iude. l. hac victura.

13 **S**eptim' nō pnt pfici alicui publico offi
cio inter xpianos. nec ad aliquā dignitatē vl'
misteriū. vt in. c. cū sit. z. c. pe. e. z. xvij. q. iij.
pstituit. z. d. c. null'. vñ i. l. fi. C. d. iude. d; q'
nullū honorē. nullā dignitatē. nullā peminē
tiā int xpianos pnt h're. itellige d' nouo. secus
ecē i antiq; q; tolerat. z p istā. l. infert Bar. q'
nō pnt doctorari. cū sit dignitas z pminen
tia doctoratus. nec ob. l. general'. §. si. ff. d. de
curio. q' pmittit iudeos pmoneri ad dignita
tes. q; intelligit int seiplos iudeos nō int xpi
anos. Un infert Pa. i. c. ex spālī. e. ti. q' etiā
omē mertiū p qd xpianis aliqd grauamen
posset ingeri ē phibitū iudeis z paganis. z iō
l; vēdāt eis redditus regalis z possint illud
emere. vt i. d. c. ex spālī. tñ collectō nō poterit
p ipsos fieri. sed p xpianos. q; sic colligendo
posset iude' mittere fraudes. z tenetur dare
paupib; q; qd lucrat' ē ex tali officio. vt i. d.
c. cū sit. z hoc fm puidēt q' epi.

14 **O**ctauo phibet ne i triduo añ pasca z ma
xime i die venenis sancti hostia vel fenestras
aptas teneat. aut i publicū excat. extra co. ti.
c. q; sup his. et i. c. nonnullis.

15 **N**ono ne decimas prediales retineat. sed
vt eccl'ys soluāt. de deci. c. de terris.

16 **D**ecimo ne testimoniū dicat z xpianū
de testi. iudei. imo repellunt ab oib; actib; le
gitimis. ij. q. vij. alieni. hoc vez nisi in casu
heresis si quis ad eos reuertetur tūc p testib;
admittunt. vt i. c. xpianos. de here. lib. vi.
sed bñ cogūt xpianū z eos testimoniū di
centē admittere. i. d. c. iudei.

17 **U**ndecimo nō pnt cōuenire xpianū a
pud iudeū. sed bñ apud iudices xpianos
arbitr. in cā ciuili tñ pnt eligere iudeū. vt. C.
de iudeis. l. iudei. inia tñ d; exeq' p ordinari
um xpianū iudicē. vt ibi.

18 **D**uodecimo ne emāt seruū xpianū. vl' nō xpi
anū si mō vult baptizari. c. i. z. c. vl. e. ti. vñ si
iude' emit xpianū suū. vel qlitercūq; acq
rat statz efficit liber nullo p'cio dato. l. iij. di.
mācipia. Si s; o suū nō xpianū emit p sibi
seruēdo: tūc volūtati patefacta q' vult effici
christian' statz vēdicat sibi libratē nullo da
to p'cio. c. s'mitatē. l. iij. di. si aut talē nō xpia
nū emit nō p sibi seruēdo. l; cā mercimoniū.
tūc si fuit exposit' ad vēdēdū ifra tres mēses
q' incipiūt currere a die emptōis fm Post. i.
d. c. si. vel fm Jo. an. z Pa. i. c. i. eodē. a die q'
petijt xpianitatē: tūc nō liberat ab ei' s'uitute
nisi tēnt iudeo. xij. solidi p qlibet bono seruo
q' solidi debet ē aurei fm Un. Boff. z Pa.
quoz. lxxij. faciūt vnā libā auri. C. de susce.
prepo. z archa. l. quotiescūq; certa summa
solidoz. z videt sentire glo. i. l. quicūq; C. de
ser. fugi. et p ista opūione facit glo. C. de fal.
mo. l. si q; nūmos. sed fm Ber. z Post. i. d.
c. si. dabunt de moneta que est i vsu in illo lo
co. ar. ff. de le. iij. l. nūmis. z. ff. de le. i. l. si fu'
pluriū. §. si numer'. et magis placet. Et adū
te q' dicit p seruo bono. q' refalcabit si ille nō
est ita bonus. q; ibi bonus accipit p optimo.
fm Pa. in. d. c. i. si s; o nō exposuit venalē in
fra dictos tres mēses: tūc statim liberat nul
lo p'cio dato. d. c. si.

19 **A**tz s; nacul'. i. nat' ex ancilla iudei si vult
effici xpian' liberet sili'. R. q' sic nullo dato p
cio. l. deo nobis. C. de epi. z cle. §. vl

20 **S**ed quid si aliquis talē emat qui cā mer
cimoniū fuerat emptus a iudeo: R. q' nō effi
ciet ei' seruus. l; restituet ei p'ciuū. xij. solido
rū. et erit omnino liberatus a seruittute. in sti.

de nota. ac. §. dñs.

- 21 **S**ed pone q nō hz precū: **R.** q si sit i manu iudei: puta qz nemo ē xpianus q velit euz emere. tu ne nihilominus liberabit. ⁊ hostia tū qret precūz. ff. de manum. l. iij. §. sius aut. vel si nullo mō pōt hre seruat sibi p qn / quēmū. vt no. glo. xxxvi. q. i. d. raptoribz. **S**i qo sit i manu xpiani: tūc si alio mō hre non potest precū seruiet ei tū q seruitū compen set cū precū. ⁊ sic liberatur. ff. de cap. l. in bel / lo. Doc verum nisi precū fuisset datū p ani ma ⁊ nō animo repetēdi. arg. ff. de nego. gest. l. nescimus. ⁊ ff. de reli. ⁊ sumpt. fu. l. ⁊ si quis §. idē labeo ait.
- 22 **T**ercio decio ne vsuras exigāt. sed exactas restituāt. vt i. c. post miserabilē. de vsur. pnt compelli ad hoc p principes ⁊ debēt. vt in. d. c. qd si nō faciunt debent compelli p iudices ecclesiasticū censura ecclesiastica: vt dicit Do sti. ⁊ Jo. an. i nouella. in. d. c. post miserabilē facit. c. postulat. de iudeis. ⁊ quod ibi no. vñ pncipes terraz peccāt mortali nō cogen do eos ad restituendū vsuras. ⁊ sili xpiani si ipis nō restituētibz monerētur ne cum eis haberēt pmeritū si post monitionē eis factaz pmeritū cū eis haberēt: vt i. d. c. post misera / bilē. ⁊ c. quātō. de iudeis.
- 23 **Q**uarto decimo ne intemptēt cōtra catho licā fidē quicqz detestabile. sicut ē q nutrices chriſtiane proſiciant lac i latrinas postqz su ſceperunt corpus chriſti. vt in. c. ⁊ si iudeos. eodē. et hmoi.
- 24 **Q**uinto decimo ne quēqz qui nō ē ſuenati onis aut ſecte pſumant circūcidere. etiā si sit eoz ſeruus. vt. l. vnica. C. ne xpianū mā. ⁊ ibi est eis pena capitalis. i. ppetui exiliū q dī capi tal. vt. ff. de penis. l. rei capital. Aliqñdo dī mors natural. vt ibidē. i. pñ.
- 25 **S**exto decimo ne iudeus xpianā i vxorem accipiat. l. ne quis. C. d iudeis. qd si fecerit cri mē adulterij puniet. vt ibidē.
- 26 **S**eptio decimo ne fidē catholicā ipugnet puerſo dogmate. aliter pena ſanguis punitur vt i. d. l. hac victura i omne eui.
- 27 **U**trū ecclia possit punire iudeos ⁊ paga / nos si delinquit: **R.** q si sic delinquit cōtra legē naturalē. qz illā omēs recipiūt. Itē iude os si agūt ⁊ legē veteris testamēti fm Aug. d anch. i li. de pte pape.
- 28 **I**tē nota fm eundē q iudei p papā et ali / os pncipes quibz ſubdunt debēt cogi ad la / borādum manibz p prijs. als ſiunt pncipes turpis lucri ⁊ pctōruz que faciūt. Necob. c.

sicut. d iudeis. vbi dī: q nullus exigat coacta ſeruitia ab ipſis niſi cōſucta. qz illud itelligit de ſeruitijs ad vtilitatē dñoz ſolum.

Itē nota q puniāt pena ignis qñ aliquē ex ſuis q vult xpianus cōſapis aut alio furoris genere intērat. vt. l. iudeis. C. de iudeis.

Que phibent chriſtiani facere ⁊ iudeos: 30

R. q nouē. Primo q violēt nō debēt cogi ad fidem. vt in. c. ſicut. de iudeis. de quo dic

vt. s. Baptismus. vi. §. xij. Scdo q nō offē dātur neqz i pſonis neqz i bonis ſine iudicio

terrene ptātis. d. c. ſicut iudei. Tercio q non impediāt obſeruare ſuas pſuetudines in ſu

is feſtiuitatibz. dūmō niſi faciāt i opprobri um chriſtianoꝝ. xlv. di. qui ſincera. ⁊. d. c. ſic

iudei. et. l. iudeis. C. d iudeis. Quarto q nō

exigant coacta ſeruitia ab eis q nō ſunt pſue / ti facere. d. c. ſicut. de quo dic vt. s. Baptism⁹

vi. §. xij. Quinto q nō fodiant eoz ſepulcra ſiue corpa humata obrētū pecunie. nec eoz

cimiteria qñqz mutilet vñ inuadat. d. c. ſicut. ⁊ cōtra faciētes chriſtiani ſunt pūadi officio

⁊ bñficio ſi ſunt clerici. ſi laici excoīcandi. vt i. d. c. ſicut. Sexto q nō debēt in ſabbat⁹ eo / rum ad iudiciū trahi. C. de iudeis. l. die ſab

bati. et. d. c. ſicut. Septimo ne impediāt ſua put melius poterūt vēdere: ſicut nec xpiani.

C. de iudeis. l. nemo. Octauo q ſi puerant ad fidē nō ſpolient bonis iuſte acquiſitis. ne

qz debita ſucceſſiōe. et ſi ablata fuerint papi tur ptātibus eozum locoꝝ ſub pena excoīca

tionis q ea faciāt reſtituere. c. iudei. el. i. e. ti. Ex quo inferit Pa. q nō p dūt agnationē ſu / am. Un debēt ſuccedere attinētibus ſuis. et

multo minus bona legitime acquiſita. cui⁹ pñum exiſtimāt vulgares quod erroneū eſt.

Nono q nō phibeātur puerri ad fidē et ba ptismū ſuſcipe. etiam ſi ſunt ſerui xpianorū

arg. c. due ſunt. xij. q. ij. remanebit tñ ſeruus ſi pñs erat ſeruus alicui⁹ xpiani. cū ſeruit⁹

ſit approbata a deo iure diuino. civili et ca / nonico. xij. q. ij. et ſi quoqz. vſqz ad. c. eccleſia / rū. Dulcius tñ tractādus ē qz ali⁹ ſerui qui nō

ſunt xpiani. ar. dīma. ⁊ obe. p tuas.

Utrū eoz ſili⁹ ſint baptizadi ipſis inuitis? 31

R. vide. s. Baptismus. vi. §. xi.

Utrū ecclia peccet pmittendo iudeos rit⁹ ſuos obſeruare: **R.** q nō. qz nō approbat ſed

pmitit. qd aut pmitimus nolētes pcpim⁹ id ē pcedimus. quia malozum hominū vo / luntatē ad plenū nō poſſum⁹ phibere. xxxi.

q. i. hac ratione.

Utrū pecuniā ⁊ alijs blādīmēis poſſimus 33

f 2

Index

allicere in deos et alios infideles ad fidez: **R.** glo. in. c. debet hō. xxij. q. iij. q. sic. allegat. c. quod aut. xxij. q. vij. z. c. qui sincera. xlv. di. **S**ilr sub tali conditione pot christianus alii quā ducere in vxorē vt fiat xpiana. xxvij. q. i. cane. **z** sic in spūalibus licet sit pactum vbi agit de conuersione alicuius ad fidē. **et** sic nō ob. l. q. ij. q. pio. quia aliud est viderē donūz dei vel aliud spūale. Aliud est ppter rēpalia inducere ad spūalia. qz p mū illicitū. d. lūmo. p totum. sed nō scdm. vt in iuribz pallegat. **U**n Siluester dona p mīsit conuertētibz vt no. in. d. c. q. pio. z. c. q. pio loquitur d. do no religionis q pecunia mīne debet vēdi. **de** quo vide **S**imonā. iij. s. vi.

34 **U**tr bona vsurarioz iudeoz possint ab ali quo vlt dono vel ex actōe vel rōne pene vel qz cūqz alio titulo lucratiuo vlt oneroso accepta ri: **R.** q. sic. dūmō nihil ē iusticiā fiat. sed re/ tineri an possint distingue. qz si sunt non sol uēdo restituēda sunt non ipsis: sed quibz de bent ipsi. **S**i hō sunt soluendo. dic vt. j. **R**e stitutio. i. i. p. **U**surarius. s. xvij.

Index quis pot eē: **R.** q. quilibet q nō phibet. ar. c. cū apud. de spon. z l. mutus. ff. de pcura.

1 **S**ed q sunt qui phibent: **R.** q. surd. mu/ tus. z ppetuo furiosus. impubes. femie. seru⁹ excoīcat. **I**te p sanguine rei z inimici acto/ ris vel alia cā suspecti. **I**te impiti seu illrati. d. quibz omitto breuitatis cā.

2 **U**tr iudex vel platus malus peccet iudi/ cādo sbditos: **R.** fm **A**le. in. iij. q. sic mortali ter. **De** q dic. vt. s. **C**orrectio. i. s. iij.

3 **U**tr iudex possit iudicare sine actorē: **R.** q. ordinare pcedēdo nō. **Facit.** c. si legim⁹. d. ac cu. **extraordinarie** aut sic. vt i inquisitōe z de nūciatōe. vt. s. **I**nqisitio z denūciatio.

4 **U**tr iudex possit pcellere ptes ad faciendū compositōz: **R.** q. si cā ē ciuiliis q nō. nec etiā pnceps ex ptate ordiaria. l. i. ff. de no. ope. nū ci. **in** si lis est longa z intricata multū. ita q d facili nō pōt deadi: iudex pōt compellere p/ tes ad pcediā. **tex.** videt iudicio meo i. c. pla cui. xc. dist. **dic**it etiā **P**a. in **R**ica de treuga z pa. q. ad pacē bñ pōt et debet reducere ptes. z etiā compellere tam iudex secularis qz eccle siasticus respectu sbditoz suoz. xc. dist. si qz contristatus. c. placuit. **tenet** etiā **B**ar. i. l. cō gruit. ff. de offi. presi.

5 **U**tr iudex possit pcellere ne potētoz viri

ptumelijs afficiāt viliores: **R.** q. sic. z tenet. l. illicitas. s. ne potētoz. ff. de offi. psi.

6 **U**tr iudex teneat z possit pcellere aduerfa riū ad pstandū cautionē de nō offēdēdo nec actorē. nec suos: qñ tal' verisilr tunc implo/ rat eius officiū: **R.** q. sic. vt in. d. s. ne potēto res. **z** ibi p **B**ar. z bonus **tex.** in. l. denūciā⁹ **C.** de his qui ad ec. confu. **z** p **L**y. **facit** **tex.** i. c. de bñdicto. xxij. q. i. z in. c. in litteras. in fi. de resti. spol.

7 **U**tr iudex teneatur ex necessitate officiū purgare puinciam malis hominibus: **R.** n. q. sic. **tex.** est in. l. iij. z. l. pgruit. ff. de offi. psi. ppter quod dicit **B**al. in. l. gallus. ff. de libe. z posthu. z **R**aph. z **I**mola. q. licet statutū ci uitaris dicat q pōt punire. q liverbū pōt im portat necessitatē. d. l. gallus. i. pñci. **Et** iō si nō facit tenet de negligētia. **facit** quod no. **B**al. z **A**nge. in. l. mancipia. **C.** de ser. fugi. d. ergo iudex delicta inquirere. aliter tenebit in sindicatu. **z** hoc vez i iudice qui hz meq im/ periu. l. impiū. i. pñ. z quod ibi no. **B**ar. et in l. iudere cauere. ff. de iur. om. iudi. et. l. i. ff. d. offi. eius cui man. est iur.

8 **U**tr iudex possit aliqd petere p labore iu/ dicādo: **R.** q. de iure canonico iudex ordina/ rius vel delegatus ecclesiasticus nihil pōt pe/ tere. vt in. c. cū ab omni. de vi. z hone. cle. z. c. statutū. de rescp. lib. vi. **z** licet loquat de dele gato. tñ idē tenet i. d. c. cū ab omi p **P**a. z **J**o. an. et ceteros. de ordinario est etiā glo. i. c. nō licet. xi. q. iij. **De** iure hō ciuili ordinari pscia/ ris petir sportulas solū. nec aliud pōt petere. iij. q. iij. offerat. que sportule sunt mūera ale/ genō diffinita: vt i autē. generalr. **C.** de epi. et cle. **D**elegatus hō etiā a pncipe nō habet nisi duos aureos in pncipio et duos in fine: qñ cā excedit centum aureos. q si nō excedit nihil habebit. i autē. de iudi. s. ne autem la/ bor. no. glo. i. d. c. cum ab omni. **Ex**apiūtur esculenta et poculēra. i. comestibilia et pota/ bilia si sunt talis qlitatis q i paucis diebus possint consumi fm **A**rchi. et glo. in. d. c. sta tutū. et sint ex mera liberalitate oblata. qz sic pñt ab omni bz recipi. **A**lia aut oia etiā si sit vnus denarius phibent oēs iudices accipe. vt. ff. d. of. psi. l. plebisato. et. l. solēt. ff. d. of. p/ cō. s. si. no. glo. i. l. ij. **C.** d. di. ob tur. cām. **fa** cit. l. i. **C.** d. pe. iur. qui ma. iudi. etiā si accipiāt vt expediāt cām. et si recipiūt alia pter pcedi tra esculenta et poculēra tenet restituere d ne cessitate. ar. d. c. statutū. z. c. expigit. d. c. l. vi. **imo** si sit iudex delegat⁹ ecclesiasticus qui talia

recipit nō pōt libari. et remissio ē sibi facta a
dāre talia nisi restituat. et si restitueret i frau/
dē vt postea ille sibi donaret non valeret fin
glo. i. d. c. statuti. See^a aut sibi sine fraude re/
stitueret. et ille postea liberali iterūz donaret
fin glo. p̄dictā. ¶ ego verā credo si p^o iudiciū
finiū sine fraude dar liberali. alr nō.

9 ¶ **U**tr officialis inferiores et nūcūq et hmoi:
possunt aliquid exigere a litigantibz et hmoi:
R. fm Ale. de ales in. iij. pte sum. q sic fm cō
suetudinem terre. sed p vīm vel immoderatā
impobitatē recipere nō possunt. et hoc qñ nō
habēt redditus reputatos. **D**osti. tamen in
sum. tenet q etiā si habēt redditū reputatos:
pnt aliquid puū recipere. dum mō non p vīm
vel impobitatē immoderatā. **A**llesor: vero
nō pōt si habet salariū reputatū. aliter tenet
restituere. ar. c. cum ab omni.

10 Sed qd si iudex scilar habet pficisci extra
domiciliū. R. q. siue sit iudex ordinarij scilar
siue ei delegat pōt petere expelas. d. c. statu-
tū. sicut et testis cū pficiscit extra domiciliū
iij. q. iij. §. vēturis. qz nemo cogitur militare
suis sumptibz. ca tñ moderatōe ne pres enoz
medamū patiant. ar. x. q. iij. illud. 7 si pau-
pes litigantes sint tūc d3 abstinere etiā a sum-
ptibz iudex delegat. vr i. d. c. statutū. 7 ordi-
narj etiā scilaris nō d3 hōe sportulas. i. auct.
de man. pñ. §. si tibi quoqz.

Sed nūquid delegatus ordinarij ecclesi/
asticus sic habebit expensas cū pficiatur extra
domiciliū sicut delegatus principis vel or/
dinarij secularis? **R.** q. sic. itz p victualibus
qz p vecturis equoz t similitū. nisi esset dele/
gatus ad vniuersitatē causaz: vel ad vnam
et maliciose. qz tūc ordinarius habet pvide/
re de suo. ar. c. inter cetera. de offi. or. et glo. in
d. c. statutu. **f.** glo. in d. c. cū ab omni. tenet
indistincte q nō pōt delegatus ordinarij. i.
ordinarius debet sibi facere expēlas. **f.** op.
pma videt magis equa.

12 ¶ **A**r ordinari⁹ ſit poſſit petere expenſas qñ
pficiat extra domū: R. q nō niſi cū pficiat
polerat eccleſie. vr in .c. cum fit romana.
de ſimlo. Et cū viſitat prouinciā ſuā. de celi.
.c. cū apls. et. c. exigit. co. li. vi.

13 **¶** Utz iudez ordinari? aut delegat? q recipere
pnt expēlas teneant? pputare illas q̄s doini
fecerunt? **R.** glo. tenet q̄ sic. in. d. c. cū ab omī
fed. p. a. i. d. c. cū ab omī. tenet q̄ nō: 7 magis
ē benigna. q̄ uis p̄ma sit tutor.

14 ¶ Quid si delegat^r ecclesiastic⁹ n^o h³ reddit⁹ v^l
bⁿficiū ecclesiasticū sufficiē^r vⁿ viuat. **R. Pa.**

i. d. c. cū ab omī. q̄ poterit petere id qd pōt pe
tere iude delegatus p̄ncipis seculari: vt di
xi. s. p̄ ar. a p̄ trario sensu. sed magi mihi pla
cet dīa opi. q̄ nō possit: nisi forte ppter talē
cām occuparet ab aliq̄ honesto exercitio d̄ q̄
vixit. q̄ tūc tenerē op̄. **Pa. verā.**

Quæ p̄suetudo excusati valeat qua dantur sportule ordinario et delegato ecclesiastico. **R. do. Car. in de. statutū. de elec. distinguit q̄ aut p̄cessit exactio. et sic non valet nec excusat talis p̄suetudo. aut p̄suetudo nō habuit ortū ab exactōe. et sic pōt p̄es p̄elli ad obsequiū laudabilē consuetudinē. c. ad aplicā. de sumo. Sed hec distinctio q̄ ad p̄mū ē vera. q̄ qñ p̄cessit exactio ē p̄ra honestatē mēte istius. c. cū ab omni. et facit. c. ex multis. i. g. iij. sed quo ad scdū nō credo verā. q̄ si nō p̄cessit exactio sic cum sit ex mera liberalitate donatū nō inducit p̄suetudo. sed quelibz donatio habuit effectū suū iuxta ea q̄ nō. i. glo. et Bar. in l. cū de in rē versō. ff. de viuris. fa. cit. l. si certis annis. C. de pac. nec valet. d. c. ad aplicā. q̄ loquit qñ aliqd fuit datū in p̄am cām. q̄ tūc vidēt voluisse laici inducere p̄suetudinē. et iō dico cū glo. i. d. cle. statutū. de elec. et Jo. an. Pa. et cōiter doct. i. d. c. cuz ab omi. q̄ nō valet talis p̄suetudo. l. 3. Car. dicat vbi. s̄. q̄ nō peccat mortālē recipiendo. dum nō nō immoderate qñ est cōsuetudo. q̄ habet p̄ se doctores famulos p̄ hoc iuxta notata. ff. de rei iudi. l. comprobatis. et de pot. stu. c. vnico. li. vi. hoc nō credo vez. nisi in eo q̄ nescit discernere q̄ sit verior opinio. et q̄s habeat validiores rōnes. nec etiā credo istū excusari a restitutione fienda.**

¶ Utz iudex ordinari⁹ v^l delegat⁹ ecclesiasti- 16
cus possit a p^ribus petere salariu^m p^r assessore:
R. fm cōiter doc. in d. c. cū ab omni. q^u nō o^r
dinari⁹. q^uz debet scire canōes d^e quibz versat^r
corā se. Et ideo si nescit z indiget assessore p^r
uideat d^e suo. Delegat⁹ tū licite petit d^e iūmō
fraudulēter nō faciat: v^lputa q^uz dicit se in di-
gere: cū nō indigeat. d. c. statutu^m. §. assessore:
vel p^rcipare vult iⁿ luero cū assessore. q^uz sic cū
faciat fraudē legi peccat et mortaliter et tene/
ret ad restitutionē partibus.

¶ **U**trum salarius possit petere p. notario? **R.** de/ 17
legatus pōt. dūmō nō pnciper ipse cū eo: vt
in. d. c. statuti. sed de ordinario dubitat. qz
videt qd de suo debeat puidere suis officiali/
bus. sed ego credo qd possit petere.

¶ Utz datū iudici nisi in casu pmissō possit
repeti: **R.** q̄ si dedit vt corrūpet iudicē sic nō

Judicare

pōt repetere. et fm glo. i. c. q. recte iudicat. xi. q. iij. cōter sic psumit. id multi tenet q nō repe-
tit. sed si dedit vt iustā daret sūiam: quaz als
nolebat dare. vel vt nō daret iniustā. et sic nō
liberat iudex dādo paupibz. qz repetere pōt
i pscia: vbi nō stam psumptōi sed veritati. i.
q. i. iudemus. de simo. nemo. xi. q. iij. nō licet
Si autē dedit simplr vt iudicet amittit pnci-
palē cām. vt. ff. de pdi. ob cām. l. ij. §. si. et sic
non repetet. sicut qñ dat vt p se iudicaret. fa-
cit glo. i. d. c. q. recte. qd limto vez. nisi qñ ali-
ter mollet iudicare. nisi daret qz posset repe-
re. et sibi teneret restituere.

19 **¶** **Q**Utrum mittat simonia dādo pecuniaz
p sūiam. **R.** glo. i. q. iij. vendētes. q nō. qz in p
phanis nō mittitur simonia. licet grauer
peccet. nisi in casu qñ iudex aliter nō vult da-
re iustā sūiam. qz tunc nec peccat cū redimat
vexationē sūiam. sed pōt dici fm **Pa.** i. d. c.
cū ab omni. q si dō pecuniā vt habeā sūiam
p me. qua volo psequi spūale. vel annexū si-
bi q tunc sit simonia. **S**ed ego nō admitto
hoc in casu pdicto. i. cū iudex nō vult sine pe-
cunia iustā dare sūiam. qz cum redimā ve-
xationē meā nō credo q sit simonia. si mō ha-
beo iā ius in tali re. secus si p sūiam de nouo
acquirere. qz sic esset vera opi. **Pa.**

20 **¶** **Q**Utrum sūia lata intercedente pecunia sit
nulla ipso iure. **R.** glo. in. d. c. cū ab omi. et se-
quit. **Pa.** q sic. i. q. vi. §. venales. **C.** qñ puo.
nō ē ne. l. venales. in tex. et in glo. sūia tñ arbi-
tri tenet. licet agēs ex ea repellat exceptōe do-
li. **C.** de arbi. l. iij. et in glo. pdicta. secus si per
gratiā dat. qz tunc nō ē nulla ipso iure. s. da-
tur restitutio. vt in. d. glo.

21 **¶** **Q**Utrum iudex teneat ad restitutionē pti. si
cius negligētia aliquod damnum incurrit. **R.**
glo. in. c. qm ptra. de pba. i. verbo. negligētiā.
q sic. et ea sequunt doc. **Pa.** autē in. d. c. qm
ptra. ait. q in foro anime ē vera opi. si fuit in
dolo vel lata culpa. als nō. sed d hoc dico la-
tius. s. **Culpa.** §. v. et vi.

22 **¶** **S**ed qñ dō pmittere negligētiā. **R.** **D**ost.
q tunc qñ negligit terminare cām. vel hēre ta-
bellionē. vel aduertere quid scribat. vel nō p-
uidet de aduocato vt tenet. vt. s. dictū ē ad-
uocatus. vel non curant reuoluere libros et
hmōi q suo officio incūbūt. multo magis te-
net si ex dolo dat damnum. vñ si iniquā sūiaz
dedit vel aliqd aliud fecit p sciam et p iusti-
ciā i grauiam alteri ptiis vltra restitutionē
ad interesse tenet. vt. **C.** d. pena iudi. q ma. in
di. l. nouo iure. xi. q. iij. qttuor. xxiij. q. ij. dñs

dens. et q. v. administratores. si ē ecclesiasticus
iudex ordinarius vel delegatus. si p sciam et
p iusticiā hoc fecit ipso facto cōsuspens p an-
nū ab executione officij: vt i. c. cū eterni. de re
iudi. l. i. vi. **S**i pō dānificauit pte p ipudēti-
am sic tenet sūl ad restitutōz. **Culpa.** n. fuit.
cū se insufficiēter scinit vel scire debuit. et tamē
cāz iudicare psumpsit. **H** vez i ordiano. dele-
gatus autē q necitate obediēte iudicat et bona fi-
de. et de pilio pitor. licet iniuste iudicet non
tenet ad restitutōz. nec peccat. sed ei assessor
tenebit. l. ij. ff. qd qsqz iur. si mō eū elegit q ha-
bebat p docto et bone opimōis. et ita credidit
eū doctū ad hoc. als nō excusaret si vellet p-
cedere fm caput suū vel impiū vel malū scē-
ter eligeret assessorē fm **Rodo.**

23 **¶** **Q**Utrum iudex in eadē penā statuti imponēt
penā nō termināt sūiam infra certū diē si nō
terminat. **R.** **Pa.** in. c. licet. de pba. q sic. si fu-
it requisitus. qz nō tenet impedere officiū su-
um ad utilitatē puatā nisi requirat. vt. l. iij.
§. hoc aut. ff. d. dam. in fec. et tibi **Bar.**

24 **¶** **Q**Utrum iudex scolaris teneat p stare brachiū su-
um iudici ecclesiastico. **R.** q si ei p subditus resi-
stut sibi d iure. vt puta pcepit ei aliqd appella-
uit ad supiorē. eps dicit q nō pōt et petit bra-
chiū scolare ē eū. tūc dico q nō tenet. **I**ta nō.
Pa. i. c. i. de offi. ordi. secus si resistit ei de fa-
cto. vt ibi nō. **I**dē dicit exemptio q allegat ex-
emptionē quā epus nō admittit appellat nō
tenet iudex scolaris epm iuuare.

25 **¶** **Q**Utrum iudex post latā sūiam diffinitiuā
possit eā interpretari seu declarare. **R.** q nō de-
legatus nec ordinarius. aut inferiores. nec ar-
bitr. maiores aut bñ pñt declarare. sed non
mutare aut corrigere. vide in. c. i. de postulā-
do. i. glo. et quod ibi nō. **Pa.** ibidē. interlo-
cutoria sū sūiam pōt corrigere et renocare. d
accu. c. qualiter et qñ. d. i.

26 **¶** **Q**Utrum iudex possit penā minucere vel auge-
re. vide. j. **Pena.** §. xviij.

27 **¶** **Q**Utrum nō condemnās partē aduersam i
expēsis teneatur ipse d suo restituere alteri p-
ti. **R.** q sic. l. sancim. **C.** d. iudi. quod limitat
glo. in. c. si. de rescrip. verum si fuit penum.
als non.

Iudicare ^{vtū lice-}
^{at ex su-}
i spītōe. vide. j. psumptio.
i **Q**uid ē iudicare simplr et pu-
re. **R.** nō ē remouere ordinē iuris. s. tñ sbrili-
tatē pnciosam. qz pdicta verba importāt ex-

suo pprio significato idē q sine malicia ⁊ sine plica ⁊ inuolutione. ad hoc glo. i. clemē. sepe. de ver. sig. in verbo simplr. ⁊ ordo iudiciari⁹ nō est inuētus ad inuoluēdum: vt i. c. dilecti filij. de iudic. ⁊ ideo non remouebit fm Pa. in. d. c. dilecti.

2 **Q**uid si dicat pcedas sine solēnitate iuris: R. Pa. in. d. c. dilecti. q cēsetur sublata solēnitas iuris ciuilib ⁊ canonici. sed non diuini ⁊ iure gentiū. ⁊ iō duo testes sufficerēt. l. 3. for. re plures req̄rerent. silt. etiā si sunt infames. qz infamia ē de iure positio. i. c. p. tuas. de si mo. nō tñ recipiunt nō citata pte. qz citatio ē spēs defensionis: q ē de iure gētiū. nec pōt tolli cle. pastoral. de re iudi.

3 **Q**uid si dicat iudices put voluer⁹: R. pa. vbi. s. q intelligit solū dolus exclusus. ar. i. l. creditor. §. lucius. ff. mā. ⁊ ideo nō pōt tolle re ius alter⁹ sine cā. sicut nec pmitteres. qz nō plus iuris i aliū trāffert qz ipse habeat. d. do. post diuoz. resti. c. nup. ⁊ ppter ea dic Bar. i. extrauagati. ad repmēdam. q ille cui pmitteri tur vt faciat qd vult. vel sicut libuerit. licz n̄ teneat sequi regulas iur⁹ ciuilib. remanet tñ ligat⁹ regulis iuris naturalis gētiū. seu natu ralis equitatis qd idē ē. vt in cle. pastoral. de re iudi. vbi impator inualide egit. qz excessit regulas iuris naturalis.

4 **Q**uid si dicat iudices fm veritatē ⁊ equita tē: R. Pa. in. c. lras. de iura. calum. q debet seruari solēnitates etiā rigoroſe iuris positi ui. do. Anto. dicit q rigorosas nō tenetur ser uare. et placet mihi.

5 **Q**uid si dicatur iudices put tibi videbit⁹: R. Pa. in. c. i. de iudi. q debet iudicare iudi cio intellectus cui pgnit hoc verbū videbit ita no. Bar. i. l. quid tñ. §. si arbitet. ff. d. arbi tris. Et idē cum d. relinquo vel pmitto ar bitrio tuo vel prudentie tue vel iudicio tuo: tunc denotāt arbitriū boni viri rōne regula ri. sicut cum d. vt visus tibi fuerit. vel tibi vi debit. Ita no. Pa. in. c. i. de seque. pos. simili ter hec verba. si extmaueris. si arbitrat⁹ fu eris. si tibi placuerit. vt pbat i. l. fideicomissa §. qz. ff. de le. iij. ⁊ in. l. thais. §. sororē. ff. de fideicomis. vbi tex. no. vide tex. cum glo. i. c. ij. de cor. vicia. ⁊ p Bar. in extrauagati. ad re primendā. ⁊ Pa. in. c. i. de consti. Et iō tene tur sequi oēs regulas iuris ciuilib fm Bart. i extrauagatē. allegat. l. i. ff. de arbi. Et ppte rea aduere q oia verba exceptis istis. volo. liber. arbitriū plenū vel libez: vt ibidem no. Bar. importat arbitriū boni viri.

6 **Q**uid si dicat sine strepitū ⁊ figura iudici⁹ simplr ⁊ de plano: R. cle. sepe. d. ver. sig. tibi videas quō pōt omittere oia que nō sunt de iure gentiū vel natural.

7 **U**tr iudicandum sit fm allegata ⁊ pbata an fm q iudex cognoscit veritatē: R. q diu/ sorum fuit diuersa opi. Jo. ⁊ Archi. iij. q. vij. iudicet. Ber. ⁊ Dost. de offi. or. c. i. Inno. de cēli. c. venerabilis. Dost. de postu. pla. c. bo/ ne. el. i. tenet q si agat in forma iudici⁹ sic iu dicabit fm allegata ⁊ pbata potius qz fm ve ritatē. ff. de offi. pfi. l. illicitas. §. i. d. c. iudicet. xi. q. iij. summope. vi. q. ij. si tm. et. c. placuit. qz aliud facit vt iudex aliud vt hō. Et in. d. c. ij. de offi. or. xxiij. q. iij. si ecclesia. Et iō iu dicabit fm consciām quā habet vt iudex nō quā habet vt homo. in. d. c. ij. et de offi. dele. pastoralis. §. qz. facit. c. si omia iudex. vi. q. i. Dost. tñ et Archi. dicunt q si imminet piculum anie: vel leditur publica vtilitas q tunc de iure et de facto supplere pōt. ⁊ debet p piculo anime q possit. facit de elec. cum vo bis. §. his igitur. de excep. exceptionē p vtili tate publica. arg. C. de pecu. l. litem. ff. de po/ stu. l. quos phibet. Dugo tenet q nullo mō debet iudicare contra veritatē: sed debet dele gare cām. ff. de iur. om. in. l. ptoz. Rodo. dicit q si innocentē condemnēt ad mortē vel mu tilationē membroz. aut condemnādū expo nat etiam ad pceptū supioris q peccat mor taliter. Secus autē esset in alijs penis pecu niarijs vel causis ciuilibus. glo. in. c. pastora lis. de offi. ordi. et in. c. i. de offi. or. et Rich. i quolibet. iij. q. xvj. ⁊ Tho. xxi. tenet cum p/ ma opinioe. sed saluo meliori iudicio ego di co q aut iudex pcedit in iudicio aut extra iu diciū. Si in iudicio sic tene q nullo mō po test iudicare contra veritatē quā p certo scit: nisi cum pctō mortali. siue sumus i criminali bus siue in ciuilibus. tunc pmo quia est con tra pceptum diuinū Ego. xxiij. Nō suscipies vocē mendaci⁹. Et infra. neqz in iudicio plu rimoz acquiesces siue vt a veritate denies. ⁊ post. Innocentē ⁊ iustū nō occides. tñ etiam quia d. in. c. qui scandalizauerit. de regu. iu ris. Utili⁹ scādalu⁹ nasci pmittit qz veritas deseleratur. hec ibi. et in. c. postulatus dñs. iij. q. vij. dicit. q non an iudican dū est qz ad cō scientiā nostram reuertamur. ⁊ quid placeat deo siue displiceat debemus dirimere. ⁊ i. c. tunc. xi. q. iij. dicitur. tunc vera est absolutio pſidētis cum interim sequit arbitrium iudi cis. ergo a p̄rio nec absolutō ⁊ multo minus

Indicare

condemnatio. Item in. c. summope. ibidem
dicitur quod finis in lege divina et humana consti-
tutum est debet indicare. et post non ex corde no-
stro sed precepto divino condemnationis finem
proferamus. et c. cum eterni. de sen. et re iud. li.
vi. ibi dicitur. In ferendis sententiis pro oculis habe-
at solus deum illius imitantes exemplum quod que-
relas populi tabernaculum ingressus ad dominum re-
ferebat. ut finis eius impius iudicaret. hec ibi.
Ergo non finis fallas allegatōes. Item textus est cla-
rus i. d. c. cum eterni. si quis inquit immo. iij.
autem iudex ecclesiasticus ordinarius aut delega-
tus fame sue indignus. et proprius persecutor hono-
ris contra sciam et iusticiam in gravamen alteri-
us partis in iudicio quicquid fecerit per gratiam vel per
sordes ab executione officii per annum novem se
suspensum ad extirpationem litis parti quam lesit
nihilominus condemnatur. hec ibi. Ecce quod non di-
citur allegata. sed sciam et per sordes falsos.
Item et alia ratione credo quod non excuset a mortali.
quod officium ius dicitur latissimum est. dicitur. l. i.
ff. de iur. om. iudi. Unus iudex potest ut in pluri-
bus iudicare put sue conscientie rationali vi-
detur. ut patet in. l. appellari. ff. quis et a quo
appellat. ibi. et quod optimus est statuere. facit
ff. de arbi. l. qual. vbi dicitur. omni modo dicat quod
sibi videatur. Item i. c. ad nostram. d. consue. dicitur. post
quod tibi de meritis constituit finem proferre vale-
as. sicut ordo postulat rationis auctoritate puniti-
um non obstante consuetudine concedimus facultate.
facit. l. re non novas. C. de iudi. quod iudices
iurent omni modo se cum veritate et legum observa-
tione iudicium disposituos. Item. C. de iudi. l.
placuit. i. omnibus rebus precipua est iusticie equi-
tate quod stricti iuris rationem. hec ibi. Facit ad idem
c. si. de transac. Et ideo sepe quando volunt sciunt in-
venire colores per iniusticia defendenda. ita in
istis casibus tenentur ut contra veritatem non iudicent
diligentissime facere quod falsitas detegat. ut. ij. q.
i. deus omnipotens. et si nullo modo detegere possunt
tunc potius debent officium resignare quam con-
tra iusticiam finire. Facit per hoc quod no. glo.
in. c. pastoralis. de offi. deleg. vbi dicitur. Ne-
rus executor si scit finem latam auctoritate lit-
terarum falsarum vel per falsa instrumenta vel per
volu adversarij quod non debet exequi eam. Sed re-
mittere ad superiorem ut in. c. de cetero. d. re iud.
et c. si quando. de offi. dele. C. si ex falsis instris. l. iu-
dicati. ff. de iudi. l. si proz. §. marcellus. et ad
text. ibidem. qui dicit. et si sciat illam finem in-
iustam quod tenetur exequi si non potest aliter absol-
vi a mandatorum. R. d. glo. quod intelligit de iniusticia
solennitatis iuris. et ita exponit iniusticia. i. co-

tra ius litigantis. Secus si esset iniqua. et dicitur ini-
qua quando est contra veritatem. quod sic non tenet obedire
ut ibidem alii. Sed si non habet superiorem cuius nul-
li subest nisi deo. multo minus debet contra cer-
tam sciam condemnare innocentem per quocumque
testimonio. propterea dicitur. l. punit. ff. de pe. san-
ctius est innocentem impunitum relinquere quam inno-
centem damnare. et sic concludo quod condemnare ali-
quem nullo modo licet iudici contra veritatem. de qua
ipse certus est. Absolvere autem bene potest si probatio-
nes non sunt legitime. quibus iudex sciat per cer-
to eum culpabilem. quod iura illud volunt expressere
nemo publicet periculum alterius quod non potest pro-
bare. ut. i. c. si sacerdos. de offi. iudi. l. illicitas.
§. neque licitas. ff. de offi. p. s. et ff. de fur. iuncta
glo. l. eadem oratione. i. fi. et. c. si tamen episcopus. vi. q. ij. et
c. sapiens. ij. q. vij. et i. c. menna. ij. q. ij. absol-
vit infamatus et qui defecerunt accusatores in p-
bando. Et hac opinio videtur tenere. Nico. d. ly. su-
per. R. d. xxij. Nec ob. c. iudicet. ij. q. vij. quod
non dicit finem allegata. sed dicit. iuxta leges et
iura pronunciet. quod est dicere. iuxta quod statuerunt
leges et iura procedat in procedendo et discutendo. et
det finem. que quidem volunt ut unicuique red-
dat quod debet. l. i. ff. de iur. et iure. nec etiam ob. c.
eorum qui. et. c. se. xi. q. ij. quod loquuntur quod iuxta
minatōe testium debet per citari. et ordo iuris ser-
uari in eorum discussione. non enim dicitur quod det finem
finem eorum dictum. Immo innuit pertranse si bene at-
tendat. nec etiam ob. c. nos in quibus. q. i. cum. c.
deus omnipotens. ibidem. et aliquibus alijs. quod licet
dicat neminem condemnandum nisi convictum. non
tamen sequitur quod ois convictus sit condemnandus. et quod
iudex est certus de falsitate. immo. c. iudicant. xxx. q. vi.
demonstrat oppositum. vbi dicitur. tam-
diu actio ventilet quousque ad rei veritatem per-
veniat. frequenter etiam interrogare oportet ne aliquid forte premissum remaneat quod
annecti pueniat. hec ibi. Et ideo dicitur cum re
bona fide agitur non est de apicibus iuris disputa-
dum. ff. man. l. fideiusor. §. quid est actio. nec
sine ob. d. l. illicitas. quod ibi dicitur. ples pronunciet id
sequat non simpliciter. sed addit quod cum puenit sequi
ex fide eorum que probabunt et breviter nunquam in-
veniet ius quod dicat quod iudex teneat indicare
finem allegata et probata. sed bene finem ordinem iuris
et sic intellige ordinem. si procedendo et examinando
et tertio finiendo. Sed ius non vult quod in sen-
tentiando aliquis puniat qui est innocens et contra ve-
ritatem. ut. §. p. z. ergo non debet indicare si veri-
tatem quam per certo scit. Ad id quod dicunt de
scandalo iam patet per. c. qui scandalizant ibi
ut illic scandalum et. ut. §. Si non ob. quod in

dicat nō vt homo sed vt iudex. qz illud vez ē
si essemus extra ea q sunt cōtra legē dei q nou
sunt pctā. sed i puaricatōe pceptorū dei non
habet locū illa distinctio. qz nō iudex puniet
sed hō qzuis fecerit vt iudex. Si hō loqmur
qn iudex pcedit extra iudiciū. vt i officijs dā
dis z alijs que eius arbitrio mittunt. sic nō
habet dubiū quin teneat sequi ppriā psciaz.
nō allegata. vt. ff. de iuris. om. iudi. l. i. z. ij. i
dispensatōibz. vt. l. i. q. vij. expiūt. In crimibz
etiā extra ordinarijs ex cā que sibi videt. pōt
penas tempore. ff. de pe. l. aut facta. z. l. capi/
nālū. l. di. vt pstitueret.

8 **Q**uid d officialibz qbz mādat executō sine
iustit. **R.** Ale. d ales l. ij. pte summe de qnto
pcepto. z. Ri. i quol. iij. q. xvj. q si snia pntet
intolerabilē errorē vel iniusticiā manifestaz.
nō debēt obedire. als nō peccat exequendo.
qd ego limito qn nō sunt certi de innocētia
pdenati. qz in dubio excusant. sed qn sunt
certi de iniusticia. sic credo peccat mortaliter
obediēdo. vt i pcedēti. §. dictū ē.

9 **U**tr iudex secularis possit iudicare de his
q sunt pctā. vt vsura z hmoi. **R.** Pa. i. c. cuz
sit generale. de fo. ppe. q sic. dūmō nō dispu
ret vez sit pctm pncipaliter. vt pater. ff. z. C.
de condi. inde. p totum. et quod me. cā. et vi
bo. rap. et d furtis. z silibus. et hec ē cōis opi.
z hoc est vez. quia coram eo potest obijci de
iuramēto si nō veritur dubiū de eius validi
tate. vt in. c. lex debet. xxiij. q. v. Sed si dubi
tatur vtz sit vsura vel ne. pctm vel ne. tūc iu
dex secularis nō pōt. sed ad ecclesiā est recur
rēdum. c. p venerabilē. qui si. sint legi. z i de.
yna. de vsuris. Et ideo ex dictis patet q pōt
iudex secularis pcellere ad restitutōez vsura
rum. qz etiam de iure ciuili reprobatū ho
die fm cōem opinionē. fallit hoc i crimine
heresis: d q nullo mō pōt se intromittere ni
si exequēdo. Excipiūt multi alij casus i glo.
z p docto. in. d. c. cū sit generale. Sed tu dic
fm Panoz. nullum aliū esse nisi vt dictū
est cum agitur de dubio. l. vtrum valeat iu
ramētum vel ne z hmoi. quia tunc non pōt
z sic tene. Et vide glo. xxxij. q. v. c. xpiana reli
gio. et ibi per Archi.

10 **U**trum iudex teneat iudicare fm statuta
seu p̄suetudines loci inter illos quoz vnus
ē sibi subditus. alter nō. **R.** Pa. i. c. qd cleri
cis. de fo. compe. q aut statutū p̄cernet solen
nitatē actus exhibēdi tpe tractus. z tunc si
ue sit statutū laici siue clerici nō valebit acē.
nisi illa solēnitās fuerit obseruata. qz subdit

nō potuit p̄trahere cū nō s̄bdito. etiā sp̄reta
lege sui supioris. Immo peccauit. c. ij. d ma.
et obe. et. c. requisisti. de testamēt. z nulla fu
it p̄tracta obligatio lege sibi resistēte z in ha
biliratē p̄sensum suū. l. cū lex. ff. de fideiuss.
et qd nō. in. c. si diligēt. de fo. ppe. tin. c. cū
p̄tingat. de iureiur. z sic p̄tractus non tenuit
cū debeat esse vtriusq obligatorius. l. labeo.
ff. de ver. sig. sicuti videmus q donatō facta
etiā nō s̄bdito vltra quingentos aureos sine in
sinuatōe nō valet. l. sancim. C. d dona. Et
iō iudicabit fm hoc statutū i vtroq foro in
ter clericū et laicū. facit qd determinat fede.
p̄silio. xxvij. q. cessio actionis p̄tra plebeū fa
cta nobili ab ecclesia non valet. ex quo statuto
phibet ne nobilis eā possit recipere. Rō qz sta
tutū disponit in casu licito et inter s̄bditos z
nō in fraudem libertatis ecclesiastice. ex q p̄z
q laicus tenet in testādo seruare om̄s solēni
tates legis sue. als nō valebit q̄tumcūq̄ isti
tuat clericū. nisi hoc fecerit p̄aia sua. qz ita/
libus sufficit seruare dispositionē iuris genti
um. c. relatū. el. i. de testamētis. et. l. i. C. d sa.
san. ec. Sili si statuto cautur ne res dotalis
sine certa solēnitare possit alienari non valet
alienatio ipa nō seruata etiā facta clerico. nec
p hoc dico q statutū laicoz liget clericos sed
tm subditum et impedit obligationē orin. l.
nō dubium. C. de legi. Et ideo si cleric⁹ vult
illum obligare faciat q seruat seruāda. Aut
statutū p̄cernet p̄sonaz: vtp̄uta q debeat ali
quid facere post p̄tractum vt apphēdere pos
sitionē infra certū tps. aut pbare p tot testes
et hmoi. et tunc clericus nō artat respectu sta
tuti laici etiam litigans in foro seculari. nec
laicus respectu statuti clerici nec forensis. vt
no. Bart. in. l. cunctos p̄p̄los. C. d sum. tri.
vbi dicit q etiā si tale statutū p̄cernet̄ perso
nā in directe t̄agit bona. qz nō ligant. Exem
plū. statuto canetur q p̄mogenitus succedat
certe forēsis nō ligat. etiā si habeat ibi bona.
Secus si p̄cernet pncipaliter bona. vt si dice
ret q bona deferant̄ ad p̄mogenitū. facit. l. i.
ff. de tuto. et cur. dan. vbi licet p̄les puincie
possit dare tutore. nō tñ eū qui nō ē eiusdem
puincie. vel habet ibi domiciliū. z sic fuit di
sp̄utatus p do. Lau. in. q. facti. canet statuto
mutine q si res possessa ab aliq̄ emineat ab eo
q possessor nō teneat eā sibi restituere nisi da
to sibi p̄cio q emit Bononiēsis litigat muti
ne p̄ mutinensem. obtinet sniaz. nūquid da
bit sibi p̄cium. certe nō. quia illud statutū
nō porrigit vires ad forēses licet ibi litigent.

Facit ad h. qd no. do. Pet. de ancha. i. c. cano
nū. de p. si. Ex quo infer. Pa. vbi. s. q. quis
statuto caueat q. usurare nō teneat restituere
re pign. etia si pber quis se eē dñm nisi resti
tuto p. c. q. impignoratu q. nō extende
tur ad rē clerici vel forēis impignorata dño
inscio. q. si res ē clerici nō subigatur iurisditi
oni laicor. c. si. de vi. et ho. de. Si p. laici ex
tranei. et ibi sit delata furtine. et contra volū
tate dñi: nō pōt dici de iurisditiōe statuētis si
cur diximus de re mobili q. nō ē p. m. s. i. ut
no. i. c. si. de fo. compe. facit. l. heres absens. g.
nūquid. ff. de iudi. Aut statutū dat modum
dicēdi cām. et tunc si p. figit legē iudici: iudex
teneat et sub eo pōt allegari. Ex p. l. i. statuto
caueat q. iudex sequat liberos mercator. et tūc
i foro scilicet facit fidē i iudiciū subditoz. nō
autē clericor. vel extraneorū. Si tñ vult re
cipe librum p. se vigore statutorū teneat re
cipe p. tra se. ar. c. cum olim. de cēsi. cū ibi not.
Si p. nō p. figit legē iudici: sed loquitur gene
ralit. adhibeat fides libr. mercator: tūc vbiq.
pōt allegari i subditum statuētis nisi i casu
q. nō vult suscipe p. tra se.

11 **U**trum iudex ecclesiasticus possit iudica
re laicum subditū p. ncipis laici vel etiā p. nc
pes laicos: R. q. sic rōne spūalitatis. puta si cā
ē spūalis. vt de dictis matrimonijs: et h. m. d.
vel rōe p. c. cuiuscunq. mortal. vt no. i. c. ij. et
c. nouit. de iudi. als nō.

12 **U**trum laic⁹ possit iudicare i aliquo casu cle
ricum: R. q. siue cā sit spūalis: vt de decimis.
m. rimonijs. siue criminalis vt de heresi v. l. v. si
ris et h. m. d. siue tpalis non pōt. vt in. d. c. ij.
Pōset tñ auctē sibi delegata ab epō i cā tpa
li mere de clerico iudicare. als non. vt. d. c. ij.
Fallit etiā hoc q. cleric⁹ ē degradatus et tradi
tus curie scilicet. q. tunc pōt.

Iudicium est du
plex. v.
i. nū ordinariū fm legē dei. aliud
temerariū. Primus ē duplex. s.
iudiciū discretōis. de quo i. l. cum p. tor. ff. de
iudi. ij. q. vij. §. tua. Un d. furiosus caret iu
dicio. et istud pceditur omib. i manifestis et
certis. aliud ē coertōis. et hoc concedit aliqñ
platis. et aliqñ alijs. et istud aliqñ d. extraor
dinariū. i. delegatum: vt no. Ber. Inno. et
Dost. i. c. qm. et ibi i glo. de pba. Item extra
ordinariū d. q. nō pceditur i figura iu
dicij. sed iudex pcedit ex officio suo i modū
inq. sitōis vel denunciatiōis. vt de accusa. c. si

per his. et c. qualiter. cl. ij. Item i causis electi
onis. postulatiōis: aut p. uisionis sup digni
tatibus. p. sonatibus. officijs. canonicatibus
p. bēdis: seu quibuscunq. alijs bñficijs ecclesia
sticis: aut sup decimis. matrimonijs et v. sur.
i quibus procedēdum est simplr. et de plano
d. extraordinariū. et quibus no. in. c. olim.
de accusa. p. Inno. et Dost. et i. c. statuta. d. he
re. lib. vi. et Jo. mo. et Jo. an. Itē potest dici
extraordinariū q. nō iudex ecclesiasticus co
gnoscit de temporalibus rebus laicorū rōne
p. c. i. annexi. de iudi. nouit.

Quor modis iudiciū reddat nullum: R. q.
tripli. Primo rōne iudicis in cōpetētis. puta
q. nō habet p. tātē sup eum quē iudicat. vt d.
iudi. c. at si clerici. cum suis p. cor.

Utrum quilibet laicus possit se subijcere cui
libet iudici q. p. est: R. q. sic si vult. l. i. ff. de iur.
di. et l. i. c. de iur. om. iud. et intelligitur velle
p. sentire q. nō scit eum nō eē suū iudicē. et tñ liti
gat sub eo. vt i. l. ij. ff. de iudi. Sed qd si ille
cui vult se subijcere nō habet iurisditiōem in
actu. vide. s. c. cōfessio. ij. §. iij.

Utrum si clerici: R. q. nō sub iudice laico
etiā ppter tpalia bona sua. c. si diligēti. de fo.
compe. et l. i. c. de iur. om. iud. et intelligitur velle
nō eē etia de crimie ciuili tñ. q. tunc teneat m.
dere vt glo. no. de iudi. c. at si clerici. Sed Pa.
ibi dē teneat q. etiā sunt solēnes doctores. q. te
nēt q. nō pōt pueniri. vide p. eum ibidē. Sz
aduerte q. i cā spūali seu annexa nō habet lo
cū reconuētiō coram seculari iudice. ar. c. tuā
de or. cog. et c. lator. qui si. sunt legi. et sic teneat
p. muniter doc. in. d. c. at si clerici. sed i tempa
li credo q. sic.

Utrum laicus laicū sup reuocanti possit pueni
re sub papa: R. fm glo. xi. q. i. inoluta. et Pa.
i. c. licet ex suscepto. d. fo. p. p. q. non nisi i. p. vi.
casib. Primus q. nō habet p. s. uetudo. vt i. c.
si clericus. d. fo. p. p. Scds q. nō sum⁹ i tēp. s. b.
iectis eccleie quo ad tpalē iurisditiōem. vt in
d. c. no. Tercius q. nō causa sup qua addit spe
ctat ad ecclesiasticū de iure. vt i. c. tuā. de or.
cog. et c. cum sit generale. de fo. p. p. Quart⁹
q. nō vacat imperiū et adit papa i cā spectātē ad
impatorē. vt in. d. c. licet Quintus q. nō datur
negligētia p. ncipis in iusticia admiistranda.
vt i. d. c. licet. et d. c. cuz sit. Sextus q. nō impe
trat a p. sona miserabili et opp. ssa. vt i. c. ex p. re
B. de fo. p. p. Septim⁹ q. nō iudex scilicet qui
nō h. i. p. uincia supiorē nō vult facere iustit
ciā. vt no. i. autē. vt disse. iudi. §. i. et ij. Octa
uus i cā reconuētiōis. ij. q. viij. §. cuius in

agido. **N**on fm **Do.** i. causis mortuorū a defunctis relictorū. in autē. de ec. ti. §. si aut. **D**ecimus qñ scilicet iudex innocat auxiliū ecclie. xxiij. q. v. administratores. fm **Inno.** putat quia subditi sunt sibi inobediētes. **U**nde/ cimus rōne admiſtrationis aſſumpta laicis. quod intellige vt no. i. c. iudicariū. di. xij. si ecclie serui vlt hōes sūiētes in debite a laicis collectantur. c. eccliaz seruos. xij. q. ij. **E**t i aut. **I**te nulla cōtras. c. de epi. 2. de. **D**ecimus iter cuius qñ in puincia nō ē iudex aut supior lai co: tūc pōt adiri eps. vt ē casus in autē. vt dif fer. iudi. §. si vō contingent. **D**ecimus quartus qñ aliqd ē ambigūū 7 vt difficile inter iudi ces variat: vt i. c. p. venerabile. qui si sunt le gi. **D**ecimus quintus qñ agit p viā denunciatio nis euāgelice. vt in. c. nouit. d. iudi. **D**ecimus sextus qñ cā pphana ē annexa seu diūcta cum cā spectante pncipalr ad ecclia. **E**xemplū po nit glo. de dote. vt i. c. de pndētia. d. dote post diuor. re. 7 hoc qñ nō agit pncipalr de dote. s; ex psequētia. 7 circa pdicta vide pdictū pa. i. d. c. licet. cū multis declaratiōibz.

5 **S**ecundo reddit nullū iudiciū rōe pſone agē tis. puta qz ē mior: 7 agit sine aucte curatoz. c. d. iudi. l. pperādū. i. si. 7 c. q. legi. pſonā i m di. habeat. l. i. **S**ilr si ē ius vlt monachus. 7 hmoi. **I**te excoicatus. **S**iltes. n. nō pnt age renisi i casibz expſis a iure.

6 **T**ercio reddit nullū ex defectu rei. vt puta: qz nō pōt tractari sub tali iudice sicut ius pa tronatus. de iudi. c. quāro. vlt res ecclastica. c. decernimus. de iudi.

7 **Q**ui sunt qui nō pnt vocari ad iudiciū? **R.** q. multi. de quibus. ff. de ius vocā. l. ij. 7 iij. 7 sunt pſul. pfectus. pſor. **D**gſatus q bz imperiū meꝝ vel mixtū. nec eps dū sacra agit nec ille qui vꝝorē ducit. nec illa q dūcitur i vꝝo rē. nec qui finis familiare psequit. vel iuxta mortuū faciēte obsequia. nec qui ppter religi onē loci se mouere nō pōt. vt regular. vlt iclu sa. **P**onunt alibi alij: vt sunt infātes 7 furio si. ff. de d. fur. l. ij. 7 h; vez p se. sed bñ p tuto res 7 curatores. **I**te nec seruus dñm. nec liber tus patronū i famosis actōibz nisi venia ipe trata i ius vocare pōt. de quibz no. i. dictis. li. de ius vocā. 7 sequētibz.

8 **Q**uid si pupillus vocat i iudiciū 7 null⁹ eū defendit? **R.** nullum erit iudiciū. ff. d. re iu di. l. contumacia.

9 **U**trum mulier possit vocari i iudiciū? **R.** q. nō pſonaliter nisi in casibz expſis a iure. 7 hoc intellige p eius voluntatē. **S**ecus si vel

let. vt in. c. mulieres. de iudi. li. vi. **E**t sunt isti casus expſi a iure i quibz vocat. **P**rimus in cā criminali. ff. de pub. iudi. l. penul. §. ad cri me. **S**ecus in ferēdo testimonio in cā crimia li qñ pōt admitti. de quo vide. j. **T**est. §. v. **T**ercius qñ ē nutrix filioꝝ si non vult actoꝝē pſtituere. in ſti. de cura. §. vlti. **U**trū aut muli eres religioſe possint si ipsi volunt sūe euoca ri ad iudiciū? **R.** q. nō p nulla cā. pſonalr in tellige. vt in. d. c. mulieres.

10 **Q**uid si citetur de facto aliq mulieres ptra pmissa? **R.** q. ē irritū ipſo iure. vt in. d. c. mu lieres. immo ē excoimunicatus fingēs causāz vt iudex vadat ad mulierē p ferēdo testimo nio. sed ex cā vera si eaz testimoniu ē necari um: d; iudex ad eas ire. vel si nō dect alium mittere. vt in. d. c. mulieres.

11 **Q**ualiter puerit iudiciū? **R.** q. quatuor mo dis. **T**imore. cupiditate. odio 7 amore. xi. q. iij. quattuor modis.

12 **Q**ua hora pōt iudiciū exerceri? **R.** q. de nocte non ē honestū. de offi. dele. consiluit. ta mē si iudex pcedit de nocte cū lumine cande le ad litis contestationē vel snie platōem va let quod agit. licet facere nō debeat. dum mō aliud non impediāt. qz multa pphibēt q tñ facta tenēt. de regula. ad apostolicā. de iureiū. quēadmodum. §. si q. post. de hoc no. i autē. de iudi. §. sedebunt.

13 **U**trū tpe vlt hora feriata possit? **R.** q. nō. vi de. s. ferie. i. pñ. cū duobz. §. sequētibz.

14 **U**trū iudex possit iudicare vltima die sui of ficij? **R.** q. nō. vt in. l. eum qui. ff. de iur. om. in. tenet tamē si iudicat. vt in. l. memisse. ff. d. offi. pconſu. 7 hoc intellige i ordinario. qz co legatus etiam vltima die iudicat. vt in. c. cō ſiluit. de offi. deleg. **B**ar. tamē in. l. eum qui. limitat vez post aduentū successoris. qm an licite iudicat. d. l. memisse.

15 **Q**uo loco? **R.** q. i loco sine iurisditōnis nisi de cōſenſu ptiū 7 iudicis territorij. ix. q. ij. epm cū duobz. sequētibz. c. vide glo. in. c. vt liti gātes. de offi. or. li. vi. **F**allit etiā hoc i epō ex pulſo. **S**ed q sunt voluntarie iurisditōnis pnt vbiq; exerceri. l. ij. ff. de offi. pcon. 7 c. no uit. de offi. le. 7 tibi glo.

16 **Q**uō debet iudicare? **R.** q. sedere d; vt no. in. d. §. sedebunt.

17 **T**emerariū iudiciū qd vnūersaliter probi bet d; sex modis. **P**rio ex pte iudicā p vsur pationē officij sibi nō impositi. **S**ecdo ppter indignitatē. **R**o. c. xiiij. tu qd es qui iudicas. **T**ercio ppter ignorantiam ex parte pſo rei ē.

Iuramentum. i. et. ii.

Quarto qñ iudicat psona qñtū ad euentū futu-
tur. qz nemo desperādus ē. d. pe. di. vij. nemo
Quinto qñ iudicat intētio incerta. Sexto
qñ iudicat factum occultū. qz de incertis doc-
cultis temerariū ē iudicare fm glo. sup illud
Mat. vij. Nolite iudicare. rē. i. ad Cor.
iij. rē regu. iur. c. estote. in pñdictis modis
cōiter ē pñtm mortale. qz pñceptū xpi Mat.
vij. Nolite iudicare. vide Preceptū. §. vij. r.
j. Presumptio. i.

Iuramentum

I pmo ē assertio vel negatio de ali-
quo licito possibili et honesto.
sacre rei attestatio confirmata fm Hoff. Dost.
Archi. in autē. de mā. pñ. §. sed neqz. et not.
xxij. q. i. §. i. vñ d. iurare. qz quasi p iure itro-
ductū est. vt quod sub inuocatione diuini te-
stimoniij d. p vero habeat.

1 Quot modis iuratur. R. q. duobz modis. p-
mo solo sermone. sicut in veteri lege dicebant
viuit dñs. viuit anīa mea. hoc ad dat mibi
dñs. i. Reg. xij. xxij. q. i. r iurabāt. In pñmi-
ua ecclia testis ē mibi deus. xñ inuoco in te-
stē. veritatē dico in xpo r nō mētor. testis est
mibi pñcia. xxij. q. i. si pñtm. r sic deus te adiut
uer. xxxv. q. vi. de parēla. Itē p euangelium
xpi p crucē. p ordinē sacz. p sanctos. vt not. i.
c. si aliqua. xxij. q. i.

2 Sed utrū liceat iurare p creaturas. R. fm
s. Bo. in. iij. di. xij. ar. ij. q. ij. q iurare p crea-
turas aliqñ fit p imprecationē. vt cum d. Ita
viuat filius meus. r isto mō nō inuocat crea-
tura ad testificadū. sed oppignorat ipsa crea-
tura creatori. fm q dicit Aug. r iurare sic
qz licet oīs creatura sit creatoris: tñ solatium
eius nobis a deo pcessum ē. r ideo tāqz nostz
deo oppignorare possumus. Aliqñ iurat per
creaturas. r inuocant i testē fm se. r sic non li-
cet iurare. qz sic esset credere i eis ē aliqd nū-
mīs rōe cui veritas posset dici r confirmari. Et
sic intelligit istud Mat. v. Nolite iurare ne-
qz p celū rē. et istud. xxij. q. i. si qz p capillū. r
c. pñsidera. Aliqñ inuocat creatura in testē in-
qñtū relucet i ea diuine veritatis vestigiū. et
sic iurare ē iurare p deū qui relucet i ea. r sic li-
cet iurare. et de hoc hēs p Dost. Hof. r Ber.
i. c. et si xpus. de iureiuran.

3 Quid de acceptatibz iuramentū idolatra-
rum: vel cogētibz eos iurare p deos suos. R.
fm Bona. vbi. s. art. iij. q iuramēto facto p
idolū est duo pñsideran. aut idolū veneratōez

et sic nō licet nec recipe nec epigere. Aut pñ-
terat verbi pñfirmatio solum. r sic licite epigit
maxime p bono cōi. sicut fecit Jacob ad La-
ban. xxij. q. i. mouet te.

4 Utrū sit iuramētū dicere i veritate dico vo-
bis. R. Pa. i. d. c. et si xps. q sic. qz interponit
deū qui ē veritas ad pñfirmatiōē actus. hoc
lūmo vez qñ hoīes quibz sit hñt illud pro
iuramēto. r ille q iurat sic intēdit iurare. als
nō credo. de q die vt. j. pñmū. in pñ.

5 Utrū sit necesse dicere iuro. R. Pa. i. d. c. et
si xps. q nō. s. sufficit q ad pñfirmatiōē hñt
qz interponat deū implicite vl explicite.

6 Utrū oīs fidei pñstatio sit iuramentū. Rñ.
Pa. in. c. querela. de iureiur. q sic. sed nō ecō-
trario. qz nō omne iuramentū ē fidei pñstatio
qz tunc d. quis pñstare fidē qñ pñmittit aliqd
p fidem meā vel sic deus me adiunget hñmōi
et sic fidei pñstatio nō includit nisi iuramētū

pñmissiōē et nō assertiōē. vel fm alios differt
a iuramēto qd sit p libz vel rē sacra. fidei au-
tē pñstatio nō fit cū interuētū rei sacre. sed me-
lius dic q fidei pñstatio ē cū aliqd pñmittit per
fidē sine verbo iuro. iuramentū nō ē cū dicit.
iuro p deū vel p aliquid. vñ licet q ad pñtm
mortale nō sit dñtia. qz fm Archi. in. c. i. de
sepul. li. vi. r Inno. et cōiter doc. i. c. r si xps.
de iureiur. sicut iuramentū ē dicere. iuro tibi
p fidē meā vel euangeliū. sic etiā iuramentū
ē dicere. pñmitto tibi p fidē meā sine sub fide
mea. vez est q quo ad penā pñmij puta de po-
sitionis i clerico. vt in. c. querela. de iureiura.
nō incidit quis nisi expñserit verbū iuro. r sic
intellige iura que ponūt vt diuersa iuramen-
tū et fidei pñstationem. vt in. c. pñnit. de fide
iur. r in. c. querela. ne pla. vices suas. r. c. ij. de
spon. simplex rō pñmissio d. q nec iuramento
nec fidei pñstatione firmat.

7 Scdo mō iurat cū interuentu alicuius sacre
rei: sicut cū iurat in manu epi vel sacerdotis.
aut sup euāgelia vel corpus xpi. aut crucē et
hñmōi. vt. lxxij. di. tibi dñs.

Iuramentum

I ij. qrtplex ē. R. q duplex. ali-
ud iudiciale. aliud extraiudici-
ale. iudiciale ē qz refert i iudicō r istd aliqñ
d. iuramētū d calūniā q qz iurat se bona fide
nō aio calumniādi cām mouisse vel rñdere.
scu aliquid aliud pponere. vt. C. de iur. cal. l.
ij. §. i. ff. fa. her. l. inter coheredes. §. q familie
her. Et no. q calūniā ē falsa pñtō vl iniusta

repulſio facta ſciēter. ar. eoꝝ que no. ff. ad tur
pil. l. i. §. calūniari. ij. q. ij. §. notā dū. ¶ iſtud
iuramētū nō tm debet ee de pterito: ſed etiā d
futuro. d. §. q. fa. her. Aliqñ ſolū dꝛ iudiciale
¶ dꝛ iurare i litē. ex eo q ppter litē ſine rē in li
tē. i. iudicio petitā pſtatur. vñ aliqñ dat a iu
dice qñ deficiētibz pbacionibz hñs vnuz
teſte vcl famā p aliquo compellit eum iurare
ſup quo eſt fama. ¶ dꝛ neceſſariū. qz ps cui de
fert nō pōt ſine cā recuſare. vt i. c. fi. de iureiu.
i. pñ. iuncta ſupſcꝛptōe. ⁊ in. l. generaliter. **C.** de
nō nu. p. Appellať etiā decifozum. qz preſta
tur ad litis decifionē. vñ dꝛ q maiorēz habet
auctoritatē qz res iudicata. vt in. l. ij. ff. de iu
reiu. ⁊ iſtō pducit actōz de iure ciuili. l. acto
ꝝ. **C.** de iureiu. Aliqñ etiā iſtud iudiciale da
tur a pte pri. ⁊ iſtud bñ pōt recuſari. vt i. d.
c. fi. ¶ Extra iudiciale ſo iuramētū appellať vo
luntarium. qz volūtate ⁊ ex pñēōe pñū ſuſci
pit. ¶ iſtud aliqñ dꝛ aſſertōis. qñ aſſertē ali
qd ſicce vñ nō eſſe. vt i. c. fi. ſo. de iureiu. Ali
qñ dꝛ obligatōis introductōziū vñ pmiſſōri
um. ſicut qñ pmitto tibi dare vñ facere aliqd
vt i. c. cū ptingat. de iureiu. Aliqñ dꝛ confir
matorziū. ſicut cū filia renūciauit bonis pater
nis. ⁊ iuramentū inepōn it tali renūciatōi. vt
l. c. ij. de pactis. l. vi. ⁊ i autē. ſacrā pñerum.
C. ſi aduerſus venditiōē.

Tramentuz

iij. de his que considerata sunt
in omni iuramento. Unde sci
as fin. Hosti. 7. Soffre. p. vij. sunt atten den
da. 7. primo.

¶ Quis pōt iurare? Et dico q' omīs q' est do-
li capax. vñ nec pueri qui nō sūt doli capax/
ces obligant ex iuramento. xxij. q. v. c. puuli.
nec furiosus. xv. q. i. merito. nec etiā admittū-
tur ad iurādū. d. c. puuli.

2 **¶** Scdm cui fiedu e iuramentu: & q i iudico
iudici ppeteti. extra iudiciu pt fieri cuicunq;

¶ **U**tr̃ cleric̃ possint iurare: **R.** q̃ nō. cuius
q̃ laico super euāgelia. xxij. q. v. nullus est. **I**
ntelligē nisi de licētia p̃elati sui. vt i. c. i. de in
ra. calum. hoc verum si iurat tanq̃ sup̃ior. ⁊
sic intellige. d. c. nullus. aliter sic etiā sine licē
tia. vt i. c. ex relecto. ⁊. c. puenit. de iureiu. **I**tē
nō pōt iurare de calūnia de licētia sui sup̃i
oris nisi ille corā q̃ lūigat sit ei sup̃ior. **I** hā
bita licētia pōt etiā ī manu laici iudicis. xxij.
q. viij. c. nos. **I**tē phibet iurare in actu testifi
cadi sine licētia sup̃ioris. vt i. c. q̃q̃. xiiij. q. ij.

Et intellige i manu laici. excepti q̄ tñbꝫ casti-
bus p̄dictis pōt iurare licite etiā i manu lai-
ci ⁊ sine licētia alia. vt i. d. c. ex relēpto. ⁊ perue-
nit. no. Pa. i. c. i. de iura. calum.

¶ Terciu qd pōt iurari. s. p. qua re? **R.** q. p. pro
omni relicta. iusta et honesta. nā p. turpi illi
cita v. l. iniusta factu iuramētū nō tenet. ar. c.
v. l. de pactis. et clarius. j. patebit.

¶ Quartū p quod pōt iurari dictum ē s. **Iu** **5**
ramentum. i.

¶ Quintū ad quid seu cur. *f. p. sine bono et licito. q. cur? finis bonus ē ipm qz bonū ē. ar. viij. q. ij. c. artaldus. nā si p. cā mala illicitum ē. vt sunt iuraciones. cōspirationes et hmoi. ar. d. c. vl. de pac. et re iudi. c. i.*

Ultz iurās sine cā legitima peccet mortalr 7

R. q̄ si iuret quis sine cā necessaria vt ista ne
 cessitas p̄phēdat vtilitatē nō solū p̄mi. sed
 etiā p̄p̄uā. q̄ aliter nō credit ei. sic nō peccat
 mortāl. facit. d. 5. als ea demū. z. c. florenti/
 nū. lxxv. di. i glo. quīs sit piculosus. vt p̄zi
 c. ita g. xxi. q. i. in ter. z. in glo. Si s̄o iuret p
 cā legitima vel inhonestā aut illicita. cōiter ē
 p̄ctm mortale. xxi. q. iij. §. illicitū. q̄ assum/
 ptio ē nois dei inuanū. z. p̄bat i. c. sicut noster
 de iureiur. ubi sentit glo. z. Inno. et Pa. fa/
 cit. c. qui sacro. xxi. q. iij. Doc itellige q̄n ad
 uertit. z. de cā illicita z. de iuramento fm q̄ di
 co p̄iurū mortale. J. Periuūū.

Sextum quod sit iurandum. **R.** q. tres debet
h're comites. s. veritatē. iudiciū. et iusticiā. **D**ie
re. iij. de iureiur. et si pps. **S.** Jacobus. xxiij. q.
ij. animaduertēdus. **R**atio est fm. s. **B**ona.
vbi. s. in lra. q. iuramentū comparatur ad tria
scz ad rem de qua fit. et sic debetur veritas q. ē
adequatio rei ad sermonē ad iurantē. secūdo
compas a quo pcedit. et sic debet iudiciū. s. di
cretiois. **t**ercio comparatur ad cām p q. fit. et sic
debet iusticia. s. vt cā sit iusta.

¶ Utz semp sit pctm mortale qñ pdicta defi
ciunt. **R.** Pa. i. d. c. 2. si xps q nō semp sz aliqn
veniale fm quātitatē culpe. vt no. **Arch.** i. d.
c. anima duertēdū. qd meli⁹ patebit. i. pūritū
fm. cum quinqs. s. se.

¶ Utrum iurās sine iudicio discretionis peccet mortaliter sicut faciūt illi qui in quolibet verbo iurāt. **R.** q. cū iuramētū phibeat nō qz sit malū s3 ppter piculū purg. iō si tal' iurat falsū nō excusat a mortali p ea q dicā. **¶** Purgum. i. pñ. i. pñ illā distinctōez. **S.** i. nō iurat verū: sic nō erit mortale peccm. **¶** Uez ē q teneat abstinere sicut a mortali ppter piculū. qz de tali dī. **Ecclesiastici. xxxij. Uir multum**

Iuramentum. iiii.

iurās implebit iniquitate.

- 11 **¶** Utz inducēs aliū ad iurandū quē scit falso iuratur vel nō seruatur iuramentū peccet mortali. **R.** fm **Ri.** l. iij. di. xxix. q. aut facit vt psona publica ad instātiā pns et ex ordie iuris. et sic nō peccat. si sō facit vt psona publica. tñ ptra ordinē iuris. aut vt psona puata: sic peccat grauiter. sed dñs **Car.** in de. vni ca. de iureiur. dicit. q. talis vincit homicidaz xxiij. q. v. si qd pūctus. et c. se. et sic p3 qd ē mortale. Et ex hoc cludit **Pa.** i. c. clericus. de co ha. cle. et muli. q. nunq3 ē deferēdum iuramētum illi contra quē est vehemens suspitio de trāsgressione. et deferēs peccat. intellige mortaliter fm distictōem dictā. alle. c. ille. xxiij. q. v. et facit optime rex. dicti. c. clericis. vbi non vult clericos cogi iurare dimittere pūctias. quod nō. ptra dātes secularibz iuramēta et si mulibz qui nō seruāt. et ideo ponāt potius penā. et hoc. q3 tale iuramētum ē ptra iusticiā. **Nō** credo tñ mortaliter peccare illū qui dat iuramētum etiā vt psona puata illi quēz scit falsum iuratur qñ ille ē iam dispositus iurare. puta q3 obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliqua rōnabili cā. et de isto nō loquit. c. ille. s3 de eo qui inducit nō dispositū iurare.

- 12 **¶** Utz iurās vituperose p mēbra inhonestā peccet mortali. **R.** q. tales pprie sunt blasphemie. vt p3 i. c. si qd p capillū ibi. alio mō blasphemia. et. xxiij. q. i. et sic peccat mortali sic dictū ē de blasphemia. s. i. pñ. **Nā** verbū aliq3 facit positionē eiusdē q3 iuratis regularitaz. l3 hēat exceptionē aliqñ. vt i. Johānez alij duo latrones. et nō. **Pa.** i. c. accedēs. de pñe. et ideo alio mō psupponit blasphemā. **Sec.** si iuraz p aliq3 mēbz honestū tū reuerētia. vt puta p sanctū caput dei. et raro nō pserudinarie. sed mō vero sic ēēt veniale.

- 13 **¶** Septimo attēdēdū ē iuramēto qñ. tēpus em reddit iuramētū illicitū. vt qñ iurat in iudicio dieb3 feriatis nisi p pace et alijs pñs causis. vt de ferijs. c. pquestus. q. autē fiat a ieiunis ē de honestate. xx. q. v. honestū.

Iuramentum

iij. Quō iuramētū interpretandū ē. **R.** fm **Inno.** i. c. venies de iureiur. q. in iuramento determinato sup aliquo singulari sic interpretat in foro anie fm intentionē iurantis. facit. c. hūane aures. xxiij. q. v. sed hoc ego limito vtz qñ ille qui dat iuramentū seu exigit dolose et inique facit. sicut

cū vir pstat iuramētū vxori super adulterio. **Nā** cū talis inique a tali pfectionē exigit poterit iurare fm suā intētiōem qd ē ex. licet fm intellectū audiētis sit falsum fm **Rodo.** quē sequit **Astē.** lib. i. ti. xviij. ar. vij. facit qd nō. theologi i. ij. di. xviij. vbi circa lraz dicit **Ri.** q. obsterices nō peccabāt. licet nō mōdificat ad intētiōem **Pharaonis.** q3 nō fuit ei dara auctoritas ad aliquid agendū ptra deum. **Silr.** qñ quis ex iuramēto exigit ab aliquo quod ipse nō potest sine pctō implere. pōt habere intētiōem cum iurat illud facere. l. qñ tuz poterit sine peccato. sicut si mulier quē habet impedimētum excomunicata. q3 nō pōt probare i mortis articulo cum oporteat eā iurare de stādo cū viro debet intelligere sic. l. qñ tuz poterit sine pctō. et nō piurat. vt not. i. c. lraz. et resti. spol. **Si** autē ille qui pstat iuramentum est in bona fide et in casu licito pstat. tūc habet locum. c. quacūq3. ar. xxiij. q. v. quia si scienter nō iurat fm intētiōem prestatis peccat mortaliter et est piurus. et etiam credo q. teneatur sicut ille intellexit implere. ar. c. quacūq3. nec obstat q. sicut votū dolosum non obligat sic nec iuramentū. q3 votū fit deo pro pñe. sed iuramētum fit homi. et obligatio cōtrahitur aliter i voto. q3 p intētiōem. aliter i iuramēto. quia p deliberatā verborz attestatiōē. **Si** autem vterq3 fuit i simplicitate. sed vnus vno mō intelligebat. alter alio mō sic interpretatur fm intētiōem iurantis i foro anie me. vt nō. in. s. ex his omnibus colligit. xxiij. q. v. In foro autē contentioso stabitur verbis. vt in. c. ex litteris. de spon. **Si** vero verba habēt duplicē intellectū in stipulatiōibz et alijs ptractibus cōtra stipulatē et vendentē interpretabūtur. l. inter stipulatē. s. i. ff. de s3bo. obli. et l. labeo. la pma. ff. de trahen. emp. In iudicijs in pñcipio in tēptat p actore i medio p vtroq3. i fine p reo. extra de pba. ex lris vt ecclia. bñfi. c. vt nostz. In delictis autem ptra delinquentē nisi aliud appareat. d. pba. c. i. **Si** vero loqmur d iuramēto generaliter pñto p obediētia prestāda mādatis. sic dicit **Inno.** in. d. c. venies. qd interpretat vt nō extēdatur nisi ad ea de quibus cogitatur ē vel debuit cogitare. vt i. c. qñ rauall. d iureiur. d. de ci. ex multiplici. de resti. spo. audita. xxiij. q. ij. nēquis. Alij dicūt q. interpretetur generalit ni si sit ptra prius iuramentū. vt i. d. c. venies. vl ptra ius. vt in. d. c. quinquall. vl ptra psumptōem cōez q. si h mādari credidiss3 nūq3 iurasset. ar. c. petitiō. de iureiur. **Ego** credo

q̄ i foro aie interpretabitur fm intentōem iurā
tis nisi fuerit dolosa.

¶ **U**trū iuramentū p̄stitū i materia iuris re
stringat ad limites iur̄. **R.** **P**a. i. c. tua nos.
de eccle. edi. q̄ sic. ita q̄ recipit omnes limita
tōes et restrictōes quas recipit ius illud. **Fa**
cit rex. i. l. fi. **C.** de condi. inde. et in. l. fi. q̄ la
tisda. co. et no. p̄. **I**nnoc. et glo. in. c. dilecti. de
arbi. **v**bi dicit q̄ cū quis iurat stare sine arbi
tri sub pena q̄ nō obligat nisi vel parere sine
vel soluere penā. et ideo si soluit penā sufficit.
Silicet si iuravit non sub pena q̄ tenetur vel
servare sententiam vel ad interesse. ff. de arbi. l. di
em. **S**i. q̄ intelligit ista clausula. **E**go pare
bo sine vel soluā penā. q̄ iste intellectus est si
bi datus a iure. **P**a. i. c. quitauallis. de iure
iur. dicit verum i sententia arbitri. secus in sententia ar
bitratoris. q̄ in tali sententia non est talis datus
intellectus. **I**tem p̄ hoc facit glo. in. d. c. tua
nos. **I**nnoc. in. c. cū omnes. de consti. qui di
cunt q̄ plures qui iuravit nō alienare bona
ecclesie q̄ potest nihilominus alienare i cau
sa necessaria. **v**bi in. c. fi. de eccle. edi. et etiā vti
li cū i hoc casu necessitas et utilitas equiparē
tura iure. **q̄. ij. q̄. ij. sine exceptione.** et sic iura
mentum intelligit de alienatione illicita solū.
Facit. c. petirio. de iure iur. **v**bi iurās non esse
contra aliquē intelligit illicitē. **S**ecus legitime
etiā p̄ ppria utilitate. **F**acit etiā. c. ex pte tua
de cle. nō resi. **v**bi iurās residere i ecclesia pōt
iuramento nō obstante se absentare p̄ necessi
tate vel utilitate ecclesie. **I**tem facit quod not.
i. c. pnt nobis. de dolo. **v**bi ille q̄ iuravit pare
re mādāt ecclesie vel iudicis si se grauāt pōt
appellare. q̄ iuramentū nō se extendit ad hoc
q̄ ē generaliter latū. et quod nō. i. c. ex tēore
de sen. extō. **v**bi tenet idē **P**a. q̄ etiā ex cā no
ua supueniente. vel si erat p̄sus erat occulta. po
tent ille qui iuravit rēdere corā aliquo iudi
ce nō obstare iuramento generali illū recusa
re. nec obstat p̄dictis q̄ iuramentū habz clau
sulā seu vīm clausule. **S**i nō valet qd agovt
agovalet quantū pōt. **v**bi in. c. quanto. et c. ad
nostrā. de iure iur. no. in. l. cū pater. **S**i fili⁹ ma
trē. de lega. ij. et p̄ **Bar.** in. l. si quis p̄ eo. ff. de
fideiuss. et in. l. scienduz. ff. de verbo. oblig. **E**t
ideo debet aliquid opari quod nō faceret si
p̄dicta essent vera. q̄ aliqd opatur. tū q̄ adij
cit vinculū et ligat strictius ipm iurātē. et q̄
q̄ accumulatur forz foro. **v**bi i. c. fi. d. fo. et p. lib.
vi. **I**n casu autē vbi nihil oparet vel paz. tūc
bñ verz est q̄ hz vīm illius clausule. sed hñ
ē i casibz p̄dictis. q̄ strict⁹ stringit. et nō suffi

cit. **F**acit etiā p̄ p̄dictis qd nō. do. **A**nto. i. c. ex
lris. et spō. et lequit ibidē **P**a. q̄ sicut eq̄tas p̄
toria facit. **v**bi i stipulatōibz p̄orizis p̄mitten
do simplr factū alienū i dubio interpretet p̄mi
sisse se facturū et curatur quantū i eo ē. **v**bi. l. q̄
tiēs. ff. de ver. obli. **I**ta equitas iur̄ canonici
h̄ inducit i materia canonica. **v**bi p̄t̄z i. d. c. ex
lris. et i glo. ibidē. **v**bi parētēs q̄ p̄ filiis iurāt
spōsalia nō peccāt. licet nō sequant nisi ex eo
rū defectu. nō q̄ illud iuramentū intelligit q̄
tū i eis ē se facturū. **I**tem facit qd nō. **P**a. i. c.
cū clerici. de verbo. sig. **v**bi dicit q̄ iuramentū
generaliter p̄stitū debet restringi q̄tū pōt **v**t
min⁹ obliget iurantē. q̄ vbi tractat de obliga
tiōe ē faciēda stricta interpretatio. **a**ll. c. ad no
strā. el. ij. de iure iur. et c. p̄mū. eo. ti. lib. vi. et l.
quicqd astringēde. ff. de ver. ob. **I**tem. c. quē
admodū. dicit idē **P**a. q̄ iuramentū i aliquo
p̄ctu recipit om̄s p̄ditōes et limitatōes et sub
auditōes quas hz ille p̄tractus. et silr si appo
nit in dispositione vel obligatōe. q̄ regulari
ter ab illa. **f**acit p̄ hoc. l. fi. **C.** dñ nō nu. p. et no.
p̄ **Bar.** in. l. si societate. **S.** arbitroz. ff. p̄ socio.
quod bñ nō. q̄ faciunt ad multa in materia
iuramenti et voti. **v**ide ad hoc qd. **j. d. q̄. v. et**
vi. **I**tem si iuro alicui dare cras pecuniā. in
telligit nisi fuero ab eo absolutus. q̄ pōt et p̄
rogare terminū et absoluere. **v**bi in. c. i. de iure
iur. **I**tem si iuravi pecuniā tibi reddere ad cer
tū tps spe future mutuatōis intelligit si pecu
niā mihi mutuaues. **C.** de nō nu. p. l. indu
bitari. **I**tem si iuro tibi dare dorez intelligit si
nuptie subsecute fuerint. ff. de in. do. l. stipu
lationē. **I**tem si iuro tibi reddere bladū vel vi
nū. intelligit eiusdē bonitatis. ff. si cer. p. l. cū
quid. **I**tem si q̄s iuravit facta pace cuz aliqd de
nō eū offendēdo sub certa pena tal pmissio re
fert et restringit ad offensā rōne inimicie p̄
terite nō ad nouā ex postfacto insurgentē ex
noua cā fm **Bar.** in. l. aut facta. **S.** cā. ff. de p̄.
lequitur **P**a. i. c. cū inter. et renū. **I**tem si aliq̄s
renūciavit cū iuramento iuri qd hz vīm h̄re sp̄at
i aliq̄ re aut h̄re p̄t̄n intelligit ad ius supueniēs
ex noua cā vl noua spe. **v**bi dicit **p̄a. i. d. c. cū inē.**
¶ **S**ed qd si plar⁹ iuravit nō alienare bona
ecclesie sine licētia pape aut supioris. **R.** **P**a.
i. d. c. tua nos. q̄ interpretat **v**t nō possit aliena
re sine licētia. q̄ designatio hui⁹ verbi licētia ē
q̄ d̄z p̄mo p̄t̄i etiā i casu licito q̄ si plar⁹ refer
uerit se cognitōz. **v**tr̄ casus sit licitus vel nō.
p hoc facit in simili. c. licet. de regula. **I**tem q̄a
si intelligeret de illicita solū sic iuramentū ni
hil valeret. q̄ nec cū licētia supioris pōt fieri

Iuramentum. v.

q̄ optet intelligat de oī licita. **Scor. Jo. an.** ibi dē. sed bñ nō obstat iuramēto posset aliena/ re si supiori nō posset adiri. ar. optimū i. l. tu/ tor q̄ rectoriū. ff. de admi. tu. vbi ex cā nēcīta/ tis pōt turoz inuētario non facto admīstrare bona pupilli qd̄ als nēcitate cessante nō pōt. facit ad h̄ qd̄ nō. **Jo. xij. q. ij. c. sine exceptōe.** z. c. placuit. **Dug. z Archi. i. c. abbatibz. ea. cā z. q. Jo. de san. in cle. i. de rebz ecclē. nō ali.** vbi dicit in casu illius clemē. alienationē pos se fieri impune si necessitas nō capit tantam dilationē. z. tenuit. **Pau. in disputatōe q̄ inci pit p̄demnatus. Sequit̄ hoc. Lar. in. d. cle. i. z. Pa. c. fi. de ecclē. edi. qd̄ nota. p̄ religiosis hñtibz p̄latos in remotis.**

3 **¶** Utz iuramētū illi q̄ iurauit aliquā accipe sit interpretādū vt possit iurare religioz. **R. pa. i. c. p̄missuz. de spō. fm vnā lec. q̄ sibi placz q̄ sic. z. iō interpretat q̄ cā accipiet nisi igrediat re ligionē. nec obstat q̄ vt d̄bat ibi p̄sulit. z po/ stea ingrediat. qz istud fit p̄pter vulgi opini onēne appareat piurus: cū i veritate non sit. Si sō dices quō iueniat ista interpretatō. **R. q̄ subintelligit nisi moriat̄ zc. v̄ dic qd̄ h̄ i. c. puenit. el. ij. de iureiur. vbi d̄z. p̄missū nō infringit qui i melius p̄mutat.****

4 **¶** Utz iuramētū interpretabit vt h̄eat locū in casu ficto. **R. Pa. in. c. ex pte. el. ij. de cleri. nō resi. q̄ si iuramentū nō tendit in aliquā lesio nē illius q̄ iurauit z facit ad bonū illius cui p̄ stitū ē: tūc subest cā large interpretādū. vt i. d. c. ex pte. vbi ille qui iurauit residere si se absen/ tat p̄ necessitate ecclē. habet p̄ residere. Si sō iuramētū obseruātia tēdit i dānū iuranti vel illius cui fit. licet respiciat vtilitatē alteri us tñ. tūc nō verificat i casu ficto. pbat̄ istd̄ fm cōem lecturā in. c. ad nostrā. el. i. d̄ iureiur. vbi d̄z q̄ iuramētū d̄z seruari i casu specifico: z nō in casu ficto. Nā ibi tenet **Innoc. z Jo. an.** q̄ debitor qui iurauerat nō molestare cre ditorē sup pignore donec soluisset sibi debi/ tum q̄ nō sufficit q̄ creditori sit satisfactuz ex fructibz pignoris. sed oportet p̄mo q̄ fiat rea lis solutio debiti. licet fictē soluerit ex quo p̄ce pit debiti ex fructibus pignoris. **Facit. l. luci us. ff. de condi. z demon. vbi nō. q̄ p̄ditio de/ ber fieri i forma. Bar. tñ in. l. amplius. ff. rez ra. ha. determinat p̄trariū in isto casu. qz ius/ sus dare seu soluere implet p̄ditōem compen sando. l. si peculū. §. i. ff. de statu lib. Itē im/ peditus iusta de cā facere quod p̄misit non ē piurus. l. si. ff. qui satisfda. cog. z. c. significatē de pigno. Sed si tibi nō soluo qz tu mihi nō****

soluis facto tuo impedior. q̄ non erō piurus. **Et hec opi. mihi videt̄ verior de iure. nec est p̄tra casum nostrz. qz iste debitor certat d̄ dā no vitando. z creditor nullū damñū habz. z iō habebit locū fictus intellectus in tali casu. z sic p̄cedit opi. Bar. z. d. c. ad nostrā. nō pro/ bat contrarium.**

¶ Utrum in omni iuramēto debeant subau di in multe conditōes. **R. glo. in. c. quēadmo dum. d̄ iureiur. q̄ in iuramēto assertorio nul la conditio subintelligit. In iuramēto sō p̄ missorio bñ multe subintelligit. vt si deo pla cuerit. xxiij. q. ij. beatus. §. i. Itē si placet pape vt in. c. venietes. de iureiur. z alie de quibus in. d. glo. que melius patebūt in se. c. Et nō. fm p̄dictam glo. q̄ p̄pter hoc iuramentū nō est p̄ditionale. z etiā fm **Pa. ibidē. si exp̄mā tur. vt i. c. si significasti. z quod ibi nō. de elec. z in. l. ij. ff. de le. i. z. l. aliquādo. ff. de condi. z demon. Sed tu dic vt. j. Matrimoniu. ij. impedimēto. ij. §. i.****

6 **¶** Et hec omnia q̄ de interpretatōe iuramēti d̄xi intellige qñ ille q̄ iurat nō habz exp̄sse z specificē animū obligādū se sup aliquo deter minato p̄ interpretatōe. qz tūc nō valeret in terpretatio. vt nō. in. c. venies. p̄ **Pa. de iureiur. rā. z facit. c. iuramēti. xxiij. q. v. i. ar.**

7 **¶** Quid si iurat sup re nō subiecta pape. **R. Pa. i. c. p̄stitutus. de resc. q̄ i rebz v̄l iunbz nō subiectis sibi nō subintelligit illa clausu/ la. d. c. venies. ideo papa nō pōt absolue a iuramēto p̄fito sup rebz nō spectantibz ad cū sine cā rōnabili. vt nō. glo. i. c. quāto. de iure/ iur. z. c. cū interp. de renū.**

Iuramentuz

i v. de obligatōe iuramenti pro missorio vtz semp sit obligato riū. **R. vt colligo ex Archi. in. c. si aliqd. xxiij. q. iij. z canonistis in. c. si vero. de iureiur. z theo. i. ij. dist. xxxij. q̄ sic. vt. j. Perinū. §. i. Fallit hoc i. xxi. casibus se.**

1 **¶** Primus qñ iurat aliquid quod est p̄ctm̄ mortale. qz istud vergit i interitū salutis eter ne. qz pena exima punif. c. vnū ozariuz. xxy. di. vñ qui iurauit spolia diuidere nō tenet. qz debet reddere. c. ea te. de iureiur. vel spolia re p̄ximū nō tenet fm **Jo. an. i. d. c. ea te. z il/ lud quod d̄z. xxiij. q. iij. §. ecce. refert ad con/ sciam erroneā qua se credebat teneri p̄pt̄ea nō seruādo mortaliter peccat.**

2 **¶** Scds qñ quod iurat ē p̄ctm̄ veniale in se

qz sistr vergit in dispendiū pprie salutis. qz p
ipa impedit hō vt nō cito pueniat ad salutē
eternā. c. qual. xxv. di. 7. c. ij. de pac. li. vi. Du
go tenet qz si seruat tale iuramentū peccat mor
taliter. qz facit istud. c. in malis. xxij. q. iij.
Sz Rodo. tenet qz solū venialr. quod vez ē
qn simplr pmittit veniale. sed si iō pmitteret
qz iurauit. dic qz mortali peccaret. qz nomen
dei assumit in malum.

3 **T**ercius qn iuratur aliqd quod ē tra con
silia euangelica. puta qz nō efficiet epūs. reli
giosus 7 hmoi. nec obstat. c. florētū. lxxv.
dist. quia nō dicit qz teneat votum sed pecca
uit mortali iurādo tra scdām prē iusticie q
ē facere bonū. sicut si iurasset pīmā prē que ē
declinare a malo.

4 **Q**uart qn iuramentū excludit op⁹ pia intē
tōe faciendū p deo. vt cū iurat qz nihil dabit p
deo vel p suler pmo. vel nō solabit talē. vl
nūqz erit fideiusor. vl nūqz mutuatib pecu
niā 7 hmoi. qz deus nō acceptat talia iuramē
ta cū dicat dñm faciendū ex charitate frater
naibi. qz qz vultis vt vobis faciat hoies et
vos eadē facite illis. c. placuit. d. ma. 7 obe.

5 **Q**uintus qn iurat aliqd qd ex se ē in dñis
tamē melius esset facere p rarium qz nō face
re vel non facere qz facere. sicut qn quis iurat
qz nō tenebit talē i suo seruitio. vel nō loquet
cū tali de tali re. vel nō ibit ad domū suā. vel
nō coquet ad furnū suū. qd tamē meli⁹ ēēt
facere p rarium. Intelligit istum. casum vez
quādo quis solum ex se iurat. quia secus ēēt
si conuenisset cum pmo ad tale faciendum
ex aliquo bono respectu. 7 ita iurasset ei. quia
bñ esset obligatus.

6 **S**extus ē qn iuramentum est tra bonū pu
blicū. sicut qn quis iurauit qz sbrahet se ab
onere publico. istud nō. Pa. i. c. puenit. el. i.
de iureiur. facit. c. si diligēt. de fo. ppe.

7 **S**eptimus qn iuramentū vergit i dispendi
um pprie salutis corporalis. quēadmodū non
teneret si pgeret i dispendiū salutis alteri. xxij
q. iij. c. i. cū. iij. c. se. ita nec i ppriā. c. si non li
cet. xxij. q. v. xxij. q. iij. §. illicitū. Glo. i. d. c.
si p. restringit hoc verū qn directe. sec⁹ si oc
casionalter. 7 ponit exemplū dño q iurauit
stare romē mēse augusti. qz licet ibi moriā
tur multi. nō tñ semp. 7 iō tenet stare. Sed
Jo. an. restringit dictū glo. vez nisi ex immi
nētī infirmitate vl pplexione indicaret sic iu
rans ex tali mora moriturus. Ex q colligo q
qn verisitr ex qualitatib psumit de morte hz
locū qz non obligat. Et ppter ea Pa. increpat

carthusiēses 7 reputat eos nō i bono statu in
c. vez. licet male iudicer. qz sunt i bono statu
7 deo seruientes. nec exponūt se piculo mortis
corporalis. sed carnē abdicāt vt a victis anim⁹
sit liber. Multa alia possent adduci ad pro
bādum qz sunt in bono statu. sed breuitat⁹ cā
omitto Idē dic qz iuramentum nō obligat qn
cedit i mutilatōem. quia nemo mēbzoz suo
rum ē dñs. l. liber homo. i. pñ. ff. ad. l. aq. li
mita istud. vij. verum. nisi mors vel mutila
tio ēēt infligēda ex iusticia. qz tunc nō posset
tra iuramentū fugere. vt. s. Carcer. §. iij. 7
s. fugere. §. i.

8 **O**ctauus nō obligat iuramentū qn quis
iurat ex calore iracundie. fm Joh. an. in. c. ex
lris. de iureiur. sicut in simili dicit glo. singu
laris in. c. ex lris. de diuoz. qz confessio facta ex
calore iracundie non valet. quod limitat. d.
Anto. vez qn calor iracundie fuit tātus qz deli
berate istud iuramentū nō fecissz. Quia hec
volūtas nō est dilereta. facit glo. i. c. dudū.
de pner. puga. qz dicit qz calor iracundie nō ob
ligat. Et idē dico qn iurat abrupte. facit qd
no. Inno. i. c. lfraturā. de voto. 7 Ri. di. xxxij.
ar. ij. q. ij. sup. ij. iniarum.

9 **N**onus qn iuramentū ē metu extortū. intel
lige si aim obligadi se nō habuit. als bñ tene
tur fm cōiter doc. sed si nō habuit aim obli
gadi se qz nō obliget. patet ex iā dictis. 7 facit
glo. i. c. auctoritatē. xv. q. vi. an autē peccauit
sic iurādo cū tali animo. dicit Pa. i. c. si p.
eo. tit. qz si ē hō pfectus peccauit venialr. als
nō. sz ego dico qz nec pfectus nec impfect⁹ pec
cauit etiā venialr. Et p hoc facit qd in fili d.
i. c. ne quis. xxij. q. ij. intellige hoc vt colligit
ex. d. c. ne qz. qn iurando habuit aim solū in
ducēdi iuramentū ad reuerētiā dei nō ad obli
gationē suam. 7 in mēte habuit aliquā circū
stantiā debitā qua vez iurabat. puta pmit
to qz dabo tibi cētū cū ista sbauditōe. l. si sum
tibi obligatus ex debito 7 nō alr. licet hoc nō
expmat 7 hmoi. qz sic vtis simulatōe licita q
licet. vt i. c. vtilē. xxij. q. ij. Sec⁹ ēēt si iurādo
credebat se obligatū ex iuramēto. 7 tñ nō in
tēdebat obfnuare. qz sic ēēt pctm morale. vt i
c. qrelā. d. iureiurā. facit. c. ille. xxij. q. v. 7 qd
no. glo. i. d. c. auctoritatē.

10 **S**ed quid si sum⁹ i dubio an habuit aim
obligadi se vl nō? R. Pa. i. d. c. si p. qz ē p su
mēdū qz nō habuit aim obligadi. ar. c. super
eo. d. renū. 7 l. cū d in debito. §. i. ff. d. pba.

11 **Q**uero qre magi ecclia obligat i iuramēto
etiā metu extorto qz i voto cum iuramentum 7

8

9

10

11

B

Iuramentum. v.

votū ambulēt pari passu. **R.** **Pa.** i. d. c. si so. q. ex h. q. iuramentū frequē accidit. et ne def. materia deierādi. tñ q. tum ad veritatē obligatōis pari passu obligatōis vadūt votū et iuramentū. vt i. c. debitorēs. no. i. c. i. de iure iur. et in. c. licet. et i. c. magne. de voto. **Ex quo** infert **Pa.** in. c. vez. de iure iur. cū glo. ibi. q. n. seruātes iuramentū metu extortum: nō sunt puniendi tanq. p. directo pūrio. **Docti.** etiam **Jo. an.** et **do. An.** et sequit. **Pa.** et tenet i. d. c. verum. q. nō peccat mortaliter tale iuramentū nō seruās sed venialiter. facit **tex.** i. d. c. verum. qui dicit q. p. mortali crimine non sunt puniēdi. et nō. q. loquit in eo qui iurauit animo obligandi se. quia si animū nō habuisset nō esset dubium. **Conclude** ergo sic. q. si habuit an. iur. obligandi se q. iurauit q. tenet seruare. nisi vergat in dispēdūz pprie salutis. aut alterius conditionis de supradictis. sed non de pcepto: ita q. mortali peccet. **Si** so nō habuit animū obligandi vel seruus in dubio. sic nō obligat ad seruādū. vt ē **tex.** in. c. i. quod metu cā. et q. d. in. c. si vero. debet intelligi ad timorē. ne passim q. cōtraueniat. sed cū bona maturitate et licetia superioris. **Silr.** c. licet. de iure iur. lib. vi. **Facit** p. hoc. q. ibi dicit nō vi vel metu extortū tibi tenet **Archi.** et multi in. c. cum cōtingat eo. ti. verum. q. nō tenet iuramentū metu extortum in casu a lege phibito. **Facit** autē. **sa.** c. ap. puberum. **C.** si aduer. v. sed si nō est i. casu a lege phibito. sic tenet iuramentū **fm** **vin.** et sequit. **Pa.** in. d. c. cūz cōtingat. q. quis metu extortū **fm** tñ q. dixi. s. sub pctō veniali. **Et** hec intellige iuramentū pmissorio ex metu qui pōt cadere in cōstātem extorto et cōtra iusticiā. quia si esset iuramentū assertorium nō excusaretur ppter metum si mēdaciū iuraret a pctō mortali. **xxij. q. v. ita ne.** et de his q. vi vel me. c. sacris. no. glo. i. d. c. auctē. **nec** silr i iuramentū pmissorio excusat leuis metus. nisi vt dictū ē q. nō habuit animū obligandi se.

12 **¶** **Decim.** nō obligat iuramentū q. res sup. q. ē iuramentū factū nō pdurat i eodē statu s. veniat ad talē statū q. temerariū ēēt tūc talr iurare. puta q. iurauit q. n. efficiet miles v. l. negociator. vel nō recipiet feudū a tali dño. postea venit ad paupertatē. ita q. non pōt viuere nisi efficiat miles vel negociator et h. mōi. rō q. si a pncipio fuisset iste casus et iurassz iuramentū fuisset temerariū. et tō p. p. auctē p. uenire **fm** **Archi.** i. c. animaduertēdū. **xxij. q. ij.**

Facit p. h. **xxij. q. ij. ne q. s. et** dicit glo. in. d. c. quēadmodū. sp. subintelligi in iuramento. s. si res in eodē statu pmanebit. **Idē** de illo q. iurauerat reddere gladiū homi sane mētis quē nō reddet effecto furioso. **xxij. q. ij. ne q. s.** **Itē** cū quis iurauit aliquā accipe. et illa p. traxit p. verba de pnti cū alio. **Silr.** q. n. quis cū habūderet p. m. i. tenere obstagia. nūc nō pōt nisi mēdicet. et cū nō puenit mēdicare non tenet. **ar. c. querelā. et c. breui. eo. ti.** **Secus** **fm** **Docti.** si cū nō dedecet mendicare. vel si tpe iuramenti hec p. ditio inerat. s. q. oportebat mēdicare. q. tenet. **Itē** q. n. quis iurauit nō mutare sepulturā vel testamentū. q. pōt ex noua cā. vt. j. **Sepultura.** **Facit** quod no. **Pa.** in. c. veritatis. de iure iur. **vbi** dicit q. si iurauit respectu dignitatis vel alterius q. litar. exstentis in iurante vel in alio cui iurāt q. illa deficiente nō tenetur. **Putā** iurauit tibi quādo cras eps obedire: nūc cū sis depositus nō teneor. c. venerabilē. de elec. vel iurauit tanq. canonicus vel scholaris. **ar. d. c. venerabilē. et c. cū inter. Pa.** et q. d. ibi no. de renū. et tenet **Fede.** **sil.** **clviij.** sed istud dictū suūz limitat **Pa.** q. n. iurauit nō simplr sed vt talis. **secus** si simplr. q. semp obligat si verba iuramenti importāt. **arg. xxij. q. viij. c. vnico.** nisi vt dictū ē veniret ad talē statū i quo si vellet iurare ēēt temerariū. q. d. bñ no.

¶ **Undecimus** q. n. est p. tra bonos mores naturales. vt puta q. p. ber occasionē delinquendi: vt in. c. quemadmodū p. dicto. et i. regula. nō est obligatoriu. de regu. iur. lib. vi. **Exemplū** vir iurauit nō agere contra vxorem rerum amotarum. quia nō valet. vt. ff. d. pac. do. l. puenire. **Ratio.** q. tale iuramentū p. beret occasionē mulieribz furandi. **Silr.** qui iurauit nō denūciare aliquē nō tenetur. quia ē cōtra bonū anime delinquentis et charitatē. **ij. q. i. si peccauerit. et de indi. c. nouit.** **Facit.** l. si vnus. s. pacta. ff. de pac. limitat tñ istud exēplū **Docti.** in. d. c. quemadmodū. vez. q. nō tenet nisi q. n. vellet denūciare solū ppter cōmodū p. p. uū. q. sic nō liceret. **Facit.** c. ad nō strā. el. i. de iure iur. sed oportet denūciare vel agat ppter bonū cōmune pncipaliter. et si lecidano ppter bonū p. p. uū.

¶ **Sed** quid de accusatione. **dic** vt. s. **Accusatio. s. vi.**

¶ **Duodecimus** q. n. iuramentū ē votū v. l. iuramentū vel pmissio ēz pus factā. vt i. c. sic ex lris. de spon. et. c. quāto. de iure iur. et i. c. itellecto. eo. tit. **Intellige** si pmissio etiam fuit

simplex fm **Dost. 2. Pa. 2. Inno. i. d. c. sicut.**
quis post Inno. teneat pde iureiurā. sed non ē verum p. c. iuramenti.
xij. q. v.

16 **S**ed q̄roverum actus gestus contra p̄mū
iuramētum sit ipso iure nullus: **R. Pa. in. d.**
c. intellecto. q̄ si actus depēdet a mera volun
tate iurātis. puta q̄ nullo iure phibetur sic
tenet. **Un̄ dicit Inno. in. c. dilecto. de p̄ben.**
q̄ si quis iuravit nō alienare libz. 7 tñ aliena
uit: tenet alienatio licet sit piurus. **Facit. c. vl**
tima voluntas. xij. q. ij. i. glo. vbi tangit q̄ q̄
iuravit nō mutare testamētū. si mutat tenet
scdm: licet sit piurus. nisi i casu de quo. s. s.
xij. Do. i. c. cū marthe. de cele. missa. tenet q̄
nō valet scdm testamētū. Sed Jo. an. i. re
gla qd̄ semel placuit. libro. vi. tenet q̄ valeat
q̄ nullo iure cauetur q̄ sit nullū factuz p qd̄
fit i iuramētū. quod verum ē q̄ act⁹ depē
det a mera facultate iurantis. Si aut̄ dīpo
sitio actus nō dependet a mera voluntate iu
rātis. puta q̄ interdicit a lege favore ipsi⁹ iu
rātis. Exēplū i muliere 7 minore qui nō p̄nt
**alienare vel aliū p
nitate: 7 tñ actus iurātis i p̄mū iuramētū
nō valet ipso iure. et sic intelligo glo. c. licet. d.
iureiur. li. vi. Rō q̄ act⁹ sine iuramento erat
ipso iure null⁹ obstatē phibitōe legis. rōe aut̄
tē iuramētū sustineri non pōt. q̄ iā obligauit
rat se deo p p̄mū iuramētū. 7 sic scd̄z iuramē
tū fuit illicitū. 7 idē dic q̄ act⁹ phibet ratiōe
publice utilitatis. et iste ē casus. d. c. intel
lecto. Dic q̄ si lex vel statutū nō resistit actui
**iurato q̄ si fiat p
secus si resistit. Ita tenet Archi. i. c. si a sede.
de p̄bē. li. vi. Gaspar de calde. in. c. cum p̄tin
gat. de iureiur. 7 Spe. de emp. et vē. qd̄ no.
p cautela mulierz que timet ne inducant ad
aliq̄ faciēda i eoz piudiciū. q̄ iurēt p̄us i ma
nu alicui⁹ corā testibz se nolle tales alienatio
nes vl renūciatōes facere. dūmō q̄ p̄mū fa
ciūt intendāt nō facere i iuramētū p̄mū. s. n̄
effectualr renūciare s̄z solum s̄balr. q̄ sic nō
erūt piure i p̄scia eo q̄ p̄mū iuramētū intelle
perūt effectualiter nō s̄baliter solū.****

17 **D**ecumstercius nō ē obligatorū iuramē
tū q̄n̄ ille cui ē p̄stitū frāgit fidē iurātis. sed no
ta fm **Pa. in. c. puenit. el. ij. de iureiur. q̄ q̄n̄**
q̄ due obligatōes respiciūt se ad inuicē. pu
ta p̄misi tibi equū ppter qd̄ ali⁹ p̄misit mihi
cetū. 7 sic si ego nō seruo p̄missū. nec ille tene
bit mihi de cetū. 7 sic intellige illud. Frāgētī
fidē fides frāgat eidē. ff. p̄ocio. l. si puenit.

in si. xxvij. q. ij. si infidelis. ff. de inoffi. testa.
l. si instituta. **C. de pac. l. cum pponas. la. ij.**
et sic intelligit. d. c. puenit. et. c. constitutus.
de penis. Idē dico q̄n̄ conditionaliter p̄misi
puta iuravi ire romā si dederis cetū. si nō
das non teneor. q̄ p̄missio mea nō purificat
nisi a tpe ex̄ntis conditionis. l. cedere diē. ff.
de verbo. sig. insti. de verbo. obliga. s. ex con
ditionali. Q̄n̄q̄ autē obligationes nō referū
tur ad inuicē sed ad diuersa. Exēplū p̄m
si tibi simplr cetū. 7 non ex hoc. sed simplr
p̄misisti mihi aliquid facere. tñ licet ego nō
ipleaz p̄missum. tñ alter tenet. q̄ n̄ p̄misisti
mihi rōne p̄missionis mee. sed simplr 7 d̄ spe
cie ad spēm nō fit compensatio. vt no. in. c. ij.
de deposito. hoc tenuit Ay. in dicta. l. cum p
ponas 7 sic intellige. c. noli. xij. q. vi. vbi d̄z.
q̄ hosti seruāda ē fides. nec obstat. c. qd̄ deo
pri. xxij. q. v. de voto viri et mulieris. vbi li
cet alter frāgat. alter tñ tenet suare. q̄ ibi sim
plr quilibet eoz vouit deo nō cōditō aliter.
7 ei ē obligatus.

Sed qd̄ si ille cui iuravi nō implet p̄mis
sum ex nēccitate aliq̄: puta q̄ nō pōt. **R. q̄ ni**
hilomin⁹ ego nō teneor ad iuramētū factuz
ppter illud. q̄ videt tacite s̄b tali cōditioe iu
ralle. et hoc tenet dñs Anto. 7 Pa. i. c. sic. el.
ij. de iureiur. et placz. licet aliq̄ teneat h̄ verū
solū nō teneri q̄n̄ ex negligētia alius nō attē
dityl ex voluntate.

Utz ille q̄ iurauerat seruire s̄b certa merce
de solueda q̄libet mēse q̄ nō potuit iplere ser
uitiū ppter defectū solutōis. puta q̄ nō po
tuit stare i loco. nūquid poterit agere p̄ int
esse suo ex q̄ p̄ eū nō stetit. **R. Albr. i. l. ediles**
ff. d̄ edi. edic. q̄ sic. p̄ h̄ bon⁹ rex. i. l. si i lege. s.
colonus. et i. l. qui opas. ff. loca. sc̄ si nō iple
uit seruitiū cū posset. q̄ nō habebit salariū p
p̄dictā. l. ediles. s. i. et p. l. iulianus. s. offerri.
ff. de act. emp. et vēdi.

Utz iurās vel p̄mittēs nō expellere in qui
linū possit expellere si nō soluit pensioez. **R.**
q̄ sic fm Pa. in. c. tua nos. de iureiurā. facit
l. quero. s. inter locatoz. ff. locati. vbi patz q̄
si conductor p̄terit id quod tenet ex natura
p̄tractus nō teneri ei locatozē ex p̄missioe lo
catōis. Idē dic in patre qui p̄misit nō expe
redare filiū. Intelligit nisi crimen in gratiam
diuis amiserit. l. quidā cū filiū. ff. de verbo.
obli. et generaliter fm Bar. in. d. s. inter lo
catozē. Dic. s. facit ad om̄s contractus in q̄
bns aliquid vltra citragz p̄mittit vt q̄libet
nō teneat seruire qd̄ p̄misi si p̄ aduersaz p̄tē

D. 2.

Iuramentum. v.

nō seruat id ppter qd sunt pmissa. d. s. offer
ri. **S**ilr si vir iurauit nō dimittere vxorem.
Intelligit nisi faciat ptra legē coniugij. vel si p
misit dote pōt dimittere si nō soluit. iuxta nō
tata i. c. vestras. de dote post diuor. resti. **I**tē
si iurauit te nō offendere. **I**ntelligit nisi cau/
sam offensionis pmissis. l. qui seruū. ff. de s/
bo. obli. facit quod nō. in. l. cum pater. s. li/
bertis. ff. de leg. ij. et quod nō. in. d. c. quēad
modū. in glo.

21 **D**ecimus quartus qñ mādātū legi vel supio/
ris vult prium iuramento. puta iurauit tibi
dare decē. **I**udex pcepit ne tibi dare debeam
ex aliq legitima cā. nō teneor. c. significauit.
de cōsi. l. si. ff. q. s. i. d. a. cog. v. l. de lege. puta sui
sti excoīcatus post iuramētū tibi factū de ali
quo tibi dādo. nō teneor nisi absoluaris. de
q. tñ dic. v. s. **E**xcoīcatio. viij. s. xij. **I**do in
omī iuramēto subintelligit. **S**aluo iure su/
prioris vel alterius fm Jo. an. i. d. c. quēad/
modū. facit. c. veniēs. eo. ti.

22 **D**ecimus quintus qñ iuramētū ē i pūdicti
um alterius. puta canonici iurāt q si aliq
eorū efficiat eos seruabit quedā i pūdictum
epālīs dignitatis. **N**ā talis factus epus nō
tenet. vt i. c. sicut enostis. de iureiur. **I**dem
dicī cardinales iurassent in pūdictum se/
dis aplice q assumptus in papā nō teneret.
Silr cum vir iurauit nō stare cū pua vxo
re. **I**ntellige ppter odiū. qz nō tenet et etiā p
pter pūctinam. **S**ed tūc ad requisitōz vxo
ris tenet reddere. sed nō exigere. qz illud ē so
lum in pūdictū suū. vide quod nō. in. c. tua
nos. de iureiur. i. glo. hoc videt tenere **D**ost.
Lacre. **O**ffre. et Jo. an. **I**dē dic cū q s pmi
sit tenere secretū. qz qñ ē alteri nociuū nō te/
net: quin possit debeat reuelare illis qui pnt
pdesse et nō obesse. xxiij. q. v. hoc videt. **S**en
tit glo. in. c. ego. de iureiur. **S**ilr intelligit q
nō tenet reuelare nisi pducatur in testem. qz
fm **I**nno. in. c. qualiter et qñ. el. i. de accu. te/
netur dicere etiam si cogitasset de hoc qñ iu
rauit. facit. c. quia pleriqz. de offi. ordi. li. vi.
et c. **C**onstitutio. el. i. de testi. et c. olim. de ac
cu. **I**tē cū quis exigit iuramētū ab aliq de
veritate dicēda. **S**i talis ē hō serus de quo
psumit verisilr q pcedet nō seruato ordie in
sticie. sic nō tenet reuelare qd scit. etiā si pos/
set pbare silr. et qñ nō sit crudelis: sed qui
pcedet ordine debito non debet reuelare ei q
nō pōt pbare. ar. c. si peccauerit. ij. q. i. et ij. q.
viij. pleriqz. **H**ec **R**odo. illis tñ qui pnt pro
desse s; nō obesse teneret si iurauit. ar. xxiij. q.

v. hoc videt. **I**dē dic de eo qui iurauit nō p/
stare auxilium tali. **I**ntelligit. i. iuste fm Jo.
an. allegat. c. petitio. de iureiur. et. c. pmi. de
his q si. a. ma. par. ca. et c. grauē. de excess. pla
to. etiā si iurasset d iusto auxilio nō dādo nō
obligat. qz iuramētū nō ligat ad illicita et s
ius. d. c. quāto. eo. ti. **I**dē dic de illo q posi/
tus i dignitate et alienās bona iurat non re/
uocare q nō tenet. vt i. c. intellecto. eo. ti. qz
ē in pūdictū alterius. i. dignitatis. c. cū pū/
gat. in fi. eo. ti. c. ij. de pac. li. vi. **E**t hoc tene
etiam si non iurasset pns non alienare. licet
glo. sentiat oppositū in. d. c. intellecto. p pū/
cta. et hoc intelligo in notabili alienatione p
quā ledit dignitas notabiliter. **S**ecus esset
in re modica. quia ppiū ē pncipū dona/
re. c. i. de donati. et in iuramēto facto a plato
de nō alienādo nisi p iusto papa nō debet re
ferri ad modicā alienatōem. qz iuramētum
nō extēditur ad verrisilr nō cogitata. c. veni
ens. eo. sentit **F**ede. consil. c. ij. **I**do iuramen
tū filiozū. et minorū et vxorū et seruorū nō va
let in pūdictū illoz qui eorū curā hnt. **I**deo
pnt ea irritare sic et vota fm **N**ico. dely. sup
c. xxx. **N**umeri. secus i alijs. puta voto casti
tatis. sicut de voto habes. j. **C**oti. ij.

23 **D**ecimus sextus qñ iuramētū ē p legē positi/
uā vel statutū. et licet fuerit multe opinōes
vt recitat **P**a. i. c. cū ptingat. de iureiur. tñ
istud mihi videt veniēdū circa istud. qd
aut lex positiua seu statutū aliqd phibet p/
pter bonos mores pseruādos. et hāc nō va
let iuramētū. vt i regula. nō ē obligatorij. d
reg. iur. li. vi. **E**xemplū i muliere q vixit ex vi
ro dedit fidē adultero de prahēdo p mortē
sui viri cū eo nō valet. **E**t intelligo d bonis
morbz naturalibz. qz sic lex ē indispēnabilis
et inuariabilis. v. di. i. pñ. et viij. di. que ptra
bonos. **S**ecus in bonis moribz civilibz.
qz iuramētū ptra ipsos valet. c. significāte.
de pigno. vbi valet iuramētū ptra pactuz
legis pmissorie. **A**ut lex seu statutū fundat
sup bono publico pncipaliter. et sic nō tenet
iuramētū factū p. qz pactis vel iuramētis
ius publicū remitti nō pōt. ad hoc. l. ius pu
blicū. ff. de pac. **A**ut lex seu statutū nō ē fun
datū i bonis moribz naturalibz. nec sup bo
no publico pncipalr: sed in odiū aliquoz. et
sic tenet iuramētū qñ pōt sine dispēdio sa
lutaris impleri licet nō sine dispēdio rez tem
poraliū. vt in. d. c. significante. et in. c. debito
res. de iureiur. **I**dem dicendum qñ lex pnci
paliter est fundata super fauore pūato. licet

sequenter et secundario sup publica vtilitate
q iuramentū ligat. Et iste casus pprie. c. ij.
de pac. li. vi. hoc qm nō pūctet aliquā turpi-
ditatez q bonos mores naturales. nec ex pte
iurātis nec ex pte materie sup qua pstat. nec
cōtra bonū publicū pncipaliter. Et rō quare
teneat iuramentū in istis duobz casibus est.
q iurando nō peccauit. qz talis lex potius ē
pūlegiatiua q pceptiua. et ideo eius pūm
nō est i dispēdium salutis eterne. sed solū re-
rum spaliūz. Aut si peccauit trāsgrediēdo. tñ
pōt seruare sine pctō. et ideo teneat iuramentūz
c. si xps. de iureiur. iuncto. §. allicitū. xxiij. q.
iij. secus aut ēēt qm ē q bonos mores natura-
les vel ptra ius publicū pncipaliter. qz sine
pctō seruari nō potest.

24 **¶** Quid talis ptractus factus ptra legē vlti-
tutū pncipaliter fundatū sup fauore vlt odio
puato ita firmet iuramentū q etiam heredes
obligent. **R.** Pa. in. d. c. cūz contingat. q cō-
munis opinio est q sic. qz iuramentū confir-
matorū validat actum inualidū. et ex eo ori-
tur actio. vt in autē. sacra pubez. **C.** si aduer-
sus ven. limita nisi dolo. vi vel metu sit iura-
mentū extortum. vt in. c. contingit. eo. ti. z. c.
licet. eo. li. vi. et in. c. ij. de pac. li. vi. et d. autē.
sacra pubez. secus ēēt in iuramento in-
troductorio obligationis. puta iuro tibi da-
re cētum nulla causā pcedente. qz iste nō est
modus inducende obligationis nisi i liber-
to. vt in. l. vt iureiurādi. in pñ. ff. de ope. lib. z.
l. si. ff. de lib. causa. z. ibi. Guil. de cu. z. Bar. i.
l. iurandū. la. ij. ff. de iureiurā. et ideo nō li-
garet heredes de iure ciuili. sed d iure canōi-
co si fuit i culpa nō implēdi. z iuramentū erat
simplex. puta iurauit dare decē z penituit de
pctis suis. credo q teneatur p id quod dixi-
t. Heres. §. v.

25 **¶** Sed quid si i pdicta lege vel statuto fun-
dato sup bono puato vel odio dicat non va-
lere ptractū nūquid valebit si iuramentū in-
ponat. **R.** q sic. facit qd nō. Innoc. l. c. ij. de
regula. vbi dicit q in istis spūalibz ius natu-
rale pferit iuri positiuo.

26 **¶** Quid si addatur statuto q si seruata nō sit
it solēntas debita psumit dolum vel aliā illi-
citam cām. **R.** q si constat ptractum esse vez
et nō ficticiū aut dolosum quo ad ipm mino-
rem z hōi p quo fit sic iuramentū ligat taz
in foro anīme vbi creditur p se z contra se. vt
in. c. significasti. el. i. de homi. et nō. in. cl. i. d.
penis. qz etiaz in foro contētiōso. qz cessat ra-
tio statuti. Si vero fuerit dol' vlt fraus. tūc

si statuto suberat causa psumendi dolum. vt
qz pmuniter in loco decipiebant dolose mi-
nores. tūc saluabitur opi. **Bal. et Bar.** z ali-
orum qui tenēt iuramentū nō valere. qz nō tol-
lit psumptionē statuti legitime inductā. **sec'**
ēēt si statuto nō suberat cā psumēdi fraudez.
qz tūc ligat iuramentū.

27 **¶** Sed qro epus statuit q quilibet cleric' ab-
sens reuertat infra certū diē sub pena excoica-
tionis cleric' de licētia epi iuerat ad studiū et
iurauerat creditori suo nō recedere añ ei' so-
lutionē. querit an obliget iuramentū vel pce-
ptū plati seu legis. et videt q iuramentū sit nul-
lū. qz ptra obedientiā supioris nō pōt seruā-
re sine interitu salutis. d. c. cum ptingat. et. c.
ij. de pac. li. vi. sed Pa. i. c. venientes. de iure
iur. dicit. et ē dictū Jo. an. in mercurialibz. i
regula. i malis pmissis. li. vi. q ex quo cū licē-
tia epi fuit i studio. z p nccitate studiū cōtra
pū debitiū. videt se obligasse cū licētia epi. qz
vno pcesso pcedūt oia sine quibz illud nō
habet effectū. c. pterea. et. c. pndētia. de offi.
dele. et. l. ad rē mobilē. z. l. ad legatū. ff. de p-
cu. et sic nō d'z recedere sed fuare iuramentū. se-
cus si sine licētia epi vel nō p nccitate studiū
sed p lasciuia. qz tūc iuramentū nō valet cō-
tra obedientiā supioris. Idē dico i pte reuocā-
re filiū qui pdicto mō iurauerat. et idē d' quō
libet sūdito. et facit p mercatoribz qui cōtra
phibitionē suorum dñorum vadūt ad certa
loca phibita fm q phibere pñt. vt in. l. rele-
gatoz. ff. de interdi. et re. z qd ibi nō. qz non
poterunt se obligare ad ibi standū nisi supio-
res tacite vel expresse pntiāt.

28 **¶** Decimū septimū nō obligat iuramentū qn
iuramentū ponit sup ptractū simulato. sed dī-
stingue fm. Pa. in. c. cū ptingat. q aut simu-
latio ē de pñsu vtriusqz pñs tā sup ptractū
qz sup iuramentū. et tūc si ex iusta cā. puta in-
sto timore. vel qz indigebat mutuo pcepit pi-
gnus i forma veditōis vt creditor lucraretur
fructus. et sic nō obligat iuramentū. qz defuit
pñsus. et fuit iusta causā simulādi. ad hoc
c. i. quod metus cā. et. l. fi. **C.** de nō nu. pecu.
Si vero ex iniusta cā sit. puta cā fraudandi
gabellas vel aliter ad deceptionē pñmi sūla-
uit vnū ptractū esse aliū. et iurauit singla cō-
tēta i instrumēto vera. tūc corpo est piurūz
quia simulatio intētionis ex iniusta cā nō ex-
cusat. vt nō. in. c. interrogasti. xxvij. di. sicut
ille qui pce vel pctō deposuit falsūz. c. i. d. cri-
fal. et volens ptrauēire nō debet audiri. sz
si iurasset solū non ptrauēire illi contractus

Iuramentū. v.

que simulabat in deceptionem proximi. licet grauer peccauerit iurando in damnum proximi. tamen non obligat. quia defuit consensus. unde respectu dei non exigitur absolutio a iuramento. ar. c. tua. de spon. sed in foro contentioso compellitur obseruare. nec audit volens allegare turpitudinem suam. et hoc verum in quantum est solum in preiudicium suum. et non imminet periculum anime. Aut simulatio solus erat super tractu ex parte vtriusque. sed iuramentum interuenit ne agat tacite vel expresse. et hoc ne tractus feneraticus detegeretur. et tunc iuramentum obligat. et perinde ac si iurasset soluere viaras. facit quod non. **Ly. i. l. si ex cautione. C. de nu. p. e. vbi** dicitur quod iurans non opponere exceptionem de non nu. p. e. obligatur. licet simplex renuntiatio non valeret. In foro tamen aliter si non habuit intentionem obligandi se non tenetur. vt dixi. s. **Silr** si contractus simulatus non potest seruari sine peccato: vt tractus symoniacus. licet accipiat sub alio tractu. quia tunc iurans sciens peccat mortaliter. et tenetur non suare. **xxij. q. iij. p. totum.** Aut simulatio fuit ex parte iurantis tamen super tractu solus ab eo simulato. vt quod aliud gerebat in corde. aliud in verbis. vel versus est verbis dupliciter callide iurando. et tunc finit **Pa. i. d. c. cum contingat.** intelligitur finit intentionem recipiens. et sic deus videtur recipere. **xxij. q. v. q. cum** q. z. s. ex his omnibus. et sic ligat iuramentum finit distinctionem de qua. s. **Iuramentum. iij. i. principio.**

29 **Sed** quod remedium erit quando iuramentum iterum non nei secundum filato versus petat ex quo iurauit non agere contra tacite vel expresse. **R. q. ad verba** iuramenti est recurrendum. quod si verba excludunt actum et exceptionem tacite vel expresse. tunc denunciet ecclesie que poterit eum absolueret. **d. c. que ad modum.** quod si iurauit non denunciare non valet iuramentum vt dictus est. intelligo quando principaliter facit ex zelo salutis proximi. licet secundario propter suam utilitatem. quod si principaliter faceret propter suam utilitatem: non credo tunc sit in conscientia ex quo iurauit non denunciare. et sic intelligo et limitem. **c. i. z. c. debitorum. de iure iura.**

30 **Decimo octauo** non obligat iuramentum ratione impossibilitatis vel necessitatis. aut magne difficultatis post venientis. Nam de impossibilitate dicitur. **Impossibilium nulla est obligatio** ff. de reg. iur. De necessitate et magna difficultate dicunt **doc. in. c. querela. de iure iur.** et in **c. breni. eo. q. excusat a piurio. Ro. q. deus respicit** animum non manum. **xiij. q. v. si quid inueni** sti. et facit. **l. si. ff. qui lat. cog. vbi dicit Inno. i**

c. venerabile. de elec. quod viget necessitate potest quis propria auctoritate frangere iuramentum si non potest haberi superior a quo petat absolutio. **xi. q. iij. ancessor.**

31 **Sed** quid sit iuramentum credebat se non posse implere. vel non habebat probabile casu credere quod posset facere. **R. Do. q. peccauit mortaliter iurando.** quod defuit in primo veritas. in secundo iudicium. et sic est piurus. secus si probabiliter creditur posse facere.

32 **Decimo nono** non est obligatorum iuramentum quando quis non habuit animam obligandi se cum iurauit. puta quis ex dolo inducitur iurauit quod omnino non iurasset nisi dolo fuisset. etiam si dolo venit re ipsa. quod non tenet. facit. **l. tres fratres. ff. de pac. z. l. si soror. C. de colla. z. Fed. sil. ex. vbi de terminat filiam minorem seductam a fratribus qui renuntiavit bonis primis. credens quod non valet quando multo plus valet. quod vbi dolo est ibi excludit voluntas. l. i. ff. de dolo. Tener. s. **Bona. vbi. s. q. iij. ar. i. q. vniuersaliter** non obligat iuramentum si animum obligandi non habuit. dicit tamen indeni tati proximi satisfacere si dolose recepit eum finit **Ri. ca. di. ar. i. q. ij. tan** peccet mortaliter iurando dicit vt. **s. s. ix. facit. c. veniens. eo. z. c. quita** uallis. ibidem.**

33 **Uigesimo** non obligat quando iuramentum commutatur in melius. vt in **c. puenit. el. ij. de iure iur.** sed hoc habet duas limitationes. prima quod hoc est verum quando vtriusque non potest impleri finit **do. Anto. in. d. c. puenit.** Nam tunc quando iuratum est impediri vel turbatum maius boni. licet sit iuratum habere licentiam a superiore. tamen non est necessaria. quod potest contrarietate iuramento. allegat. **c. co missus. de spō. z. c. licet. d. regula. allego. c. scilicet pture. d. voto. vbi h. tenet Inno. c. ap. facit glo. l. c. monachus. xx. q. iij. z. xxxij. q. v. no** luit. secus est si bonum iuratum non est impediri vel maius boni. sed vtriusque possit fieri. quod sine auctore superioris non posset contrarietate iuramento. licet episcopus posset dispensare vt diueniat ratione maioris boni finit **Inno. in. c. debitorum. eo. ti. Silr** dicit si est dubium an est maius bonum necessario requirit dispensationem episcopi. **ar. c. i. d. voto.** Secundo limitatio est quod vera est dicta regula quando iuramentum non permittit propriam utilitatem alicuius. quod si permittit non est vera. etiam si vnum sit totaliter impediri alteri. nec potest in hoc auctas superioris. facit quod non. **l. c. quanto. eo. ti. z. in. c. cum inter. p. de renu. z. Jo. an. in mercurialibus. i** regula in malis. de reg. iur. **li. vi. Na** debitor qui iurauit vnam rem dare non potest dare meliorem aliam

illa inuito creditore. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. et in
sti. q. mo. tol. oblig. i. p. n. nisi velit i. p. p. n. a. reli
gionis obseruantia mutare et vnu ē impedi
tiuū alterius. et hoc placet fauore religiōis.
et etiā sequit. **Pa. i. d. c. puenit.**

34 **¶** **U**igesimū primū nō obligat iuramētū fm
aliq. q. id qd iurat p. s. i. t. i. facto vt teneat
p. c. i. ad factū. **Ratō. q. i. fm aliquos de iure ci
uili obligatus ad factū sufficit si soluat inter
esse. vt i. l. stipulatōes nō diuidunt. ff. d. ver.
ob. et in. l. si quis ab alio. i. si. ff. de re iudi. quia
fm cōter doc. tenet vel ad factū vel ad inter
esse. et nō p. c. i. ad factū. vt nō. **Bar. in. d. l. sti
pulationes. sed ego dico p. n. i. l. q. p. c. i. teneat
tur ad factū de iure diuino et canonico. et h. in
tellige si pōt impleri et nō sit cōtra bonos mo
res et aliquod p. dictōz in quo nō obligat iu
ramētū. et p. batur hoc p. c. p. m. i. l. c. qualif.
et pac. et c. iuramēti. xxiij. q. v. facit. c. licet. d.
voto. et c. ex litteris. ij. et spon. et c. nouit. d. iu
di. et dicit. c. et si xpus. et hoc videtur sensisse
**Bar. c. vbi. s. qui vult q. vbi obligatio defec
dit a lege p. pellit quis p. c. i. ad factū. ar. in
l. qui liberos. ff. de ritu nup. cum similibus.
Idem dicit si a testatore nisi inducat species
seruitutis p. sone. vt in. l. nicio. §. ticio. et ff. de
condi. et demon. hec regula esset vera quādo
quis p. m. i. t. factum alienū. quia nō tenet ni
si facere q. t. in ipso est bona fide. et spō. ex
lris. nec obstat quod dictū est. s. **Iuramētū
iū. §. i. q. i. ibi nō tenebat p. c. i. stare s. i. n. i. e. sed
vel parere vel p. stare penā. et hoc etiā nō h. r. e.
locū q. i. p. m. i. t. t. s. p. c. i. t. e. d. e. b. a. t. se obliga
re ad parendū s. i. n. i. e. vel potest dici q. verum ē
q. sufficit p. stare interesse sine p. i. u. r. i. o. q. i. n. i. a. t. u.
esset inutile parti si p. stare. vel est factū im
possibile. q. tunc nō obligaret iuramētū su
per tali facto p. s. i. t. u. t. i. u.********

35 **¶** **U**igesimū secundū non obligat q. n. quis iura
uit seruare qd nō est. puta iuramētū suare statu
ta intelligit de factis. et si addidit q. p. idē iu
ramētū p. s. i. t. u. t. i. u. ob. u. a. b. i. t. etiā q. si cōt. non obli
gat ad illa q. si cōt. iuramēti ita q. sit p. i. u. r. i. o.
sed b. n. rōe p. m. i. s. s. i. o. i. s. obligabit. vt i. c. clerice.
eo. ti. sed iste casus nō ē rōe et qd nō ē. sed q. z
suare futura nō iurauit. sed p. m. i. s. i. t. s. o. lū p. i. u.
ramētū p. i. u. s. p. r. e. s. t. i. t. u. t. i. u. nō t. n. t. u. n. c. f. a. c. t. u. m. et
ideo si iuraret seruare etiā z faciēda teneretur.
aliter esset p. i. u. r. i. o.

36 **¶** **U**igesimū tertium nō obligat iuramētū p. s. i. t. i.
tū circa ea que subdunt p. r. a. t. i. alterius. puta
vxo. z iurauit p. e. g. r. i. n. a. t. i. o. n. e. vel abstinētia z
s. i. l. s. e. r. u. u. s. m. o. n. a. c. h. y. s. et h. m. o. i. et ideo nō p. n. t.

implere cum eis p. t. r. a. d. i. c. i. t. a. v. i. r. o. d. n. o. vel ab
bare. et hoc dic vt. j. **Uotum. secundo facit
quod. s. dixi. §. xxiij.**

37 **¶** **U**igesimū quartū nō obligat iuramētū q. n.
aio euadēdi solū quis aliqd iurat qd metus
cā platū. xxi. q. ij. **Lotharius. i. si. v. n. qui iu
rauit redire ad carceres. si carcer ē in iurō suis
nō tenet redire. qd metus cā. c. i. s. e. c. e. t. si nō
ē ē in iurō suis. q. teneat etiā si immineret p. i. c. u.
lum. mortis. fm glo. i. d. c. pastoralis. d. re iu
di. et **Bar. in. l. relegati. ff. d. penis. Et iō istd
ē v. z. q. n. vult euadere illud qd indebite susti
net. et sic vt euadat iurat nō intendēs se obli
gare. secus ē ē si intēdebat se obligare q. n. iu
rauit. q. tunc dic vt. s. §. ix.****

38 **¶** **U**igesimū quintū nō obligat iuramētū q. n.
iuramētū ē p. d. i. t. i. o. n. a. l. e. vel p. p. t. e. r. c. a. m. q. n. i. s. i.
p. d. i. t. i. o. n. e. x. t. e. r. vel cā nō obligat. de cōdi. appo.
c. verum. et iure iurando. c. puenit. cl. ij. et hoc
intellige q. n. tota obligatio ponebat in condi
tionis euentum: vel p. p. t. e. r. c. a. m. a. l. s. t. e. n. e. r. e. t.
v. n. i. u. r. a. n. s. i. r. e. a. d. s. a. n. c. t. u. **Jacobū vt frater su
um videat et peccata sua redimat. licet frater
suis decesserit: tenet nihilomin⁹ ire p. p. t. e. r. a. l. i.
am causam.**

39 **¶** **U**igesimū sextū nō obligat q. n. singulares
firmat statuta collegij cū iuramēto dicti sta
tutis sublati p. ipsam vniuersitatē: vt dicit
**Jo. an. l. c. i. de his q. fi. a. ma. par. ca. q. z nō ob
ligat nisi remanētibus statutis. v. n. eis sublat
p. vniuersitatē tollit iuramēti vīculū: q. si iu
ramētū liget singulos vbi singulares p. uen
iunt. secus si contraveniūt collegialr tollēdo
statuta. **Pa. Jo. in. c. dilecto. de p. b. e. distin
guīt et b. n. q. aut singulares de collegio iurāt
vt singulares. et sic ē vera op. Jo. an. Exēplū
statuto cauet q. null⁹ det vocē nō matricula
tus. Iurauerūt singuli seruare statutū **S. i. l. t.
q. nullus vadat de nocte statuūt: iurāt serua
re statutū certe. q. z hoc concernit obseruantia
singulor. ideo si collegiū tollat statutū: non
peccabūt p. uenientes. q. iuramētū erat statu
to accessorium. et remoto p. n. c. i. p. a. l. i. remouet et
accessorium. **S. i. d. o. iuramētum astringit eos
ad obseruantia vt collegialr. sic sine periculo
nō p. n. t. p. uenire etiam collegialr cā rōna
bili nō subsistere. exemplū. vt in. d. c. dilecto.
Nā canonici iurātes vt etiā collegialr nō re
cipiāt. q. nō est dubiū q. vt singuli non p. n. t.
eligere canonicos. **Paulus vero in clemen.
i. de reglā. dicit. si iurāt statutū suare q. si col
legialr p. t. r. a. u. e. n. i. u. t. nō sūt p. i. u. r. i. q. z tollūt sta
tutū. et p. s. e. q. u. e. s. i. u. r. a. m. e. n. t. u. **S. i. Jo. iurant************

Iuramentū. vi.

seruare p̄tēta i statutis spāl̄r. puta nō itō de nocte ⁊ h̄mōi. nō habito respectu ad statutū sic sunt p̄iuri si ſiueniūt q̄litercunq; **A**duer- te tñ q̄ i casu i quo nō p̄nt p̄trauenire collegi aliter d̄z intelligi nisi p̄ cām p̄cernēte fauore publicū. q̄ sic possent p̄trauenire nō ob̄stāte iuramēto. q̄ istud intelligit̄ exceptū. vt no. **Pa. i. d. c. dilecto. Et fm̄ p̄dicta itellige glo. i. c. in his. xi. di.**

40 **U**tr̄ successores i aliq̄ collegio vl̄ vniuersi- tate in q̄ p̄decessores fecerāt statuta ⁊ iurau- rāt ea ſuare teneāt ſb̄ pena p̄iurij talia statu- ta ſuare? **R.** q̄ nō. q̄ obligatio iuramēti ē per- ſonal̄ ex p̄te iurāt̄. nec ex̄tēdit ad successores q̄tū ad p̄iuriū. licet teneant̄ ip̄m ſuare. de ſo- lu. c. i. d̄ v̄ſuris. c. tua. de iureiur. c. veritat̄. **S.** ex p̄te eius cui iurat̄ trāſgredit̄ p̄ſonā. vñ p̄- mittēs obediētiā p̄lato ⁊ ſuccessorib; eius nō teneēt itēz p̄mittere ſuccessori. q̄ ē ei obligat̄ ſicut añceſſori cui p̄miſit. **F**allit i liberto qui teneēt ⁊ debet p̄feſſionē facere infra annu3 no- uo patrono. xij. q. ij. ſepe ſit. no. **Inno. ⁊ Ber. i. d. c. veritatis.**

41 **U**igēſimūſeptimū qñ quis iurat̄ incaute. ⁊ hoc p̄pter aliquā necitatē implere nō pōt. **xxv. di. c. vñ ozariū. S.** al̄s ea tēnū. **E**xem- plū pone de matre que iurauit filiū verberare ⁊ h̄mōi mīma. q̄ videt̄ veniale tale p̄iuriū p̄miſſoriū. quia nō videt̄ deus acceptare cuz maiori obligatione q̄ natura eorum impoz- tet. vt ibi patet.

42 **U**tr̄ i expēdētib; ab aīo alicui⁹ vel conſciā ſit ſtandū eius iuramēto? **R.** **Pa. i. c. vidua. de regula. q̄ ſic. vt extra de ſen. exco. c. ſi ſo. el. ij. de homi. ſignificasti. ⁊ c. vidua. p̄dicto. qd̄** videt̄ p̄trariū. q̄ intelligit̄ qñ certa p̄ſumptō extrinſeca p̄iecturat̄ animū. q̄ tūc nō ſtat̄ in p̄iudicio alterius. al̄s ſic.

Iuramentū

i vi. q̄ ad abſolutōz q̄s p̄t abſol- uere a iuramēto licito tā ex p̄te iurāt̄ q̄ recipiētis? **R.** **Pa. in. c. qñto. de iure in. Aut iuramēto ſuit p̄ſtitū i materia ſpectā- te p̄ncipaliter ad papā. v̄tputa cū canōici iu- rauerūt nō recipere vltra talē numez aliquē in canonicū ⁊ h̄mōi. ⁊ ſic papa pōt etiāz ſine cā abſoluere. q̄ in talī iuramēto intelligit̄ exce- pta auctas pape. vt i. c. venientes. eo. Et hoc voluit **Doſti. i. d. c. quāto. Aut ſuit p̄ſtitūz i alia materia. ⁊ tunc autē ad honore dei p̄nci- paliter. ⁊ ſic ſine cā nullus pōt abſoluere niſi****

ſolus deus. ⁊ ſic intellige **Jo. an. poſt. Cūcā** c. ij. de ſpon. **Nā** papa non pōt remittere ſine cā obligationē deo queſitāz. ij. q. iij. ſi manet **xxij. q. iij. ſi is qui. Ex quo infer̄ q̄ ſicut pa- pa nō poteſt aliū abſoluere i hoc caſu. ſic ml̄- tom̄ius ſeip̄m. c. ſi. de inſti. ⁊ c. p̄ v̄ſas. de iu- repa. Aut ſub̄eſt iuſta cā. ſic tam papa poteſt q̄ ep̄us. ⁊ q̄ ep̄s poſſit no. **Inno. in. c. debito- res. de iureiur. Et ideo ſubſiſtēte iuſta cauſa** potent ep̄us p̄mutare ⁊ interpretari fm̄. **An- to. in. d. c. quāto. ⁊ Spe. i. ti. de legato. qñ. ſi** dubitat̄ de ei⁹ validitate ⁊ alijs dubijs. ⁊ etiā abſoluere fm̄ **Inno. que ſequit̄ Pa. i. c. cum p̄tingat. eo. ſed ē d̄m̄tia inter papā ⁊ ep̄m. q̄ ep̄us nō pōt niſi respectu ſue diocēſis. papa ſo respectu totius orbis. vel respectu magna- rū p̄ſonaz aut magni dubij ē requirēd̄. ⁊ ſic pōt intelligi. c. venerabilē. de elec. ar. c. ſi vero cū ſimilib; eo. ti. Alius autē circa ep̄m. vel q̄ nō habet ep̄alem iurisdictionē nō poteſt ab- ſoluere in iuramento ſicut nec in voto diſpen- ſare. vt no. in. c. i. de voto. Sed que ē cā legiti- ma abſolūēdi iuramēto p̄ſtito in materia ſpe- crante ad honore dei? **R.** q̄ p̄pter ſcandalum euitādum. vt no. glo. in. d. c. quāto. **Inno. in. d. c. venerabilē. vel maior vtilitas. vt nor. Anno. in. c. debitores. ⁊ eſt tex. in. c. p̄uēit. el. ij. eo. vel ſub̄eſt alia iuſta cauſa. de quib; xv. q. vi. nos ſanctorū. ⁊ c. auctoritatez. Et credo q̄ hoc ſit relinquēdum arbitrio ipſoz vt ex p̄- dictis colligāt̄ quō in alijs debeant iudicare **S**i ſo materia in qua eſt p̄ſtitum nō p̄tinet ad papā nec ad honore dei. ſic papa poteſt ex cā abſoluere. vt in. c. quāto. de iureiur. ⁊ in. c. ij. de voto. al̄s nō respectu laicorū ſibi in ſpali- bus nō ſubditoz. vt i. cle. paſtoralis. de re iu- di. ⁊ quod no. in. c. que in eccleſiaz. de conſti. ⁊ in. l. ſi. **C.** ſi contra ius vel vti. pu. facit qd̄ no. j. **O**bedientia. **S. ij. Sill̄** dic q̄ pōt ep̄us ex cauſa legitima abſoluere a iuramento licito. ⁊ dicit̄ cauſa legitima quādo in eſt turpi- tudo ex p̄te recipientis. **Uñ** dicit̄ **Pa. in. c. i. de iureiurā. q̄ ſi notorie conſtat de turpi rece- ptione. poteſt ep̄s abſq; hoc q̄ citet vl̄ rogat ſuſcipiētē relaxare ⁊ abſoluere. puta cuz q̄s ex metu exegit iuramentū ſup̄ eo de quo al̄s de iure nō teneēt. vt exemplificat̄ idē **Pa. in. c. ad noſtrā. cl. iij. co. ti.**********

Utr̄ in omnib; p̄dictis in quib; dixi iura- mētum nō obligare poſſit quis p̄p̄a auctori- tate ſuenerē? **R.** vt colligo ex **Inno. in. c. cuz quidā. de iureiurā. q̄ qñ eſt dubiū an ſit obli- gatoriū. tūc nemo p̄ter auctoritatē ſuperioris**

pōt trahere nec iudex secularis i casu i quo
ē dubiū inter doc. an sit obligatoriu vñ ne p
se iuramittere sed remittere ad iudicē ecclia
stici. Ita no. **Pa. i. d. c.** cū cōtingat. **Qñ** sō
nō ē dubiū de iuramēti obligatōe: tūc si pōt
suari abiqz dispēdio salutis: debet absolutio
peti ppter reuerētiā sacri. **Si** sō sit i dispē
diuz salutis: tunc pōt homo ppria aucte cō
trahere. **Et** no. hic q in dispēdium salutis
dō: omne illud qd charitati dei derogat vñ ei
pfectiōi vel disponētibz ad eā. **Uide** tamen
Pa. i. c. cū quidā. de iureiur. tenere nō ē ne
cessariā absolutiōe supioris. etiā qñ potest
seruari sine interitu salutis: nisi solū ne notet
detrāgressiōe iuramēti. hoc ē dicere ppter
scādalum. **Et** sic credo qñ. **scilicet** q non obli
get iuramentū. qd no.

2 **¶** **Utr** iuramentū qd p̄cernet fauorē iuran
tiū tñ sit remissibile p eos q iurauerūt. **R. Jo.**
an. i. c. ij. despon. **et Jo.** de lig. i. cle. i. de vsur. q
sic. **et** facit. d. c. ij. secus si p̄cernet cultuz dei
vel religionē: vel pietatē. puta iurauerunt duo
sibi iurē q religionēz intrabūt. qd dicit duo
psalteria. vel q de lucro eorum dabūt certaz
partē paupibus **et** hmoi. qz nō possūt sibi re
mittere. **Silr** nō pnt si sibi iurauerūt id ad qd
tenebant: puta q nō faciēt furtum. q merca
tores nō falsificabunt merces **et** hmoi. **Silr**
etiā nō pnt remittere qñ iurāt sup aliquo fa
ciēdo vel nō faciēdo quod nō p̄inet ad eū
cui iurāt sed simplr: puta iuro tibi q non ne
gociabor vel nō faciā talē artē. si tñ tale iura
mentum respiceret in cōmoduz alteri. puta
cōitatis vel alioz: nō valeret vt dictū ē. **Si**
militer nō teneret qñ iurando de aliquo faci
endo vel nō faciēdo intēdebat: si ille cui iura
bat silr faceret. qz sic ille nō seruatur nec iste te
net. **facit** qd no. **Dost. Inno. et Ber. i. c.** pue
nit. ij. **et** facit. c. sicut. el. ij. de iureiur.

3 **¶** **Utr** vniuersitas q iurat aliqd suare vel fa
cere vel nō facere teneat qñ maior ps facit cō
tra. **R. Rod.** q si qñ iurauerūt habebāt aliquā
p̄ditiōem in mētē fm illā debēt seruare. puta
si alij omnes vel maior pars seruabit. **et** ego.
Si sō nullam conditionē habebat: sed du
bitat an fuerit simplex. vel sub aliqua condi
tione: tunc si iuramentū specet tñ ad p̄mo
dum iurātium. **et** medietas vel maior ps ser
uat. **et** hoc vergat in damnu seruātium **et** lu
crū nō seruātū benigne interpretādum ē q ali
quibus nō seruātibus alij nō tenētur serua
re. **Si** sō nullū in cōmodū patiunt fuātes
nō ē tñ p̄uenire. sed tenēciē plato. vt vel

cogat seruare vel sibi iurē remittere. **Si**
sō concerneret p̄modum alioz a iurantibz
nō posset nec sibi remittere. nec alijs nō suā
tibus nō seruare sine p̄iurio si simplr iuraret
Et si dubitant an simplr iuraret vel sub con
ditione dimittant incertū. **l. nō seruādo. et** ser
uēt quod ē certum.

¶ **Utr** licite quis possit petere absolutiōem a
iuramēto i casibus vbi tenet. **R. fm Pa. i. c.**
quāto. eo. ti. q aut iuramētū p̄tinet turpitu
dine ex pte suscipiēt. **et** maxime pcurrere ma
teria turpi sup qua p̄stat. sed ex pte iurantis
nullū imminet p̄ctm. sic pōt peti absolutiō nō
obstāte p̄ditiōe aduersarij. **Casus** ē i. d. c. de
bitores. ex quo p̄z q filiū sfa. qui cū iuramen
to renūciauit macedonian o p̄ petere absolu
tione i terrz. vbi cōiter hodie filij nō inducūt
ad tñ malū. **et** hoc ē tutius fm do. **Ant. i. d.**
c. quāto. **et** placet **Pa.** q̄uis posset de s̄bitilita
te iurj dici q nō tenet iuramētū si bñ ponde
ret. **l. i. ff. ad macedo.** qz emanauit ad p̄pescē
dū libidine peccatiū. **et** sic ppter bonū publi
cū corpis **et** aie qd iuramētū nullū ē. c. si di
ligēt. de p̄scp. **et** c. p̄tingit. el. i. de sen. ex. **Itēz**
qz iuramētū nō solū ē nullū qñ p̄tinet i se pec
catiū. sed etiā qñ pōt p̄bere occasiōē peccan
di. c. cū ab omni. de vi. **et** ho. cle. **et** c. nā concu
piscētiā. de p̄sti. **et** c. sicut ex lris. de iureiur.
Aut iuramētū ē p̄ legē que ē in fauorē p̄uato
rum vel odiū: vt in muliere. minoz **et** hmoi.
et tūc si pōt seruari sine dispēdio salutis abso
lutiō nō pōt peti. c. si sō. cū filiū. eo. ti. qd in
tellige vez qñ sine dolo. vi vel metu. sed spō
te **et** scāter ē iuratiū. **Si** sō iuramētū sit i con
tractu **et** dat enormis lesio. licet iurauerit nō
trahere. tñ poterit absolutiōē petere. qā
p̄sumit dolus. **l. om̄s. §. lucius. ff. d. his q in**
frau. cre. l. qui testm. ff. de pba. **et** nihil inest
vtr interueniat dolus a p̄posito vel re ipa. **l.**
si quis cū aliter. ff. de verb. ob. **Et** verba iura
mēti debēt intelligi civili mō. **l. q non p̄ueni**
at nulla rōne vel cā exceptis grauibz lesiōi
bus. ar. l. creditor. §. luci. ff. mā. **Intellige** ni
si scāter iurasset. qz cessat dolus **et** re ipa **et** ex
p̄posito. **et** iō nō poterit. **Sic etiā** si nō in tel
lexerit enormē lesiōē. licet dixerit nō p̄ueni
re neqz magne neqz pue vt ponūt notarij. nō
p̄pterea phibet qñ possit petere absolutiōē.
et hoc vide. **ā. Arbitr. §. p.**

Iurisditio fm aqo
nē dō a
ditōe qd ē p̄tās **et** iurj qñ iusta **et**

Ius patronatus

legitima potestas.

1 **I**urisditio sine coertōe nō valet. de off. dele. c. pastoralis. vñ dicit tex. in. c. fi. ff. de officio eius cui iur. ma. Iurisditio sine modica coertione nulla ē iurisditio.

2 **I**urisdictione pmissa omnia sine quibus explicare nō posset intelligit pmissa. filr. ff. d. iur. om. iudi. l. ij.

Ius est ars boni et equi. ff. de iusti. et iur. l. i. Ius constare nō potest nisi sit aliq̃s iuris peritus p quē possit quotidie in melius pducī. ff. de origi. iur. necessaria. Ius diuidit̃ in ius naturale. gentiū. ciuile et publicū. de quo vide d. l. i. p. totum. et ff. de iur. p. totum. Utrum facta ptra ius valeat. vide. j. Lex. §. xviij.

Ius patronatus ē ius honorificū. onerosū et vtile alicui ppter̃s i ecclesia. p eo q̃ de diocesano p̃sensu eā construxit. fundauit vel dotauit ipse vel is a quo cāz habuit fm Joh. an. et Pa. in Rica. de iurepat. et dicitur honorificū. qz hñt honorē p̃ntādi rectorē. qz sine eius p̃ntatione si ep̃s vel alius platus instituit ipso iure ē nulla. p. c. decemim. xvi. q. viij. tenet Jo. an. i. c. ij. de off. vica. li. vi. nisi qñ patronus fuisset negligēs in p̃ntando. qz elapso tpe bñ instituit. Papa p̃o bñ posset si ne p̃ntatione patroni. et filr. legatus d. latere si patronus sit ecclesiasticus. nō tñ posset p̃dicere legatus si eēt secularis. vide glo. i. de. p. lras. et plen. et iste ē casus. c. cū dilectus. de iurepatro. Onerosus dicitur qz patronus tenet defendere ecclesiam ne bona indebite dilapidet. xvi. q. viij. filijs. Un p̃ntatus tenet reddere rōem de administratione patrono. Intelligit si patronus ē ecclesiasticus nō secularis: vt no. in. c. cuz et plātare. de p̃riu. et Pa. in. c. ex lris. et c. cuz ppter. co. ti. Nō tñ valde stricte dicēdo qd expendat quotidie sed i genere. Ita no. Pa. in. c. ex lris. de iurepatro. Utile dicitur etiā qz si veniret ad inopiaz tenet ecclesia ex redditibz vltra necessaria remanētibz alimētare patronū p̃iugui qz alios paupes. c. quicūqz. el. ij. eadē cā. et q. et c. nobis. i. fi. d. iurepatro. Et nota q̃ ius patronatus hñs aliqñ dicitur patronus. aliqñ aduocatus et vicedñs custos guardiā hñs eius frequētatiōis vel p̃cessionis fm Do. c. p̃terea eo. ti. et c. in singulis. in fi. de sta. mo. et iō supponit p eodē.

1 **Q**uibus modis acquirat ius patronatus? R. q̃ ex tribus. Primū qz fundauit ecclesiaz. i. fundū ad edificandū dedit. d. c. nobis. et c. abbatē xviij. q. ij.

2 **S**cđm ē ex constitutione eccle. c. monasteriū. xvi. q. viij. et hoc intelligit si facit de p̃sensu ep̃i. cū alio mō ecclesia fieri nō debeat. de conse. di. i. nemo. de iurepatro. qm. et c. nobis sicut. xvi. q. viij. filijs.

3 **S**ed quid si ad refectōz dedit? R. q̃ nō acquirat ius patronatus fm Lau. ar. ff. ne qd ilo. publico. l. i. §. vicinales. qd verū ē qñ nō ē oīno destructa. Secus si fundus erat destructa. et de p̃sensu repaui. qz par inde ē ac si de nouo fecissz. de inde. p̃sultuit. et in autē. vt nullus fab. oratorij do. §. i. sed p̃m q̃ edificauerat amittit ius patronatus si nō dederat fundū. vñ fm glo. in. c. qm. eo. dōtē. etiam si de eadem materia sit repata.

4 **T**ercū ē ex dotatiōe. d. c. filijs. et c. quicumqz. ibidē. Et hoc intelligit de dote data añ consecrationē. qz post consecrationē nō induceret. qz nulla seruitus rei sacre pōt imponi. ff. de serui. l. seruitutes. la. ij. §. vlt. et quod humanis definit eē seruitutē nō recipit. ff. cōia p̃dio. l. cauere. tñ Inno. et Dost. tenet. q̃ si nō habet dōtē et sibi dē post consecrationē q̃ acquirat ius patronatus. qz sine substantia reruz nō posset ecclesie defuiri. i. q. ij. si quis obiecerit. et magis placet. et no. q̃ nisi dē p dote vel rōne dotis nō habebit ius patronatus. sed erit bñfactor fm Pa. in. d. c. qm. Limitat etiam hoc ibidē Panoz. q̃ ex dotatiōe post consecrationē efficitur patronus. Utrum qñ fundator nō pōt compelli ad ipsam dotandā sicut firi istis capellis. quod nota.

5 **U**trum possint eē plures in dote constituē dā? R. Inno. q̃ sic. Et quilibet erit patronus. vult etiā glo. lxiij. dis. in summa. et sic limita glo. i. d. c. quicumqz. q̃ vult q̃ dans modicaz dōtē nō sit patronus. qz verum ē qñ vnus solus dat. secus si plures simul dāt sufficientē Idē dic in fundatiōe et edificatiōe. et sic p̃z q̃ multi p̃nt eē patroni. puta qz vnus dedit fundum. alter edificauit. alter dotauit. vñ plures edificauerunt vel dotauerunt.

6 **U**trum ius patronatus transeat ad heredes? R. Pa. i. c. i. de iurepatro. q̃ sic. etiā extraneos. ita q̃ si p̃r instituit filiū i certa re. et extraneū heredē vniuersalē ius patronatus trāsit ibi et extraneū: nō in filiū. et si plures sunt heredes i oēs trāsit. vt i. d. c. i. et de. fi. eo. ti. et nō soluz trāsit ad masculos s̃z etiā ad femias heredes. facit. c.

fi. de excess. pla. sentit glo. in. c. qm inuestitu-
ra. vi. q. vii. ideo filius qui repudiavit he-
reditate paternā nō erit patronus fm. fede.
2 sil. q. i. Et hodie determinatū ē p dictā cle.
fi. q. succedūt nō p capita sed p stirpes. vñ si
plures succedūt vni ex duobz patronis etiā
oēs habēt loco vni. 2 licet vn⁹ habeat pl⁹ de
hereditate qz ali⁹ dūmō nō sit heres in certa
re pstitutus equaliter erit patronus.

7 **Utrum** inspationatus possit diuidi inter he-
redes. R. Pa. i. d. c. i. q. nō qualitercūqz itel-
ligat ista diuisio. cum ipm ius sit incorpale.
pnt bñ puenire patroni vt alternat⁹ vicibus
pnt. d. de. fi. Si si habēt plures ecclesias
pnt conuenire vt pnt vnus in vna: 2 al-
ter i altera. qz sicut diuisio pmitit i tpe: ita 2
respectu locoꝝ. ista nō est diuisio que phibe-
tur i. d. c. i. de iure patronatus.

8 **Utrum** inspationatus possit adiudicari vni
ex heredibus. R. Pa. i. c. querimonia. eo. ti.
q. nō. qz si equalit⁹ diuidunt nō apparet qua-
re hoc. Si inequaliter diuidūt. 2 tunc si dat
prestauratōe illi qui minus habet illicitum
ē 2 simoniaci. c. pterea. eo. ti.

9 **Utrum** inspationatus trāseat cū vniuersitate bo-
noꝝ. R. q. sic. vi. q. vij. nemi. de rez pmi. c.
ad questiones. 2. c. vi.

10 **Utrum** trāseat donatōe. R. q. sic. c. ex insi-
nuatōe. 2. c. pultatōibz. eo. ita tñ qz si ē lai-
cus n pōt donare cuiusqz laico sine lnia epī
vt i. c. nullus. 2. c. pterea. e. ti. sicut nec aliqd
aliud inspūale. Si sō donaret eccle aut lo-
co religioso. tunc fm aliquos pōt sine licētia
epī: vt no. i. d. c. nullus. 2. c. ex insinuatōe. 2
c. illud. 2. c. significasti. eo. ti.

11 **Utrum** possit dari i feudū. R. q. sic cū vniūsi-
tate. c. cū scdm. eo. ti. sed spāl nō.

12 **Utrum** venditione transferat. R. q. si spe-
cialiter veda est simonia. si emit intentione
vt possit pntare quem velut vl priuare. 2 de-
bet spoliari ille qui emit. 2 ecclesia debet esse li-
bera fm Inno. Si sō emeret cum vniuersi-
tate temporalī cum quibus transit etiā ins-
pationatus: nō est simonia fm Host. 2 Cal.
vt patet ex. c. ex lris. eo. ti. quod verum credo
cum nō emit principaliter talia bona tempo-
ralia ppter inspationatus consequēdum. qz
si pncipaliter ppter hoc emeret eēt simonia.
ita no. Pa. in. c. quia clerici. eo. ti. Itē fm Jo.
an. in. c. vnico. eo. li. vi. si dicat. veda tibi vil-
lā 2 inspationatus quod habeo i ea nō valet
venditio. secus si simplr vendit villam. vt in
cle. pastoralis. de re iudi. Et iō emptor vl fen-

datarius cum acquirat directus vl vtile do-
miniū rerum silt acquirunt inspationatus. lici-
te sicut alios fructus habēt. ff. de contrahen.
empri. l. dola.

13 **Utrum** vendēs omnia iura que habet i ta-
li villa que nō est sua intelligatur veda ius
patronatus quod ibi habet. R. q. nō. qz ad
hoc vt trāseat oportet qz res que vedit tal sit.
qz etiā sine expressione vniuersitatis vel inspa-
tronus in se contineat. sicut est villa vel ca-
strum qd i se pntet honore iurisdicōem di-
strictū. 2 inspationatus. ff. de ver. sig. l. pupil-
lus. s. t. ritoziū. sed qñ dicit veda tibi om-
nia iura. resoluit hec vniuersal i singulares.
scz veda tibi hoc 2 illud. cū aut inspationatus
sic nō possit veda. sic i tali vniuersal i nō com-
phēdit. Sed si sit aliqd vniuersale qd mul-
ta iura in se pntet vt ē hereditas: bñ trāsit
cū illo inspationatus. ff. de pe. he. l. Itē vidēdum
s. si. 2 duabus sequē.

14 **Quid** si veda quis palatiū vbi habet ca-
pellā que hz forte multa priuilegia. 2 multos
redditus trāsit inspationatus cuz palatio.
R. q. sic. ar. l. si mercedē. s. si eū fundū. ff. de
ac. emp. qz ad capellā nō ē nisi p palatiū. no.
Host. 2 Inno. i. c. ex lris. eo. ti.

15 **Utrum** possit pignori obligari. R. verior
opi. ē Inno. q. nō. etiam cuz vniuersitate. qz
cū creditor nō possit vti pignore si vacaret ec-
clesia nemo posset pntare.

16 **Sed** infra quātū tps debet patronus pnt-
tare. R. q. si ē laicus hz qtuor mēses. si cleri-
cus sex a tpe vacatōis. c. eā te decet. eo. ti. 2 est
tex. i. c. vnico. eo. li. vi.

17 **Sed** nūquid poterūt variare. R. q. sic. si ē
laicus aqz epus pfirmet. vt i. c. qd aut. 2. c.
cū aut. 2. c. pastoralis. eo. ti. si ē ecclesiastic⁹ pro-
nus non pōt variare postqz pntauit. d. c. pa-
storalis. cum. c. pdictis. eo. ti.

18 **Utrum** pntans indignū puet iure pntan-
di. R. q. si est clericus qui pntat indignū pri-
uatur ea vice. tex. est in. c. sicut. in fi. de supp.
neg. pre. 2. c. iij. de ec. edi. Si sō est laic⁹ non
priuatur: vt elicitur subtiliter de offi. or. c. cū
vos. hoc tenet Inno. 2 Host. 2 Ber. in. d. c.
cum vos. 2 Archi. in. c. suscepti. de pten. lib.
vi. peccat tñ mortaliter scienter pntando in-
dignū. qz infideliter agit in officio sibi pmiss-
so. vide Administratio.

19 **Utrum** quis possit pntare seipm. R. q. nō
sed bñ filiū. dūmō sit idone⁹. facit. c. pbras
eo. ti. 2 ibi no. Ber. 2 Host. 2 Pa. ponit in. c.
cōsultat. eo. ti. silt pnt pntare vnū ex seipis.

Inspatronatus

- Facit. l. vbi ad sunt. ff. de tuto. tenet glo. in. d. c. consuluit.
- 20 **Q**Utrum pntatus a maiori pre patronorum sit admittendus? **R.** Pa. in. c. quonia. eo. tit. q aut pntatio fit ab isti sicut a collegio. tunc requirit maior ps respectu totius capituli. fm Jo. an. i. videt rex. i. c. ecclesia. el. i. d. elec. Aut pntatio fit ab istis vt a singularibus vt coi ter fit a laicis. tunc admittit qui pntatur a pluribus. Verbi gra. sit sex patroni. tres pntat admittit qui pntat a tribus vt a pluribus pnta tus. qd bn no. qz facit ad multa.
- 21 **Q**Utrum oporteat q sine simul qn volut pntare? **R.** Pa. in. d. c. qm. q si agunt vt collegi um oportet omnes vocare. aliter poterit con tempti annullare pntatione. Si vo agut vt singuli. Fed. consilio. xcviij. tenet q no. Sed Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. t iure te net. q sine a collegio vt collegium e sine a pli bus vt singulares. Consensus e explicad? dum mo maior ps pndicet minori. semp debet si mul ee. p. l. iuris getium. ff. de pac. i. hoc e ve rius quo ad vocatione. qz forte si fuissent pnt es induxissent ad consensu alterius. t p h fa cit. c. ij. t quod ibi no. de arbi. li. vi.
- 22 **S**ed quid si tm sunt duo patroni t duos pntat? **R.** Jo. an. i. c. cu aut. eo. ti. q epus pote rit quem voluerit eorum instituere. t bona glo. in. c. si plures. xvi. q. vij. hoc tenet Inno. in. c. i. eo. ti. talde. t Lar. in. d. c. cum aut. t Pa. in. c. eam te. eo. ti. t placet. licet alij con trarium teneant.
- 23 **Q**Utrum patronus possit aliquid exigere. pu ta aliquos cereos i cognito e iurispatronat? **R.** Pa. in. c. pretea. eo. ti. q no. nisi tpe funda tionis a diocesano istud fuisset sibi reservatu nec valet si ipse patronus fundado sibi aliqd seruituz reseruet. nisi epus auctem pstulerit. vnde si epus auctoritate pstulisset. posset tale ius vendere titulo remanere apud euz. t hoc credo verum si dedit dotem pingue t abun dante. secus si solam necessariam ad sustentatio ne ministroz. quia tunc nullum seruitiu po terit sibi retinere. Iteno. Panoz. in. c. i. de ee. Fallit hoc quando locus religiosus pprijs ex pensis ecclesia edificauit. qz tunc talis locus habet in ea omnia tpalia sicut epus spualia vt de pui. c. cu t plare. t etiam ius pntadi. de sup. neg. pla. c. sicut.
- 24 **Q**Utrum liceat clerico suscipere ecclesiam de ma iu laici patroni? **R.** Pa. in. c. pretea. eo. ti. q no. t si facit peccat mortali. t licet non sit su spelius ipso iure. tm debet pmissione priuari.

Ex quo infer. Pa. q si talis impetrat a pa pa no expso q pus habuit a laico no valet. Ex quo dz pmissione priuari vt i. d. c. pretea. t. c. postulasti. de rescrip.

25 **Q**Utrum laicus edificans capellam in eccle sia t ea dotans acquirat soluz sibi ius patro natus. an ecclesia siml? **R.** Pa. in. c. ad audi entiam. de eccle. edi. q ecclesia simul. qz no po test negari quin ecclesia ponat fundu. ex qua datione inspationatus acquirat. c. pie men tis. xvi. q. vij. t ideo simul pcurat cu laico in pntatione. Similiter si clericus edificat ex bonis ecclesie capella. no ipe vel parentes eius acquirunt inspationatus. sz solu ecclesia ex cuius bonis e edificata.

26 **Q**Utrum ex delicto patris publicatis omibus bonis eius priuet filius iure patronatus qd habebat pr? **R.** q si publicatio fit ab impato re vel iudice scilari no pnat iurepnonat. nec p aliquo crimine etia lese maiestatis pot im peratoz pnat laicu ipso. qz habet istud a pa pa. Ita no. glo. t Archi. in. c. filijs. xvi. q. vij. Intellige hoc verum quando no e in aliqua vniuersitate seculari. qz si esset ex puatione illius vniuersitatis secularis trasiret. t vide bona glo. in. c. satis puerum. di. lvi. q dicit. q licet pr pmlerit crimen lese maiestatis. ex quo filij efficiunt infames. l. quisquis. C. ad Liul. maie. vi. q. i. si qs cu militibz. Filij tm de rici no efficiunt infames t no pdut bnficia. t sic nec inspationatus. etia filij qui no sunt clerici nisi cu vniuersitate.

27 **Q**uid si laicus habet iuprosinatus euz ec clesia simul habebit ne sex menses ad pntan dum? **R.** fm Jo. an. t Archi. in. d. c. vnico. c. ti. lib. vi. q sic. ita q ratione pmissione priu legium eccleie transibit ad laicum. ad instar eius quod dicit de eo qui habet rem pmonu cum pupillo que no pot vsu capi vel pretri bi ppter pupillum. vt in. l. si pmonu. ff. que ad. ser. amit. ita per ecclesiam consequit quod per se consequi non posset. de concess. preben. c. penul. Idem dic quando clericus t laic ha bent pntare q habet tempus sex mensiu fm Panoz. in. c. eam te. eo. ti. quia mai? dignuz trahit ad seminus dignu. c. qd in dubijs. d. conse. eccle. vel al. t hoc tenet Jo. an. l. u3 Do sti. alr. Et intellige d patrono ecclesiastico qui habet inspationatus ratione eccleie. quia si haberet ratione patrimonij esset idem p om nia sicut in laico sic t in clerico. c. cum dilect? eo. t glo. in cle. fi. eo. ti. no. Pa. in. d. c. ea te. t in. d. c. cu aut. quod nota.

Iusticia fm q est ha-
bitus virtutis
pr accipi qtuor modis fm Ri-
char. in. iij. dist. xxiij. ar. v. q. iij.

Primo communissime. s. p qualibet rectitudie
animi. sic quelibet virtus est iusticia quedā. et
sic diffinit ab Anst. li. de veritate. c. xij. Iusti-
cia est rectitudo voluntatis propter se seruata.
Secundo p rectitudine p quā hō iustificatur
in aspectu dei. s. pro charitate. sic diffinit ab
Aug. lib. lxxxiij. q. lxi. iusticia q per cetera dif-
fundit est dilectio dei et proximi. Tercio p qua
libet virtute ordinata per iusticiā legalē ad bo-
num comune. sic est idē cū qualibet virtute.
differēs tñ fm rationē. Quarto p habitu de-
terminante voluntatē ad firmiter volēdū ser-
uare rectitudinē rebitū in operatōnibz q sunt
ad alterz. Et hoc dupliciter. aut ad alterz vñ
psona singularis. et sic est iusticia picularis di-
stincta p essentia ab alijs virtutibz q sic potest
diffiniri. Iusticia est stans et perpetua volū-
tas ius suū vnicuiqz tribuēs. ff. de iusti. tui.
l. iusticia. Alio modo ad alterz. qd est comu-
nitas. et sic est iusticia legalis. et hoc est omni
virtuti generalis inquā pāpōt omnia exteri-
ora cuiuslibet virtutis ad bonū comune refer-
ri. fm q vult Phs. v. ethi. c. ix. Est tamē vna
virtus specialis distincta in essentia ab alijs vir-
tutibz. unde nō est generalis alijs p pdicatio-
nē. sed p virtutē.

Quē sunt partes ei⁹ subiectiuē? R. fm phi-
losophū. v. ethi. due. s. cōmutatiua q dūgit
vnā priuatā personā ad aliā in his q consistunt
mutuo inter duas psonas ad inuicē. Alia di-
stributiua q est ordo ei⁹ qd est comune ad sin-
gulas psonas quē dūgit iusticia distributi-
ua comuniū fm pportionabilitatē.

Iustificatio im-

pū quattuor reqrit. primū. motū li-
beri arbitrii. et ritionē animi. in fu-
sionē gratie. et remissionē culpe

Laicus dicit a laos grece
et latine populus

fm Jsid. vij. ethi. et sunt illi qui
possunt habere vxorē. possidere p-
pū. de quibz. xij. q. i. duo.

Utrqz laicus possit esse pcurator vel syndicus
reze ecclesiasticaz? R. Pa. in. c. decernimus. d
indi. Collectari⁹ dicit q generalis administra-
tor esse nō p loco plati absentis. vñ illius q re-
putat abiens vt est minor. vt in. c. iij. de eta. et

quali. or. Sed si platus pfit spūalibz bene p-
cōmitti cura tēporaliū laicis. maxime vbi cle-
ricus nō reperit idone⁹. allegat no. p Innocē.
et placet Pa. qui allegat glo. in. c. iudicatum.
lxxxi. dist. et ideo dictū. c. decernimus loquit
q nō potest esse iconom⁹. id est habere genera-
lē administratōez oīm bonoz ecclesiasticoz
et tēporaliū qz spūaliū. et sic pfit omibz
s3 bene pte esse iconom⁹ ecclie in tpalibz. c. i no-
ua. xvi. q. vij. s. idē tenet Gaspar. d. cal. et Do-
stic. et Joh. an. in. c. vnico. de sindico.

Utrqz possit esse pcurator clerici laic⁹ ad el-
gendū? R. q nō. vt no. docto. in. d. c. decerni-
mus. qz vbi habet exercere actū spūales indi-
cio suo nō pōt cōstitui laic⁹. vt no. in regula qd
alicui suo nō licet. de reg. iur. lib. vi. Et sic li-
mra. c. i. de pcur. lib. vi. vt solū habeat locū in
iudicialibz vbi etiā in causis spūalibz admit-
tit ad agendū et defendendū.

Utrqz possit laic⁹ esse vicari⁹ epī? R. fm doc.
q nō. vt no. in. d. c. in noua. et in. d. c. cōtingit.
de arbi. et in. c. vno. de sindico. Facit glo. in. d.
c. decernimus. q dicit q cause spūales nō possūt
cōmitti laicis etiā tanqz delegatis p episcopū
Et h intelligo q nō pōt esse vicari⁹ epī in spūa-
libz. sec⁹ si eps habet iurisdictionē tēporalē in
loco. qz bene potest laicū suū vicariū facere. vt
in. c. fi. ne cleri. vel mo. li. vi. S3 in spūalibz
tenet docto. q nec etiā cleric⁹ pūgat⁹. c. Johā-
nes. de cleri. pūga. et in. c. vnico. de cle. pūga.
lib. vi.

Utrqz laic⁹ possit pdicare? R. Pa. in. c. decer-
nimus. q sic. si cōmittit ei ab epō. vide bonam
glo. xvi. dist. c. bene quidē. Facit. c. cū ex inuē-
cto. de here. vide glo. in. c. addicim⁹. xvi. q. i.
s3 nō teneas dū dicat etiā mulierē.

Latria grece idē est q reli-
gio latine. fm Au-
gusti. x. de ciuita. dei. c. iij. unde
dicit ibidē. q cult⁹ deo debet⁹ qz

tuor nominibz nominat. duobz apud grece
scilicet Latria. et theusebia. i. cultus diuinus
vel bon⁹. et duobz apud latinos. s. religio et pie-
tas. qui correspondēt pfatis duobz. differt tñ
latria pprie a theusebia. qz hec respicit cultū
dei interiorē qui pprie ptnet ad virtutes the-
ologicas. sed latria respicit seruitutē exteriorē
que pertinet ad iusticiā. vt dicit a sancto Bo-
nauē. in. iij. dist. ix. q. iij. ar. iij. et sic est virt⁹ car-
dinalis pprie. et quādo aliqui doctores dicūt
q est virtus theologica: intelligitur fm qd est
theusebia.

7